

Gladde slang **in Vlaanderen**

Actualisatie van verspreidingsgegevens
en kennis over de leefgebieden

GECENSUREERDE VERSIE

nr 36 | 2022

Gladde Slang in Vlaanderen

Actualisatie van verspreidingsgegevens en kennis
over de leefgebieden in het kader van de opdracht:
'Gebiedsspecifieke inventarisatie van weinig tot niet
onderzochte populaties Gladde slang'

GECENSUREERDE VERSIE

OPDRACHTGEVER	Agentschap voor Natuur en Bos
TERREINWERK	Ilf Jacobs en tal van vrijwilligers, in het bijzonder Peter Engelen, Ward Machielsen en Laurent Louwies
TEKST	Ilf Jacobs
EINDREDACTIE	Jorg Lambrechts
Wijze van citeren:	Jacobs, I., Engelen, P., Machielsen, W. en Louwies, L. 2022. Gebiedspecifieke inventarisatie van weinig tot niet onderzochte populaties Gladde slang. Ikv uitvoering SBP. Gecensureerde versie. Rapport Natuurpunt Studie 2022/36, Mechelen.

© december 2022

Met speciale dank aan de vrijwilligers van Natuurpunt - in het bijzonder Peter Engelen, Ward Machielsen en Laurent Louwies - voor hun bijdrage.

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	7
2	Beschrijving van de opdracht	12
2.1	Algemeen	12
2.2	Bespreking van de deelopdrachten	12
2.2.1	Gebiedsspecifieke inventarisatie.....	12
2.2.2	Gebruik artificiële substraten.....	15
2.2.3	Vorbereiding.....	19
2.2.4	Rapportage	20
2.2.5	Overleg met de opdrachtgever	20
3	Selectie onderzoeksgebieden	21
3.1	Inleiding	21
3.2	Selectiemethode	21
4	Onderzoeksmethodologie.....	32
5	Sensibilisatie.....	34
6	Bespreking onderzochte gebieden en onderzoeksresultaten	41
6.1	Inleiding	41
6.2	Algemene onderzoeksresultaten van de metapopulaties/clusters.....	42
6.3	Bespreking van de onderzoeksresultaten van de (deel)populaties.....	47
6.3.1	Metapopulatie/cluster Kalmthoutse Heide (ID 1).....	50
6.3.1.1	Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster.....	50
6.3.1.2	Populatie Kalmthoutse Heide (ID 1_1)	53
6.3.2	Metapopulatie/cluster Weelde station (ID 2)	60
6.3.2.1	Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster.....	60
6.3.2.2	Populatie Weelde station (ID 2_1)	63
6.3.3	Metapopulatie/cluster Reuselse Moeren (ID 3).....	67
6.3.3.1	Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster.....	67
6.3.3.2	Populatie Rode Del (ID 3_1)	70
6.3.3.3	Populatie Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren (ID 3_2).....	73
6.3.4	Metapopulatie/cluster Postel (ID 4).....	77
6.3.4.1	Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster.....	77
6.3.4.2	Populatie Ruime omgeving Ronde Put (ID 4_1)	80
6.3.4.3	Populatie Ecoduct Kempengrens – Koninklijke Schenking (ID 4_2)	88
6.3.4.4	Populatie Luikgestelse heide (ID 4_3)	96
6.3.4.5	Populatie Witte berg – Huzarenberg (ID 4_4)	100
6.3.4.6	Populatie Groesgoor en Koemoek (ID 4_5).....	103
6.3.5	Metapopulatie/cluster Lommel (ID 5).....	105

6.3.5.1	Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster.....	105
6.3.5.2	Populatie Den Diel – Riebosscherheide west (ID 5_1)	109
6.3.5.3	Populatie Riebos – Blekerheide (ID 5_2)	114
6.3.5.4	Populatie Kern Blekerheide – Struyvenbos (ID 5_3)	120
6.3.5.5	Populatie ‘t Stort – Weyerkensbergen (ID 5_4)	126
6.3.5.6	Populatie Sahara (ID 5_5)	130
6.3.5.7	Populatie Heuvelse heide (ID 5_6)	133
6.3.5.8	Populatie Balimheide (ID 5_7).....	136
6.3.5.9	Populatie Kattenbos (ID 5_8)	140
6.3.6	Metapopulatie/cluster Beverlo (ID 6)	144
6.3.6.1	Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster.....	144
6.3.6.2	Populatie Pijnven (ID 6_1)	147
6.3.6.3	Populatie Langeheugelheide (ID 6_2)	151
6.3.6.4	Populatie Watertoren (ID 6_3).....	155
6.3.6.5	Populatie Witte bergen – Fonteintje – Terril Zolder (6_4).....	158
6.3.7	Metapopulatie/cluster Helchteren (ID 7).....	162
6.3.7.1	Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster.....	162
6.3.7.2	Populatie Marmorithgroeve (ID 7_1)	167
6.3.7.3	Populatie Schietveld Helchteren west (ID 7_2).....	171
6.3.7.4	Populatie Schietveld Helchteren oost (ID 7_3)	175
6.3.7.5	Populatie Ophovenderheide (ID 7_4).....	181
6.3.7.6	Populatie Oudsberg (ID 7_5)	185
6.3.7.7	Populatie Tenhaagdoorn (ID 7_6)	189
6.3.7.8	Populatie De Teut (ID 7_7)	194
6.3.7.9	Populatie De Teut Zuid – Molenheide (ID 7_8)	198
6.3.7.10	Populatie Genk/Opglabbeek – Zwarte Berg (Lila) (ID 7_10)	204
6.3.7.11	Populatie Vliegvelde Zwartberg (ID 7_11).....	208
6.3.8	Metapopulatie/cluster NP Hoge Kempen (ID 8)	212
6.3.8.1	Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster.....	212
6.3.8.2	Populatie Bergerven (ID 8_1)	219
6.3.8.3	Populatie Vossenbergh oost (ID 8_2)	223
6.3.8.4	Populatie Vossenbergh west (ID 8_3)	230
6.3.8.5	Populatie Bosheide Noord - Kleine homo – Stokkemberbos (ID 8_4).....	234
6.3.8.6	Populatie Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisdan (ID 8_5).....	242
6.3.8.7	Populatie Grindgroeve (ID 8_6).....	248
6.3.8.8	Populatie Mechelse hei (ID 8_7)	252
6.3.8.9	Populatie Kolenspoor (ID 8_8).....	257
6.3.8.10	Populatie Omgeving Karting Genk (ID 8_9).....	261

6.3.8.11	Populatie Terril Klaverberg en omgeving (ID 8_10)	265
6.3.8.12	Populatie Heiderbos (ID 8_11)	270
6.3.8.13	Populatie Kikbeekbron (ID 8_12).....	274
6.3.8.14	Populatie Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek (ID 8_13).....	279
6.3.8.15	Populatie Kasteel Daalbroek (ID 8_14).....	285
6.3.8.16	Populatie Neerharerheide – Pietersembos (ID 8_15)	288
6.3.8.17	Populatie Militair Domein Zutendaal (ID 8_16)	292
6.3.8.18	Populatie Kattevennen (ID 8_17)	297
6.3.8.19	Populatie Kanaaltaluds en Sappi (ID 8_18)	300
6.3.9	Metapopulatie/cluster Tiendeberg (ID 9)	304
6.3.9.1	Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster.....	304
6.3.9.2	Populatie Tiendeberg (ID 9_1).....	308
6.3.9.3	Populatie Plateau van Caestert (ID 9_2).....	312
6.3.9.4	Populatie Muizenberg – Kanne (ID 9_3).....	315
7	Referenties	317
8	Bijlagen	319
8.1	Bijlage 1: Gebieden Gladde slang zoals opgenomen in SBP	320
8.2	Bijlage 2: Status gebieden Gladde slang anno 2022	323

1 Samenvatting

Dit rapport is het resultaat van onderzoek ikv de overheidsopdracht 'Inhaalslag Gladde slang': een gebiedsspecifieke inventarisatie van weinig tot niet onderzochte populaties Gladde slang. Deze opdracht kadert in de uitvoering van het Soortenbeschermingsprogramma (SBP) voor Gladde slang (Lewylle et al. 2015), meer bepaald actie 3.2. De opdrachtgever is het ANB. Om tot een zo volledig mogelijk overzicht te komen, werden in dit rapport tevens de gegevens verwerkt die verzameld werden binnen 'De Meetnetten'. De opdrachtgever van deze opdracht is het INBO.

Voorliggend rapport is een gecensureerde versie van het eigenlijke eindrapport van deze opdracht. Omwille van de kwetsbaarheid van de soort werden de kaarten met verspreidingsgegevens en de inplantlocaties van slangenplaten NIET opgenomen in deze gecensureerde versie.

Gladde slang is een soort die zeer moeilijk waar te nemen valt, waardoor voor een aantal populaties weinig tot niets gekend is over de grootte en verspreiding. Voor een aantal populaties waaraan in het SBP doelstellingen gekoppeld zijn, was het tot voor kort onduidelijk of de soort er tot op heden nog voorkomt. Anderzijds bleek uit recente waarnemingen dat een aantal (deel)populaties onder de radar gebleven waren. Alvorens voor deze populaties de noodzakelijke lokale beschermingsmaatregelen en beheeracties kunnen genomen worden, of structurele monitoring in de Meetnetten, diende nagegaan te worden in welke mate actueel individuen en populaties voorkomen en wat de status (inschatting van grootte) van deze populaties is. Er was als het ware een grondige kennis-inhaalslag nodig.

In nauw overleg met de opdrachtgever (ANB) en soortexperten werd bij het begin van de opdracht een selectie gemaakt van de gebieden voor deze eerste 'inhaalslag'. Als basistabel voor de selectie werd gebruik gemaakt van de gebieden opgenomen in SBP Gladde slang. Deze tabel bestaat uit een lijst van 49 (deel)gebieden. In het kader van de voorbereidingen van het Meetnet Gladde slang werd deze lijst geactualiseerd door het INBO, waarbij nieuwe kennis toegevoegd werd en de inventarisatie-status geüpdatet werd. Op basis van deze lijst en in samenspraak met de specialisten van INBO (Loïc van Doorn en Jeroen Speybroeck), Hyla (Peter Engelen), Natuurpunt Studie (Sam Van de Poel) en ANB als opdrachtgever (Arjen Breevaart), werd de lijst verder uitgewerkt. Hierbij werden de inventarisatiestatus en gegevens over de populatiegrootte verder geactualiseerd. Deelgebieden die binnen één landschappelijke eenheid liggen, werden samengevoegd. Voor al deze gebieden werd ten slotte bepaald of ze onderzocht zouden worden binnen het kader van de 'Meetnetten' of specifieke aandacht zouden krijgen via de 'Inhaalslag'.

Op basis van de verworven inzichten bij de uitvoering van de 'Inhaalslag' (de ANB-opdracht) en het Meetnet Gladde slang (INBO-opdracht), werd de gebiedenlijst verder verfijnd en geactualiseerd. De metapopulatie/clusters en (deel)populaties hebben allemaal een eigen ID gekregen. Verder wordt de populatiegrootte ingeschat, zoekinspanning weergegeven, oppervlakte én kwaliteit van het aanwezige functioneel leefgebied ingeschat.

Aan het einde van voorliggende onderzoekopdracht waren in totaal 53 Gladde slang-gebieden afgebakend. Hiervan werden in totaal 23 gebieden opgenomen binnen 'Meetnetten'. Dit zijn veelal gebieden waarvan, ten tijde van de opstart van SBP Gladde slang, de populatie Gladde slang reeds geruime tijd gekend was én waarvan de status van inventarisatie en populatie vrij goed gekend waren. Deze gebieden zullen de volgende jaren via een gestandaardiseerde manier gemonitord worden. Voor voorliggende opdracht, kortweg 'Inhaalslag' genoemd, werden 16 gebieden geselecteerd. Hierbij gaat het vooral over slecht gekende populaties en beperkt onderzochte of ononderzochte gebieden. Binnen deze gebieden werd in de loop van 2021 en 2022 specifiek gezocht naar Gladde slang. Naast de Meetnet- en Inhaalslag-gebieden werden 14 bijkomende gebieden afgebakend. Een aantal potentievolle gebieden werd, in samenspraak met de stuurgroep, toegevoegd bij aanvang van de

'Inhaalslag'. Deze gebieden kregen het label 'Extra'. In de loop van de 'Inhaalslag' werden aan de gebiedenlijst nog bijkomende gebieden toegevoegd, op basis van voortschrijdend inzicht, nieuwe waarnemingen, etc. Deze recent toegevoegde gebieden kregen het label 'Nieuw'. Hoewel in een aantal van deze gebieden (met label 'Extra' en 'Nieuw') reeds in min of meerdere mate gezocht werd naar Gladde slang, vallen ze voorlopig nog niet onder een monitorings- of onderzoeksproject.

Zoals omschreven in het bestek en offerte voor de Inhaalslag (de ANB-opdracht) wordt als streefdoel op vlak van monitoring gewerkt met de methode beschreven in 'Monitoringsprotocol amfibieën en reptielen. Versie 2.0' van Speybroeck et al. (2020). Hierbij worden minstens zeven bezoeken per jaar en per locatie aangeraden. Voor elke populatie werd op basis van de oppervlakte geschikt leefgebied het aantal uit te leggen slangenplaten bepaald.

Alle betrokkenen zijn er stellig van overtuigd dat het monitoringsprotocol voor deze soort een zeer moeilijke tot quasi onhaalbare opdracht is. Daar gerichte monitoring van Gladde slang op Vlaams niveau nieuw is, worden de eerste jaren van het 'Meetnet' en de 'Inhaalslag', beschouwd als pilootprojecten om praktijkervaring op te doen. Op basis van deze praktijkervaring, waarbij knelpunten en kansen naar boven komen, wordt de monitoringsmethode in de loop van de volgende jaren verder op punt gezet.

Er wordt gestreefd naar een monitoringsmethode die voldoende gegevens genereert om voor de onderzochte populaties tot wetenschappelijk onderbouwde tendensen te komen. Dit is enkel mogelijk wanneer de monitoring volgehouden kan worden op (middel-)lange termijn. Een methode die, zowel qua terreinbezoeken als administratie, een te zware werklast legt op de schouders van diegenen die zich engageren voor de monitoring is niet duurzaam. De monitoring zal immers veelal gebeuren door vrijwilligers. In de loop van de volgende jaren wordt getracht om via deze evenwichtsoefening tot een duurzame methodologie voor de monitoring van de Vlaamse populatie Gladde slang te komen.

Vermits het nog moet blijken of het monitoringsprotocol voor Gladde slang, zoals het momenteel voorligt, haalbaar is in de praktijk én het voldoende gegevens oplevert om tot een trendbepaling te komen, wordt de monitoring van Gladde slang stap voor stap uitgerold in verhouding met de draagkracht, ervaring en kennis van het (veelal vrijwilligers-)weefsel.

Gezien de hierboven aangehaalde argumenten, de gekende moeilijkheidsgraad om gegevens van de uiterst geheimzinnige Gladde slang te verzamelen, de korte projectperiode (2021-2022), het ontbreken van een direct inzetbaar én ervaren vrijwilligersweefsel, etc. werd in samenspraak met de betrokkenen (ANB, Natuurpunt, INBO, experts,...) beslist om qua monitoringsmethode te werken met een hybride vorm waarbij flexibel ingezet wordt op zowel gerichte visuele zoekacties bij geschikte weersomstandigheden én het uitleggen en opvolgen van artificiële substraten (rubberen slangenplaten).

Momenteel wordt aan alle medewerkers die zich engageren om één of meerdere gebieden gericht op te volgen voor Gladde slang, gevraagd om alle verrichte waarnemingen met zoveel mogelijk gegevens (aantal, levensstadium, activiteit, telmethode, etc) in te geven via een mobiele applicatie (ObsMapp of iObs). Bij de telmethode kan specifiek aangeduid worden of het al dan niet gaat over een controle van een rubberen slangenplaat/reptielenplaat. Er wordt ook expliciet gevaagd om 0-waarnemingen door te geven. De herkenning van de individuele slangen is niet voorzien binnen de 'Inhaalslag' (noch de Meetnetten). In een aantal gebieden (o.a. Kalmthoutse heide en gebieden in regio Postel) wordt in het kader van langlopende onderzoeks- en monitoringsinspanningen getracht om tot individuele herkenning te komen. Hiervoor dienen de dieren gevangen en/of goed gefotografeerd te worden. Om vergelijking van de individuen mogelijk te maken worden de gegevens en foto's ingevoerd in het slangenportaal (www.slangenportaal.nl). Omwille van de huidige omvang en draagdracht van het vrijwilligersnetwerk kan deze arbeidsintensieve methode vooralsnog nog niet uitgerold worden over

bijkomende gebieden. Het aantal waarnemingen en waargenomen exemplaren weergegeven in dit rapport bestaat dus niet over verschillende individuen maar uit de som van waarnemingen en waargenomen exemplaren. Doorheen het jaar en over de jaren heen, kan éénzelfde individu meerdere malen waargenomen worden. Omwille van de huidige monitoringsmethode zijn dubbelstellingen bijgevolg eerder regel dan uitzondering.

Sensibilisatie vormde een belangrijk onderdeel van deze opdracht. Naast het in kaart brengen van het verspreidingsareaal (inventarisatie) bood deze inhaalslag de gelegenheid tot het uitbouwen van een duurzaam netwerk van vrijwilligers voor latere structurele monitoring ivm de Meetnetten. Het opbouwen en opleiden van een duurzaam netwerk van vrijwilligers is – net als elke soort - nodig ivm de Meetnetten, maar specifiek wordt het voor Gladde slang door de experts gezien als een zeer lastige en mogelijk onhaalbare opdracht, vanwege de moeilijkheidsgraad van waarnemen en ecologische knowhow. Door nauw contact, terreinbezoeken, aanleveren van verspreidingsgegevens, bezorgen en/of samen uitleggen van slangenplaten, opstarten van monitoring, etc met betrokken terreinbeheerders, soortexperts, vrijwilligers, etc is de kennis van de verspreiding en ecologie van Gladde slang sterk toegenomen.

Voor de opdracht 'inhaalslag', werd de actualisatie van de 16 gebieden gevraagd die geselecteerd werden voor deze opdracht. Enkel de geactualiseerde gegevens weergegeven van de gebieden van de 'inhaalslag', zou echter een gemiste kans zijn. Dit zou het moeilijk maken om een algemeen beeld te krijgen op de Vlaamse situatie en het individueel belang van de verschillende 'metapopulatie/clusters' en '(deel)populaties'. Tijdens de looptijd van het project 'inhaalslag' werden door voortschrijdend inzicht bijkomende gebieden afgebakend en/of de afbakening van reeds bestaande populaties aangepast op basis van nieuwe gegevens en terreinkennis. Voor een aantal van deze gebieden is het nog niet bevestigd dat de Gladde slang effectief aanwezig is. In dit rapport wordt ingegaan op alle metapopulatie/clusters én alle 53 (deel)gebieden die gekend zijn in Vlaanderen. Hoewel dit rapport een sterke uitbreiding is van de opdracht 'inhaalslag', zijn we ervan overtuigd dat dit extra werk dat Natuurpunt Studie hierin investeert, een grote meerwaarde vormt. Voor het project Meetnetten was deze (detailgraad van) rapportage evenmin gevraagd, maar wel bijzonder waardevol.

De metapopulatie/clusters worden gesitueerd en bondig beschreven. Alle (deel)populaties -inclusief de nieuw afgebakende gebieden waar het voorkomen van Gladde slang nog niet bevestigd werd - komen aan bod waarbij het habitat op basis van de BWK-kartering, de waarnemingen en de verspreiding van Gladde slang binnen die populatie in detail besproken worden. Verder wordt ook ingegaan op kansen en knelpunten voor het gebied qua beheer, inrichtingen, verbindingen, etc. Bij de opmaak van de kaarten voor dit rapport werd steeds getracht zoveel mogelijk relevante gegevens weer te geven op een overzichtelijke manier.

De Gladde slang is een echte grens-soort, de metapopulatie/clusters Kalmthoutse heide, Weelde station, Reuselse moeren, Postel, Lommel en Tiendeberg zijn allemaal gelegen tot tegen de grens met Nederland, waarbij, met uitzondering van Weelde station, tevens deelpopulaties aanwezig zijn in Nederland. In een aantal gevallen bevinden de belangrijkste populaties zich op Nederlands grondgebied, zoals metapopulatie/clusters Reuselse moeren en Postel. De metapopulatie/cluster Tiendeberg is in feite eerder een onderdeel van een grotere, maar versnipperde, metapopulatie/cluster die grotendeels aanwezig is in Wallonië (kalkgraslanden/rotspartijen in Lanaye) en in zeer beperkte mate in Nederland (zone aansluitend aan populatie in Wallonië). Ook in de toekomst zullen door bijkomende waarnemingen, gerichte zoekacties, de aanleg van verbindingen, etc nog wijzigingen optreden qua (visie op) afbakening van (deel)populaties en metapopulatie/clusters.

Op dit moment worden de metapopulatie/clusters en deelpopulaties ingedeeld in negen metapopulatie/clusters en verschillende deelpopulaties.

- De meeste waarnemingen van Gladde slang werden gemeld uit de metapopulatie/cluster NP Hoge Kempen: 1039 exemplaren of 41% van het totaal aantal waargenomen exemplaren doorheen alle jaren.
- Op de tweede plaats komt de Kalmthoutse heide met 965 exemplaren, goed voor 38,08% van de waarnemingen.
- Op ruime afstand hierop volgen metapopulatie/cluster Lommel met 273 exemplaren (10,77%) en Helchteren met 191 exemplaren (7,54%).
- De andere metapopulatie/clusters (Weelde station, Reuselse moeren, Postel, Beverlo en Tiendeberg) komen samen aan 2,6% van het totaal aantal waarnemingen.

Deze verhoudingen komen ook duidelijk terug in het totaal aantal 0-waarnemingen, effectieve Gladde slangen-waarnemingen en het totaal aantal waargenomen Gladde slangen. Opvallend is het hoge aantal 0-waarnemingen verricht in de metapopulatie/clusters NP Hoge Kempen (n= 881) en Postel (n=619). Deze cijfers geven weer dat in deze gebieden niet alleen zeer gericht gezocht is naar de Gladde slang, maar tevens consequent 0-waarnemingen werden ingegeven. Voor de grote metapopulatie/cluster Kalmthoutse heide werden echter geen 0-waarnemingen ingegeven.

Anno 2022 liggen minstens in 34 van de 53 gebieden slangenplaten. Op basis van de gecentraliseerde gegevens van de reeds aanwezige slangenplaten en het uitleggen van slangenplaten op nieuwe locaties, blijkt dat er eind 2022 minstens 608 slangenplaten aanwezig zijn binnen de afgebakende gebieden.

Binnen de afgebakende Gladde slangen-gebieden werden:

- 17 gekende populaties bevestigd. Het grootste deel van deze gebieden worden reeds opgevolgd in het kader van het 'Meetnet' en andere vrijwilligersengagementen. Extra onderzoek van het type kennis-inhaalslag is op dit moment voor deze gebieden geen prioriteit.
- 7 gekende populaties bevestigd waar extra onderzoek nodig is omwille van een beperkte waarnemingsdensiteit – en frequentie.
- 1 gekende populatie waarbinnen een losse waarneming verricht werd waar extra onderzoek nodig is. In dit gebied werd Gladde slang niet waargenomen ondanks gerichte zoekinspanningen en het uitleggen van slangenplaten. Met bijkomend onderzoek in het oostelijk privé-deel van het afgebakende gebied, waar de losse waarneming verricht werd, zou de kansen verhogen op het aantreffen van een (deel)populatie.
- In 8 gekende populaties kon het voorkomen van de soort niet bevestigd worden, maar is het duidelijk dat extra onderzoek nodig is. De beperkte onderzoeksperiode van twee jaar bleek zoals verwacht onvoldoende om alle populaties te herbevestigen.
- Voor 3 gekende populaties kon de soort niet bevestigd worden, maar wordt vermoed dat de soort mogelijk niet meer aanwezig is. Dit omwille van de beperkte oppervlakte en kwaliteit van de aanwezige habitats en de afwezigheid van recente waarnemingen.
- **In niet minder dan helft (n=7) van de toegevoegde gebieden (label 'Extra' en 'Nieuw'), werd Gladde slang voor het eerst ontdekt.** Extra onderzoek is nodig om een beter beeld te krijgen op deze nieuwe populaties.
- In 6 nieuw afgebakende gebieden (owv potenties voor de soort) kon de soort nog niet aangetroffen worden of werd nog niet gericht gezocht. Ook hier is extra onderzoek nodig.
- Eén gebied is een wat irrelevant deelgebied van een robuust en gekend leefgebied van de Gladde slang. Dit gebied kan in de toekomst best geschrapt worden als deelgebied.
- Ten slotte werd een nieuw gebied afgebakend owv een melding van Gladde slang in het verleden. De waarneming kan echter beschouwd worden als onvoldoende bewezen. Na terreincontrole gaan we er van uit dat de soort in dit gebied waarschijnlijk niet aanwezig is.

- Voor meer detail wordt verwezen naar Hoofdstuk 6.3 Bespreking van de onderzoeksresultaten van de (deel)populaties

Deze eerste inhaalslag, en voorliggend rapport, hebben alvast een aantal bakens verzet op vlak van kennis over de populaties en de verspreiding van Gladde slang in Vlaanderen. Ook werd door nauwe samenwerking met betrokken actoren en vrijwilligers volop ingezet op sensibilisatie. Hierdoor is de kennis over de soort, haar leefgebied, de monitoringsmethoden, soort-specifiek beheer en inrichtingsmaatregelen gestegen bij de betrokken actoren en vrijwilligers.

Het werk is echter niet afgerond! Voor heel wat onderzochte gebieden, zowel diegene die geselecteerd werden voor de 'Inhaalslag' als voor de 'Meetnetten', blijven hiaten aanwezig. In de loop van het project werden door gerichte zoekacties verschillende nieuwe (deel)populaties ontdekt. Dit is hoopgevend, maar maakt duidelijk dat er nog heel wat werk voor de boeg ligt. Van in den beginne van het project werd door zowat alle betrokkenen aangegeven dat de projectperiode te kort was om te komen tot een volledige kennis-update van de slecht of onvoldoende gekende populaties. Ondanks de grote inspanning die geleverd werd voor deze 'Inhaalslag', en voor het rapporteren van de resultaten die eruit voortvloeien, is bijkomend onderzoek noodzakelijk om het beeld op de populatie van Gladde slang in Vlaanderen verder te verfijnen.

2 Beschrijving van de opdracht

2.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt in detail ingegaan op de opdracht die geresulteerd heeft in voorliggend rapport. Deze beschrijving is voornamelijk gebaseerd op het bestek, de goedgekeurde offerte en afspraken tussen opdrachtgever en –houder.

Deze opdracht bestaat uit een gebiedsspecifieke inventarisatie van slecht onderzochte en onbekende populaties Gladde slang in Vlaanderen, opgenomen als actie 3.2 in het Soortenbeschermingsprogramma (SBP) voor Gladde slang (Lewylle et al. 2015).

Gladde slang is een soort die zeer moeilijk waar te nemen valt, waardoor voor een aantal populaties weinig tot niets gekend is over de grootte en verspreiding. Voor een aantal populaties waaraan in het SBP doelstellingen gekoppeld zijn, is het onduidelijk of de soort er tot op heden nog voorkomt.

Alvorens voor deze populaties noodzakelijke lokale beschermingsmaatregelen en beheeracties kunnen genomen worden, of structurele monitoring in de Meetnetten, dient nagegaan te worden in welke mate actueel individuen en populaties voorkomen en wat de status (inschatting van grootte) van deze populaties is. Er is als het ware een grondige kennis-inhaalslag nodig.

Naast het in kaart brengen van het verspreidingsareaal (inventarisatie) biedt deze inhaalslag de gelegenheid tot het uitbouwen van een duurzaam netwerk van vrijwilligers voor latere structurele monitoring ivm de Meetnetten.

Het opbouwen en opleiden van een duurzaam netwerk van vrijwilligers is – net als elke soort - nodig ivm de Meetnetten, maar specifiek wordt het voor Gladde slang door de experts gezien als een zeer lastige en mogelijk onhaalbare opdracht, vanwege de moeilijkheidsgraad van waarnemen en ecologische knowhow.

2.2 Bespreking van de deelopdrachten

In dit onderdeel bespreken we de onderdelen van de opdracht volgens dezelfde opbouw zoals in het bestek. Omwille van de complexiteit van onderzoek naar Gladde slang werden in de offerte en bij de uitwerking van de deelopdrachten –in samenspraak met opdrachtgever- immers een aantal belangrijke nuances aangebracht.

2.2.1 Gebiedsspecifieke inventarisatie

Vraag bestek:

De inventarisatie omvat een telling van individuen Gladde slang door experts en door vrijwilligers met ondersteuning van opdrachtgever en experts volgens het monitoringsprotocol opgesteld voor Gladde slang (Monitoringsprotocol amfibieën en reptielen Versie 2.0, rapport INBO juni 2020) in de aangegeven slecht gekende en onbekende populaties uit het SBP gedurende twee veldseizoenen tijdens 2021 en 2022.

Tekst uit goedgekeurde offerte:

Natuurpunt Studie voert de Meetnettenopdracht 2.0 (periode 2021 - 2025) uit, waarbinnen Gladde slang een belangrijke soort is. Daarbij zullen we uiteraard het *Monitoringsprotocol amfibieën en reptielen Versie 2.0 van het INBO* toepassen. Dat Natuurpunt Studie de methodieken grondig beheerst, blijkt uit het feit dat 2 medewerkers van NP Studie co-auteur zijn van het Meetnet-protocol:

- Speybroeck, J, De Bruyn, L, **Van De Poel, S, Ledegen, H** & Westra, T 2020. Monitoringsprotocol amfibieën en reptielen. Versie 2.0. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, nr. 22, Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. <https://doi.org/10.21436/inbor.17954118>

Ook voor voorliggende opdracht zullen we dit protocol toepassen. Hier horen wel een aantal zeer belangrijke bedenkingen bij.

Het is de eerste maal dat de Gladde slang opgenomen wordt binnen de meetnetten en om statistisch bruikbare data te bekomen, is hiervoor **een zeer uitdagend protocol** opgesteld.

Zo uitdagend dat het - om verschillende redenen (zie verder) - als praktisch onhaalbaar wordt ingeschat door de herpetologen van Natuurpunt Studie en de Hyla experts, waaronder Peter Engelen, de persoon met de meeste ervaring in België met Gladde slang, evenals door Loïc Van Doorn, thans werkzaam bij INBO.

In het protocol wordt dit trouwens ook door de INBO experts aangegeven dat het onzeker is of de voorgestelde methode haalbaar, en tegelijk voldoende zal zijn:

*'Het is belangrijk aan te geven dat het ontwaren van trends in de omvang van de Vlaamse populatie van deze soort ongeacht de toegepaste methode zal bemoeilijkt worden door de **grote onzekerheid die inherent is aan de (lage) waargenomen aantallen** van verborgen levende soorten. Terwijl dit beperkingen oplegt aan de wetenschappelijke waarde van de monitoring, geniet het de voorkeur om de monitoring uit te rollen en zodoende meer zicht te krijgen op toestand en trend van de Vlaamse populaties en de vinger aan de pols te houden voor deze soort.'*

We vinden het echter uitermate belangrijk dat alle partijen doordrongen zijn van de beperkingen die er zijn bij onderzoek naar Gladde slang, en dus van deze vaststellingen:

1) **Hoe lastig het is om de Gladde slang te vinden**, zelfs voor experts.

Dat geldt bovendien **vooral voor gebieden waarvan de soort niet gekend is, dus waarvan niet geweten is waar ze precies zitten, en (daar vaak mee samenhangend) voor gebieden waar ze in lage dichtheden zitten**. Dit is precies het type gebieden waar het in voorliggende opdracht om gaat.

Ter illustratie, dit is cijfermateriaal o.b.v. ervaringen door Peter Engelen, uit het SBP:

- Op 29/08/2009 vond hij op de Tiendenberg te Riemst **één juveniele Gladde slang na 30 zoekuren**;
- Op 31/08/2009 vond hij in de buurt van het Turfven (Meeuwen-Gruitrode) **na 11 zoekuren** voor de eerste keer een Gladde slang;
- In 2011 waren 24 velduren nodig om 2 exemplaren en 2 vervellingshuidjes te vinden in het Kamp Beverlo.

We moeten dus beseffen **dat het voor vrijwilligers zeer frustrerend kan zijn om lange tijd niets te vinden**. Dat kan ze(k)er remmend werken op (lange-termijns)engagements van vrijwilligers.

Ook dit citaat komt uit het SBP:

“Een studie van Kéry (2002) bevestigt dat Gladde slang geen makkelijke soort is om waar te nemen indien het gaat over kleine (relict)populaties. Voor deze soort zijn **34 onsuccesvolle veldbezoeken onder gunstige omstandigheden nodig om dan met (slechts) 95% zekerheid te kunnen zeggen dat de soort er niet voorkomt**”.

2) De experts waarschuwen dat **ervaring met de soort vereist is**.

Ze vinden het een goed idee om (ook nieuwe, op te leiden) vrijwilligers in te schakelen ikv de Meetnetten, om de gekende populaties op te volgen. Maar ze waarschuwen tegelijkertijd dat werken met vrijwilligers voor de slecht gekende populaties waar het in deze studie om gaat, risico's inhoudt.

Het risico dat er geen Gladde slang wordt gezien, terwijl ze er toch zit. Dat betekent dat er met grote voorzichtigheid met de conclusies zal moeten omgegaan worden.

We zullen natuurlijk maximaal experts inzetten, zowel van Natuurpunt Studie (Ilf Jacobs, Sam Van de Poel) als vrijwillige experts van HYL A (Peter Engelen, ...). Maar het voorziene budget beperkt wel sterk de inzet van professionele experts.

- 3) Zoals in het protocol wordt aangehaald, zijn er **maar een handvol dagen per jaar echt geschikt om een telling uit te voeren**. Tijdens warme zomers zoals die van 2017, 2018, 2019 en 2020 (en zo bleek 2022) zijn er zelfs **quasi geen geschikte telmomenten!** Dus momenten dat je er van kan uitgaan dat de dieren waar te nemen zijn.

Het wordt dan ook een grote uitdaging om binnen deze korte optimale periode **zeven bezoeken per locatie** te verrichten. **De ervaring met Meetnetten leert dat meer dan 5 bezoeken voor één meetnet een erg grote drempel is**. We zijn bereid om binnen voorliggend project, net als binnen de Meetnetten, te onderzoeken of deze uitdaging overkomelijk is.

De experts gaan er van uit **dat 2 jaar te kort is om de aan- of afwezigheid van Gladde slang met zekerheid te kunnen achterhalen**. Het zou dus goed zijn om – bv. bij de ‘verlenging’ van het SBP - een vervolgonderzoek te voorzien.

De limitatie voor het leggen van nieuwe platen in nieuwe gebieden wordt dus bepaald door:

- De vereiste ervaring om de platen op de juiste (kansrijke!) locaties te plaatsen. Hiervoor zijn we afhankelijk van enkele specialisten. Het onderdeel van het onderzoek met platen staat of valt bij het precies leggen van de platen op de meest kansrijke plaatsen.
- De inzet en flexibiliteit van de - te zoeken en op te leiden – vrijwilligers voor controle

De experts stellen voor om **als eerste stap een selectie van de gebieden te maken**, en dus niet alle 16 gebieden te onderzoeken. We zullen hiervoor maximaal alle experts bevragen.

Ze stellen ook voor om **de methodiek af te stemmen op het gebied**. Ze suggereren om in bepaalde gebieden met **platen** te werken (bv. gebieden in Riemst, Lommel), maar in andere niet. In bepaalde gebieden heeft **gericht zoeken**, en de gelopen **trajecten / transecten** bijhouden, meer slaagkans. We hanteren dus een soort ‘hybride werkvorm’ veeleer dan louter met platen.

Uit bovenstaande tekst is het duidelijk dat i.f.v. efficiëntie het cruciaal is dat we de voorliggende opdracht kunnen combineren met het (op te starten) Meetnet Gladde slang. Beide opdrachten worden (binnen de voorziene middelen) door de experten als ‘onhaalbaar’ bestempeld (althans als het doel is ‘zeer betrouwbare resultaten’), door ze te combineren verhoogt de slaagkans.

Ondanks het feit dat er door de experts (een gezonde dosis kritische) twijfel is t.o.v. het inzetten van vrijwilligers, zullen we hier vanuit Natuurpunt Studie volledig voor gaan.

Immers:

- In Nederland is het gelukt een vrijwilligers-meetnet op te zetten voor Gladde slang;
- We zijn er reeds in geslaagd andere meetnetten op te zetten waar grote twijfel was over de haalbaarheid;
- Het is – met de huidige inzichten en technieken – de enige manier om tot een monitoring te komen.

2.2.2 Gebruik artificiële substraten

Vraag bestek:

Het gebruik van artificiële substraten, zogenaamde 'platen' (inventarisatiemateriaal zoals metalen platen en rubberen matten), om reptielen aan te trekken en zodoende te inventariseren is hiervoor een courant gebruikte en de te hanteren methode op vooraf bepaalde trajecten en inplantlocaties. Bij bevestigde aanwezigheid van Gladde slang wordt de actuele geschiktheid van het leefgebied bepaald en worden gewenste lokale inrichtings- en beheermaatregelen omschreven.

De overzichtstabel uit het monitoringsprotocol geeft per specifiek te inventariseren slecht gekende en onbekende populatie het aantal artificiële substraten weer: voor de 16 te inventariseren populaties zijn in zijn totaliteit 320 artificiële substraten opgenomen.

De aankoop, eventueel op maat maken, plaatsing (vereiste deskundige plaatsing door opdrachthouder en experts), labelling en verwijdering van het inventarisatiemateriaal zijn opgenomen binnen de opdracht.

Voor de plaatsing van de substraten en terreinbetreding dient de opdrachthouder op voorhand de nodige toestemmingen te bekomen en strikte afspraken te maken rond het beheer met eigenaars en beheerders waaronder het ANB (zie ook voorbereiding). Na de twee veldseizoenen wordt het gebruikte inventarisatiemateriaal verwijderd door de opdrachthouder.

Tekst uit goedgekeurde offerte:

We stellen voor om te werken met op maat gesneden **rubberen matten**. Deze hebben als voordeel dat ze veel steviger en dus duurzamer zijn dan de bitumen plaatjes, die snel vergaan. We verwachten dat dit minder weerstand bij beheerders zal opleveren.

Het feit dat de experts aanraden om niet overal met platen te werken, heeft als bijkomend voordeel dat dit minder weerstand oplevert bij bepaalde beheerders, die (terecht!) gevoelig zijn voor achtergelaten platen.

We zullen **de kost voor de platen NIET aanrekenen binnen voorliggende opdracht**, maar we voorzien dit binnen de Meetnetten.

Voor de plaatsing van de substraten en terreinbetreding zullen we op voorhand de nodige toestemmingen proberen te bekomen en afspraken maken. Restricties m.b.t. toegankelijkheid (i.h.b. op Militaire domeinen) kunnen de uitvoering bemoeilijken of onmogelijk maken (cfr. hoger: beperkt aantal geschikte inventarisatiemomenten voor Gladde slang).

We zullen de actuele geschiktheid van het leefgebied bepalen en de gewenste lokale inrichtings- en beheermaatregelen beknopt beschrijven. We doen dit **ook voor de gebieden waar we de soort niet aantreffen, maar wel vermoeden!** (zie hoger).

Figuur 1 Bitumen slangenplaten gaan na verloop van tijd stuk. Hier een voorbeeld van de Neerharenheide na schapenbegrazing. Foto: Louis Vanham

Figuur 2 Links - Voorbeeld van de slangenplaten zoals aangemaakt en gelabeld voor dit project. Het gaat om rubberen matten met een afmeting van 50 x 80 cm met een gemiddelde dikte van 8mm. Foto: Ilf Jacobs
 Figuur 3 Rechts - Beeld op de grote hoeveelheid slangenplaten die ingezet worden ivk de inhaalslag en het meetnet. Foto: Ilf Jacobs

Figuur 4 Weergave van het label dat aangebracht wordt op alle recent uitgelegde slangenplaten.

Tabel 1 Overzicht van aanwezige slangenplaten anno 2022

ID_ metapop	Metapopulatie	ID_ pop	Populatie	PROJECT	Slangenplaten ja/nee	Slangenplaten aantal
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	Meetnet	ja	128
2	Weelde station	2_1	Weelde station	Inhaalslag	ja	10
3	Reuselse Moeren	3_1	Rode del	Inhaalslag	ja	11
3	Reuselse Moeren	3_2	Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren	Extra	nee	0
4	Postel	4_1	Ruime omgeving Ronde Put	Inhaalslag	ja	42
4	Postel	4_2	Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking	Extra	ja	17
4	Postel	4_3	Luikgestelse heide	Inhaalslag	ja	18
4	Postel	4_4	Witte berg - Huzarenberg	Extra	nee	0
4	Postel	4_5	Groesgoor en Koemoek	Extra	nee	0
5	Lommel	5_1	Den Diel - Riebosserheide west	Inhaalslag	ja	20
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	Meetnet	ja	13
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	Meetnet	ja	9
5	Lommel	5_4	't Stort - Weyerkensbergen	Meetnet	nee	0
5	Lommel	5_5	Sahara	Meetnet	nee	0
5	Lommel	5_6	Heuvelse heide	NIEUW	ja	6
5	Lommel	5_7	Balimheide	Meetnet	nee	0
5	Lommel	5_8	Kattenbos	Inhaalslag	ja	23
6	Beverlo	6_1	Pijnven	Meetnet	ja	25
6	Beverlo	6_2	Langeheuvelheide	Meetnet	ja	16
6	Beverlo	6_3	Watertoren	Meetnet	ja	20
6	Beverlo	6_4	Witte bergen - Fonteintje - Terril Zolder	Meetnet	ja	24
7	Helchteren	7_1	Marmorithgroeve	Inhaalslag	nee	0
7	Helchteren	7_10	Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa)	NIEUW	ja	10
7	Helchteren	7_11	Vliegveld Zwartberg	Inhaalslag	ja	17
7	Helchteren	7_2	Schietveld Helchteren west	Meetnet	nee	0
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	Meetnet	nee	0
7	Helchteren	7_4	Ophovenderheide	Meetnet	nee	0
7	Helchteren	7_5	Oudsberg	Inhaalslag	ja	14
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	Meetnet	nee	0
7	Helchteren	7_7	Teut	Inhaalslag	ja	15
7	Helchteren	7_8	Teut Zuid - Molenheide	Extra	nee	0
7	Helchteren	7_9	Zonhoverheide - Schemmersberg	Extra	nee	0
8	NP hoge kempen	8_1	Bergerven	Meetnet	ja	10
8	NP hoge kempen	8_10	Terril Klaverberg en omgeving	NIEUW	ja	3
8	NP hoge kempen	8_11	Heiderbos	Meetnet	ja	3
8	NP hoge kempen	8_12	Kikbeekbron	Meetnet	ja	4
8	NP hoge kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	Meetnet	ja	33
8	NP hoge kempen	8_14	Kasteel Daalbroek	Meetnet	nee	0
8	NP hoge kempen	8_15	Neerharerheide - Pietersembos	Inhaalslag	ja	12
8	NP hoge kempen	8_16	Militair Domein Zutendaal	NIEUW	ja	10
8	NP hoge kempen	8_17	Kattevennen	NIEUW	nee	0
8	NP hoge kempen	8_18	Kanaaltaluds en Sappi	NIEUW	nee	0

8	NP hoge kempen	8_2	Vossenberg oost	Meetnet	ja	31 (oost & west)
8	NP hoge kempen	8_3	Vossenberg west	Inhaalslag	ja	31 (oost & west)
8	NP hoge kempen	8_4	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	Inhaalslag	ja	25
8	NP hoge kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril eisden	Meetnet	neen	0
8	NP hoge kempen	8_6	Grindgroeve	Inhaalslag	neen	0
8	NP hoge kempen	8_7	Mechelse hei	Meetnet	ja	8
8	NP hoge kempen	8_8	Kolenspoor	Meetnet	neen	0
8	NP hoge kempen	8_9	Omgeving Karting Genk	NIEUW	ja	3
9	Tiendeberg	9_1	Tiendeberg	Inhaalslag	ja	21
9	Tiendeberg	9_2	Plateau van Caestert	Inhaalslag	ja	7
9	Tiendeberg	9_3	Muizenberg_Kanne	Extra	neen	0

2.2.3 Voorbereiding

Vragen uit het bestek staan telkens cursief:

De volgende elementen dienen ter voorbereiding binnen de opdracht uitgewerkt en uitgevoerd te worden door de opdrachthouder:

“verfijning van de te hanteren inventarisatiemethodiek uit het monitoringsprotocol voor Gladde slang (keuze van artificiële substraten, afweging van aanvullende zichtwaarnemingen en extra substraten, gebruik van houtstapels en takkenhopen, inzamelen van vervellingshuiden...)”

Tekst uit goedgekeurde offerte:

Dit is inderdaad een belangrijke eerste stap. Vooral het bepalen van welke gebieden op welke manier onderzocht zullen worden.

“aftoetsing van de te bezoeken gebieden met slecht gekende en onbekende populaties aan de toestand anno 2020 (eventuele aanvulling van nieuw gekende en nog niet in het SBP opgenomen potentiële locaties o.b.v. recente waarnemingen of inmiddels bevestigde aanwezigheid t.o.v. de start van de looptijd van het SBP)”

Tekst uit goedgekeurde offerte:

We beschikken via www.waarnemingen.be over alle data om deze noodzakelijke oefening uit te voeren.

- bepaling van trajecten en inplantlocaties (juiste en volledige gebiedsdekking van potentiële zones met aandacht voor externe invloeden) met verwerking in GIS

- opmaak van veldformulier met op te nemen variabelen per substraat en veldbezoek (aantal dieren, aantal mannetjes, aantal vrouwtjes, aantal juvenielen, datum, tijdstip, luchttemperatuur...)

Tekst uit goedgekeurde offerte:

Al deze zaken zullen op terrein m.b.v. een gebruiksvriendelijke app worden ingevoerd (Obsmapp) zodat dit proces maximaal geautomatiseerd verloopt en er een minimum aan administratie vereist is.

- bepaling van parameters m.b.t. de inschatting van de actuele geschiktheid van een leefgebied i.f.v. te omschrijven gewenste lokale inrichtings- en beheermaatregelen bij bevestigde aanwezigheid van Gladde slang

Tekst uit goedgekeurde offerte:

Dit zal worden uitgevoerd door Ilf Jacobs die hier veel ervaring mee heeft in heide-ecosystemen, onder meer i.k.v. SBP Heivlinder.

- organiseren en geven van opleiding (beleidsmatig kader, doel van de inventarisatie, herkenning, levenswijze, biotoop...) aan (lokale) gemotiveerde en bekwame vrijwilligers en het maken van duidelijke afspraken met de betrokken vrijwilligers en experts aan de hand van een duidelijk stappenplan in verband met hun taken, de methodiek en de rapportering

Tekst uit goedgekeurde offerte:

Dit is een zeer belangrijk en omvangrijk onderdeel van de opdracht. Het zal worden uitgewerkt zoals met succes gebeurde voor de vele Meetnetten.

- organisatie en logistiek omtrent de artificiële substraten en de hieraan voorafgaandelijk te maken afspraken m.b.t. toestemming en beheer met eigenaars en beheerders waaronder het ANB.

Zoals hierboven reeds vermeld staat de opdrachthouder zelf in voor de toestemming voor de plaatsing, het beheer en verwijdering van inventarisatiematerialen en het betreden van gebieden voor inventarisatie gedurende de looptijd van de opdracht. Voor de ANB-terreinen en overige gebieden wordt expliciet gevraagd op voorhand de nodige afspraken te maken met de eigenaars en beheerders alvorens tot uitvoering van de opdracht over te kunnen gaan.

De opdrachthouder staat ook in voor een goede afstemming op het pioniersproject van het meetnet indien nodig.

Tekst uit goedgekeurde offerte:

Dit laatste is gegarandeerd vermits Natuurpunt Studie de Meetnetten uitvoert.

2.2.4 Rapportage

Tekst uit goedgekeurde offerte:

De volledige opdracht zal overzichtelijk gepresenteerd te worden in een eindrapport met verwerking van gegevens en resultaten, actuele verspreidingskaarten, beknopte beschrijving van de actuele geschiktheid van leefgebieden met gewenste lokale inrichtings- en beheermaatregelen bij bevestigde en vermoede aanwezigheid van Gladde slang, bevindingen en aanbevelingen omtrent inventarisatie(methodiek) van de soort op zich, eventuele vastgestelde nieuwe ecologische inzichten rond de soort, etc.

Inventarisatietrajecten, inplantlocaties en overeenstemmende resultaten worden per (deel)gebied zowel op kaart afgebeeld in het eindrapport als in shapefile aangeleverd.

2.2.5 Overleg met de opdrachtgever

Tekst uit goedgekeurde offerte:

We voorzien een startoverleg, tussentijds overleg na eerste veldseizoen en een afsluitend overleg.

Op het startoverleg wordt de inventarisatiemethodiek, locaties, timing en plan van aanpak besproken. Na het eerste veldseizoen wordt opnieuw een kort overlegmoment georganiseerd voor een stand van zaken, zodat eventueel nieuw opduikende elementen kunnen besproken worden en bijstellingen mogelijk zijn.

Op het einde van de studie wordt het ontwerpeindrapport met resultaten in Powerpoint aangeleverd, gepresenteerd en besproken. De studieopdracht wordt tijdens de volledige looptijd uitgevoerd in nauw overleg met de leidend of toezichhoudend ambtenaren van ANB.

3 Selectie onderzoeksgebieden

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de selectie(methode) van gebieden die weerhouden werden voor deze studie. Dit onderdeel is het resultaat van de deelopdracht die in het bestek als volgt omschreven werd.

“aftoetsing van de te bezoeken gebieden met slecht gekende en onbekende populaties aan de toestand anno 2020 (eventuele aanvulling van nieuw gekende en nog niet in het SBP opgenomen potentiële locaties o.b.v. recente waarnemingen of inmiddels bevestigde aanwezigheid t.o.v. de start van de looptijd van het SBP)”

3.2 Selectiemethode

Als basistabel voor de selectie werd gebruik gemaakt van diegene opgenomen in SBP Gladde slang. Deze tabel bestaat uit een lijst van 49 (deel)gebieden (zie bijlage 8.1).

In kader van de voorbereidingen van het Meetnet Gladde slang werd deze lijst geactualiseerd door het INBO, waarbij nieuwe kennis toegevoegd werd, en de inventarisatie-status geüpdatet werd.

Op basis van deze lijst en in samenspraak met de specialisten van INBO (Loïc van Doorn en Jeroen Speybroeck), Hyla (Peter Engelen), Natuurpunt Studie (Sam Van de Poel) en ANB als opdrachtgever (Arjen Breevaart), werd de lijst verder uitgewerkt. Dit gebeurde op basis van de meest recente verspreidingsgegevens en ‘expert judgement’. Hierbij werden de inventarisatiestatus en gegevens over de populatiegrootte verder geactualiseerd. Deelgebieden die binnen één landschappelijke eenheid liggen, werden samengevoegd. Een aantal potentievolle gebieden werden toegevoegd bij aanvang van de ‘Inhaalslag’.

Voor al deze gebieden werd ten slotte bepaald of ze onderzocht zouden worden binnen het kader van de ‘Meetnetten’ of specifieke aandacht zouden krijgen via de ‘Inhaalslag Gladde slang’. Niet elke Gladde slang heeft beleidsmatig een even groot soortelijk gewicht. Bij de uiteindelijke selectie van de gebieden voor de ‘Inhaalslag’ werd bewust gekozen om een zo groot mogelijke meerwaarde (beleidsmatig, qua soortbescherming, ruimtelijke spreiding, etc) te creëren. De potentievolle gebieden die bij aanvang van de ‘Inhaalslag’ toegevoegd werden aan de gebiedenlijst werden als ‘Extra’ beschouwd. In de loop van 2021 en 2022 werden nog bijkomende gebieden afgebakend op basis van voortschrijdend inzicht, verrichtte waarnemingen, etc. Deze gebieden kregen het label ‘Nieuw’. Voor een overzicht van de gebieden met weergave van het project waarbinnen de monitoring zal plaatsvinden wordt verwezen naar onderstaande tabel:

Tabel 2 Overzichtstabel met opdeling van de gebieden per project (Meetnet, Inhaalslag en bijkomende gebieden).

Tabel 2 Overzichtstabel met opdeling van de gebieden per project (Meetnet, Inhaalslag en bijkomende gebieden)

ID_metapop	Metapopulatie/ cluster	ID_pop	Populatie	PROJECT
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	Meetnet
2	Weelde station	2_1	Weelde station	Inhaalslag
3	Reuselse Moeren	3_1	Rode del	Inhaalslag
3	Reuselse Moeren	3_2	Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren	Extra
4	Postel	4_1	Ruime omgeving Ronde Put	Inhaalslag
4	Postel	4_2	Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking	Extra
4	Postel	4_3	Luikgestelse heide	Inhaalslag
4	Postel	4_4	Witte berg - Huzarenberg	Extra
4	Postel	4_5	Groesgoor en Koemoek	Extra
5	Lommel	5_1	Den Diel - Riebosserheide west	Inhaalslag
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	Meetnet
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	Meetnet
5	Lommel	5_4	't Stort - Weyerkensbergen	Meetnet
5	Lommel	5_5	Sahara	Meetnet
5	Lommel	5_6	Heuvelse heide	NIEUW
5	Lommel	5_7	Balimheide	Meetnet
5	Lommel	5_8	Kattenbos	Inhaalslag
6	Beverlo	6_1	Pijnven	Meetnet
6	Beverlo	6_2	Langeheuvelheide	Meetnet
6	Beverlo	6_3	Watertoren	Meetnet
6	Beverlo	6_4	Witte bergen - Fonteintje - Terril Zolder	Meetnet
7	Helchteren	7_1	Marmorithgroeve	Inhaalslag
7	Helchteren	7_10	Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa)	NIEUW
7	Helchteren	7_11	Vliegveld Zwartberg	Inhaalslag
7	Helchteren	7_2	Schietveld Helchteren west	Meetnet
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	Meetnet
7	Helchteren	7_4	Ophovenderheide	Meetnet
7	Helchteren	7_5	Oudsberg	Inhaalslag
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	Meetnet
7	Helchteren	7_7	Teut	Inhaalslag
7	Helchteren	7_8	Teut Zuid - Molenheide	Extra
7	Helchteren	7_9	Zonhoverheide - Schemmersberg	Extra
8	NP hoge kempen	8_1	Bergerven	Meetnet
8	NP hoge kempen	8_10	Terril Klaverberg en omgeving	NIEUW
8	NP hoge kempen	8_11	Heiderbos	Meetnet
8	NP hoge kempen	8_12	Kikbeekbron	Meetnet
8	NP hoge kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	Meetnet
8	NP hoge kempen	8_14	Kasteel Daalbroek	Meetnet
8	NP hoge kempen	8_15	Neerharerheide - Pietersembos	Inhaalslag
8	NP hoge kempen	8_16	Militair Domein Zutendaal	NIEUW
8	NP hoge kempen	8_17	Kattevennen	NIEUW
8	NP hoge kempen	8_18	Kanaaltaluds en Sappi	NIEUW
8	NP hoge kempen	8_2	Vossenbergh oost	Meetnet
8	NP hoge kempen	8_3	Vossenbergh west	Inhaalslag
8	NP hoge kempen	8_4	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	Inhaalslag
8	NP hoge kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden	Meetnet
8	NP hoge kempen	8_6	Grindgroeve	Inhaalslag
8	NP hoge kempen	8_7	Mechelse hei	Meetnet
8	NP hoge kempen	8_8	Kolenspoor	Meetnet
8	NP hoge kempen	8_9	Omgeving Karting Genk	NIEUW
9	Tiendeberg	9_1	Tiendeberg	Inhaalslag
9	Tiendeberg	9_2	Plateau van Caestert	Inhaalslag
9	Tiendeberg	9_3	Muizenberg_Kanne	Extra

Doorheen de jaren werden er verschillende Vlaamse metapopulaties van de Gladde slang afgebakend binnen Vlaanderen. In de aan dit rapport voorafgaande documenten, rapporten en het SBP Gladde slang, wordt steeds gesproken over metapopulaties. In kader van de eenduidigheid wordt deze term ook in dit rapport gebruikt. Een metapopulatie is volgens de definitie een groep ruimtelijk gescheiden populaties van een organisme, die een bepaalde interactie vertonen. In vele gevallen wordt deze interactie geïnterpreteerd als genetische uitwisseling. Een aantal van de metapopulatie/clusters vernoemd in voorgaande werken en dit rapport voldoen (hoogst)waarschijnlijk aan deze definitie. Voor een groot deel gaat het eerder over een aantal effectieve en/of potentieel geschikte leefgebieden van Gladde slang die omwille van de ruimtelijke ligging geclusterd worden en 'metapopulatie/clusters' genoemd worden, maar waarvan we helemaal niet weten of ze genetisch contact hebben met elkaar, of waarbij dit zelfs eerder onwaarschijnlijk is.

Voor een overzicht van de 16 gebieden waarvan de status van inventarisatie bij aanvang van SBP Gladde slang te boek stonden als 'slecht onderzocht' of 'onbekend', met weergave status inventarisatie SBP, status inventarisatie update 2020 en inschatting populatiegrootte (anno 2020), wordt verwezen naar Tabel 3 Lijst van de 16 gebieden waarvan 'status inventarisatie' bij aanvang van SBP Gladde slang te boek stond als slecht onderzocht' of 'onbekend'..

De geactualiseerde lijst van gebieden met weergave van 'status inventarisatie' bij aanvang van SBP Gladde slang, update van inventarisatiestatus en weergave in welk van de monitoringsprojecten het gebied opgenomen zal worden, is terug te vinden als Tabel 4 Geactualiseerde lijst van gebieden met weergave van 'status inventarisatie' bij aanvang van SBP Gladde slang, update van inventarisatiestatus 2020 (in vet zijn de wijzigingen weergegeven) en weergave in welk van de monitoringsprojecten (Inhaalslag of Meetnetten) het gebied opgenomen zal worden.

De voor deze opdracht, nl. 'Inhaalslag Gladde slang', geselecteerde gebieden worden weergegeven in Tabel 5 Geselecteerde gebieden voor de gerichte 'inhaalslag Gladde slang' met weergave 'status inventarisatie' SBP, 'status inventarisatie' update 2020 en inschatting populatiegrootte (anno 2020)

Op basis van de verworven inzichten bij de uitvoering van deze opdracht (én Meetnet Gladde slang), werd de gebiedenlijst verder verfijnd en geactualiseerd. De metapopulatie/clusters en (deel)populaties hebben allemaal een eigen ID gekregen. Verder wordt de populatiegrootte ingeschat en de zoekinspanning weergegeven op basis van het aantal waarnemingen, het voorkomen van de soort doorheen het gebied, de waarnemingsfrequentie en 'expert judgement'. De oppervlakte én kwaliteit van het aanwezige functioneel leefgebied werd berekend op basis van de afbakening van het gebied en de aanwezige BWK-codes binnen de gebieden. Voor een overzicht zie Tabel 6.

Voor een overzicht van de geselecteerde gebieden wordt verwezen naar:

Figuur 5 Weergave van de geselecteerde gebieden in Vlaanderen i.h.k.v. monitoring Gladde slang

Tabel 3 Lijst van de 16 gebieden waarvan 'status inventarisatie' bij aanvang van SBP Gladde slang te boek stond als slecht onderzocht' of 'onbekend'.

Nr.	Metapopulatie	Subpopulatie	Beheerder	Habitat-gebied	Deelgebied SBZ	Gemeente	Status inventarisatie	Status populatie	Gekend sinds?
4	Mol - Arendonk	Rode Del	Natuurpunt	BE2100024	BE210024 -16	Arendonk	Onbekend	Klein of onbekend	Jaren '80
7	Mol - Arendonk	Den Diel	Natuurpunt	BE2100026	BE2100026-6	Mol	Onbekend	Klein of onbekend	2001(?)
3	Ravels	Weelde Station	?	/	/	Ravels	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	1950
8	Lommelse metapopulatie/cluster	Op t Stort	ANB	/	/	Lommel	Slecht onderzocht	Klein	2005
9	Lommelse metapopulatie/cluster	Riebosserheide West/Russendorp	Particulier	/	/	Lommel	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2008
15	Lommelse metapopulatie/cluster	Waaltesbos West/stevensvennen	Particulier	/	/	Mol - Lommel	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2008
16	Lommelse metapopulatie/cluster	Kattenbosserheide	Natuurpunt - ANB	/	/	Lommel	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2008
18	Militair Domein Kamp Beverlo	Langeheugelheide - Schrikheide	Defensie	BE2200029	BE2200029-1	Hechtel-Eksel	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	1997 - hyla
19	Militair Domein Kamp Beverlo	Langeheugelheide - Veewei	Defensie	BE2200029	BE2200029-1	Hechtel-Eksel	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2012 - nieuw
20	Militair Domein Kamp Beverlo	Hechtelse Heide	ANB	BE2200029	BE2200029-1	Hechtel-Eksel	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2011
21	Militair Domein Kamp Beverlo	Witte Bergen	Natuurpunt - ANB	BE2200029	BE2200029-1	Houthalen-Helchteren	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2011 - nieuw
22	Militair Domein Kamp Beverlo	Fonteintje	Natuurpunt - ANB	BE2200029	BE2200029-1	Beringen	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2011 - nieuw
27	Militair Domein Meeuwen Helchteren	Het Laer	ANB	BE2200030*	BE2200030-1*	Meeuwen-Gruitrode	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2009
30	Militair Domein Meeuwen Helchteren	De Teut	ANB	BE2200031	BE2200031-3	Zonhoven	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2001
37	Nationaal Park Hoge Kempen	Grindgroeve Mechelse Heide	Particulier	/	/	Maasmechelen	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2002
41	Nationaal Park Hoge Kempen	Duivelsberg	ANB/particulier	BE2200035	BE2200035-1	Maasmechelen	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2002

Tabel 4 Geactualiseerde lijst van gebieden met weergave van 'status inventarisatie' bij aanvang van SBP Gladde slang, update van inventarisatiestatus 2020 (in vet zijn de wijzigingen weergegeven) en weergave in welk van de monitoringsprojecten (Inhaalslag of Meetnetten) het gebied opgenomen zal worden.

id	Metapopulatie/cluster	Populatie	Status inventarisatie SBP	Status inventarisatie Update 2020	Populatie grootte	PROJECT
1	Kalmthoutse heide	Kalmthoutse Heide	goed	goed	groot	Meetnet
2	Weelde station	Weelde station	onbekend	onbekend	onbekend	Inhaalslag
3	Reuselse moeren	Rode del	onbekend	onbekend	onbekend	Inhaalslag
4	Reuselse Moeren	Luikgestelse heide	matig	matig	onbekend	Inhaalslag
5	Lommel	Den Diel - Riebosserheide west	slecht	slecht	onbekend	Inhaalslag
6	Lommel	Riebos - Blekerheide	goed	goed	middel	Meetnet
7	Lommel	Kern Blekerheide - Struyvenbos	goed	goed	middel	Meetnet
8	Lommel	Sahara	goed	goed	middel	Meetnet
9	Lommel	't Stort - Weyerkensbergen	goed	goed	middel	Meetnet
10	Lommel	Balimheide	onbekend	matig	middel	Meetnet
11	Lommel	Kattenbos	slecht	slecht	onbekend	Inhaalslag
12	Beverlo	Pijnven	goed	goed	klein	Meetnet
13	Beverlo	Langeheuvhelheide	slecht	slecht	onbekend	Meetnet
14	Beverlo	Watertoren	slecht	slecht	onbekend	Meetnet
15	Beverlo	Witte bergen - Fonteintje - Terril Zolder	slecht	slecht	onbekend	Meetnet
16	Helchteren	Schietveld Helchteren west	matig	matig	onbekend	Meetnet
17	Helchteren	Schietveld Helchteren oost	matig	matig	onbekend	Meetnet
18	Helchteren	Ophovenderheide	onbekend	matig	onbekend	Meetnet
19	Helchteren	Oudsberg	onbekend	onbekend	onbekend	Inhaalslag
20	Helchteren	Marmorithgroeve	onbekend	slecht	onbekend	Inhaalslag
21	Helchteren	Tenhaagdoorn	goed	goed	groot	Meetnet
22	Helchteren	Teut	slecht	matig	onbekend	Inhaalslag
23	Helchteren	Vliegveld Zwartberg	onbekend	slecht	onbekend	Inhaalslag
24	NP hoge kempen	Heiderbos	goed	goed	klein	Meetnet
25	NP hoge kempen	Bergerven	goed	goed	klein	Meetnet
26	NP hoge kempen	Vossenberg oost	matig	goed	middel	Meetnet
27	NP hoge kempen	Vossenberg west	onbekend	slecht	onbekend	Inhaalslag
28	NP hoge kempen	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	slecht	slecht	onbekend	Inhaalslag
29	NP hoge kempen	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden	matig	matig	groot	Meetnet
30	NP hoge kempen	Kolenspoor	goed	goed	klein	Meetnet
31	NP hoge kempen	Grindgroeve	slecht	matig	groot	Inhaalslag
32	NP hoge kempen	Mechelse hei	matig	goed	groot	Meetnet

id	Metapopulatie/cluster	Populatie	Status inventarisatie SBP	Status inventarisatie Update 2020	Populatie grootte	PROJECT
33	NP hoge kempen	Kikbeekbron	goed	goed	groot	Meetnet
34	NP hoge kempen	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	matig	matig	groot	Meetnet
35	NP hoge kempen	Neerharenheide - Pietersembos	onbekend	matig	onbekend	Inhaalslag
36	Tiendeberg	Tiendeberg	slecht	slecht	onbekend	Inhaalslag
37	Tiendeberg	Plateau van Caestert	onbekend	slecht	onbekend	Inhaalslag
38	Lommel	Witte berg - Huzarenberg	onbekend	slecht	onbekend	Extra
39	Helchteren	Teut Zuid - Molenheide	onbekend	onbekend	onbekend	Extra
40	NP hoge kempen	Kasteel Daalbroek	goed	goed	klein	Meetnet
41	Helchteren	Zonhoverheide - Schemmersberg	onbekend	onbekend	onbekend	Extra
42	Reuselse Moeren	Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking	onbekend	onbekend	onbekend	Extra
43	Reuselse Moeren	Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren	onbekend	onbekend	onbekend	Extra
44	Tiendeberg	Muizenberg_Kanne	onbekend	onbekend	onbekend	Extra
45	Postel	Ruime omgeving Ronde Put	slecht	slecht	onbekend	Inhaalslag
46	Postel	Groesgoor en Koemoek	onbekend	onbekend	onbekend	Extra

Tabel 5 Geselecteerde gebieden voor de gerichte 'inhaalslag Gladde slang' met weergave 'status inventarisatie' SBP, 'status inventarisatie' update 2020 en inschatting populatiegrootte (anno 2020)

Nr.	id	Metapopulatie/cluster	Populatie	Status inventarisatie SBP	Status inventarisatie update 2020	Populatie grootte (2020)
1	2	Weelde station	Weelde station	onbekend	onbekend	onbekend
2	3	Reuselse moeren	Rode del	onbekend	onbekend	onbekend
3	4	Reuselse Moeren	Luikgestelse heide	matig	matig	onbekend
4	5	Lommel	Den Diel - Riebosserheide west	slecht	slecht	onbekend
5	11	Lommel	Kattenbos	slecht	slecht	onbekend
6	19	Helchteren	Oudsberg	onbekend	onbekend	onbekend
7	20	Helchteren	Marmorithgroeve	onbekend	slecht	onbekend
8	22	Helchteren	Teut	slecht	matig	onbekend
9	23	Helchteren	Vliegveld Zwartberg	onbekend	slecht	onbekend
10	27	NP hoge kempen	Vossenberg west	onbekend	slecht	onbekend
11	28	NP hoge kempen	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	slecht	slecht	onbekend
12	31	NP hoge kempen	Grindgroeve	slecht	matig	groot
13	35	NP hoge kempen	Neerharenheide - Pietersembos	onbekend	matig	onbekend
14	36	Tiendeberg	Tiendeberg	slecht	slecht	onbekend
15	37	Tiendeberg	Plateau van Caestert	onbekend	slecht	onbekend
16	45	Postel	Ruime omgeving Ronde Put	slecht	slecht	onbekend

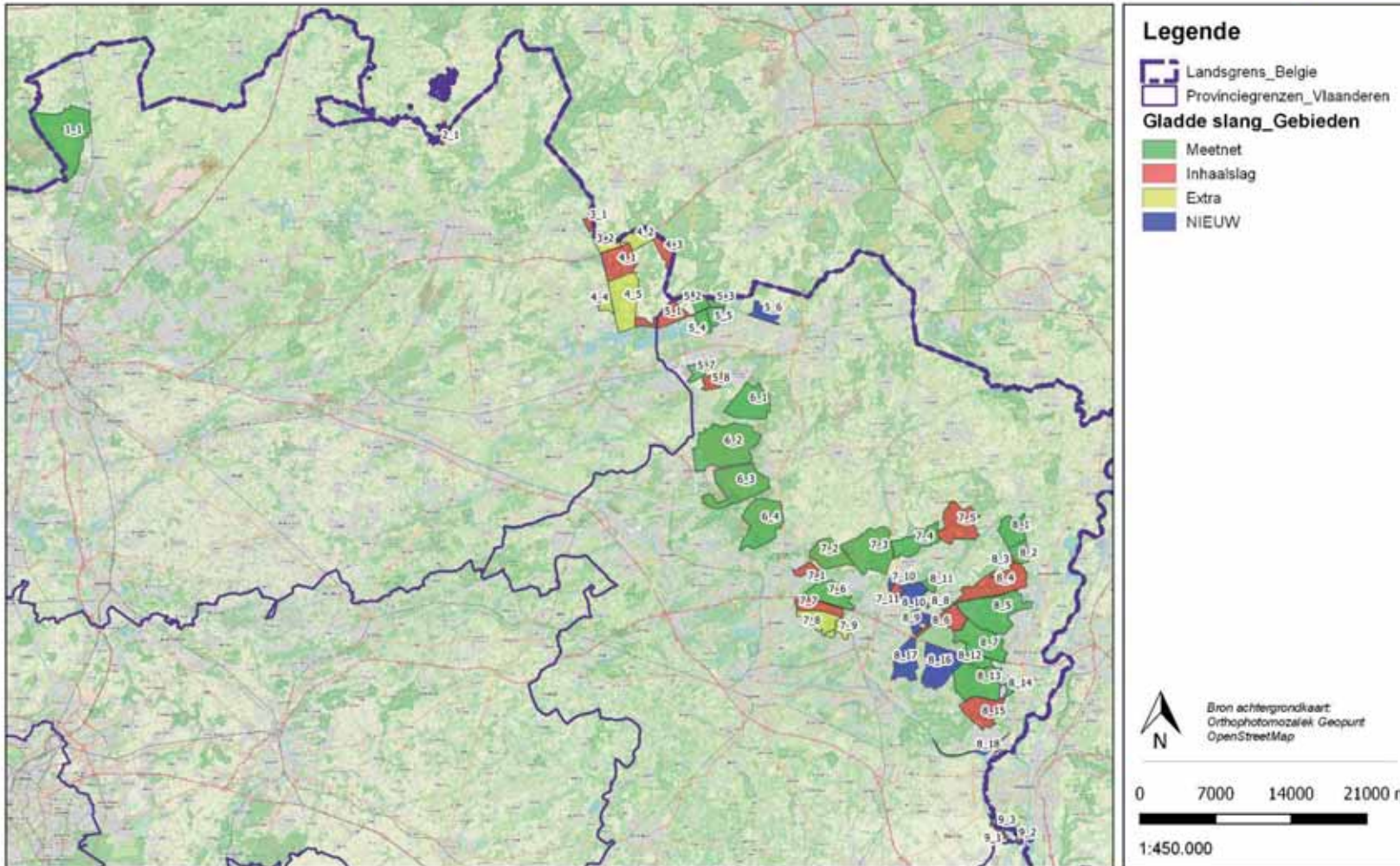
Tabel 6 Overzicht van gekende metapopulatie/clusters en de afgebakende (deel)populaties, beheerder, type onderzoeksproject, de inschatting van de populatiegrootte, status inventarisatie/zoekinspanning, de oppervlakte van functioneel leefgebied en de kwaliteit van het aanwezige leefgebied anno 2022

ID_ metapop	Metapopulatie/ cluster	ID_pop	Populatie	Beheerder	PROJECT	Inschatting populatiegrootte	Zoekinspanning	Oppervlakte leefgebied	Kwaliteit leefgebied
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	ANB/NP Beheer/Natuurmonumenten (NL)	Meetnet	Groot tot zeer groot	Zeer hoog	Zeer groot	Goed
2	Weelde station	2_1	Weelde station	Infrabel/privé	Inhaalslag	Afwezig tot zeer klein	Matig	Zeer klein	Slecht
3	Reuselse Moeren	3_1	Rode del	ANB/NP Beheer	Inhaalslag	Afwezig tot zeer klein	Hoog	Beperkt	Matig
3	Reuselse Moeren	3_2	Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren	privé	Extra	Onbekend	Geen	Beperkt	onbekend
4	Postel	4_1	Ruime omgeving Ronde Put	ANB/privé	Inhaalslag	Klein	Matig	Gemiddeld	Matig
4	Postel	4_2	Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking	ANB	Extra	Klein	Matig	Gemiddeld	Matig
4	Postel	4_3	Luikgestelse heide	ANB	Inhaalslag	Afwezig tot zeer klein	Hoog	Beperkt	Matig
4	Postel	4_4	Witte berg - Huzarenberg	ANB	Extra	Afwezig tot zeer klein	Beperkt	Zeer klein	Slecht
4	Postel	4_5	Groesgoor en Koemoek	ANB/privé	Extra	Onbekend	Geen	Beperkt	onbekend
5	Lommel	5_1	Den Diel - Riebosserheide west	NP Beheer/privé	Inhaalslag	Klein	Matig	Gemiddeld	Matig
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	Privé/NP Beheer/ANB	Meetnet	Matig	Matig	Gemiddeld	Matig
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	Privé/NP Beheer/ANB	Meetnet	Matig	Matig	Gemiddeld	Matig
5	Lommel	5_4	't Stort - Weyerkensbergen	ANB	Meetnet	Matig	Matig	Gemiddeld	Matig
5	Lommel	5_5	Sahara	ANB	Meetnet	Matig	Matig	Gemiddeld	Matig
5	Lommel	5_6	Heuvelse heide	NP Beheer	NIEUW	Onbekend	Beperkt	Gemiddeld	Matig
5	Lommel	5_7	Balimheide	NP Beheer	Meetnet	Klein	Beperkt	Gemiddeld	Matig
5	Lommel	5_8	Kattenbos	NP Beheer/ANB	Inhaalslag	Klein	Matig	Gemiddeld	Goed
6	Beverlo	6_1	Pijnven	ANB	Meetnet	Klein tot matig	Matig	Gemiddeld	Matig
6	Beverlo	6_2	Langeheuvelheide	ANB	Meetnet	Matig	Matig	Zeer groot	Goed
6	Beverlo	6_3	Watertoren	ANB/NP Beheer	Meetnet	Matig	Matig	Zeer groot	Goed
6	Beverlo	6_4	Witte bergen - Fonteintje - Terril Zolder	ANB/NP Beheer	Meetnet	Matig	Matig	Zeer groot	Goed
7	Helchteren	7_1	Marmorithgroeve	Privé	Inhaalslag	Matig	Matig	Beperkt	Matig
7	Helchteren	7_10	Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa)	Limburgs Landschap	NIEUW	Klein	Beperkt	Gemiddeld	Matig
7	Helchteren	7_11	Vliegveld Zwartberg	Stad Genk	Inhaalslag	Klein	Beperkt	Gemiddeld	Goed
7	Helchteren	7_2	Schietveld Helchteren west	ANB	Meetnet	Matig	Beperkt	Zeer groot	Goed

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID_pop	Populatie	Beheerder	PROJECT	Inschatting populatiegrootte	Zoekinspanning	Oppervlakte leefgebied	Kwaliteit leefgebied
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	ANB	Meetnet	Groot tot zeer groot	Matig	Zeer groot	Goed
7	Helchteren	7_4	Ophovenderheide	ANB	Meetnet	Klein	Beperkt	Gemiddeld	Matig
7	Helchteren	7_5	Oudsberg	ANB	Inhaalslag	Matig	Matig	Gemiddeld	Matig
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	ANB	Meetnet	Groot tot zeer groot	Hoog	Zeer groot	Goed
7	Helchteren	7_7	Teut	ANB	Inhaalslag	Klein	Matig	Zeer groot	Goed
7	Helchteren	7_8	Teut Zuid - Molenheide	ANB	Extra	Onbekend	Beperkt	Zeer groot	Goed
7	Helchteren	7_9	Zonhoverheide - Schemmersberg	ANB	Extra	Onbekend	Geen	Gemiddeld	Goed
8	NP hoge kempen	8_1	Bergerven	Limburgs Landschap	Meetnet	Klein	Beperkt	Gemiddeld	Matig
8	NP hoge kempen	8_10	Terril Klaverberg en omgeving	ANB/Stad Genk	NIEUW	Klein	Beperkt	Gemiddeld	Matig
8	NP hoge kempen	8_11	Heiderbos	ANB	Meetnet	Klein	Matig	Gemiddeld	Goed
8	NP hoge kempen	8_12	Kikbeekbron	ANB	Meetnet	Matig	Matig	Groot	Goed
8	NP hoge kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijbeek	ANB	Meetnet	Groot	Zeer hoog	Groot	Goed
8	NP hoge kempen	8_14	Kasteel Daalbroek	Privé	Meetnet	Onbekend	Geen	Beperkt	Slecht
8	NP hoge kempen	8_15	Neerharerheide - Pietersembos	ANB	Inhaalslag	Matig	Zeer hoog	Gemiddeld	Matig
8	NP hoge kempen	8_16	Militair Domein Zutendaal	ANB	NIEUW	Onbekend	Beperkt	Gemiddeld	onbekend
8	NP hoge kempen	8_17	Kattevennen	ANB	NIEUW	Onbekend	Beperkt	Beperkt	onbekend
8	NP hoge kempen	8_18	Kanaaltaluds en Sappi	ANB/privé	NIEUW	Onbekend	Geen	Beperkt	Matig
8	NP hoge kempen	8_2	Vossenberg oost	ANB/privé	Meetnet	Matig	Zeer hoog	Gemiddeld	Goed
8	NP hoge kempen	8_3	Vossenberg west	ANB/privé	Inhaalslag	Klein	Matig	Gemiddeld	Matig
8	NP hoge kempen	8_4	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	ANB	Inhaalslag	Matig	Matig	Gemiddeld	Matig
8	NP hoge kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden	ANB	Meetnet	Matig	Matig	Groot	Matig

ID_metapop	Metapopulatie/ cluster	ID_pop	Populatie	Beheerder	PROJECT	Inschatting populatiegrootte	Zoekinspanning	Oppervlakte leefgebied	Kwaliteit leefgebied
8	NP hoge kempen	8_6	Grindgroeve	ANB/privé	Inhaalslag	Matig	Matig	Groot	Matig
8	NP hoge kempen	8_7	Mechelse hei	ANB	Meetnet	Groot	Matig	Zeer groot	Goed
8	NP hoge kempen	8_8	Kolenspoor	ANB	Meetnet	Klein	Beperkt	Beperkt	Matig
8	NP hoge kempen	8_9	Omgeving Karting Genk	ANB/privé	NIEUW	Klein	Beperkt	Beperkt	Matig
9	Tiendeberg	9_1	Tiendeberg	NP Beheer/privé	Inhaalslag	Klein	Matig	Beperkt	Matig
9	Tiendeberg	9_2	Plateau van Caestert	NP Beheer/privé	Inhaalslag	Afwezig tot zeer klein	Beperkt	Beperkt	Matig
9	Tiendeberg	9_3	Muizenberg_Kanne	NP Beheer/privé	Extra	Onbekend	Geen	Beperkt	Goed

Gebieden Gladde slang Indeling op basis van monitoringsprojecten (anno 2022)

Figuur 5 Weergave van de geselecteerde gebieden in Vlaanderen i.h.k.v. monitoring Gladde slang

4 Onderzoeksmethodologie

De hoofddoelstelling van het onderzoek naar Gladde slang verschilt in sterke mate tussen de opdracht 'Inhaalslag' en het 'Meetnet'. Naast een aantal extra deeltaken heeft de 'Inhaalslag' vooral de doelstelling om te achterhalen of de Gladde slang al dan niet voorkomt in de voor deze opdracht geselecteerde gebieden. Bij het vaststellen van de soort wordt getracht zicht te krijgen op de populatiegrootte. De hoofddoelstelling bij het 'Meetnet' is het verzamelen van gegevens binnen gekende populaties in een poging tot wetenschappelijk onderbouwde populatietrends te komen (zie <https://www.meetnetten.be/>).

Zoals omschreven in het bestek en de offerte voor deze opdracht wordt als streefdoel op vlak van monitoring gewerkt met de methode beschreven in 'Monitoringsprotocol amfibieën en reptielen. Versie 2.0' van Speybroeck et al. (2020). Hierbij worden minstens zeven bezoeken per jaar en per locatie aangeraden. Voor elke populatie werd op basis van de oppervlakte geschikt leefgebied het aantal uit te leggen slangenplaten bepaald.

Alle betrokkenen zijn er stellig van overtuigd dat het monitoringsprotocol voor deze soort een zeer moeilijke tot quasi onhaalbare opdracht is. Daar gerichte monitoring van Gladde slang op Vlaams niveau nieuw is, worden de eerste jaren van het 'Meetnet Gladde slang' en tevens de 'Inhaalslag' beschouwd als pilootprojecten om praktijkervaring op te doen. Op basis van deze praktijkervaring, waarbij knelpunten en kansen naar boven komen, wordt de monitoringsmethode in de loop van de volgende jaren verder op punt gezet.

Er wordt gestreefd naar een monitoringsmethode die voldoende gegevens genereert om voor de onderzochte populaties tot wetenschappelijk onderbouwde tendensen te komen. Dit is enkel mogelijk wanneer de monitoring volgehouden kan worden op (middel-)lange termijn. Een methode die zowel qua terreinbezoeken als administratie een te zware werklast legt op de schouders van diegenen die zich engageren voor de monitoring is niet duurzaam. De monitoring zal immers veelal gebeuren door vrijwilligers. In de loop van de volgende jaren wordt getracht om via deze evenwichtsoefening tot een duurzame methodologie voor de monitoring van de Vlaamse populatie Gladde slang te komen.

Vermits nog moet blijken of het monitoringsprotocol voor Gladde slang zoals het momenteel voorligt, haalbaar is in de praktijk én het voldoende gegevens oplevert om tot een trendbepaling te komen, wordt de monitoring van Gladde slang stap voor stap uitgerold in verhouding met de draagkracht, ervaring en kennis van het (veelal vrijwilligers-)weefsel.

Vanuit de hierboven aangehaalde argumenten, de gekende moeilijkheidsgraad om gegevens van de uiterst geheimzinnige Gladde slang te verzamelen, de korte projectperiode (2021-2022), het ontbreken van een direct inzetbaar én ervaren vrijwilligersweefsel, etc. werd in samenspraak met de betrokkenen (ANB, Natuurpunt, INBO, experts,...) beslist om te werken met een hybride vorm waarbij flexibel ingezet wordt op zowel gerichte visuele zoekacties bij geschikte weersomstandigheden én het uitleggen en opvolgen van artificiële substraten (rubberen slangenplaten).

Momenteel wordt aan alle medewerkers die zich engageren om één of meerdere gebieden gericht op te volgen voor Gladde slang gevraagd om alle verrichte waarnemingen met zoveel mogelijk gegevens (aantal, levensstadium, activiteit, telmethode, etc) in te geven via een mobiele applicatie (ObsMapp of iObs). Bij de telmethode kan specifiek aangeduid worden of het al dan niet gaat over een controle van een rubberen slangenplaat/reptielenplaat. Er wordt ook expliciet gevraagd om 0-waarnemingen door te geven. De herkenning van de individuele slangen is niet voorzien binnen de 'Inhaalslag' (noch de Meetnetten). In een aantal gebieden (o.a. Kalmthoutse heide en gebieden in regio Postel) wordt in het kader van langlopende onderzoeks- en monitoringsinspanningen getracht om tot individuele

herkenning te komen. Hiervoor moeten de dieren gevangen en/of goed gefotografeerd worden. Om vergelijking van de individuen mogelijk te maken, worden de gegevens en foto's ingevoerd in het slangenportaal (www.slangenportaal.nl). Omwille van de huidige omvang en draagkracht van het vrijwilligersnetwerk kan deze arbeidsintensieve methode vooralsnog niet uitgerold worden over bijkomende gebieden. Het aantal waarnemingen en waargenomen exemplaren weergegeven in dit rapport bestaat dus niet over verschillende individuen maar uit de som van waarnemingen en waargenomen exemplaren. Doorheen het jaar en over de jaren heen kan eenzelfde individu meerdere malen waargenomen worden. Omwille van de huidige monitoringmethode zijn dubbeltellingen bijgevolg eerder regel dan uitzondering.

De hybride werkmethode (zowel gerichte visuele zoekacties als het uitleggen en opvolgen van slangenplaten) bood de nodige flexibiliteit om i.h.k.v. de 'Inhaalslag' per gebied tot een monitoring te komen met een zo hoog mogelijke slaagkans. Met uitzondering van de Marmorithgroeve (7_1) en Grindgroeve (8_6) werden in alle Inhaalslag-gebieden slangenplaten uitgelegd die vervolgens opgevolgd werden én werd gericht gezocht naar de soort bij gunstige weersomstandigheden. Zoals elk gebied verschillend is, is ook elke vrijwilliger verschillend. Een aantal vrijwilligers gaan liefst gericht op zoek naar de soort waarbij potentievolle zones gescreend worden, andere vrijwilligers lopen liever slangenplaten af. Er zijn er die liefst nieuwe locaties afspeuren (dit kan leiden tot nieuwe verspreidingsgegevens), anderen houden van steeds hetzelfde traject af te leggen (ideaal voor langlopende monitoring). Het is belangrijk om de vrijwilligers in te zetten op een manier die nauw aansluit bij hun geprefereerde zoekmethode. In de loop van de 'Inhaalslag' werd voor elk gebied de vinger aan de pols gehouden en regelmatig contact opgenomen met de plaatselijke vrijwilligers. Voor een aantal gebieden/vrijwilligers is dit regelmatig contact nodig opdat de aandacht niet zou verslappen. Dit wordt na afronding van de 'Inhaalslag' een aandachtspunt.

5 Sensibilisatie

Binnen dit project vormde sensibilisatie een erg belangrijk luik. Er werd op veel verschillende fronten aan sensibilisatie gedaan. Uit onze ervaring met tal van andere soorten blijkt sensibilisatie echter het meest effectief bij rechtstreeks contact met de betrokkenen. In het bijzonder wanneer samen op terrein gegaan wordt.

Als belangrijkste onderdelen van sensibilisatie kunnen we voldoende acties vermelden:

- Terreinbezoeken met betrokken vrijwilligers, beheerders en andere actoren
- Informatie over ecologie en geprefereerd habitat van Gladde slang delen met betrokkenen
- Bij terreinbezoeken input leveren over knelpunten en kansen
- Organisatie van soortspecifieke thema-excursie(s). 18 juni 2022 vond deze plaats in Zutendaal
- Het gericht zoeken naar Gladde slang samen met vrijwilligers/terreinbeheerders
- Het uitleggen van slangenplaten samen met vrijwilligers/terreinbeheerders
- Het aanleveren van gedetailleerde kaarten met historische waarnemingen en slangenplaten aan gemotiveerde vrijwilligers/terreinbeheerders
- Regelmatige terugkoppeling met vrijwilligers en terreinbeheerders die monitoring uitvoeren
- Publicaties bijvoorbeeld als Natuurbericht. <https://www.natuurpunt.be/nieuws/inhaalslag-en-monitoring-van-een-verborgen-slangensoort-20211110>

De sensibilisatie heeft er o.a. toe geleid dat voor tal van gebieden die geselecteerd werden voor de 'Inhaalslag' vrijwilligers gevonden werden. Vermits de monitoring van Gladde slang op Vlaamse schaal slechts recent opgestart werd is het vrijwilligersweefsel nog in opbouw. De gebieden waarvoor geen vrijwilligers gevonden werden, werden opgevolgd door professionele medewerkers en/of zeer beslagen professionele vrijwilligers. In een aantal gevallen werd gekozen voor een combinatie van de inzet van vrijwilligers en professionele medewerkers.

Bij gericht zoeken naar Gladde slang doorheen het landschap is een goede soort- en ecologische kennis noodzakelijk. Voor de controle van slangenplaten is deze kennis minder urgent. Toch stijgt de kans aanzienlijk om Gladde slang aan te treffen onder slangenplaten als deze gecontroleerd worden bij geschikte weersomstandigheden.

De ingave van gegevens via de digitale applicaties blijkt geen tot nauwelijks een drempel voor de participerende vrijwilligers. De combinatie van verschillende invoersystemen (bv. Obsmaps en slangenportaal) blijkt wel een (administratieve) stap te ver. Een tastbaar effect van de sensibilisatie is de zeer sterke stijging van de invoer van 0-waarnemingen. De motivatie van vrijwilligers blijft beter op peil in gebieden waar effectief Gladde slang aangetroffen werd. Vrijwilligers die in een team samenwerken kunnen elkaar motiveren en stimuleren. In de toekomst kan best gewerkt worden met plaatselijke coördinatoren die een (aantal) gebied(en) onder hun hoede hebben en de monitoring/het onderzoek in goede banen leiden i.s.m. lokale vrijwilligers.

Hyla.flits

Amfibieën en reptielen

Natuurpunt

Gladde slang © Leo Vaes

Thema-excursie Gladde slang

Er wordt heel wat gedaan in Vlaanderen rond de Gladde slang. Er worden nieuwe gebieden ingericht, er wordt beheerd, gemonitord, ... Afgelopen jaren werd zo heel wat broodnodige expertise opgebouwd rond deze verborgen soort. Om de soort te helpen is het belangrijk dat deze expertise gedeeld wordt! Op 18 juni 2022 wordt daarom om 13u een fietstocht georganiseerd in Neerharerheide en de Ziepbeekvallei. Vertrekken doen we aan de Lieteberg te Zutendaal met de fiets. Er worden 17 fietsen ter beschikking gesteld. Deelnemers met eigen fiets kunnen aansluiten tot de 35 plaatsen volzet zijn. **Wees er dus snel bij!** We passeren langs verschillende biotopen, oude hotspots, nieuw ingerichte terreinen. We maken er een interactieve tocht van waarbij door verschillende mensen uitleg kan gegeven worden over het gebied, het beheer, de soort, de monitoringsmethode, etc. Om 16u30 zijn we terug aan Lieteberg. Daar voorzien we nog tijd en ruimte om iets te drinken en nog wat na te praten.

[Inschrijven doe je hier!](#)

Figuur 6 Uitnodiging voor thema-excursie Gladde slang in Hyla-flits

Figuur 7 Voorbeeld van een terreinbezoek waarbij tevens sterk ingezet wordt op sensibilisatie. Aanwezigen: Werner De Kinderen (ANB-boswachter), een lokale vertegenwoordiger van jagersgroep, Ward Machielsen (herpetofauna-vrijwilliger) en Ilf Jacobs (Natuurpunt Studie). Foto: Ilf Jacobs

Figuur 8 Verschil tussen sterk vergaste heide (links) en zone waar in verleden geplagd werd ikv heideherstel (rechts). Voor Gladde slang is de linkerhelft veel geschikter. Voor soorten als Heivlinder de rechterhelft. Sensibilisatie bij beheerders is belangrijk zodat bij regulier beheer en inrichting rekening wordt gehouden met verschillende indicatorsoorten. Foto: Ilf Jacobs

Figuur 9 Foto's van de thema-excursie Gladde slang van 18 juni 2022. Foto: Ilf Jacobs

Weergave van het Natuurbericht.

<https://www.natuurpunt.be/nieuws/inhaalslag-en-monitoring-van-een-verborgen-slangensoort-20211110>

[Home](#) » [Natuurinfo](#) » [Nieuws](#) » [Nieuwsberichten](#)

Inhaalslag en monitoring van een verborgen slangensoort

Loïc Van Doorn

10 NOVEMBER 2021

De gladde slang is één van onze drie inheemse slangensoorten en laat zich maar moeilijk opmerken. Om de verspreiding en de trend van de soort beter in kaart te brengen, is er een meetnet gladde slang opgericht. Hierin gaan vrijwilligers gericht zoeken naar leefgebieden van de gladde slang. Het is belangrijk om te zoeken bij de juiste weersomstandigheden: bij temperaturen tussen de 15 en 20°C, geen of weinig wind en afwisseling van zon en wolken, heb je het meeste kans. Of door 'slangenplaten' te leggen.

De gladde slang is één van onze drie inheemse slangensoorten, naast de adder en de gevlekte ringslang. Het is een kleine soort (volwassen dieren worden doorgaans niet meer dan 75 cm lang). Net zoals de adder, is de gladde slang eierlevendbarend. Vrouwjes houden de eieren in het lichaam tot vlak voordat de jongen aan het einde van de zomer klaar zijn om geboren te worden. Slechts omhuld door een doorzichtig vlies, breken de jonge slangen na het verlaten van het moederlichaam onmiddellijk vrij. De gladde slang is niet giftig. Ze voedt zich voornamelijk met andere reptielen en kleine zoogdieren.

De soort is wijd verspreid in Europa. Terwijl ze in warmere landen vaak hoog in de bergen voorkomt, heeft ze in koelere landen (zoals bij ons) een uitgesproken voorkeur voor warme (micro)habitats. In Vlaanderen liggen de vindplaatsen in hoofdzaak verspreid over de heidegebieden van de Kempen, met een kleine populatie op de kalkhellingen rond de Sint-Pietersberg in Maastricht als buitenbeentje. Of dat denken we toch. Gladde slangen worden namelijk zelden gezien, zelfs in gebieden waar we weten dat de soort talrijk voorkomt. Deze slangensoort warmt zich zelden open en bloot op in de zon en verstopt zich dikwijls in structuurrijke vegetatie.

Eén van de zeldzame momenten waarop een gladde slang zichtbaar is: een zwanger vrouwtje op een bewolkte dag in de zomer (foto: Loïc van Doorn).

De gladde slang is een indicator- en paraplu-soort. Daar waar de soort voorkomt heeft men veelal te maken met leefgebieden die én een hoge natuurwaarde hebben én voldoende groot en/of goed met elkaar verbonden zijn. Landschaps- en biotoopherstel dat de gladde slang ten goede komt, komt ook veel andere kwetsbare soorten ten goede. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de bruine eikenpage in de bosrand sfeer en de weinig mobiele zadelsprinkhaan van warme, structuurrijke biotopen, naast tal van andere soorten.

Haar status als Europees beschermde soort vertaalde zich in de opmaak van een soortbeschermingsprogramma. Speerpunten daarin zijn het duurzaam in stand houden van de gekende populaties en het onderling verbinden van de vaak versnipperde relictpopulaties door het realiseren van bijkomend geschikt leefgebied en corridors. Wegens de kennislacunes in de verspreiding en trend van de soort werden in 2021 door het Agentschap voor Natuur en Bos ook twee onderzoeksinitiatieven opgestart. Monitoring van een verborgen levende slangensoort is echter geen sinecure. Gericht zoeken naar zonnende gladde slangen rendeert enkel bij de meest ervaren en gedreven zoekers. Essentieel hierbij is het zoeken bij de juiste weersomstandigheden. Bij temperaturen tussen de 15 en 20°C, geen of weinig wind en afwisseling van zon en wolken heb je het meeste kans. Door 'slangenplaten' te leggen, die gladde slangen aantrekken als opwarming- en schuilplek, wordt gestandaardiseerde monitoring haalbaarder. Deze techniek wordt dan ook toegepast in het nieuwe monitoringsmeetnet voor de gladde slang.

'Slangenplaten' maken het mogelijk om op gestandaardiseerde manier gladde slangen te monitoren (foto: Loïc van Doorn).

Het meetnet beslaat alle gekende populaties. Omwille van de moeilijkheidsgraad van deze onderneming, wordt het meetnet stap voor stap opgestart. Parallel hiermee loopt een gerichte inventarisatie in de minst gekende populaties. Locaties waar gladde slang historisch voorkwam, waar het huidige voorkomen slecht gekend is, of geschikte leefgebieden waar de soort zou kunnen voorkomen, worden daarbij in 2021 en 2022 intensiever onderzocht om kennishiaten op te vullen. Na afloop van deze aanvullende inspanning kan de opgedane kennis gebruikt worden om het meetnet van een update te voorzien, waarbij gerichter kan gemonitord worden in actuele leefgebieden. De monitoringsresultaten zullen daarnaast ook bijdragen tot de rapportage van de trend en toestand van de soort voor de Europese Commissie.

De inventarisatie van slecht gekende populaties leidde in 2021 alvast tot de herbevestiging van verschillende historische vindplaatsen. Bovendien werden er nieuwe leefgebieden ontdekt. Dat de soort zolang onder de radar kan blijven, onderlijnt de nood voor het meetnet. Bovendien zorgen deze (her)ontdekkingen ervoor dat beheerders terdege rekening kunnen houden met de gladde slang. Door de verborgen leefwijze zijn er ongetwijfeld nog een aantal (deel)populaties onontdekt gebleven, dus er is nog werk aan de winkel. Ook het nieuwe meetnet kende een goede start. Door de de wisselvallige zomer (positief bij zoeken naar gladde slang) en de (nieuwe) vrijwilligers werd in 2021 een recordaantal gladde slangen waargenomen, waarvoor dank!

Lijkt het jou wel wat om slangenplaten te draaien in een geselecteerd gebied? We zijn nog op zoek naar enthousiaste vrijwilligers voor het meetnet. Voor meer info, contacteer Ilf Jacobs (ilf.jacobs@natuurpunt.be), verantwoordelijke voor het Meetnet gladde slang bij Natuurpunt Studie.

Tekst: Loïc van Doorn, Jeroen Speybroeck (INBO), Peter Engelen (Hyla), Sam Van de Poel & Ilf Jacobs (Natuurpunt Studie)

6 Bespreking onderzochte gebieden en onderzoeksresultaten

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op alle gekende metapopulatie/clusters die gekend zijn in Vlaanderen. Voor de opdracht 'Gebiedsspecifieke inventarisatie van weinig tot niet onderzochte populaties Gladde slang', kortweg 'Inhaalslag' genoemd, werd enkel een actualisatie van de 16 gebieden gevraagd die geselecteerd werden voor deze opdracht. Enkel de geactualiseerde gegevens weergeven van de gebieden van de 'inhaalslag', zou echter een gemiste kans zijn. Dit zou het moeilijk maken om een algemeen beeld te krijgen op de Vlaamse situatie en het individueel belang van de verschillende 'metapopulatie/clusters' en '(deel)populaties'. Tijdens de looptijd van het project 'inhaalslag' werden door voortschrijdend inzicht bijkomende gebieden afgebakend en/of de afbakening van reeds bestaande populaties aangepast op basis van nieuwe gegevens en terreinkennis. Voor een aantal van deze gebieden is het nog niet bevestigd dat de Gladde slang effectief aanwezig is. Hoewel dit een sterke uitbreiding is van de opdracht 'inhaalslag', zijn we ervan overtuigd dat dit extra werk dat Natuurpunt Studie hierin investeert, een grote meerwaarde vormt.

Allereerst wordt er kort en bondig ingegaan op de gegevens voor gans Vlaanderen. Verder wordt in detail ingegaan op de bestaande metapopulatie/clusters en de (deel)populaties die daarbinnen gelegen zijn.

De metapopulatie/clusters worden gesitueerd en worden kort en bondig beschreven. Alle (deel)populaties -inclusief de nieuw afgebakende gebieden waar het voorkomen van Gladde slang nog niet bevestigd werd- komen aan bod waarbij het habitat op basis van de BWK-kartering, de waarnemingen en de verspreiding van Gladde slang binnen die populatie in detail besproken worden. Verder wordt ook ingegaan op kansen en knelpunten voor het gebied qua beheer, inrichtingen, verbindingen, etc.

Bij de opmaak van de kaarten voor dit rapport werd steeds getracht zoveel mogelijk relevante gegevens weer te geven op een overzichtelijke manier. De weergave van de uitgebreide lijst aan BWK-eenheden in de legende-balk bleek teveel ruimte in te nemen waardoor minder ruimte beschikbaar was voor de weergave van andere relevante informatie op de kaart. Daarom werd de BWK-kartering niet opgenomen in de legende. De BWK-kartering werd gekleurd met de reguliere kleuring (bv droge heide = roze, waterpartijen = blauw, etc), waardoor de kaarten voor de meeste lezers reeds bruikbaar zullen zijn. Hieronder (Figuur 10) wordt een overzicht gegeven van de kleuring per BWK-eenheden op basis van de vereenvoudigde BWK zoals weergegeven op de kaarten in dit rapport.

Voorliggend rapport is een gecensureerde versie van het eigenlijke eindrapport van deze opdracht. Omwille van de kwetsbaarheid van de soort werden de kaarten met verspreidingsgegevens en de inplantlocaties van slangenplaten NIET opgenomen in deze gecensureerde versie.

Legende	
Biologische Waarderingskaart BWK	
	(land)duin, strand, slik of schor
	heide
	hoogveen
	open water
	moeras
	(half)natuurlijk grasland of ruigte
	soortenarm permanent grasland
	soortenarm tijdelijk grasland
	akker
	laagstamboomgaard
	hoogstamboomgaard of (kasteel)park
	loofhoutaanplant
	naaldhoutaanplant
	loofhoutbos
	struweel of kapvlakte
	ruderaal ruigte of pioniersvegetatie
	kleine landschapselementen
	urbaan
	onbekend

Figuur 10 Weergave van de legende van de BWK-eenheden op basis van de vereenvoudigde BWK zoals weergegeven op de kaarten in dit rapport

6.2 Algemene onderzoeksresultaten van de metapopulaties/clusters

Doorheen de jaren werden er verschillende Vlaamse metapopulatie/clusters van de Gladde slang afgebakend binnen Vlaanderen. Bij de selectie-oefening van de gebieden (zie hoger), de indeling van de gebieden in verschillende monitoringsprojecten (bv. 'meetnet Gladde slang', 'inhaalslag', etc) en vooral op basis van voortschrijdend inzicht en toegenomen kennis, zijn er wijzigingen opgetreden in de tabel van metapopulatie/clusters/clusters en (deel)populaties. Ook de afbakening van de gebieden is doorheen de jaren omwille van toegenomen kennis gewijzigd.

De Gladde slang is een echte grens-soort, de metapopulatie/clusters Kalmthoutse heide, Weelde station, Reuselse moeren, Postel, Lommel en Tiendeberg zijn allemaal gelegen tot tegen de grens met Nederland, waarbij, met uitzondering van Weelde station, tevens deelpopulaties aanwezig zijn in Nederland. In een aantal gevallen bevinden de belangrijkste populaties zich op Nederlands grondgebied, zoals metapopulatie/clusters Reuselse moeren en Postel. De metapopulatie/cluster Tiendeberg is in feite eerder een onderdeel van een grotere, maar versnipperde, metapopulatie/cluster die grotendeels aanwezig is in Wallonië (kalkgraslanden/rotspartijen in Lanaye) en in zeer beperkte mate in Nederland (zone aansluitend aan populatie in Wallonië).

Ook in de toekomst zullen door bijkomende waarnemingen, gerichte zoekacties, de aanleg van verbindingen, etc nog wijzigingen optreden qua (visie op) afbakening van (deel)populaties en metapopulatie/clusters. Zo lijkt een clustering van de metapopulatie/cluster Reuselse Moeren, Postel en populaties in het noorden van Lommel een logische volgende stap. In contactgebieden tussen verschillende metapopulatie/clusters kunnen bepaalde deelpopulaties die momenteel behoren tot

een bepaalde metapopulatie/cluster alsnog toegewezen worden aan een andere metapopulatie/cluster.

Op dit moment worden de metapopulatie/clusters en deelpopulaties ingedeeld in negen metapopulatie/clusters en verschillende deelpopulaties. Zie Figuur 11 voor de situering van de Vlaamse metapopulatie/clusters.

Voor een overzicht van de Vlaamse metapopulatie/clusters van Gladde slang met weergave van het aantal jaren waarop waarnemingen verricht werden, het aantal waarnemingen, het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve Gladde slang-waarnemingen, het totaal aantal waargenomen Gladde slangen doorheen de jaren en het percentage van het totaal aantal waargenomen exemplaren t.o.v. het Vlaamse totaal wordt verwezen naar Tabel 7.

In de kolom 'Aantal wrn' wordt het totaal aantal ingevoerde waarnemingen weergegeven, dus zowel effectieve waarnemingen als 0-waarnemingen. In de kolommen 'Aantal 0-wrn' en 'Aantal effect. wrn' wordt enerzijds het totaal aantal ingevoerde 0-waarnemingen en anderzijds het aantal waarnemingen waarbij effectief Gladde slang vastgesteld werd, weergegeven.

In de kolom 'Exempl. Gladde Slang' wordt de som weergegeven van het aantal effectief aangetroffen Gladde slangen. Voor de duidelijkheid gaat het over het aantal keer dat een exemplaar aangetroffen werd en niet over het aantal verschillende individuen. Doorheen het jaar en over de jaren heen kan éénzelfde exemplaar verschillende keren aangetroffen worden. De gehanteerde methodiek laat momenteel niet toe om te komen tot individuele herkenning. Enkel in de Kalmthoutse heide en een aantal gebieden in de regio Postel wordt getracht om tot individuele herkenning te komen. Dit door het vangen en/of gedetailleerd fotograferen van de aangetroffen slangen en d.m.v. invoer in het 'slangenportaal'. Deze arbeidsintensieve en voor de Gladde slang meer invasieve methode kan enkel uitgerold worden in gebieden waar de draagkracht van het monitoringsteam het toelaat.

De meeste waarnemingen van Gladde slang werden gemeld uit de metapopulatie/cluster NP Hoge Kempen: 1039 exemplaren of 41% van het totaal aantal waargenomen exemplaren doorheen alle jaren.

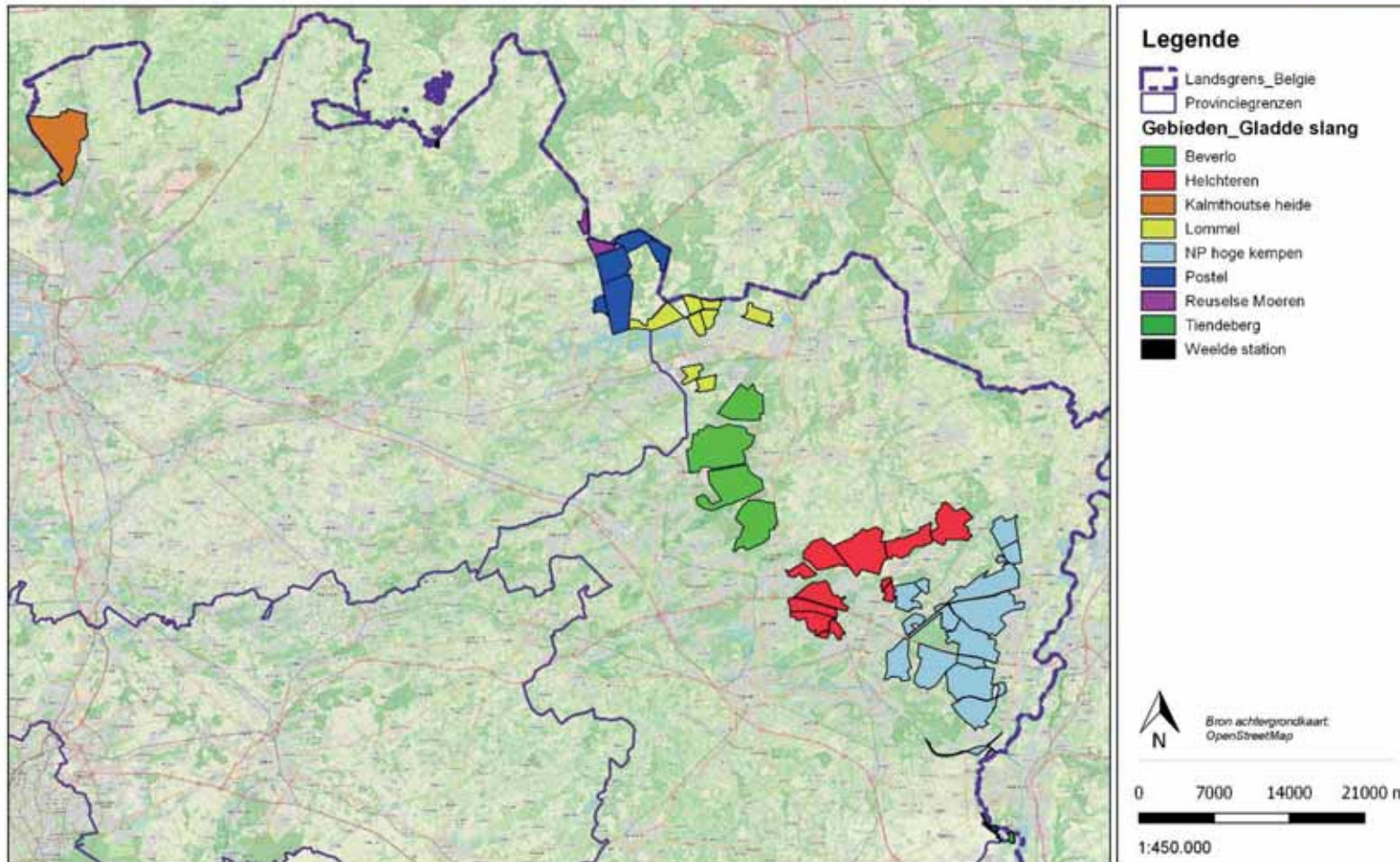
Op de tweede plaats komt de Kalmthoutse heide met 965 exemplaren, goed voor 38,08% van de waarnemingen.

Op ruime afstand hierop volgen metapopulatie/cluster Lommel met 273 exemplaren (10,77%) en Helchteren met 191 exemplaren (7,54%). De andere metapopulatie/clusters (Weelde station, Reuselse moeren, Postel, Beverlo en Tiendeberg) komen samen aan 2,6% van het totaal aantal waarnemingen. Voor een grafische weergave van deze verhoudingen wordt verwezen naar Figuur 12.

Deze verhoudingen komen ook duidelijk terug in de grafiek die per metapopulatie/cluster het totaal aantal 0-waarnemingen, effectieve Gladde slangen-waarnemingen en het totaal aantal waargenomen Gladde slangen weergeeft (zie Figuur 13). Opvallend is het hoge aantal 0-waarnemingen verricht in de metapopulatie/clusters NP Hoge Kempen (n= 881) en Postel (n=619). Deze cijfers geven weer dat in deze gebieden niet alleen zeer gericht gezocht is naar de Gladde slang maar tevens consequent 0-waarnemingen werden ingegeven. Voor de grote metapopulatie/cluster Kalmthoutse heide werden echter geen 0-waarnemingen ingegeven.

Als digitale bijlage wordt een tabel aangeleverd met alle waarnemingen van Gladde slang aanwezig binnen www.waarnemingen.be, inclusief de 0-waarnemingen en bijhorende relevante informatie (aantal, levensstadium, telmethode, etc).

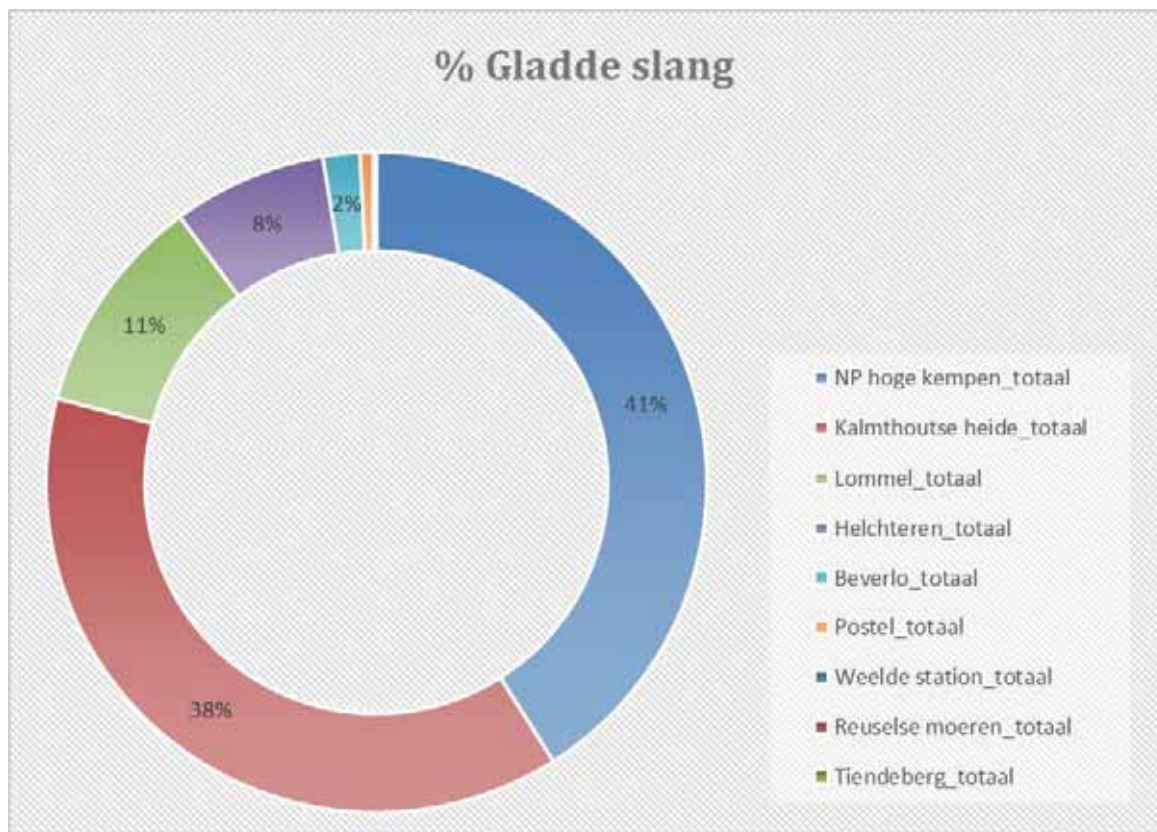
Gladde slang Situering van de Vlaamse metapopulaties

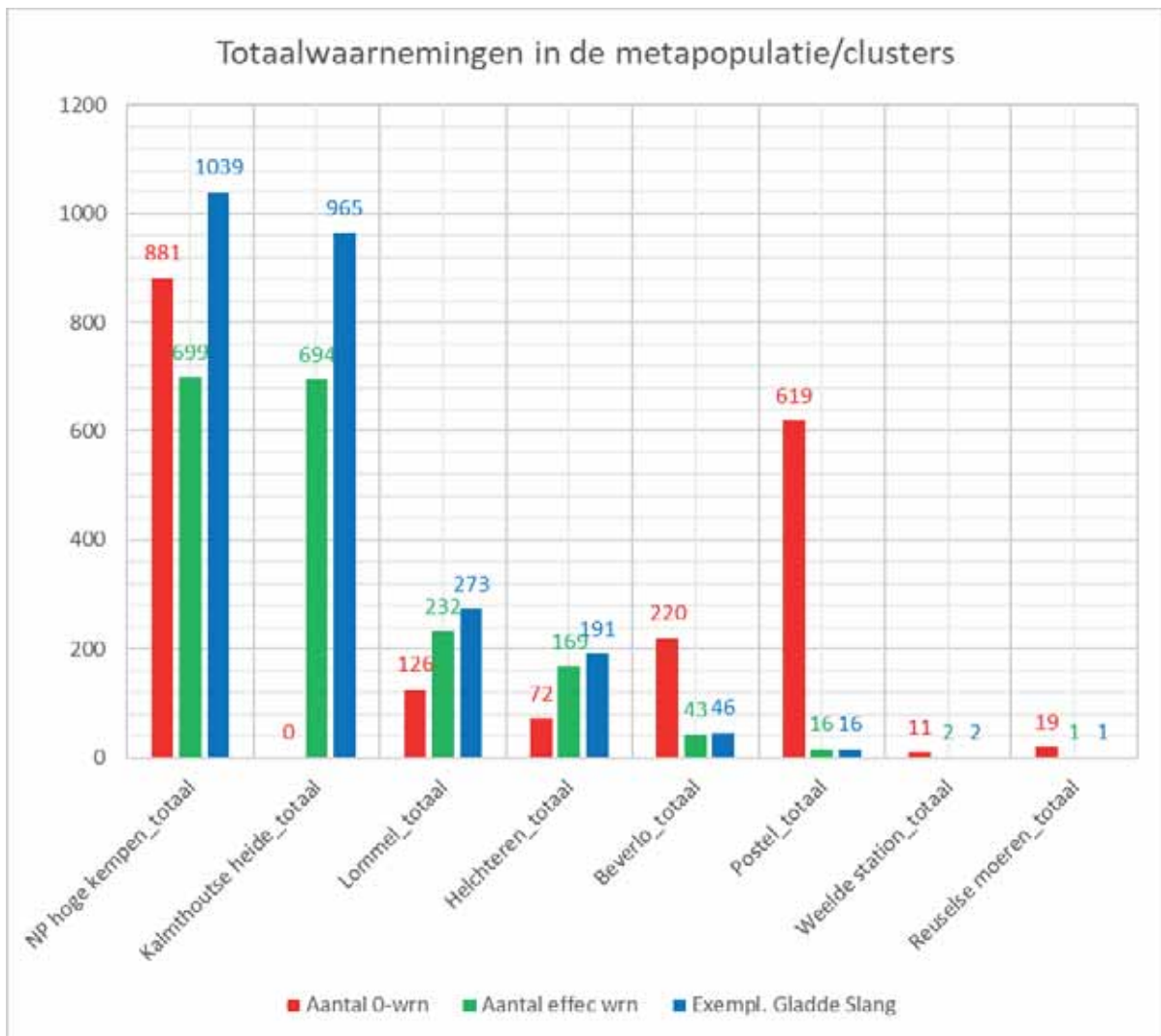
Figuur 11 Situering van de Vlaamse metapopulatie/clusters van Gladde slang

Tabel 7 De Vlaamse metapopulatie/clusters van Gladde slang met weergave van het aantal waarnemingen, het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve Gladde slang-waarnemingen, het totaal aantal waargenomen Gladde slangen doorheen de jaren en het percentage van het totaal aantal waargenomen exemplaren t.o.v. het Vlaamse totaal.

ID_ metapop	Metapopulatie/ cluster	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effec wrn	Exempl. Gladde Slang	% Gladde slang (exempl.)
1	Kalmthoutse heide	694	0	694	965	38,08%
2	Weelde station	13	11	2	2	0,08%
3	Reuselse moeren	20	19	1	1	0,04%
4	Postel	635	619	16	16	0,63%
5	Lommel	358	126	232	273	10,77%
6	Beverlo	263	220	43	46	1,82%
7	Helchteren	241	72	169	191	7,54%
8	NP Hoge Kempen	1580	881	699	1039	41,00%
9	Tiendeberg	88	87	1	1	0,04%
Eindtotaal		3892	2035	1857	2534	100%

Figuur 12 Percentuele verdeling van waargenomen Gladde slangen t.o.v. het Vlaamse totaal voor elke metapopulatie/cluster

Figuur 13 Weergave van het totaal aantal 0-waarnemingen, effectieve Gladde slangen-waarnemingen en het totaal aantal waargenomen Gladde slangen per metapopulatie/cluster

6.3 Bespreking van de onderzoeksresultaten van de (deel)populaties

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten en gegevens gebundeld van alle Vlaamse populaties. Tevens worden knelpunten en kansen opgelijst.

Aan het einde van voorliggende onderzoeksopdracht waren in totaal 53 Gladde slang-gebieden afgebakend. Hiervan werden in totaal 23 gebieden opgenomen binnen 'Meetnetten'. Dit zijn veelal gebieden waarvan, ten tijde van de opstart van SBP Gladde slang, de populatie Gladde slang reeds geruime tijd gekend was én waarvan de status van inventarisatie en populatie vrij goed gekend waren. Deze gebieden zullen de volgende jaren via een gestandaardiseerde manier gemonitord worden. Voor voorliggende opdracht, kortweg 'Inhaalslag' genoemd, werden 16 gebieden geselecteerd. Hierbij gaat het vooral over slecht gekende populaties en beperkt onderzochte of ononderzochte gebieden. Binnen deze gebieden werd in de loop van 2021 en 2022 specifiek gezocht naar Gladde slang. Naast de Meetnet- en Inhaalslag-gebieden werden 14 bijkomende gebieden afgebakend. Een aantal potentievolle gebieden werd, in samenspraak met de stuurgroep, toegevoegd bij aanvang van de 'Inhaalslag'. Deze gebieden kregen het label 'Extra'. In de loop van de 'Inhaalslag' werden aan de gebiedenlijst nog bijkomende gebieden toegevoegd, op basis van voortschrijdend inzicht, nieuwe waarnemingen, etc. Deze recent toegevoegde gebieden kregen het label 'Nieuw'. Hoewel in een aantal van deze gebieden (met label 'Extra' en 'Nieuw') reeds in min of meerdere mate gezocht werd naar Gladde slang, vallen ze voorlopig nog niet onder een monitorings- of onderzoeksproject.

Binnen de afgebakende Gladde slangen-gebieden werden:

- 17 gekende populaties bevestigd. Het grootste deel van deze gebieden worden reeds opgevolgd in het kader van het 'Meetnet' en andere vrijwilligersengagementen. Extra onderzoek van het type kennis-inhaalslag is op dit moment voor deze gebieden geen prioriteit.
- 7 gekende populaties bevestigd waar extra onderzoek nodig is omwille van een beperkte waarnemingsdensiteit – en frequentie.
- 1 gekende populatie waarbinnen een losse waarneming verricht werd waar extra onderzoek nodig is. In dit gebied werd Gladde slang niet waargenomen ondanks gerichte zoekinspanningen en het uitleggen van slangenplaten. Met bijkomend onderzoek in het oostelijk privé-deel van het afgebakende gebied, waar de losse waarneming verricht werd, zou de kansen verhogen op het aantreffen van een (deel)populatie.
- In 8 gekende populaties kon het voorkomen van de soort niet bevestigd worden, maar is het duidelijk dat extra onderzoek nodig is. De beperkte onderzoeksperiode van twee jaar bleek zoals verwacht onvoldoende om alle populaties te herbevestigen.
- Voor 3 gekende populaties kon de soort niet bevestigd worden, maar wordt vermoed dat de soort mogelijk niet meer aanwezig is. Dit omwille van de beperkte oppervlakte en kwaliteit van de aanwezige habitats en de afwezigheid van recente waarnemingen.
- **In niet minder dan helft (n=7) van de toegevoegde gebieden (label 'Extra' en 'Nieuw'), werd Gladde slang voor het eerst ontdekt.** Extra onderzoek is nodig om een beter beeld te krijgen op deze nieuwe populaties.
- In 6 nieuw afgebakende gebieden (owv potenties voor de soort) kon de soort nog niet aangetroffen worden of werd nog niet gericht gezocht. Ook hier is extra onderzoek nodig.
- Eén gebied is een wat irrelevant deelgebied van een robuust en gekend leefgebied van de Gladde slang. Dit gebied kan in de toekomst best geschrapt worden als deelgebied.
- Ten slotte werd een nieuw gebied afgebakend owv een melding van Gladde slang in het verleden. De waarneming kan echter beschouwd worden als onvoldoende bewezen. Na terreincontrole gaan we er van uit dat de soort in dit gebied waarschijnlijk niet aanwezig is.

Voor een aantal gebieden opgenomen in de 'inhaalslag' en tevens voor een aantal 'meetnet' en 'extra/nieuwe' gebieden is bijkomend onderzoek essentieel om een beter zicht te krijgen op het

actuele voorkomen van de soort, de ruimtelijke verspreiding binnen een gebied, de populatiegrootte, kansen en knelpunten, etc. De projectperiode van de 'inhaalslag' was ruimschoots te kort om via onderzoek en monitoring tot een gefundeerd antwoord te kunnen komen op tal van vragen.

Voor een overzicht van de status van de gebieden anno 2022 wordt verwezen naar Tabel 8

Alle geselecteerde (deel)gebieden werden gequoteerd op een aantal parameters. De populatiegrootte werd ingeschat en de zoekinspanning (ruimer dan enkel en alleen project 'inhaalslag') weergegeven op basis van het aantal waarnemingen, het voorkomen van de soort doorheen het gebied, de waarnemingsfrequentie doorheen de jaren en 'expert judgement'. De oppervlakte én kwaliteit van het aanwezige functioneel leefgebied werd berekend op basis van de afbakening van het gebied en de aanwezige BWK-codes binnen de gebieden, de vaststellingen op terrein in combinatie met 'expert judgement'.

Tabel 8 Overzichtstabel met status van de geselecteerde gebieden anno 2022

#	Status anno 2022	Gebieden (meetnet, inhaalslag, extra en nieuw)
17	gekende populatie, bevestigd	Kalmthoutse Heide (1_1), Riebos - Blekerheide (5_2), Kern Blekerheide - Struyvenbos (5_3), 't Stort - Weyerkensbergen (5_4), Sahara (5_5), Marmorithgroeve (7_1), Schietveld Helchteren oost (7_3), Tenhaagdoorn (7_6), Kikbeekbron (8_12), Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek (8_13), Neerharerheide - Pietersembos (8_15), Vossenbergh oost (8_2), Vossenbergh west (8_3), Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos (8_4), Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril eisden (8_5), Grindgroeve (8_6), Mechelse hei (8_7)
7	gekende populatie, bevestigd, extra onderzoek nodig	Balimheide (5_7), Pijnven (6_1), Langeheuvelheide (6_2), Watertoren (6_3), Witte bergen - Fonteintje - Terril Zolder (6_4), Schietveld Helchteren west (7_2), Teut (7_7)
1	gekende populatie, losse waarneming verricht, extra onderzoek nodig	Den Diel - Riebosscherheide west (5_1)
8	gekende populatie, niet bevestigd, extra onderzoek nodig	Kattenbos (5_8), Vliegvelde Zwartberg (7_11), Ophovenderheide (7_4), Bergerven (8_1), Heiderbos (8_11), Kolenspoor (8_8), Tiendeberg (9_1), Plateau van Caestert (9_2)
3	gekende populatie, niet bevestigd, soort mogelijk niet meer aanwezig	Weelde station (2_1), Rode del (3_1), Luikgestelse heide (4_3)
7	nieuw gebied, voorkomen bevestigd, extra onderzoek nodig	Ruime omgeving Ronde Put (4_1), Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking (4_2), Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa) (7_10), Oudsberg (7_5), Terril Klaverberg en omgeving (8_10), Militair Domein Zutendaal (8_16), Omgeving Karting Genk (8_9)
2	nieuw gebied, losse waarneming verricht, extra onderzoek nodig	Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren (3_2), Kanaaltaluds en Sappi (8_18)
6	nieuw gebied, niet bevestigd, extra onderzoek nodig	Groesgoor en Koemoek (4_5), Heuvelse heide (5_6), Teut Zuid - Molenheide (7_8), Zonhoverheide - Schemmersberg (7_9), Kattevennen (8_17), Muizenberg_Kanne (9_3)
1	deelpopulatie/te schrappen	Kasteel Daalbroek (8_14)
1	nieuw gebied, niet bevestigd, soort wsl niet aanwezig	Witte berg - Huzarenberg (4_4)

6.3.1 Metapopulatie/cluster Kalmthoutse Heide (ID 1)

6.3.1.1 Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster

De metapopulatie/cluster Kalmthoutse Heide (ID 1) bestaat uit één grensoverschrijdende populatie (Kalmthoutse Heide (ID1_1), die quasi volledig gelegen is in SBZ Kalmthoutse Heide (BE 2100015-1). Het is de enige grote populatie van de provincie Antwerpen.

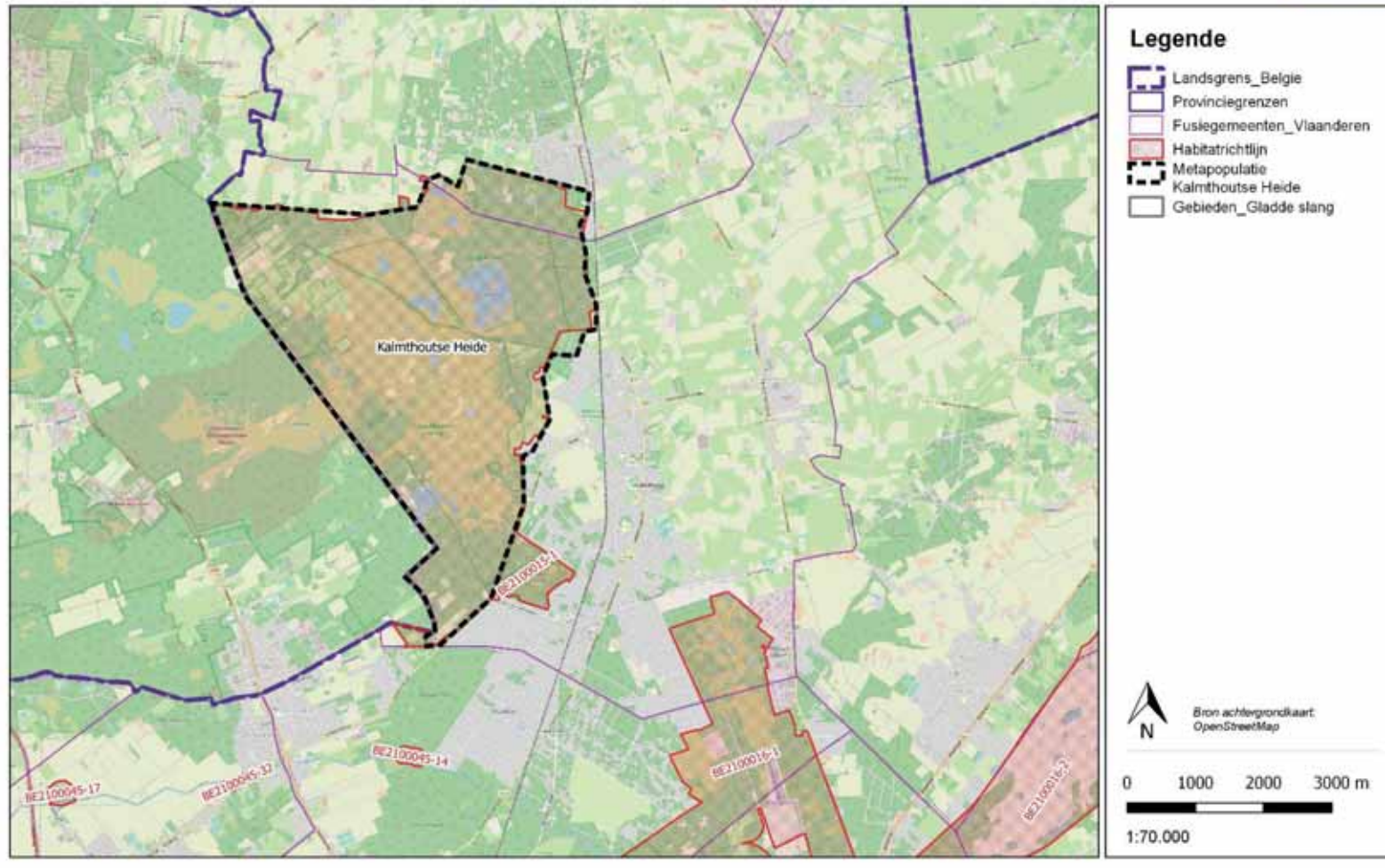
Voor een beeld op de situering van deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar Figuur 14.

Op basis van de gegevens (zie Tabel 9) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor metapopulatie/cluster Kalmthoutse heide in totaal:

- in **24 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **694 waarnemingen** ingevoerd
- opvallend genoeg **geen 0-waarnemingen** gemeld
- **694 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **965 exemplaren Gladde slangen** doorgegeven.

Voor een verhouding van de waarnemingen binnen deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar Figuur 15.

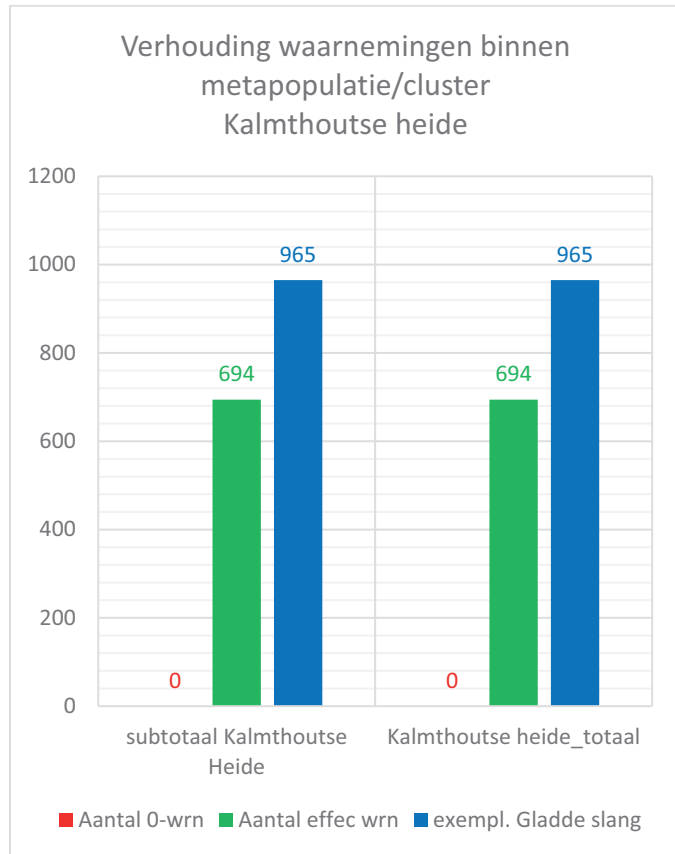
Situering (meta)populaties Gladde slang Kalmthoutse Heide

Figuur 14 Situering van de metapopulatie/cluster Kalmthoutse Heide

Tabel 9 Metapopulatie/cluster Kalmthoutse heide met weergave van (deel)populatie(s), de som van jaren waarbinnen waarnemingen verricht werden, het totaal aantal waarnemingen, het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren Gladde slang.

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren met wrn	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effec wrn	exempl. Gladde slang
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	24	694	0	694	965
1	Kalmthoutse heide_totaal			24	694	0	694	965

Figuur 15 Verhoudingen waarnemingen binnen metapopulatie/cluster Kalmthoutse heide

6.3.1.2 Populatie Kalmthoutse Heide (ID 1_1)

6.3.1.2.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

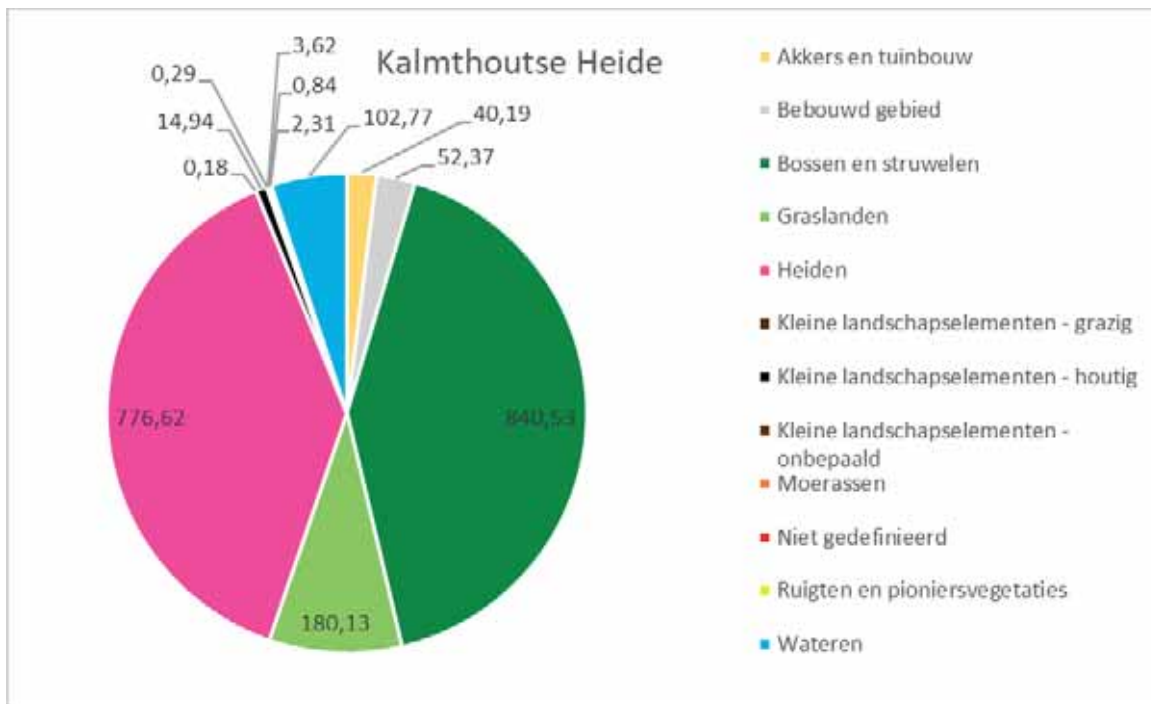
Deze populatie is de enige binnen metapopulatie/cluster Kalmthoutse heide en is sterk geïsoleerd gelegen van de andere Vlaamse populaties. De Kalmthoutse heide is grotendeels in beheer bij het ANB. Het deelgebied Stappersven en Nolse duinen is in eigendom en beheer van Natuurpunt Beheer vzw. De zones in Ossendrecht (NL) waar Gladde slang voorkomt, zijn (voornamelijk) in beheer bij Natuurmonumenten vzw.

6.3.1.2.2 Habitatbeschrijving

Dit gebied, met een voor dit project afgebakende zone van **2014,79 hectaren**, bestaat grotendeels uit heide (zowel droog als nat), landduinen en vennen, omringd door naaldhout(aanplant) en in mindere mate weilanden. Al deze habitats hebben te lijden onder eutrofiëring, verzuring en verdroging. Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek

Tabel 10 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kalmthoutse heide

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Oppervlakte (ha)	Percentage
Kalmthoutse heide	Bossen en struwelen	840,53	41,7%
	Heiden	776,62	38,5%
	Graslanden	180,13	8,9%
	Wateren	102,77	5,1%
	Bebouwd gebied	52,37	2,6%
	Akkers en tuinbouw	40,19	2,0%
	Kleine landschapselementen - houtig	14,94	0,7%
	Moerassen	3,62	0,2%
	Ruigten en pioniersvegetaties	2,31	0,1%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,18	0,0%
	Kleine landschapselementen - onbepaald	0,29	0,0%
	Niet gedefinieerd	0,84	0,0%
Totaal		2014,79	100,0%

Figuur 16 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kalmthoutse heide

Figuur 17 Beeld op zone met veel pioniersvegetaties binnen het leefgebied in Kalmthoutse heide. Foto: Ilf Jacobs

6.3.1.2.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 11) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Kalmthoutse heide (ID 1_1) in totaal:

- in **24 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **694 waarnemingen** ingevoerd
- opvallend genoeg **geen 0-waarnemingen** gemeld
- **694 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **965 exemplaren Gladde slangen** doorgegeven.

Daar de populatie Kalmthoutse heide de enige populatie is van de metapopulatie/cluster Kalmthoutse heide, zijn deze gegevens identiek aan bovenstaande gegevens van de totale metapopulatie/cluster.

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie Kalmthoutse heide (1_1) wordt verwezen naar Figuur 21. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- er over een **lange periode waarnemingen verricht** zijn binnen deze populatie;
- het aantal waarnemingen een **sterk stijgende trend** vertoont;
- in het gebied **geen 0-waarnemingen verricht** werden;
- het aantal waargenomen exemplaren Gladde slang **een sterk stijgende trend vertoont**;
- **2021 een topjaar voor de soort bleek, of door het kwakkelweer misschien eerder een topjaar voor het waarnemen van de soort, met 132 verrichte waarnemingen**;
- Er een **opvallende terugval van waarnemingen is waar te nemen van 2012 t.e.m. 2015. Dit zijn de jaren volgend op de grote heidebrand.**
- Ook in **2018 en in mindere mate 2019 er een sterke terugval is.** 2018 was een zeer hete droge zomer, wat ongunstige weersomstandigheden zijn om Gladde slang waar te nemen.

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie de niet gecensureerde versie van dit rapport.

Er liggen anno 2022 niet minder dan **128 slangenplaten in het gebied** (inclusief op Nederlands grondgebied). Opvallend is de afwezigheid van slangenplaten in het deelgebied De Nol en het zuiden van het gebied.

Voor de situering op terrein wordt verwezen naar de niet gecensureerde versie van dit rapport, naar de bijlagen en de digitaal aangeleverde GIS-laag.

Figuur 18 Gladde slang, slachtoffer van het verkeer op de Verbindingsstraat in 2022. Foto: Christoffel Bonte

Figuur 19 Gladde slang, eveneens verkeersslachtoffer op de Verbindingsstraat in 2022. Foto: Wim Mathijssen

Figuur 20 Twee zonnende Gladde slangen in de Kalmthoutse heide. Foto: Wim Mathijssen

6.3.1.2.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie schatten we in dat de populatie Kalmthoutse heide **groot tot zeer groot** is. De zoekinspanning is **zeer hoog**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **zeer groot**. De habitatkwaliteit wordt ingeschat als **goed**.

6.3.1.2.5 Advies, kansen en knelpunten

De populatie Kalmthoutse heide is geselecteerd als 'Meetnetgebied' en maakt geen deel uit van het project 'inhaalslag'. Hoewel het nuttig zou zijn en het de populatie Gladde slang ten goede zou komen, valt het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplist van kansen en knelpunten voor dit gebied niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

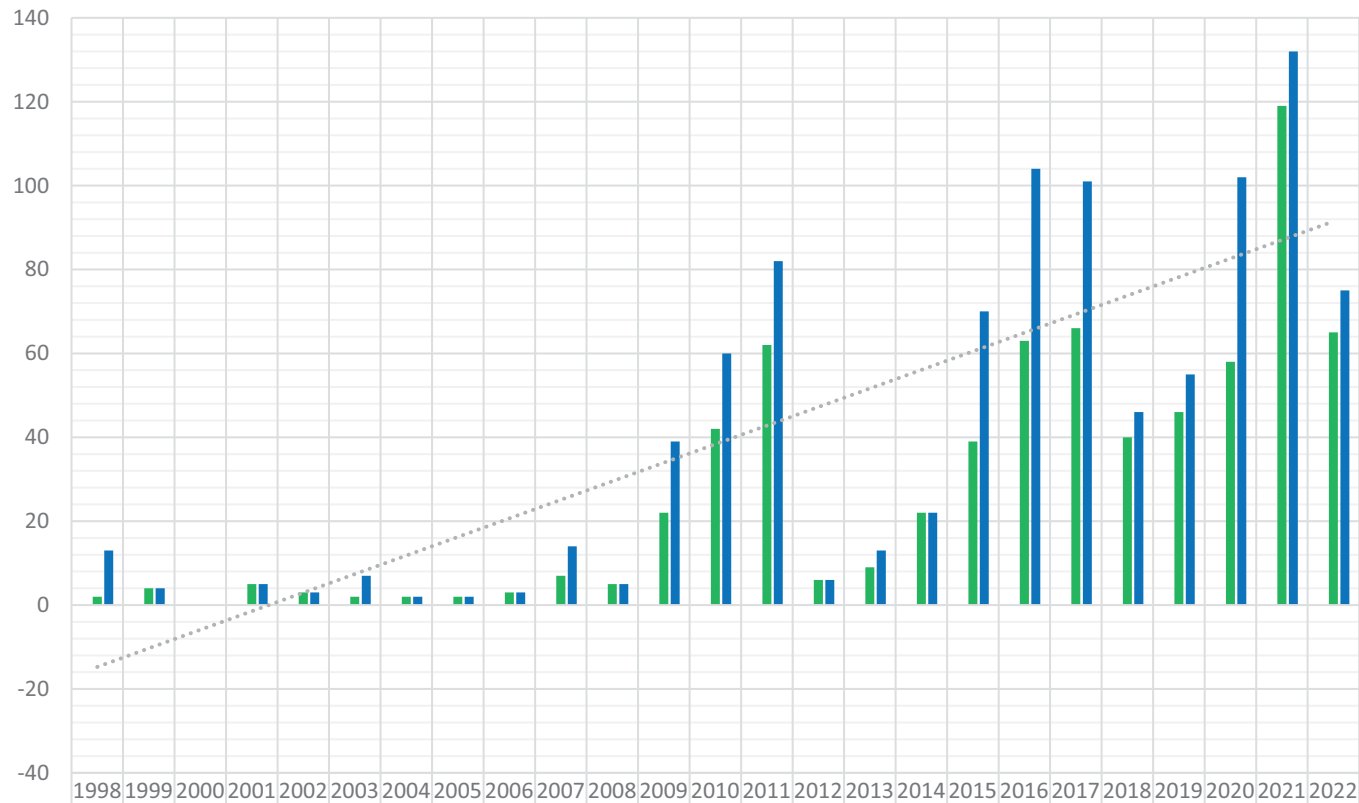
In de toekomst kan in het kader van de verdere opvolging van Gladde slang dieper ingegaan worden op dit onderdeel.

Als belangrijke gebiedsoverschrijdende maatregel kan alvast ingezet worden op verbindingen naar het zuiden met terreinen die potentieel geschikt habitat bevatten, zoals Fort van Ertbrand en het Mastenbos. Meer ambitieus, maar niet minder relevant, is de verbinding naar het Klein Schietveld, waar een grote oppervlakte aan geschikt habitat aanwezig is.

Tabel 11 Weergave van waarnemingen binnen populatie Kalmthoutse heide (1_1)

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som aantal exempl.
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	1998	2	0	2	13
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	1999	4	0	4	4
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2001	5	0	5	5
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2002	3	0	3	3
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2003	2	0	2	7
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2004	2	0	2	2
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2005	2	0	2	2
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2006	3	0	3	3
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2007	7	0	7	14
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2008	5	0	5	5
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2009	22	0	22	39
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2010	42	0	42	60
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2011	62	0	62	82
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2012	6	0	6	6
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2013	9	0	9	13
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2014	22	0	22	22
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2015	39	0	39	70
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2016	63	0	63	104
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2017	66	0	66	101
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2018	40	0	40	46
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2019	46	0	46	55
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2020	58	0	58	102
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2021	119	0	119	132
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	2022	65	0	65	75
1	Kalmthoutse heide	1_1		24	694	0	694	965

Aantal waarnemingen binnen populatie Kalmthoutse heide

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal 0-wrn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aantal effect wrn	2	4	5	3	2	2	2	2	3	7	5	22	42	62	6	9	22	39	63	66	40	46	58	119	65
Som van aantal exempl.	13	4	5	3	7	2	2	2	3	14	5	39	60	82	6	13	22	70	104	101	46	55	102	132	75

■ Aantal 0-wrn
 ■ Aantal effect wrn
 ■ Som van aantal exempl.
 ..... Lineair (Som van aantal exempl.)

Figuur 21 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Kalmthoutse heide (1_1)

6.3.2 Metapopulatie/cluster Weelde station (ID 2)

6.3.2.1 Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster

De metapopulatie/cluster Weelde station (ID 2) bestaat uit één populatie, met name Weelde station (ID 2_1), die gelegen is in de nabijheid van SBZ Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout (BE 2100024-5 en in mindere mate BE 2100024-2 en BE 2100024-3). Het is een (meta)populatie die reeds lang gekend is, maar waar bijzonder weinig gegevens van voorhanden zijn. Deze (meta)populatie ligt sterk geïsoleerd van de andere Vlaamse (meta)populaties.

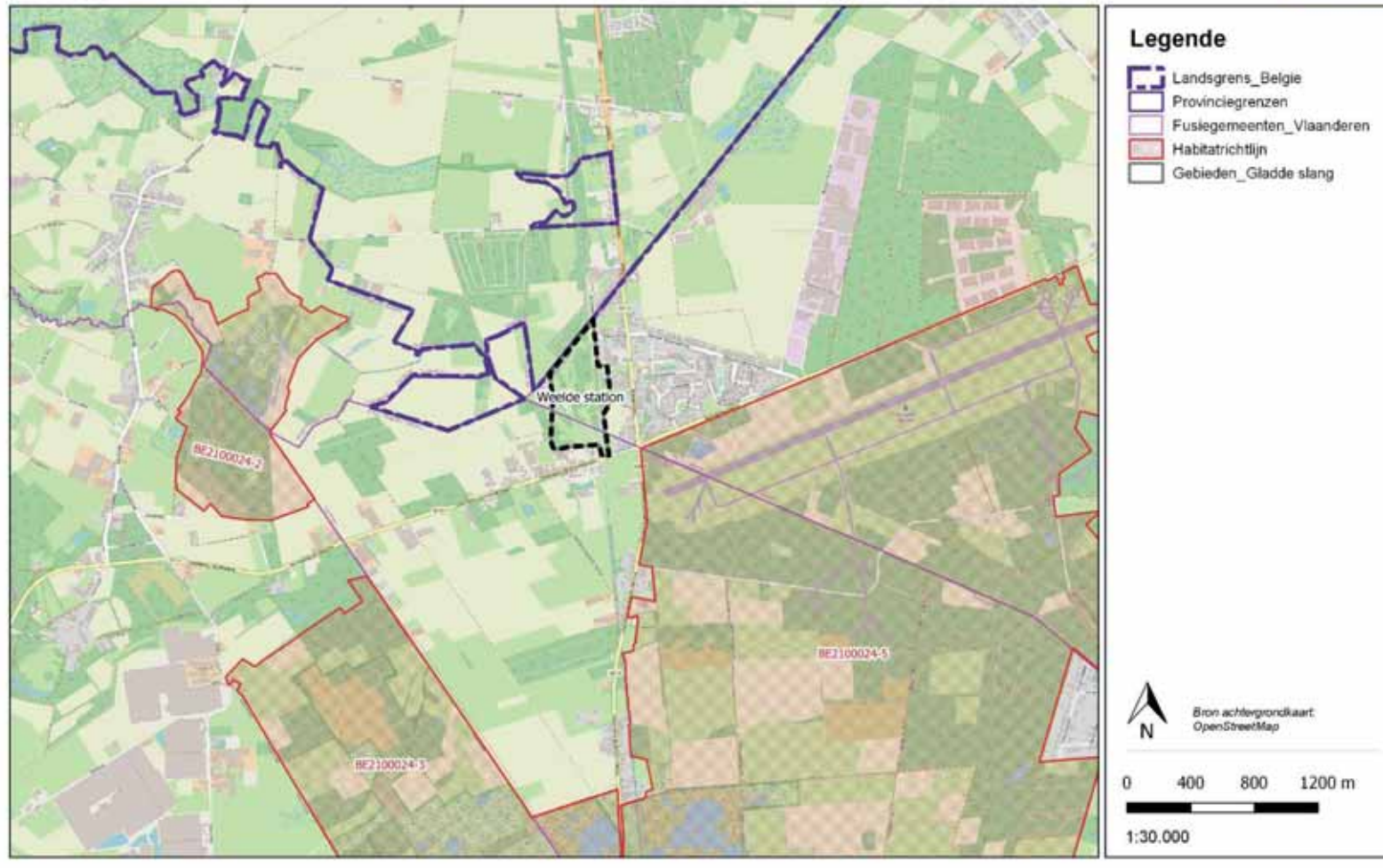
Voor een beeld op de situering van deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar Figuur 22

Op basis van de gegevens (zie Tabel 12) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor metapopulatie/cluster Weelde station in totaal:

- in **3 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **13 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: in totaal 11**
- **2 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **2 exemplaren Gladde slangen** doorgegeven.

Voor een verhouding van de waarnemingen binnen deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar Figuur 23.

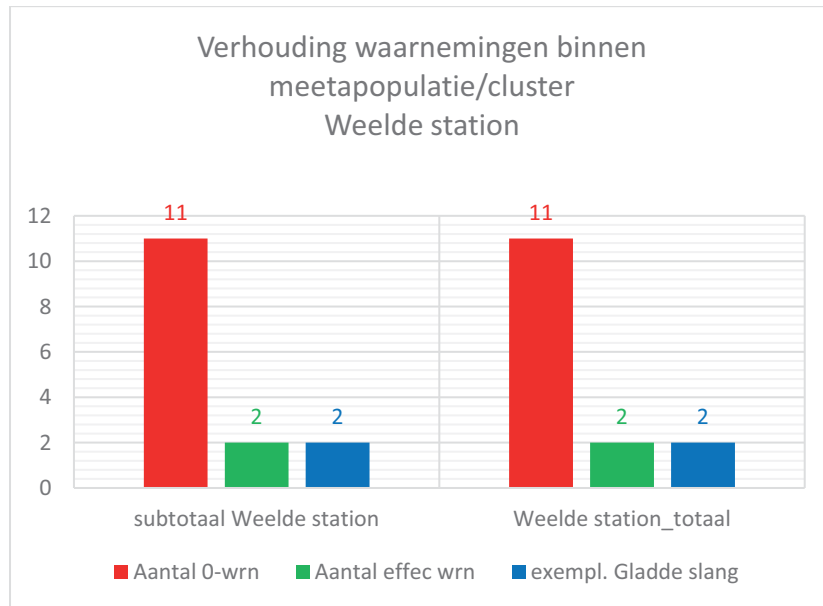
Situering (meta)populaties Gladde slang Weelde station

Figuur 22 Situering van de metapopulatie/cluster Weelde station

Tabel 12 Metapopulatie/cluster Weelde station met weergave van (deel)populatie(s), de som van jaren waarbinnen waarnemingen verricht werden, het totaal aantal waarnemingen, het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren met wrn	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effec wrn	exempl. Gladde slang
2	Weelde station	2_1	Weelde station	3	13	11	2	2
2	Weelde station_totaal			3	13	11	2	2

Figuur 23 Verhouding waarnemingen binnen meetapopulatie/cluster Weelde station

6.3.2.2 Populatie Weelde station (ID 2_1)

6.3.2.2.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'

Weelde station vormt het enige deelgebied van de afgebakende metapopulatie/cluster 'Weelde station'. Het terrein is in eigendom van Infrabel/NMBS. In het verleden (eind jaren '80 – begin jaren '90) werd het gebied beheerd door natuurvereniging De Wielewaal, thans Natuurpunt.

Dit gebied is sterk geïsoleerd van de overige Vlaamse populaties en was tot voor kort één van de minst onderzochte locaties met historische gegevens van Gladde slang. Weelde station ligt in de nabijheid van het Militair Domein van Weelde en van het voormalige Militair Domein van Baarle Nassau.

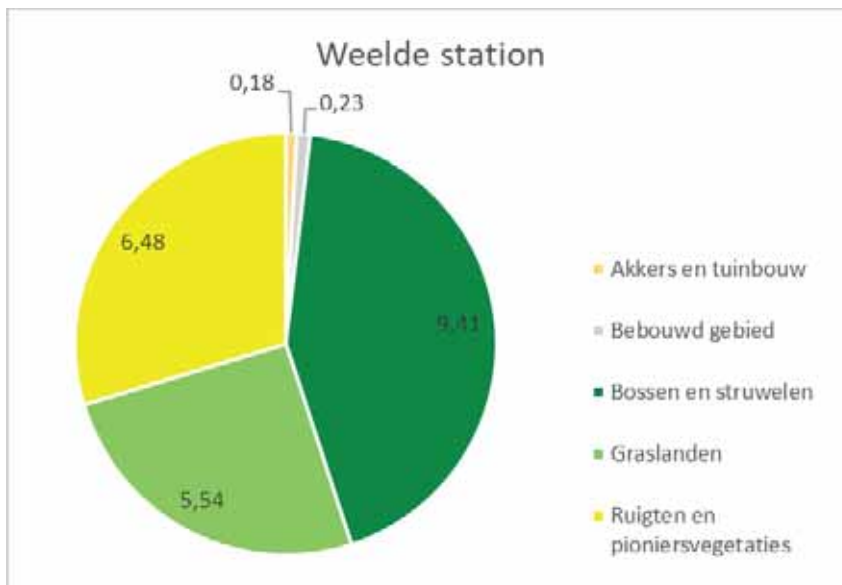
6.3.2.2.2 Habitatbeschrijving

Dit gebied, met een voor dit project afgebakende zone van **21,83 hectaren**, bestaat grotendeels uit bossen en struwelen en ruigte en pioniersvegetaties. De bodem bestaat grotendeels uit spoorwegbedding (kalksteen, maar ook metaalslakken), aangezien het gaat om een (voormalig) station/rangeerterrain. Als de oppervlakte van graslanden, ruigten en pionierssituaties samengeteld wordt, is er momenteel nog zo'n 12ha aan potentieel geschikt habitat voor Gladde slang aanwezig. Dit is bijzonder weinig. Een jachtgroep is momenteel actief op het terrein. Van beheer is anno 2022 bovendien nog nauwelijks sprake, met zeer sterke verbossing (met veelal Amerikaanse vogelkers) als resultaat. Op het nabijgelegen Militair Domein Weelde, in beheer bij ANB, is geschikt leefgebied aanwezig voor Gladde slang.

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 13 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Weelde station

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Oppervlakte (ha)	Percentage
Weelde station	Bossen en struwelen	9,41	43,1%
	Ruigten en pioniersvegetaties	6,48	29,7%
	Graslanden	5,54	25,4%
	Bebouwd gebied	0,23	1,0%
	Akkers en tuinbouw	0,18	0,8%
Totaal		21,83	100,0%

Figuur 24 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Weelde station

6.3.2.2.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 14) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Weelde station (ID 2_1) in totaal:

- in **3 verschillende jaren** waarnemingen verricht (1950, 1992) en 2021(enkel 0-waarnemingen)
- **13 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen:** er werden elf 0-waarnemingen ingevoerd. Er is echter frequenter gezocht naar de soort (o.a. slangenplaten draaien) dan wat uit deze gegevens geconcludeerd zou kunnen worden. Bij niet alle controles werden 0-waarnemingen ingevoerd.
- **2 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht (telkens één in 1950 en 1992) waarbij in totaal
- **2 exemplaren Gladde slangen** werden doorgegeven.

Daar de populatie 'Weelde station' de enige populatie is van de metapopulatie/cluster 'Weelde station', zijn deze gegevens identiek aan bovenstaande gegevens van de totale metapopulatie/cluster.

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie Weelde station (2_1) wordt verwezen naar Figuur 25. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- er over een **periode van 1950 t.e.m. 2022 slechts 2 waarnemingen verricht** zijn binnen deze populatie
- met slechts 2 waarnemingen over een periode van meer dan 70 jaar is het niet mogelijk een trend te bepalen
- **0-waarnemingen:** zowel in 2021 als 2022 werd gezocht naar de soort door zowel het draaien van slangenplaten als het gericht zoeken bij geschikte weersomstandigheden. Enkel in 2021 werden 0-waarnemingen ingevoerd in www.waarnemingen.be.

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie: de niet gecensureerde versie van dit rapport.

Er liggen anno 2022 in totaal **10 slangenplaten in het gebied**. Voor de situering op terrein wordt verwezen naar de niet gecensureerde versie van dit rapport, de bijlagen en de digitaal aangeleverde GIS-laag.

6.3.2.2.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, schatten we in dat de populatie Weelde station **afwezig tot zeer klein** is. De zoekinspanning is **matig**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **zeer klein**. De habitatkwaliteit wordt ingeschat als **slecht**.

6.3.2.2.5 Advies, kansen en knelpunten

De site van Weelde station is sterk verbost. Voormalig snel opwarmende locaties zoals relicten van spoorweginfrastructuur, pioniersvegetaties, naakte bodem, etc zijn momenteel grotendeels bebost en beschaduwd. Habitatherstel van de site rekening houdend met de habitatvereisten van Gladde slang vormt de grootste en meest urgente prioriteit. Zones die momenteel nog geschikt habitat vormen, dienen hierbij maximaal gespaard te worden.

Door natuurherstel is recent veel habitat hersteld ter hoogte van Militair Domein van Weelde en het Turnhouts Vennengebied. Tussen Weelde Station en het Militair Domein van Weelde zijn echter drukke wegen aanwezig (N132 en de N119). De ecologische ontsnippering van deze gebieden vormt een essentiële maatregel, indien men in de toekomst wil komen tot een voldoende robuust leefgebied voor de soort.

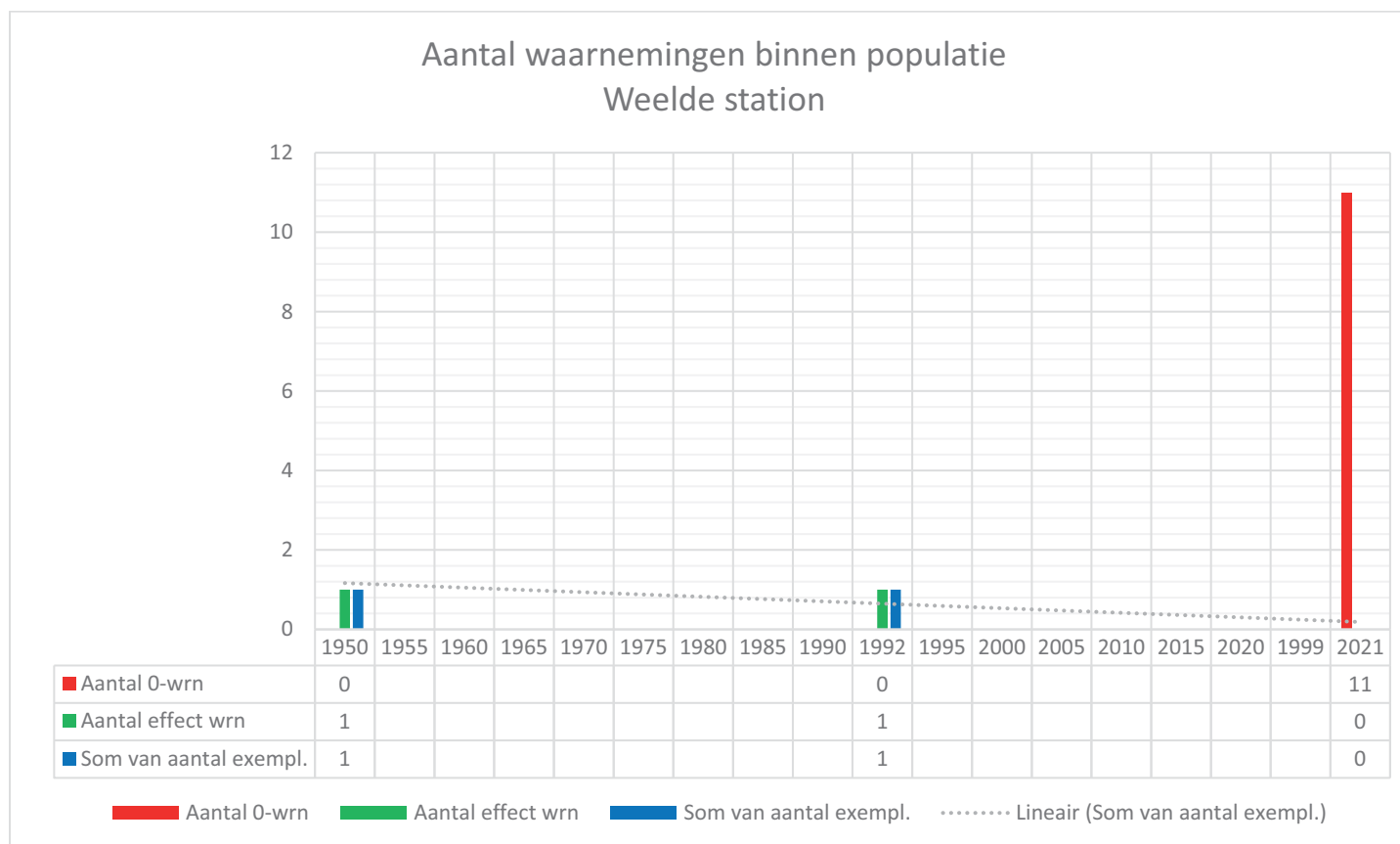
Het Bels lijntje, een voormalige spoorlijn, heeft een noord-zuid georiënteerde ligging en maakt zo verbinding met het Turnhouts Vennengebied. In het SBP Gladde slang wordt gesuggereerd dat dit lijnvormige landschapselement zou kunnen functioneren als noord-zuid corridor. Dit lijkt momenteel niet de grootste prioriteit voor de soort. Allereerst vormt het druk bereden fietspad een knelpunt voor de soort. In Nederland, en in mindere mate in Vlaanderen, is gekend dat Gladde slangen regelmatig als verkeersslachtoffer gemeld worden op fietspaden (bv. Cartierheide in Noord-Brabant). In een aantal gebieden gaat het over significante aantallen waarbij vooral juveniele exemplaren lijken te sneuvelen.

Juist het sneuvelen van (veelal juveniele) Gladde slangen op fietspaden doorheen natuurgebieden vormt een indicatie van de aanwezigheid en abundantie binnen een gebied. Het feit dat er de laatste 30 jaar geen meldingen binnengekomen zijn van verkeersslachtoffers op het druk bereden fietspad is alvast een teken dat - als de soort nog voorkomt in het gebied -, de aantallen bijzonder laag zullen zijn.

Als maatregelen dient naast habitatherstel op de site van Weelde station zelf volop ingezet worden op verbindingen met het Militair Domein van Weelde en het Turnhouts Vennengebied. De site van Weelde station zelf is immers te klein om op een duurzame manier een populatie in stand te houden. Eens maatregelen genomen zijn, valt een bijplaatsing en/of herintroductie te overwegen voor deze sterk geïsoleerde populatie.

Tabel 14 Weergave van waarnemingen binnen populatie Weelde station (2_1)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
2	Weelde station	2_1	Weelde station	1950	1	0	1	1
2	Weelde station	2_1	Weelde station	1992	1	0	1	1
2	Weelde station	2_1	Weelde station	2021	11	11	0	0
2	Weelde station	2_1_subtotaal		3	13	11	2	2

Figuur 25 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Weelde station (2_1)

6.3.3 Metapopulatie/cluster Reuselse Moeren (ID 3)

6.3.3.1 Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster

De metapopulatie/cluster Reuselse Moeren (ID 2) is gelegen in de Provincie Antwerpen en bestaat uit twee (deel)populaties langs Vlaamse kant:

- De Rode Del (ID 3_1)
- Relictpopulaties ten zuiden van Reuselse Moeren (ID 3_2).

In de realiteit is er van populaties in Vlaanderen nauwelijks sprake en is deze metapopulatie/cluster volledig afhankelijk van de bronpopulatie aanwezig in aanpalende gebieden in Nederland, meer bepaald in de 'Reuselse Moeren' een hoogveengebied.

Het gebied 'Rode Del (ID 3_1)' ligt gedeeltelijk in BE2100024-16 en nabij BE2100024-17 in SBZ Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout.

Het gebied 'Relictpopulaties ten zuiden van Reuselse Moeren (ID 3_2)' ligt net ten noorden van SBZ Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden (BE2100026-5) maar is hiervan gescheiden door de autosnelweg E34.

Deze (meta)populatie sluit aan bij metapopulatie/cluster Postel (ID 4), tevens een grensoverschrijdende populatie.

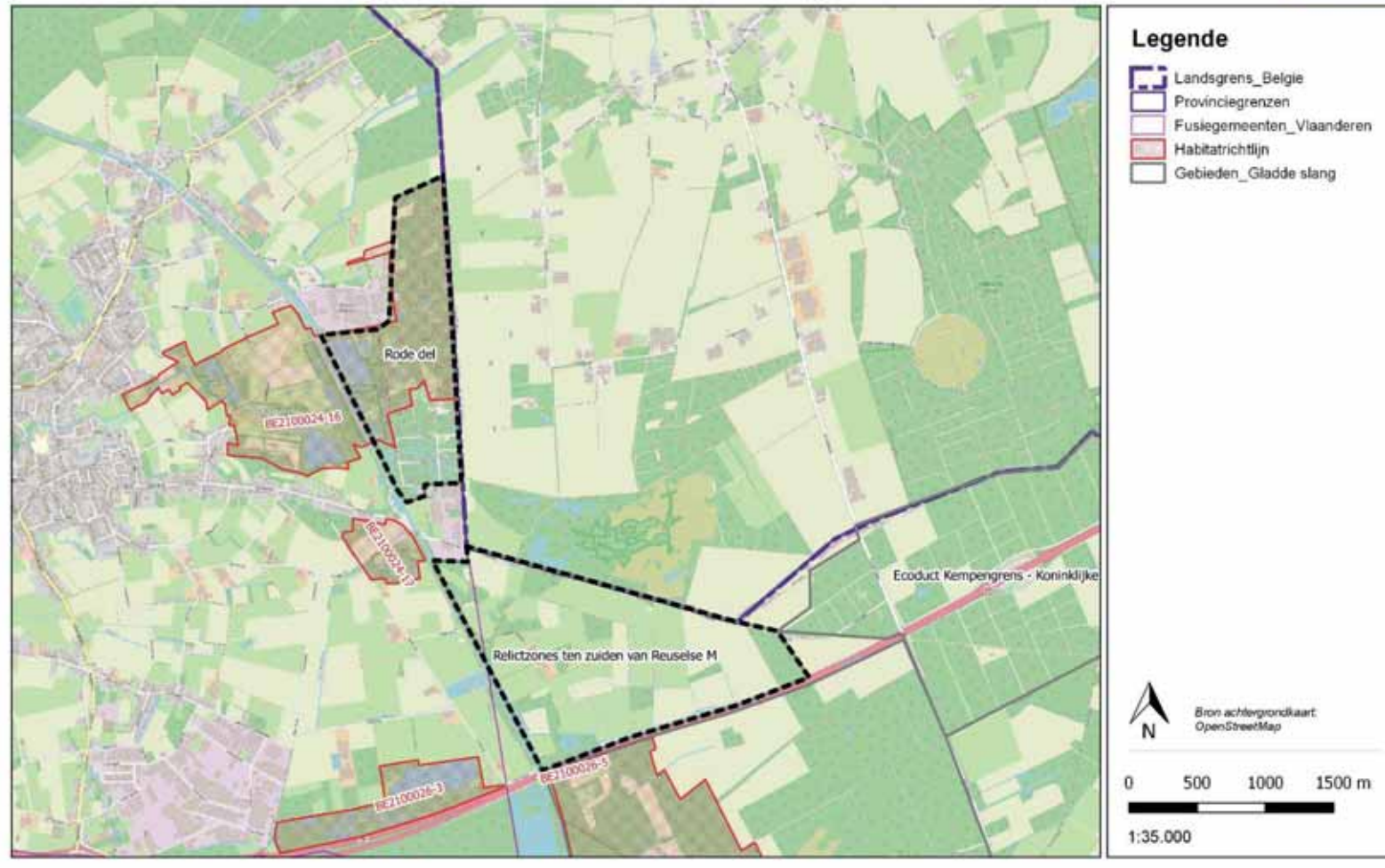
Voor een beeld op de situering van deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar Figuur 26 Situering van metapopulatie/cluster Reuselse Moeren
Figuur 26

Op basis van de gegevens (zie Tabel 15) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor metapopulatie/cluster Reuselse Moeren in totaal:

- **20 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 19**
- **1 effectieve Gladde slang-waarneming** verricht waarbij in totaal
- **1 exemplaar Gladde slang** doorgegeven

Voor een verhouding van de waarnemingen binnen deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar Figuur 27 Verhouding waarnemingen binnen metapopulatie/cluster Reuselse Moeren.

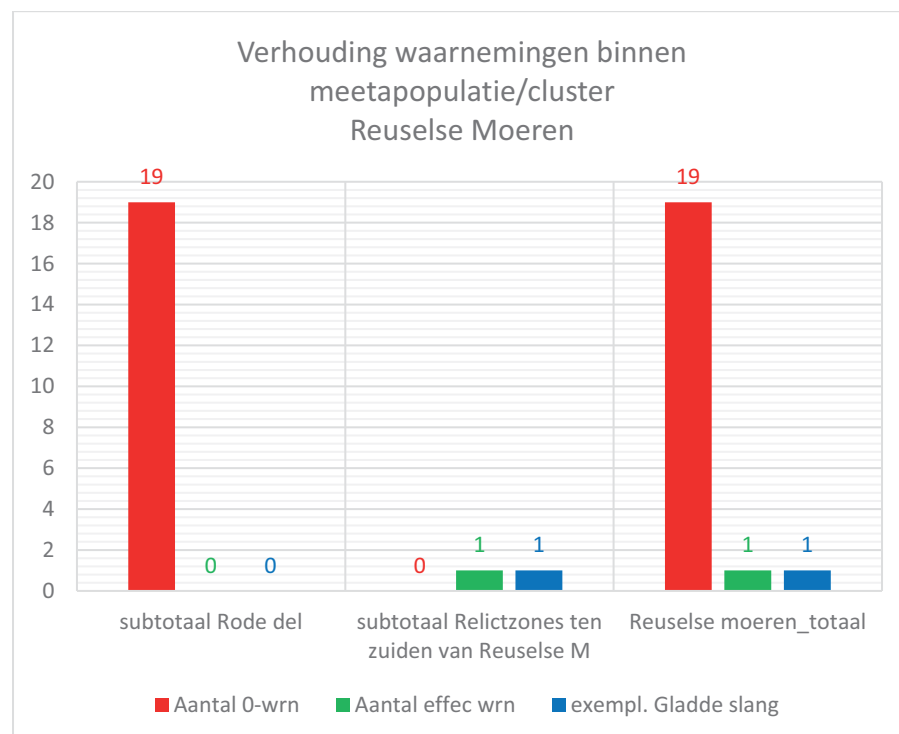
Situering (meta)populaties Gladde slang Reuselse Moeren

Figuur 26 Situering van metapopulatie/cluster Reuselse Moeren

Tabel 15 Metapopulatie/cluster Reuselse Moeren met weergave van (deel)populatie(s), de som van jaren waarbinnen waarnemingen verricht werden, het totaal aantal waarnemingen, het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren met wrn	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effec wrn	exempl. Gladde slang
3	Reuselse Moeren	3_1	Rode del	2	19	19	0	0
3	Reuselse Moeren	3_2	Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren	1	1	0	1	1
3	Reuselse moeren_totaal			3	20	19	1	1

Figuur 27 Verhouding waarnemingen binnen meetapopulatie/cluster Reuselse Moeren

6.3.3.2 Populatie Rode Del (ID 3_1)

6.3.3.2.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'

Het gebied 'Rode Del' is grotendeels in eigendom van Vennootschap Ravago Production. Het gebied wordt beheerd door zowel Natuurpunt Beheer vzw als het ANB.

De 'Rode Del' is omwille van residentiële bebouwing in het zuiden, intensieve landbouw in het oosten, een kanaal in het westen en industrie in het noorden sterk geïsoleerd van nabijgelegen natuurgebieden. Het is gelegen ten noorden van metapopulatie/cluster Postel en ten zuiden van het grote natuurcomplex 'Hoge Vijvers'. Juist door deze ligging in het landschap vormt 'De Rode Del' een essentieel stapsteengebied en habitat om Gladde slang in de ruimere regio te doen uitbreiden.

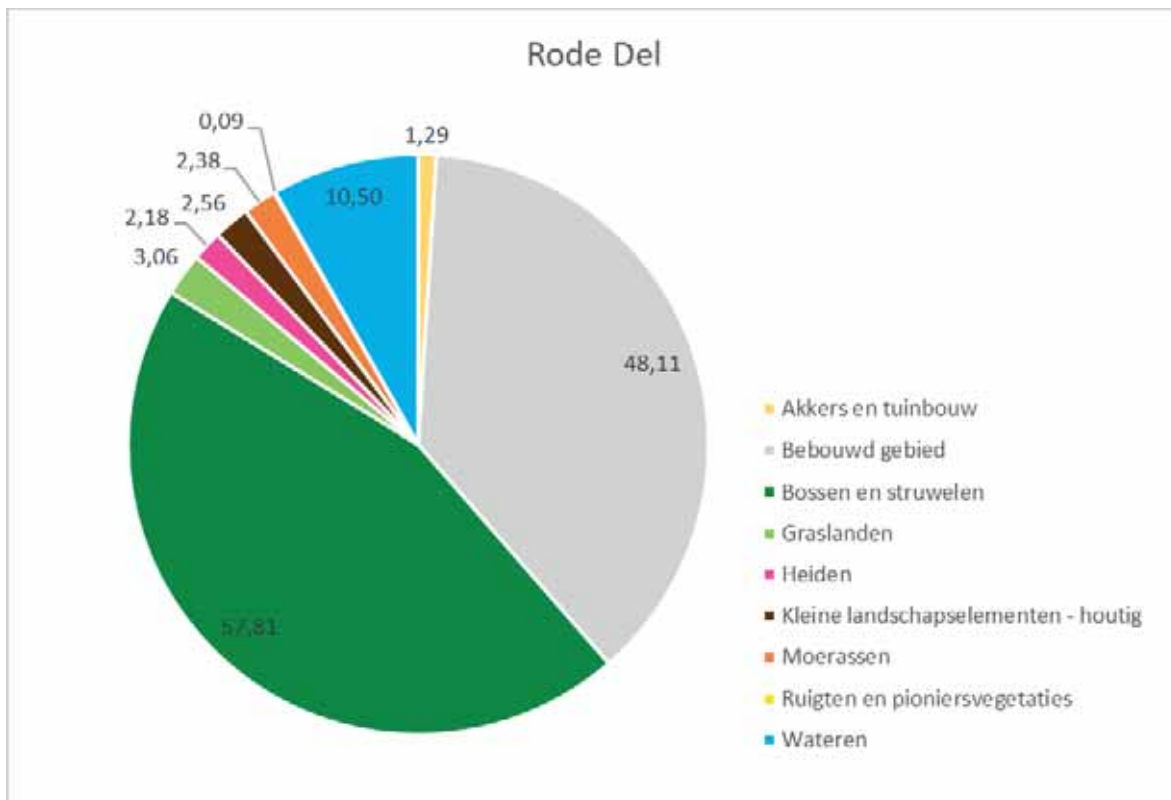
6.3.3.2.2 Habitatbeschrijving

Dit gebied, met een voor dit project afgebakende zone van **127,98 hectaren**, bestaat grotendeels uit **bossen en struwelen 57,8ha** en een aanzienlijke oppervlakte **bebouwd gebied 48,11ha**! Tot voor kort was er slechts **2ha heide en 3ha graslanden** aanwezig als potentieel leefgebied voor de soort, wat op zich onvoldoende is. Recent werden herstelmaatregelen uitgevoerd, waarbij verwacht wordt dat de oppervlakte aan heide in de toekomst zal toenemen.

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 16 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Rode Del

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Oppervlakte (ha)	Percentage
Rode del	Bossen en struwelen	57,81	45,2%
	Bebouwd gebied	48,11	37,6%
	Wateren	10,50	8,2%
	Graslanden	3,06	2,4%
	Kleine landschapselementen - houtig	2,56	2,0%
	Moerassen	2,38	1,9%
	Heiden	2,18	1,7%
	Akkers en tuinbouw	1,29	1,0%
	Ruigten en pioniersvegetaties	0,09	0,1%
Totaal		127,98	100,0%

Figuur 28 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Rode Del

6.3.3.2.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 17Tabel 11) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Rode Del (ID 3_1) in totaal:

- in **2 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **19 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 19**
- **0 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **0 exemplaren Gladde slangen werden** doorgegeven.

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie Rode Del (ID 3_1) wordt verwezen naar Figuur 29. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- vermits er geen gekende waarnemingen zijn, is het niet mogelijk een trend te bepalen
- in 2021 en 2022 werd gericht gezocht ikv de 'inhaalslag'**door onderzoek van het terrein en de slangenplaten. Dit resulteerde enkel in 0-waarnemingen.**

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie: de niet gecensureerde versie van dit rapport.

Er liggen anno 2022 in totaal **11 slangenplaten in het gebied**. Deze zijn gesitueerd in de relictzones met heidevegetatie. Het zal nog een aantal jaren duren voordat de nieuw ingerichte terreinen voldoende structuurrijk zijn om te voldoen aan de habitatvereisten van Gladde slang.

Voor de situering op terrein wordt verwezen naar de niet gecensureerde versie van dit rapport, de bijlagen en de digitaal aangeleverde GIS-laag.

6.3.3.2.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, schatten we in dat de populatie Rode Del **afwezig tot zeer klein** is. De zoekinspanning is **hoog**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **beperkt**. De habitatkwaliteit wordt ingeschat als **matig**.

6.3.3.2.5 Advies, kansen en knelpunten

In het gebied werden in de jaren '80 nog Gladde slangen waargenomen en in 2014 zou de soort opnieuw waargenomen zijn. Deze laatste waarneming kon niet geverifieerd worden. Hoewel er een aantal **anekdotische en historische waarnemingen bekend zijn van het gebied, lijkt het eerder** onwaarschijnlijk dat de soort momenteel nog voorkomt in het gebied 'De Rode Del'. In de loop van het project 'inhaalslag', en tevens in het verleden, werden slangenplaten uitgelegd en gericht gezocht (door ervaren waarnemers) naar de soort. Echter zonder succes.

Het actueel aanwezige habitat heeft een kleine oppervlakte. Met de recente inrichtingswerken zal de oppervlakte geschikt leefgebied in de loop van de volgende jaren stijgen. De Rode Del is echter sterk geïsoleerd door het omliggende landgebruik en is bovendien een relatief klein gebied waarbij het potentieel om heideherstel uit te voeren praktisch uitgeput is. We kunnen hieruit concluderen dat De Rode Del op zich momenteel onvoldoende habitat bevat om op een duurzame manier een (deel)populatie Gladde slang te huisvesten.

De kansen om het gebied De Rode Del te verbinden met de Nederlandse populatie Reuselse Moeren via Vlaanderen is quasi onmogelijk. Het zuidelijk deel van het gebied De Rode Del bestaat immers uit een verkaveling waar habitatherstel en/of een corridor moeilijk te realiseren zijn op korte tot middellange termijn. De creatie van een structuurrijke verbindingsstrook op Nederlands grondgebied parallel aan de grens en/of langsheen het traject van windmolens lijkt zowat de enige optie.

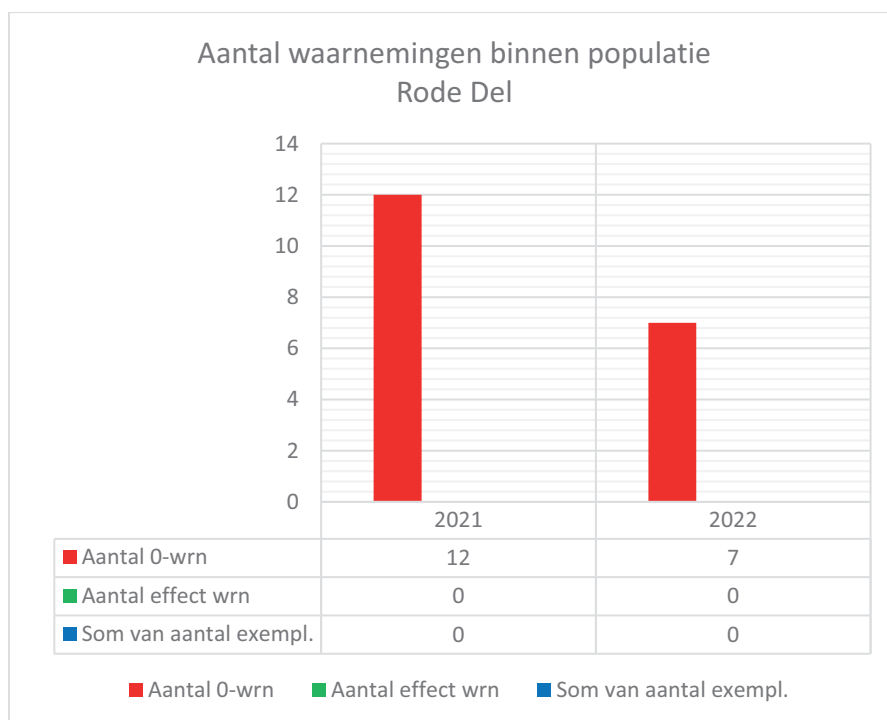
Naast de herkolonisatie van het gebied 'De Rode Del' zelf is habitatherstel in het gebied en de creatie van landschapsverbindingen belangrijk i.h.v. de creatie van een stapsteengebied en corridor naar het gebied Hoge Vijvers gelegen te Arendonk. Door gerichte beheermaatregelen, zoals heideherstel, open bospaden, open tot halfopen corridors is het gebied geëvolueerd naar een geschikt gebied voor Gladde slang. Mits de creatie van verbindingen zou Gladde slang op lange termijn dit gebied kunnen koloniseren. Dit zet dan ook de poort open voor verdere kolonisatie richting De Turnhoutse heide (NL) en de Staatsbossen van Ravels.

De metapopulatie/cluster 'Reuselse Moeren' kan - mits het nemen van maatregelen en inrichtingen - deel worden van één grote metapopulatie/cluster op het grensgebied met o.a. metapopulatie/cluster 'Postel' en de Nederlandse populatie met kern in Cartierheide. De grootste prioriteit bestaat eruit om bestaande populaties door habitatherstel binnen gekende gebieden op hoger niveau te tillen. Parallel hieraan wordt best ingezet op het creëren van zo robuust mogelijke verbindingen. De aanleg van een reptielentunnel en habitatstrook tussen de Nederlandse natuurgebieden Reuselse Moeren en de Grote Cirkel ter hoogte van de Postelsedijk en Burgemeester Willekenslaan zijn alvast een stap in de goede richting.

Tabel 17 Weergave van waarnemingen binnen populatie Rode del (3_1)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
3	Reuselse moeren	3_1	Rode del	2021	12	12	0	0
3	Reuselse moeren	3_1	Rode del	2022	7	7	0	0
3	Reuselse moeren			2	19	19	0	0

Figuur 29 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Rode del (3_1)

6.3.3.3 Populatie Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren (ID 3_2)

6.3.3.3.1 Situering en algemene beschrijving van het gebied

Gebied geselecteerd als: 'EXTRA-GEBIED'

Het gebied 'Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren' is grotendeels in privé-eigendom. Het is een intensief landbouwlandschap met relictten van het voormalige hoogveengebied dat zich uitstreckte van het gebied Reuselse moeren tot 'De Moeren', het terrein gelegen tussen de Ronde Put en de E34. De relictten met heide, gedegradeerde heide, halfopen bos, etc. kunnen mogelijk nog refugia vormen voor migrerende Gladde slangen uit het gebied Reuselse Moeren (NI.).

In het gebied is een jagersgroep actief. Vermits dit gebied pas recent geselecteerd is als Gladde slanggebied is de kennis over het terrein beperkt.

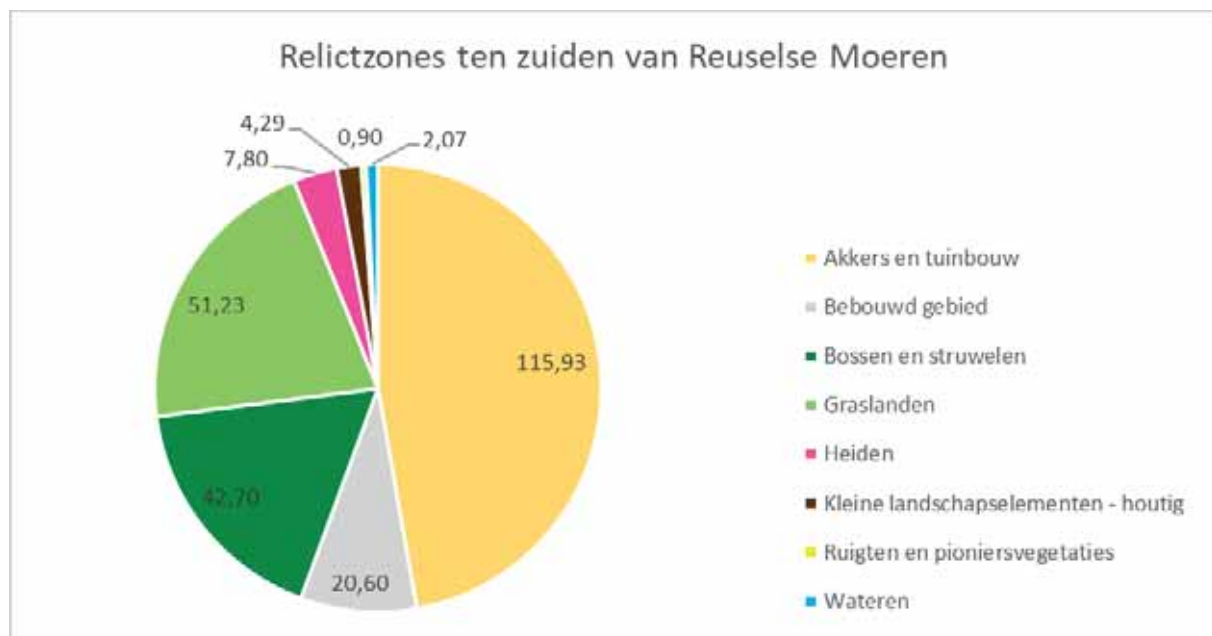
6.3.3.3.2 Habitatbeschrijving

Dit gebied, met een voor dit project afgebakende zone van **245 hectaren**, bestaat grotendeels uit akkers en tuinbouw (115ha) en veelal intensieve graslanden (51ha). Daarnaast zijn er tevens vaak ijle bossen en struwelen aanwezig (42ha) en 7,8ha heideterreinen.

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 18 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Oppervlakte (ha)	Percentage
Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren	Akkers en tuinbouw	115,93	47,2%
	Graslanden	51,23	20,9%
	Bossen en struwelen	42,70	17,4%
	Bebouwd gebied	20,60	8,4%
	Heiden	7,80	3,2%
	Kleine landschapselementen - houtig	4,29	1,7%
	Wateren	2,07	0,8%
	Ruigten en pioniersvegetaties	0,90	0,4%
	Totaal		245,52

Figuur 30 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren

6.3.3.3.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie

Tabel 19) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie 'Relictpopulaties ten zuiden van Reuselse Moeren' (ID 3_2) in totaal:

- in **1 jaar** waarnemingen verricht
- **1 waarneming** ingevoerd
- **0-waarnemingen: geen**
- **1 effectieve Gladde slang-waarneming** verricht, waarbij in totaal
- **1 exemplaar** werd doorgegeven.

Figuur 31 Juvenilele Gladde slang die dood aangetroffen werd op het fietspad in 2021. Foto: Jo De Puydt

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie Relictpopulaties ten zuiden van Reuselse Moeren (ID 3_2) wordt verwezen naar Figuur 32.

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie de niet gecensureerde versie van dit rapport.

Er liggen anno 2022 **geen slangenplaten** in het gebied.

6.3.3.3.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie 'Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren' als onvoldoende onderzocht dus '**onbekend**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**geen**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **beperkt**. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**onbekend**'.

6.3.3.3.5 Advies, kansen en knelpunten

Het gebied 'Relictpopulaties ten zuiden van de Reuselse Moeren' maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag' en is geselecteerd als 'EXTRA-gebied'. Het terrein werd nog niet onderzocht waardoor het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voorbarig is. In de toekomst kan in het kader van de verdere opvolging van Gladde slang dieper ingegaan worden op dit onderdeel.

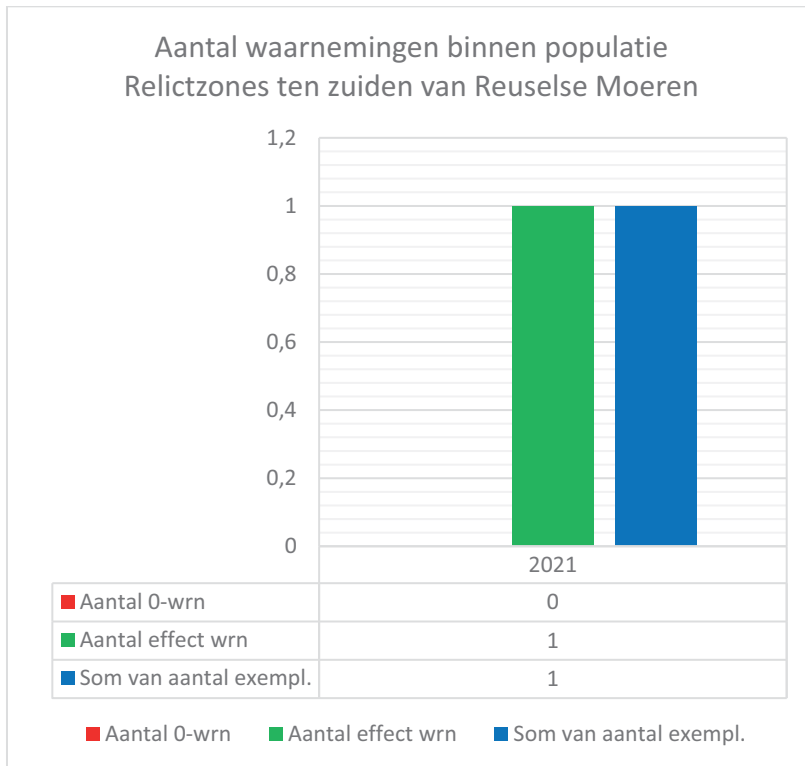
De waarneming van een Gladde slang in 2021 binnen dit gebied is hoopgevend. De waarneming werd verricht net binnen Vlaanderen op de rand van het gebied 'Reuselse Moeren'.

Dit gebied heeft niet alleen een functie als potentieel leefgebied voor de soort, maar deze zone tussen de E34 en de grens vormt eveneens een essentiële zone om de verbinding te maken tussen de metapopulatie/clusters van 'Reuselse Moeren' en 'Postel'. Er kan alvast aan de slag gegaan worden met de bescherming en optimalisatie van bestaand leefgebied binnen dit gebied en het zoeken naar handvaten om binnen dit gebied corridors aan te leggen voor Gladde slang.

Tabel 19 Weergave van waarnemingen binnen populatie Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren (3 2)

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
-------------	-----------------------	--------	-----------	-------	-----------	--------------	-------------------	------------------------

			Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren					
3	Reuselse Moeren	3_2		2021	1	0	1	1
3	Reuselse Moeren			1	1	0	1	1

Figuur 32 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren (3_2)

6.3.4 Metapopulatie/cluster Postel (ID 4)

6.3.4.1 Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster

De metapopulatie/cluster Postel (ID 4) is gelegen in het uiterste noordoosten van de provincie Antwerpen. Op basis van nieuwe inzichten zijn er anno 2022 vijf (deel)gebieden afgebakend.

De belangrijkste gebieden van deze metapopulatie/cluster zijn in eigendom en/of beheer bij het ANB, wat heel wat kansen biedt om concrete stappen vooruit te zetten voor de Gladde slang.

Ruime omgeving Ronde Put (4_1) is voor een groot deel gelegen binnen SBZ Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden, deelgebied BE2100026-5. De Luikgestelse heide (4_3) bestaat gedeeltelijk uit SBZ deelgebied BE2100026-9. Groesgoor en Koemoek (4_5) liggen gedeeltelijk in deelgebied BE2100026-6.

Binnen metapopulatie/cluster 'Postel' vallen nog heel wat nieuwe vindplaatsen te verwachten voor de Gladde slang. De soort werd in het verleden enkel sporadisch waargenomen in het deelgebied Luikgestelse heide, dit ondanks gerichte inventarisaties binnen dit deelgebied. Recent werd de soort als resultaat van gerichte onderzoeksinspanningen aangetroffen in de deelgebieden 'Ruime omgeving Ronde Put (4_1)' en binnen het gebied Ecoduct Kempengrens – Koninklijke Schenking (4_2), waar de soort langs beide zijden van de autosnelweg E34 waargenomen werd. Dit laatste gebied was tot voor 2012 nauwelijks onderzocht op (herpeto)fauna, maar in het kader van de aanleg en de monitoring van ecoduct Kempengrens, vond hier driemaal (T0 in 2012, T2 in 2016 en T8 in 2022) grondig onderzoek naar Gladde slang plaats (Lambrechts et al. 2013, Lambrechts et al. 2017; Feys et al. 2023, in voorbereiding).

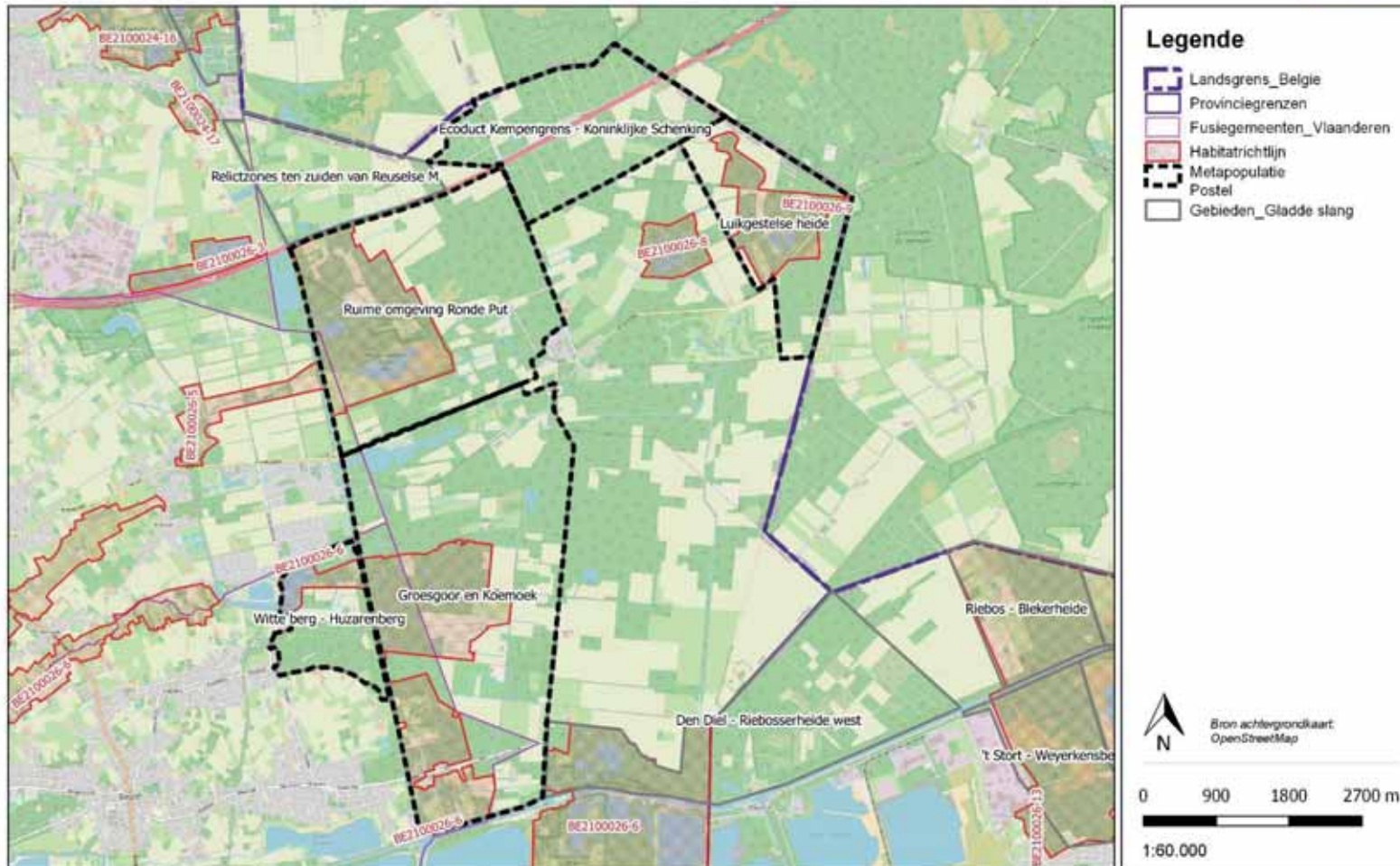
Voor een beeld op de situering van deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar Figuur 33
Situering van metapopulatie/cluster Postel

Op basis van de gegevens (zie Tabel 20) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor metapopulatie/cluster 'Postel' in totaal:

- **635 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: maar liefst 619!**
- **16 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **16 exemplaren** doorgegeven werden.

Voor een verhouding van de waarnemingen binnen deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar Figuur 34.

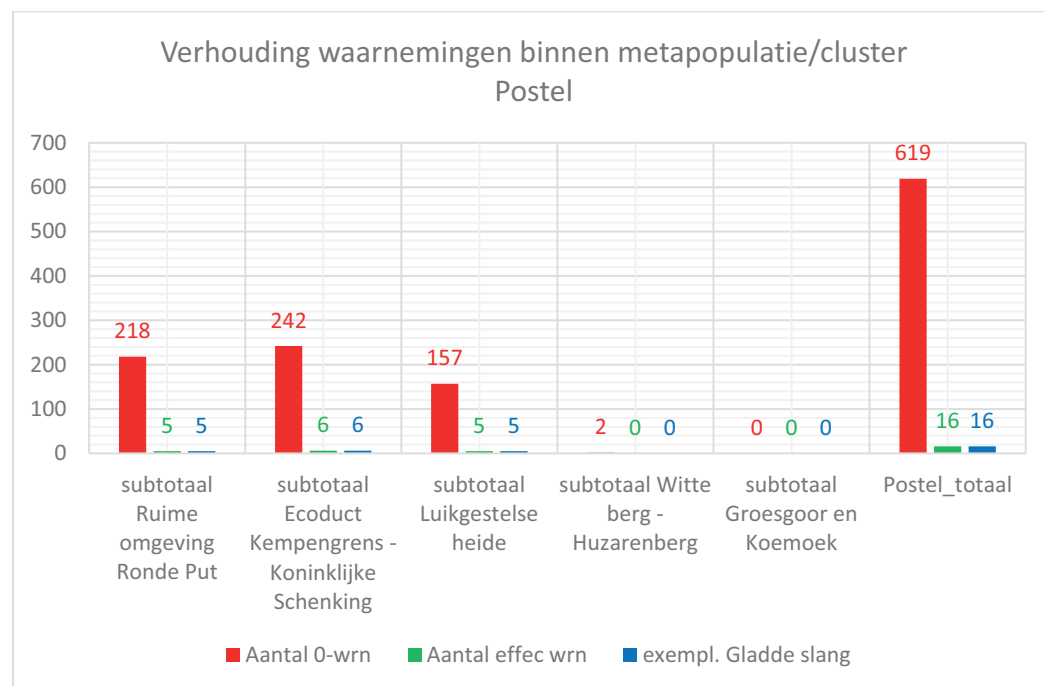
Situering (meta)populaties Gladde slang Postel

Figuur 33 Situering van metapopulatie/cluster Postel

Tabel 20 Metapopulatie/cluster Postel met weergave van (deel)populatie(s), de som van jaren waarbinnen waarnemingen verricht werden, het totaal aantal waarnemingen, het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren met wrn	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effec wrn	exempl. Gladde slang
4	Postel	4_1	Ruime omgeving Ronde Put	2	223	218	5	5
4	Postel	4_2	Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking	2	248	242	6	6
4	Postel	4_3	Luikgestelse heide	5	162	157	5	5
4	Postel	4_4	Witte berg - Huzarenberg	1	2	2	0	0
4	Postel	4_5	Groesgoor en Koemoek	1	0	0	0	0
4	Postel_totaal			11	635	619	16	16

Figuur 34 Metapopulatie/cluster Postel met grafische weergave van (deel)populatie(s), de som van jaren waarbinnen waarnemingen verricht werden, het totaal aantal waarnemingen, het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren

6.3.4.2 Populatie Ruime omgeving Ronde Put (ID 4_1)

6.3.4.2.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'

De afgebakende zone van (deel)populatie 'Ruime omgeving Ronde Put (4_1)' is grotendeels in eigendom bij het ANB en bestaat uit de onmiddellijke omgeving van de Ronde Put, een gebied dat al lang in natuurbeheer is. Het noordoostelijk deel van het gebied is een uitloper van de bossen van de Koninklijke Schenking. Recent kon het ANB ook het deelgebied 'De Moeren' aankopen. Dit is de zone gelegen tussen De Ronde Put en de E34.

6.3.4.2.2 Habitatbeschrijving

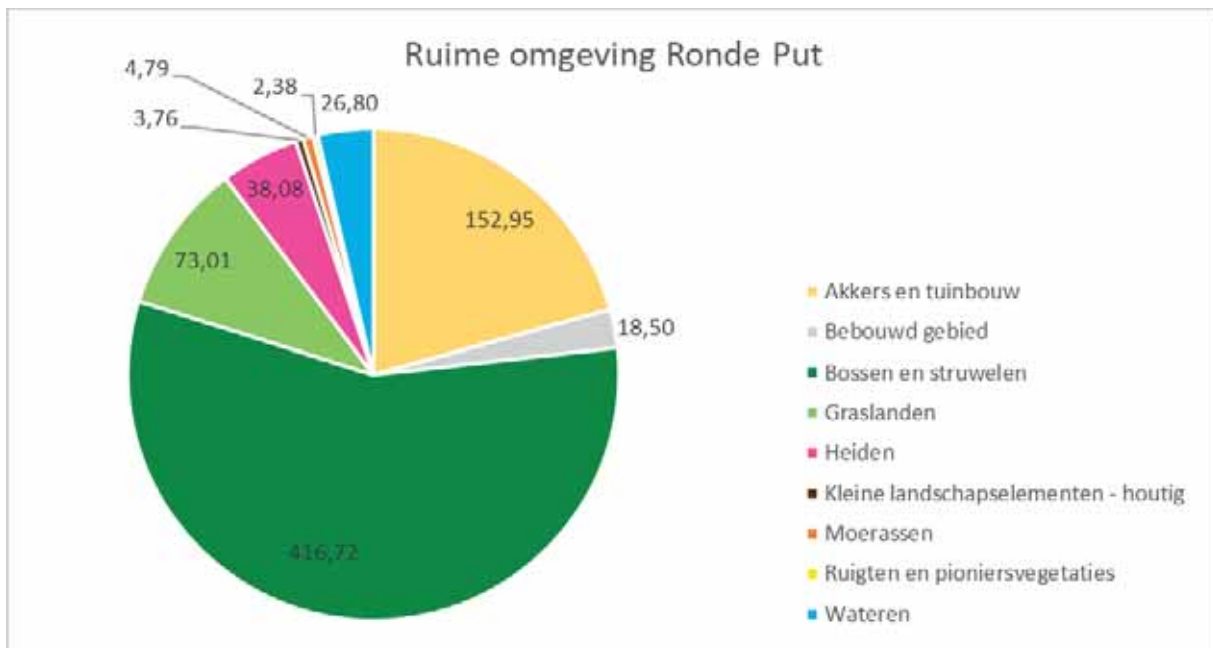
Dit gebied, met een voor dit project afgebakende zone van **737 hectaren**, bestaat grotendeels uit bossen en struwelen (416ha), op de tweede plaats komen akkers en tuinbouw met 152,95ha. Verder zijn er voor 73ha graslanden en in totaal 38ha aan heide aanwezig (zowel droog als nat).

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en figuur.

Tabel 21 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Ruime omgeving Ronde Put

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Oppervlakte (ha)	Percentage
Ruime omgeving Ronde Put	Bossen en struwelen	416,72	56,5%
	Akkers en tuinbouw	152,95	20,8%
	Graslanden	73,01	9,9%
	Heiden	38,08	5,2%
	Wateren	26,80	3,6%
	Bebouwd gebied	18,50	2,5%
	Moerassen	4,79	0,6%
	Kleine landschapselementen - houtig	3,76	0,5%
	Ruigten en pioniersvegetaties	2,38	0,3%
Totaal		737,00	100,0%

Figuur 35 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Ruime omgeving Ronde Put

6.3.4.2.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 22) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Ruime omgeving Ronde Put (4_1) in totaal:

- in **2 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **223 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 218** gemeld
- **5 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **5 exemplaren** werden doorgegeven.

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie Ruime omgeving Ronde Put (4_1) wordt verwezen naar Figuur 42. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- **dit een populatie is die recent ontdekt is bij de gerichte zoekinspanningen ikv de voorliggende opdracht!**
- **De soort voor het eerst werd waargenomen in 2021 (slangenhuidje) en in de loop van 2022 het voorkomen bevestigd werd.**
- **het aantal waarnemingen beperkt is qua aantal en verspreiding**
- in het gebied kon o.w.v. de recente aankoop slechts overgegaan worden tot gericht onderzoek in 2022. **Alleen al in 2022 werden 218 0-waarnemingen verricht**
- in totaal werd **5 keer een Gladde slang waargenomen. De kans is bijzonder groot dat meermaals éénzelfde individu werd waargenomen.**
- 2022 werd gekenmerkt door een bijzonder droge en warme zomer. Dit zijn moeilijke omstandigheden om Gladde slang aan te treffen.

Figuur 36 Slangenhuidje dat aangetroffen werd in 2021, wat aanleiding gaf tot gerichte zoekinspanningen in het gebied. Foto Werner De Kinderen

Figuur 37 Ingezameld slangenhuidje. Foto: Ilf Jacobs

Figuur 38 Gladde slang aangetroffen op deelgebied Hoge Moer te Postel in 2022. Foto: Ward Machielsen

Figuur 39 Gladde slang in gebied Hoge Moer te Postel in 2022. Foto: Werner De Kinderen

Figuur 40 Ward Machielsen, één van de top-vrijwilligers voor Gladde slang voor de Antwerpse Kempen, bij de controle van een slangenplaat in deelgebied Hoge Moer te Postel. Foto: Ilf Jacobs

Figuur 41 Biotoop Gladde slang in gebied Hoge Moer te Postel, anno 2022. Foto: Ward Machielsen

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie de niet gecensureerde versie van dit rapport.

In 2022 werden voor het eerst slangenplaten geplaatst in het gebied. Anno 2022 **liggen 42 slangenplaten** in de meest geschikte zones in de noordelijke helft van het gebied 'Ruime omgeving Ronde Put (4_1)'. Voor de situering op terrein wordt verwezen naar de niet gecensureerde versie van dit rapport, de bijlagen en de digitaal aangeleverde GIS-laag.

6.3.4.2.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie 'Ruime omgeving Ronde Put' als '**klein**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**matig**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

6.3.4.2.5 Advies, kansen en knelpunten

Ruime omgeving Ronde Put (4_1) is een nieuw ontdekt gebied voor Gladde slang. Het voorkomen van de soort werd pas in 2021 vastgesteld, na het aantreffen van een slangen huid onder een asbest-plaat die aanwezig was in een 'rommelige' zone van het deelgebied.

Met gerichte onderzoek naar de soort kon pas gestart worden in 2022. Ondanks het feit dat dit een bijzonder warm – en dus voor inventarisatie minder geschikt - jaar was, werd de soort toch verschillende keren waargenomen op de locatie van ontdekking. In het gebied werden 42 slangenplaten aangebracht en regelmatig gecontroleerd. Voorlopig werd de soort enkel waargenomen op de plaats van ontdekking.

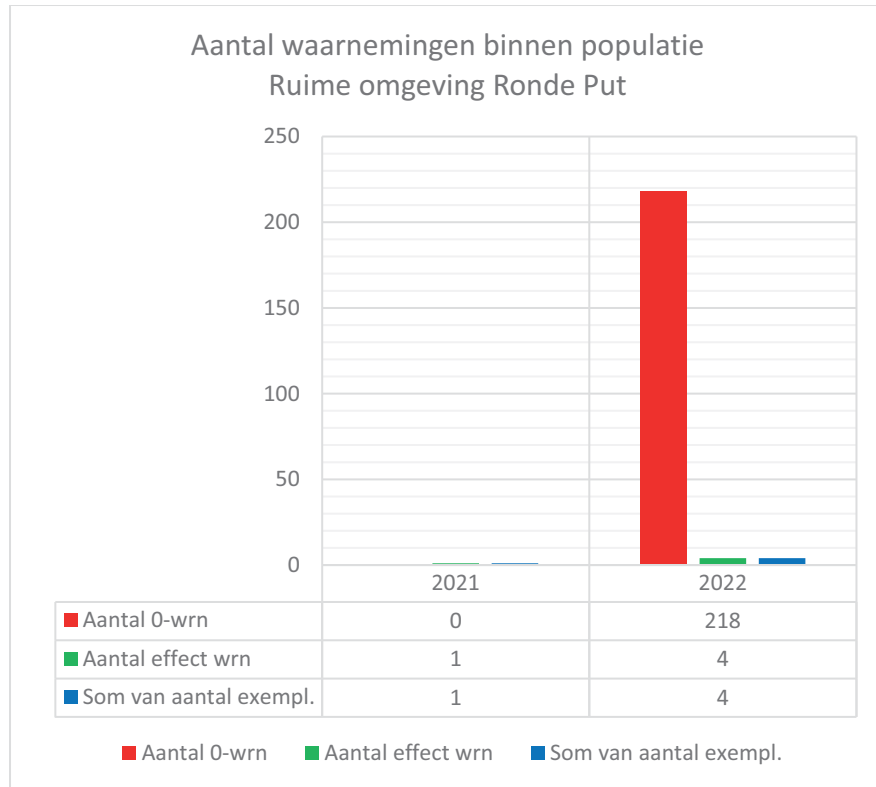
Vermits het een gebied is dat tot voor kort ontoegankelijk was, zijn de verspreidingsgegevens van de soort alsnog beperkt. Als advies kan reeds gesteld worden dat best ingezet wordt op het behoud en verdere optimalisatie van de momenteel aanwezige geschikte habitats. Bij inrichtingswerken dient men echter omzichtig om te gaan in de directe omgeving van relictzones, opdat de (mogelijk kleine) populatie Gladde slang niet vernietigd wordt.

Met de ontwikkeling van een zeer robuuste corridor en keten van geschikte leefgebieden van de kern van dit deelgebied tot de onmiddellijke omgeving van het ecoduct Kempengrens kan best zo snel mogelijk van start gegaan worden. Op die manier kan zich een aaneengesloten en grensoverschrijdende metapopulatie/cluster ontstaan. Onsnipperingsmaatregelen voor de Reuselseweg lijken een essentiële maatregel om uitwisseling tussen de verschillende deelpopulaties mogelijk te maken.

De volgende jaren zal door gerichte opvolging van de gebieden een beter beeld bekomen worden op de kansen en eventuele knelpunten voor de soort.

Tabel 22 Weergave van waarnemingen binnen populatie Ruime omgeving Ronde Put (4_1)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
4	Postel	4_1	Ruime omgeving Ronde Put	2021	1	0	1	1
4	Postel	4_1	Ruime omgeving Ronde Put	2022	222	218	4	4
4	Postel	4_1_subtotaal		2	223	218	5	5

Figuur 42 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Ruime omgeving Ronde Put (4_1)

6.3.4.3 Populatie Ecoduct Kempengrens Koninklijke Schenking (ID 4_2)

6.3.4.3.1 Situering en algemene beschrijving van het gebied

Gebied geselecteerd als: 'EXTRA-GEBIED'

De afgebakende zone van (deel)populatie Ecoduct Kempengrens – Koninklijke Schenking (4_2) is grotendeels in eigendom bij het ANB. Het gebied grenst zowel in het noorden als het oosten aan Nederland en wordt integraal doorsneden door de E34. Vrijwel op de grens, maar toch nét in België, werd het ecoduct Kempengrens aangelegd, met Gladde slang als één van de focussoorten.

Dit gebied was tot voor 2012 nauwelijks onderzocht op (herpeto)fauna, maar in het kader van de aanleg en de monitoring van ecoduct Kempengrens, vond hier driemaal (T0 in 2012, T2 in 2016 en T8 in 2022) grondig onderzoek naar Gladde slang plaats op én in de ruime omgeving van het ecoduct. We verwijzen graag naar deze drie omvangrijke monitoringsrapporten (Lambrechts et al. 2013, Lambrechts et al. 2017; Feys et al. 2023, in voorbereiding) voor meer informatie over de (herpeto)fauna van dit deelgebied, en meer specifiek de zoek-inspanningen naar Gladde slang. Daarnaast wordt er in de drie rapporten ook telkens uitgebreid besproken wat er aan beheer en inrichtingsmaatregelen plaatsvond ivf ecologische ontsnippering. Deze 3 monitoringsonderzoeken zijn grensoverschrijdend, en er werd ongeveer evenveel oppervlakte aan Nederlandse zijde dan aan Vlaamse zijde gemonitord.

De rapporten beschrijven goed de grensoverschrijdende samenhang tussen de gebieden voor de fauna, ihb voor Gladde slang, die in de rapporten 'de belangrijkste doelsoort voor het ecoduct Kempengrens' genoemd wordt.

6.3.4.3.2 Habitatbeschrijving

Dit gebied, met een voor dit project afgebakende zone van **295 hectaren**, bestaat grotendeels uit 'bossen en struwelen' (199ha), op de tweede plaats komen 'akkers en tuinbouw' met 71ha. Verder zijn er voor 10,73ha aan heidevegetaties, 5,5ha aan heide en 5,7ha aan 'ruigten en pioniersvegetaties' aanwezig.

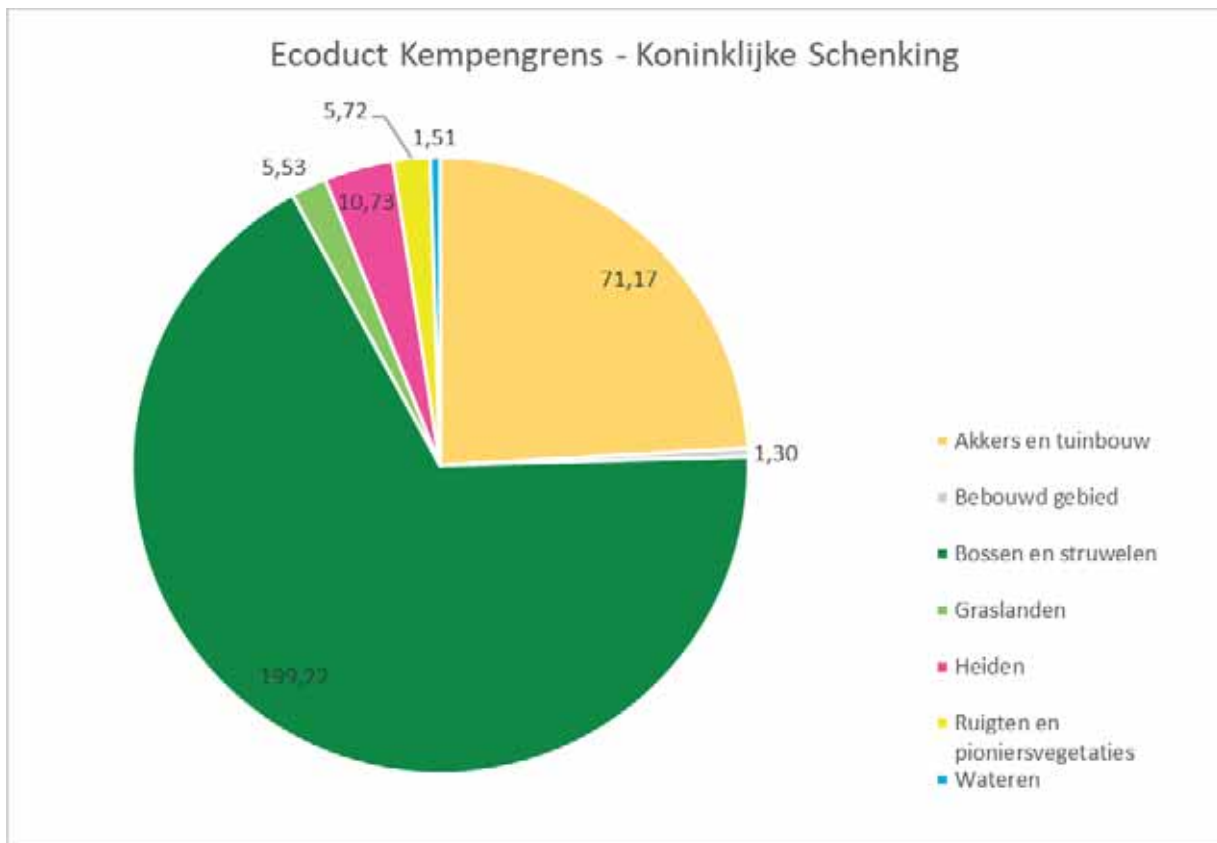
Er vond recent veel heideherstel plaats in de omgeving van het ecoduct Kempengrens, specifiek met als doel de heidegebieden ten noorden én ten zuiden van het ecoduct te verbinden met het ecoduct (en dus met elkaar). Ten noorden van het ecoduct Kempengrens is de heidevegetatie reeds goed ontwikkeld. Ten zuiden is er recent een grote akker naar heide/schraalland omgevormd, en zijn er momenteel nog veel pioniersvegetaties aanwezig.

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 23 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Ecoduct Kempengrens – Koninklijke Schenking

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking	Bossen en struwelen	199,22	67,5%
	Akkers en tuinbouw	71,17	24,1%
	Heiden	10,73	3,6%
	Graslanden	5,53	1,9%
	Ruigten en pioniersvegetaties	5,72	1,9%
	Wateren	1,51	0,5%
	Bebouwd gebied	1,30	0,4%
Totaal		295,18	100,0%

Figuur 43 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Ecoduct Kempengrens – Koninklijke Schenking

6.3.4.3.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 24Tabel 11) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Ecoduct Kempengrens – Koninklijke Schenking (4_2) in totaal:

- in **2 verschillende jaren** waarnemingen verricht (2021 en 2022). In 2021 enkel 0-waarnemingen.
- **In 2022 de eerste waarnemingen van Gladde slang ontdekt!**
- **248 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 242** gemeld
- **6 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **6 exemplaren Gladde slangen** doorgegeven. Waarbij minstens 2 verschillende individuen werden waargenomen ten noorden van het ecoduct/E34 en nog een exemplaar op de zuidgrens van het gebied (ten zuiden van ecoduct/E34). Tussen deze waarnemingen zit in vogelvlucht 1130m. **We gaan ervan uit dat in 2022 dus minstens drie verschillende Gladde slangen werden waargenomen. .**

Figuur 44 Locatie en slangenplaat waar Gladde slangen aangetroffen werden op het noordelijke aanlooptalud van het ecoduct Kempengrens. Foto Ward Machielsens

Figuur 45 Bij het voorzichtig omdraaien van de rubberen matten blijven de slangen veelal liggen. Foto: Ward Machielsens

Z

Figuur 46 Foto links en rechts. Twee verschillende individuen waargenomen in de onmiddellijke omgeving van het eoduct. Foto: Ward Machielsen

Figuur 47 Gladde slang aangetroffen ter hoogte van de Goorstraat te Postel. Foto: Ward Machielsen

Figuur 48 Biotoop waar Gladde slang aangetroffen werd ter hoogte van de Goorstraat te Postel. Foto: Ward Machielsen

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie Ecoduct Kempengrens – Koninklijke Schenking (4_2) wordt verwezen naar Figuur 49. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- het hier gaat over een nieuw ontdekte populatie. De gegevenslijst is nog beperkt.
- het aantal waarnemingen vertoont een **sterk stijgende trend**.
- het aantal **0-waarnemingen is zeer hoog wat een indicatie vormt voor de zoekinspanning**.
- in het verleden werd reeds gezocht naar Gladde slang ikv de monitoring van het Ecoduct en omgeving. **De soort heeft zich mogelijk onopgemerkt kunnen handhaven in het gebied. Het is echter tevens mogelijk dat de soort het gebied recent gekoloniseerd heeft. Dat laatste zou bijzonder hoopgevend zijn! Het gaat namelijk in tegen de voorspellingen van experts, dat Gladde slang door haar beperkte dispersiecapaciteit veel langer (decennia?) zou nodig hebben om het ecoduct te bereiken, daar ze anno 2012 en opnieuw anno 2016 niet gevonden is binnen R= 1 km van het ecoduct. Wél is er anno 2012 ikv de T0 monitoring (Lambrechts et al. 2013) door Ward Mchielsen een nieuwe populatie Gladde slang ontdekt nét over de grens met Nederland, nét buiten R= 1 km van het ecoduct (gebied Goorloop).**
- **2022 was een lastig jaar voor monitoring van Gladde slang, toch werden waarnemingen verricht.**

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie de niet gecensureerde versie van dit rapport.

Er liggen anno 2022 niet minder dan **17 slangenplaten in het gebied**. Het aanbrengen van bijkomende slangenplaten ten zuiden van de E34, bv ter hoogte van de ontdekking van een Gladde slang, zou een meerwaarde zijn.

Voor de situering op terrein wordt verwezen naar de niet gecensureerde versie van dit rapport, de bijlagen en de digitaal aangeleverde GIS-laag.

6.3.4.3.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie 'Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking' als 'klein'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is 'matig'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is 'gemiddeld'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als 'matig'.

6.3.4.3.5 Advies, kansen en knelpunten

In het kader van de studie 'Opmeten van de huidige ecologische situatie (T0) in de omgeving van het geplande ecoduct Kempengrens over de E34 in Postel (Mol)' (Lambrechts et al., 2013) werd input voor het beheerplan voor de Koninklijke schenking aangebracht (zie Figuur 50). Daarnaast werd er ook een visie ontwikkeld wat betreft de directe en wijdere omgeving in functie van welke gebieden met elkaar dienen verbonden te worden.

Dit advies en de ontwikkelingsvisie vormt een goede basis. Vermits Gladde slang recent aangetroffen is in zowel de deelgebieden Ronde Put en omgeving (4_1) als Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking (4_2), kan het uitrollen van deze plannen wat wind in de zeilen krijgen. De beheer- en inrichtingsvisie lijkt momenteel vooral te bestaan uit het creëren van een verbinding en kleine open plekken. Het gebied Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking (4_2) heeft echter de potenties om te fungeren als echt leefgebied en huisvesting van een bronpopulatie als de heidehabitats, open corridors, verbindingen, etc robuuster worden uitgevoerd. Als voorafname op een meer uitgebreid advies rond beheer en inrichting kan al wel gewezen worden op een quick-win die momenteel niet opgenomen is in de inrichtingsvisie. Concreet willen we voorstellen om de bosrand net ten noorden en parallel met de E34 nog breder gemaakt wordt. Deze strook kan dan als zuidgericht leefgebied fungeren en vormt tevens een belangrijke verbindingzone in de as tussen het ecoduct en het gebied 'Relictzones ten zuiden van de Reuselse Moeren'. Deze langgerekte bosrand/heidestrook kan dan onder de Reuselseweg aansluiting vinden met de heideberm in het uiterste zuiden van 'Relictzones ten zuiden van de Reuselse Moeren'.

Door verdere monitoring en het gericht zoeken in nieuwe zones naar Gladde slang in de toekomst, zal de kennis over de actuele verspreiding van Gladde slang verder toenemen. Op basis van deze kennis zullen de kansen en knelpunten duidelijker worden en kan het advies verfijnd worden.

We kunnen alvast besluiten dat het ecoduct Kempengrens:

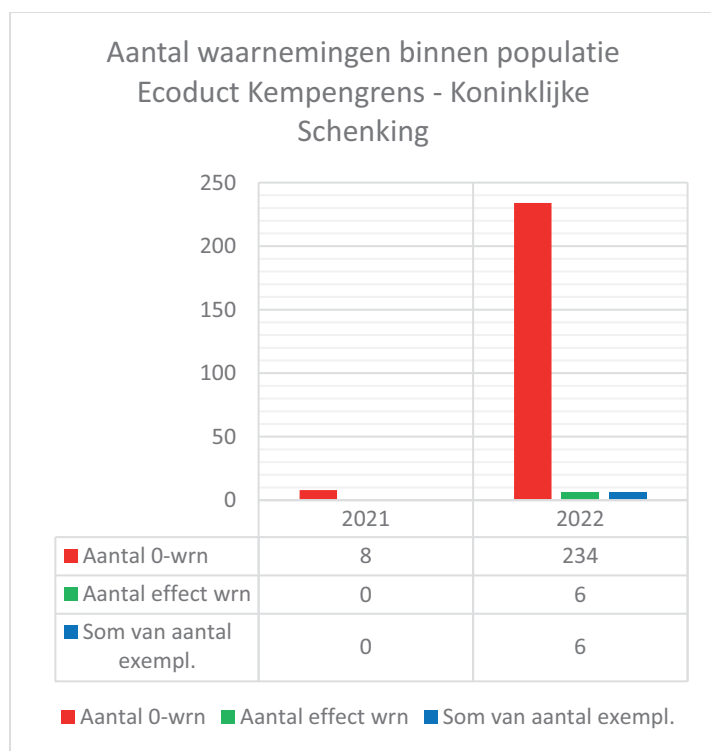
- op een goed gekozen locatie is aangelegd.
- goed is aangelegd en ingericht ifv Gladde slang. Nu is het belangrijk dit door gericht beheer zo te houden.
- Goed is verbonden met omliggende heidegebieden, zodat Gladde slang het ecoduct kon koloniseren.

We kunnen zelfs stellen dat de aanleg van het ecoduct Kempengrens de motor is geweest voor:

- de aanleg, inrichting en beheer van goede landschappelijke verbindingen tussen heiderelicten in de directe omgeving van het ecoduct;
- een gedegen monitoring van Gladde slang op en in wijde omgeving (R= circa 1,5 km) van het ecoduct.

Tabel 24 Weergave van waarnemingen binnen populatie Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking (4_2)

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
4	Postel	4_2	Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking	2021	8	8	0	0
4	Postel	4_2	Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking	2022	240	234	6	6
4	Postel	4_2_subtotaal		2	248	242	6	6

Figuur 49 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking (4_2)

Figuur 50 Voorontwerp inrichting Koninklijke Schenking en Luikgestelse heide, zoals opgemaakt in het kader van het beheerplan voor de Postelse Bossen

6.3.4.4 Populatie Luikgestelse heide (ID 4_3)

6.3.4.4.1 Situering en algemene beschrijving van het gebied

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'

De afgebakende zone van (deel)populatie Luikgestelse heide (ID 4_3) is grotendeels in eigendom bij het ANB. Het gebied grenst in het noorden aan deel(populatie) Ecoduct Kempengrens – Koninklijke Schenking (4_2), in het noordoosten en oosten grenst het aan Nederland. In deze zone staat het in verbinding met potentieel Gladde slang-habitat in Nederland. In het zuiden en westen is voornamelijk vrij intensieve landbouw en een golfterrein aspectbepalend.

6.3.4.4.2 Habitatbeschrijving

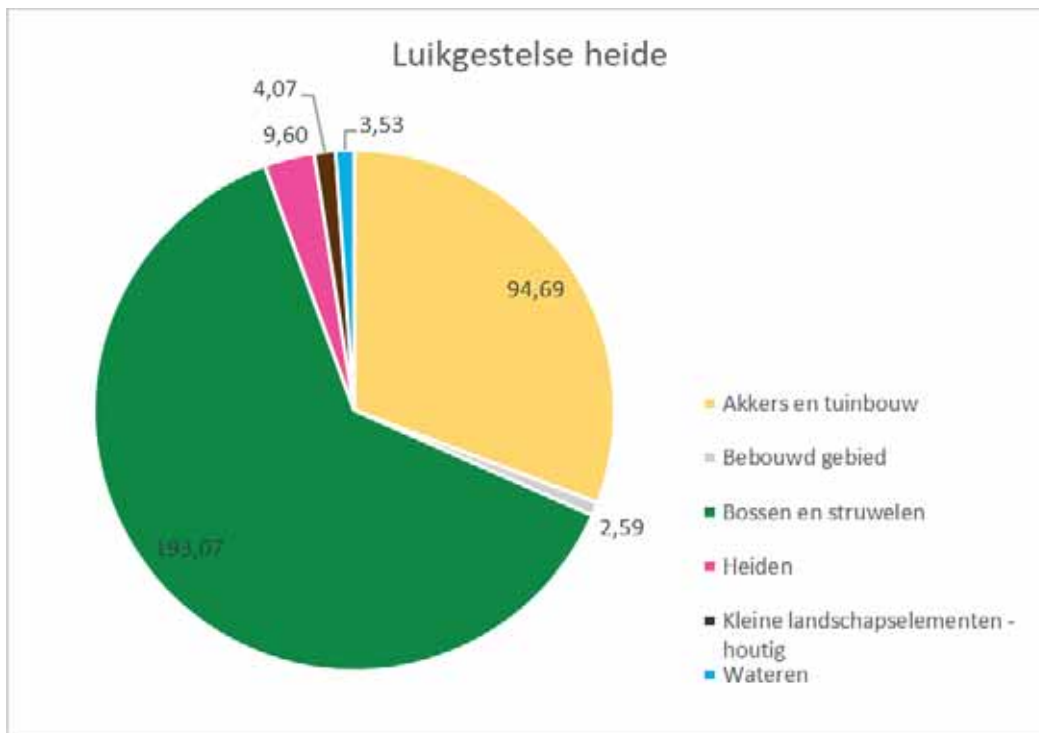
Dit gebied, met een voor dit project afgebakende zone van **307 hectaren**, bestaat grotendeels uit 'bossen en struwelen' (193ha), op de tweede plaats komen 'akkers en tuinbouw' met 94ha. Verder zijn er voor 9,6ha aan heidevegetaties aanwezig. Het bosgebied in het uiterste zuiden van het gebied bestaat uit een zeer ijl eiken-berkenbos met nog veel heide. Dit gebied kan mits gericht beheer snel geschikt leefgebied worden.

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek. Zie de niet gecensureerde versie van dit rapport.

Tabel 25 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Luikgestelse heide

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Luikgestelse heide	Bossen en struwelen	193,07	62,8%
	Akkers en tuinbouw	94,69	30,8%
	Heiden	9,60	3,1%
	Kleine landschapselementen - houtig	4,07	1,3%
	Wateren	3,53	1,1%
	Bebouwd gebied	2,59	0,8%
	Totaal		307,55

Figuur 51 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Luikgestelse heide

6.3.4.4.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 26) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Luikgestelse heide (ID 4_3) in totaal:

- in **5 verschillende jaren** waarnemingen verricht (in 2021 en 2022 enkel 0-waarnemingen)
- **In 2013, 2014 en 2017 werden Gladde slangen waargenomen, nadien niet meer.**
- **162 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 157** gemeld
- **5 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **5 exemplaren Gladde slangen** doorgegeven, geconcentreerd in twee waarnemingsclusters. De afstand in vogelvlucht tussen de twee waarnemingsclusters bedraagt meer dan 2000m.

Voor een grafische weergave van de waarnemingen op basis van de gegevens (zie Tabel 26) aanwezig in www.waarnemingen.be wordt verwezen naar Figuur 52. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- De gegevenslijst in waarnemingen.be is eerder beperkt
- De soort werd - buiten de eerder toevallige losse waarnemingen in 2013, 2014 en 2017 - ondanks een volgehouden en langdurige inspanning niet meer teruggevonden.
- het aantal waarnemingen in www.waarnemingen.be vertoont een **licht dalende trend**
- het hoge aantal **0-waarnemingen is een indicatie voor de goede zoekinspanning. Het is zelfs een onderschatting, want voor de jaren voor 2021 werden geen 0-waarnemingen ingevoerd, ondanks dat er effectief gezocht werd naar de soort.**
- vanaf 2016 wordt een monitoringsroute voor Gladde slang gelopen ihkv het Monitoringsproject Gladde slang in de Kempen Nederland. Deze monitoring wordt gecoördineerd door Ravon waarbij sinds 2013 ook de Grensweg Nederland met een stukje in België nl. de Luikgestelse heide is opgenomen.
- Buiten 2022 zijn er echter geen nulmetingen ingegeven maar adhv de bezoekdagen en het aantal plaatjes die uitgelegd werden kan het aantal 0-waarnemingen bepaald worden.

- In 2015 werd de Luikgestelse heide 2 maal bezocht, dit geeft 2 nulmetingen omdat er toen nog geen plaatjes lagen. Vanaf 2016 werden 13 plaatjes uitgelegd.
- In 2016 werd 7 keer het gebied bezocht (91 nulmetingen).
- In 2017 werd 4 keer het gebied bezocht (52 nulmetingen).
- In 2018 werd 7 keer het gebied bezocht (91 nulmetingen).
- In 2019 werd 5 keer het gebied bezocht (65 nulmetingen).
- In 2020 werd 7 keer het gebied bezocht (91 nulmetingen).

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie: de niet gecensureerde versie van dit rapport.

Er liggen anno 2022 in totaal **18 slangenplaten in het gebied**. Voor de situering op terrein wordt verwezen naar de niet gecensureerde versie van dit rapport, de bijlagen en de digitaal aangeleverde GIS-laag.

6.3.4.4.4 Quoting van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie ‘Luikgestelse heide’ als **‘afwezig tot zeer klein’**. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is **‘hoog’**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **‘beperkt’**. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als **‘matig’**.

Heel belangrijk is wel dat dit gebied over grote lengte tegen Nederland aanligt, en er dus interactie kan zijn met populaties aldaar, en waardoor dit gebied niet los daarvan mag gezien worden. Met andere woorden, ook al zou deze populatie momenteel zeer klein zijn, ze kan ‘gevoed’ worden vanuit Nederland. Dit maakt terreininrichting des te relevanter.

6.3.4.4.5 Advies, kansen en knelpunten

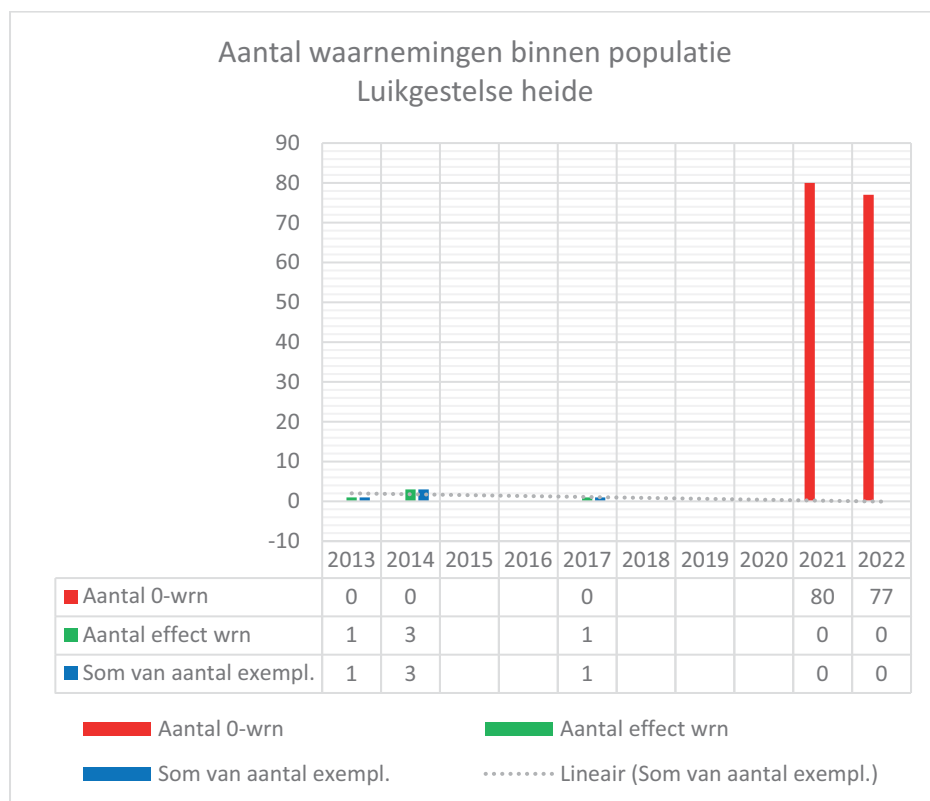
Er zijn reeds geruime tijd maatregelen uitgevoerd ten behoeve van Gladde slang in het gebied Luikgestelse heide (ID 4_3). De bestaande en reeds goed ontwikkelde habitatvlek werd sterk uitgebreid waarbij een robuuste corridor werd aangelegd naar het zuiden.

Als belangrijkste maatregelen op Vlaams grondgebied dient gewerkt te worden aan een betere verbinding van dit deelgebied met deelgebied ‘Ecoduct Kempengrens – Koninklijke Schenking (4_2)’. Om dit te realiseren zullen maatregelen genomen moeten worden in de momenteel aanwezige zones met intensieve landbouw. Verder wordt best volop ingezet op een grensoverschrijdende aanpak waarbij op Nederlands grondgebied corridors worden aangelegd richting Luikgestelse heide (ID 4_3) en andere deelgebieden.

Door verdere monitoring en het gericht zoeken in nieuwe zones naar Gladde slang in de toekomst zal de kennis over de actuele verspreiding van Gladde slang verder toenemen. Op basis van deze kennis zullen de kansen en knelpunten duidelijker worden en kan het advies verfijnd worden.

Tabel 26 Weergave van waarnemingen binnen populatie Luikgestelse heide (4_3)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
4	Postel	4_3	Luikgestelse heide	2013	1	0	1	1
4	Postel	4_3	Luikgestelse heide	2014	3	0	3	3
4	Postel	4_3	Luikgestelse heide	2017	1	0	1	1
4	Postel	4_3	Luikgestelse heide	2021	80	80	0	0
4	Postel	4_3	Luikgestelse heide	2022	77	77	0	0
4	Postel	4_3_subtotaal		5	162	157	5	5

Figuur 52 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Luikgestelse heide (4_3)

6.3.4.5 Populatie Witte berg Huzarenberg (ID 4_4)

6.3.4.5.1 Situering en algemene beschrijving van het gebied

Gebied geselecteerd als: 'EXTRA-GEBIED'

Het gebied 'Witte berg – Huzarenberg (4_4)' is grotendeels in eigendom/beheer bij ANB. Het gebied werd geselecteerd o.w.v. een melding dat Gladde slang waargenomen en gefotografeerd zou zijn binnen dit gebied. Na bevraging van de waarnemer lijkt deze melding onvoldoende betrouwbaar om te veronderstellen dat de soort effectief voorkomt in het gebied.

Het gebied is omwille van de ligging ten westen van Kanaal Dessel-Schoten geïsoleerd van de rest van de potentieel geschikte (deel)gebieden.

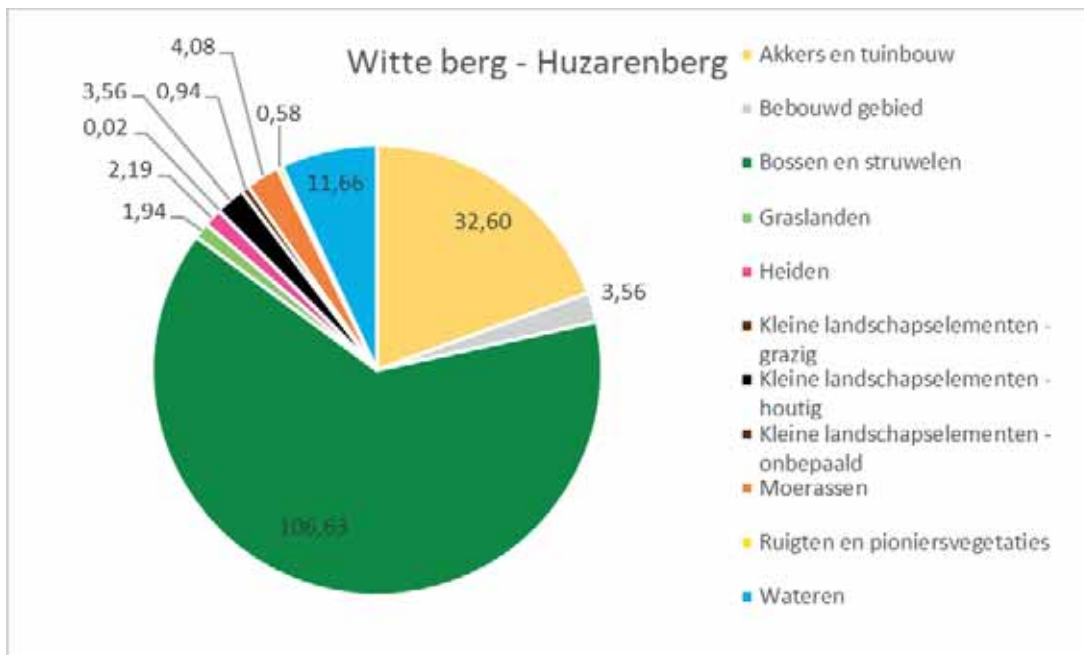
6.3.4.5.2 Habitatbeschrijving

Dit gebied, met een voor dit project afgebakende zone van **167 hectaren**, bestaat grotendeels uit 'bossen en struwelen' (106ha), op de tweede plaats komen 'akkers en tuinbouw' met 32ha. Verder zijn er voor 2,19ha aan heidevegetaties aanwezig. Een deel van het bosgebied bestaat uit eerder ijle bossen.

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 27 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Witte berg - Huzarenberg

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage	
Witte berg - Huzarenberg	Bossen en struwelen	106,63	63,6%	
	Akkers en tuinbouw	32,60	19,4%	
	Wateren	11,66	7,0%	
	Moerassen	4,08	2,4%	
	Bebouwd gebied	3,56	2,1%	
	Kleine landschapselementen - houtig	3,56	2,1%	
	Heiden	2,19	1,3%	
	Graslanden	1,94	1,2%	
	Kleine landschapselementen - onbepaald	0,94	0,6%	
	Ruigten en pioniersvegetaties	0,58	0,3%	
	Kleine landschapselementen - grazig	0,02	0,0%	
	Totaal		167,76	100,0%

Figuur 53 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Witte berg – Huzarenberg

6.3.4.5.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 28) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie 'Witte berg – Huzarenberg (4_4)' in totaal:

- Enkel gedocumenteerde (0-)waarnemingen verricht in 2021
- **2 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 2** gemeld
- **Gladde slang werd niet waargenomen in het gebied.**

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie 'Witte berg – Huzarenberg (4_4)' wordt verwezen naar Figuur 54. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- **De kans lijkt gering dat de soort er effectief voorkomt**

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie: Figuur 54.

Er liggen anno 2022 geen **slangenplaten in het gebied.**

6.3.4.5.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

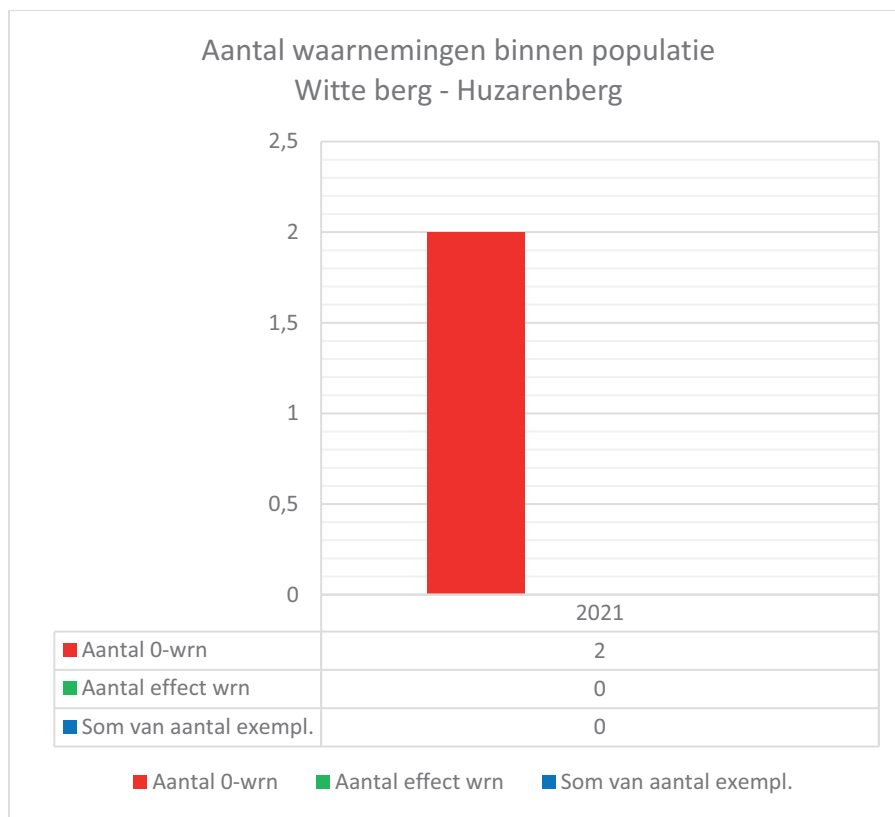
Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie 'Witte berg – Huzarenberg' als '**afwezig tot zeer klein**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**beperkt**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**zeer klein**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**slecht**'.

6.3.4.5.5 Advies, kansen en knelpunten

Het gebied 'Witte berg – Huzarenberg (4_4)' is geselecteerd als 'Extra gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Als besloten wordt om het gebied te selecteren voor verdere opvolging van Gladde slang kan eventueel dieper ingegaan worden op dit onderdeel en kan gebiedsspecifiek advies gegeven worden voor inrichtingen en beheer.

Tabel 28 Weergave van waarnemingen binnen populatie Witte berg - Huzarenberg (4_4)

ID_metapop	Metapopulatie/ cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som aantal exempl.
4	Postel	4_4	Witte berg - Huzarenberg	2021	2	2	0	0
4	Postel	4_4_subtotaal		1	2	2	0	0

Figuur 54 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Witte berg - Huzarenberg (4_4)

6.3.4.6 Populatie Groesgoor en Koemoek (ID 4_5)

6.3.4.6.1 Situering en algemene beschrijving van het gebied

Gebied geselecteerd als: 'EXTRA-GEBIED'

Het gebied 'Groesgoor en Koemoek (ID 4_5)' is deels in eigendom/beheer bij ANB. Het gebied werd geselecteerd o.w.v. de belangrijke ligging als verbingsgebied tussen metapopulatie/cluster 'Postel' en 'Lommel'. Daarnaast heeft het gebied ook heel wat potenties om naast corridorfunctie tevens functioneel leefgebied te worden voor Gladde slang indien ingezet wordt op habitatherstel.

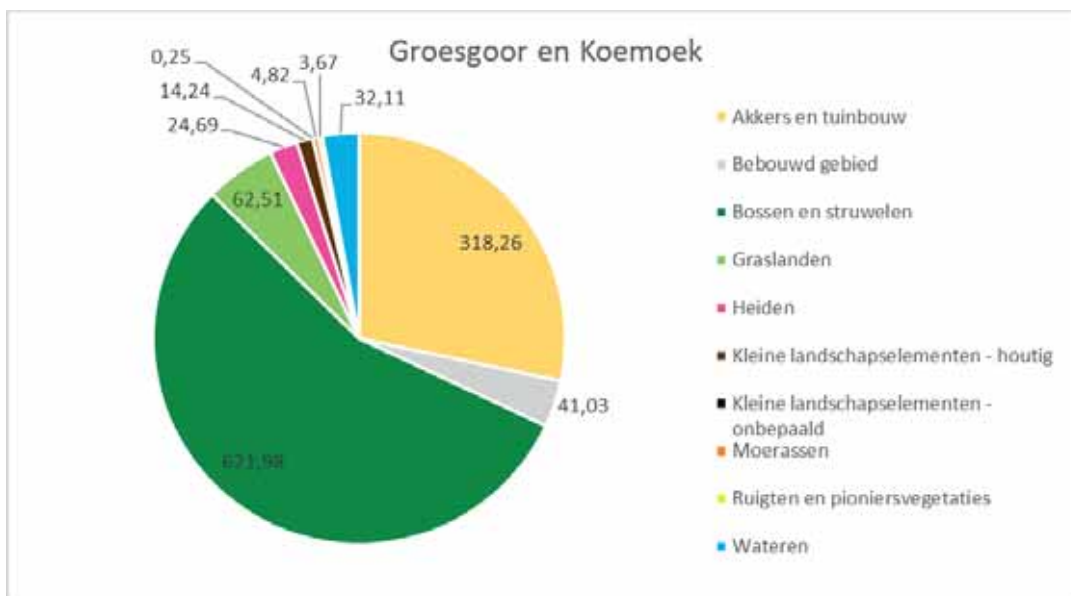
6.3.4.6.2 Habitatbeschrijving

Dit gebied, met een voor dit project afgebakende zone van **1123 hectaren**, bestaat grotendeels uit 'bossen en struwelen' (621 ha), op de tweede plaats komen 'akkers en tuinbouw' met 318ha. Met 24ha aan heidevegetaties en een nog veel groter potentieel aan heideherstel liggen er heel wat kansen voor Gladde slang in dit gebied.

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt **verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.**

Tabel 29 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Groesgoor en Koemoek

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Groesgoor en Koemoek	Bossen en struwelen	621,98	55,4%
	Akkers en tuinbouw	318,26	28,3%
	Graslanden	62,51	5,6%
	Bebouwd gebied	41,03	3,7%
	Wateren	32,11	2,9%
	Heiden	24,69	2,2%
	Kleine landschapselementen - houtig	14,24	1,3%
	Moerassen	4,82	0,4%
	Ruigten en pioniersvegetaties	3,67	0,3%
	Kleine landschapselementen - onbepaald	0,25	0,0%
Totaal		1123,55	100,0%

Figuur 55 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Groesgoor en Koemoek

6.3.4.6.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 30) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie 'Groesgoor en Koemoek (ID 4_5)' in totaal:

- geen waarnemingen verricht.
- in de toekomst lijkt een **gerichte zoekactie naar de soort in dit gebied aangewezen**.

Voor een overzicht van het gebied zie de niet gecensureerde versie van dit rapport. Er liggen anno 2022 geen **slangenplaten in het gebied**.

6.3.4.6.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie 'Groesgoor en Koemoek' als '**onbekend**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**geen**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**matig**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**onbekend**'.

6.3.4.6.5 Advies, kansen en knelpunten

Het gebied 'Groesgoor en Koemoek (ID 4_5)' is geselecteerd als 'Extra gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. In de toekomst kan in het kader van eventuele verdere opvolging van Gladde slang dieper ingegaan worden op dit onderdeel en kan gebiedsspecifiek advies gegeven worden voor inrichtingen en beheer.

Tabel 30 Weergave van waarnemingen binnen populatie Groesgoor en Koemoek (4_5)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
4	Postel	4_5	Groesgoor en Koemoek	2021	0	0	0	0
4	Postel	4_5_subtotaal		1	0	0	0	0

6.3.5 Metapopulatie/cluster Lommel (ID 5)

6.3.5.1 Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster

De metapopulatie/cluster Lommel (ID 5) is gelegen in de gemeente Lommel in het noordoosten van de Provincie Limburg en de onmiddellijk aangrenzende zone in de Provincie Antwerpen. Op basis van nieuwe inzichten zijn er anno 2022 in **totaal acht (deel)gebieden afgebakend**.

Een groot deel van de gebieden zijn eigendom van de stad Lommel. Het beheer gebeurt afhankelijk van het gebieden door het ANB of Natuurpunt Beheer vzw.

Deelgebied 'Den Diel - Riebosserheide west (5_1)' valt in het westen onder SBZ Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden, meer bepaald onderdeel BE2100026-6. Dit gebied is vooral van belang voor de toekomstige verbinding tussen metapopulatie/cluster 'Postel' en 'Lommel'.

De cluster van gebieden; Riebos – Blekerheide (5_2), Blekerheide – Struyvenbos (5_3), 't Stort – Weyerkensbergen (5_4) en Sahara (5_5) vallen praktisch volledig onder SBZ Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden, deelgebied BE2100026-13. Deze cluster van gebieden is versnipperd door de aanwezigheid van het Kanaal Bocholt – Herentals.

Het gebied Heuvelse heide (5_6) ligt eveneens langs Kanaal Bocholt – Herentals, maar een heel eind verder naar het oosten. Hierdoor ligt het gebied geïsoleerd van de rest van de gebieden. Het gebied grenst aan SBZ Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse heide, Warmbeek en Wateringen, deelgebied BE2200032-3.

Balimheide (5_7) en Kattenbos (5_8) zijn zuidelijker gelegen in Gemeente Lommel. Deze cluster ligt ogenschijnlijk ruimtelijk geïsoleerd van andere gebieden. Omwille van de drukke N71 en de recent ontwikkelde bossengordel ten noorden van de N71 zijn deze populaties eerder verbonden met de metapopulatie/cluster 'Beverlo' dan met de rest van de gebieden uit metapopulatie/cluster 'Lommel'. Juist omwille van deze ligging zullen deze gebieden belangrijke stapsteengebieden blijken voor de gewenste verbinding tussen de metapopulatie/clusters van 'Lommel' en 'Beverlo'.

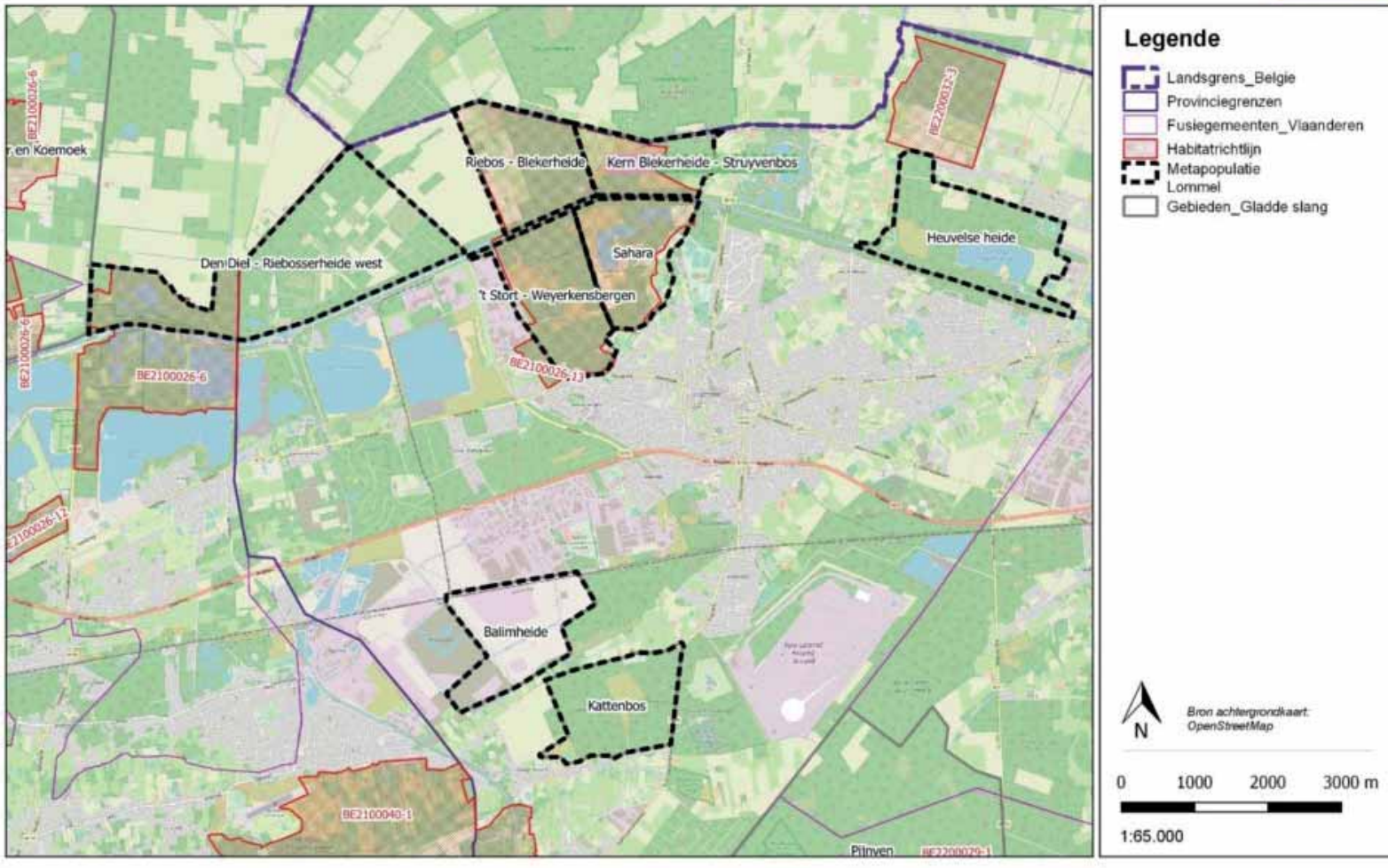
Voor een beeld op de situering van deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar de niet gecensureerde versie van dit rapport.

Op basis van de gegevens (zie Tabel 31) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor metapopulatie/cluster 'Postel' in totaal:

- **358 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 126**
- **232 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **273 exemplaren** doorgegeven werden.

Voor een verhouding van de waarnemingen binnen deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar Figuur 57.

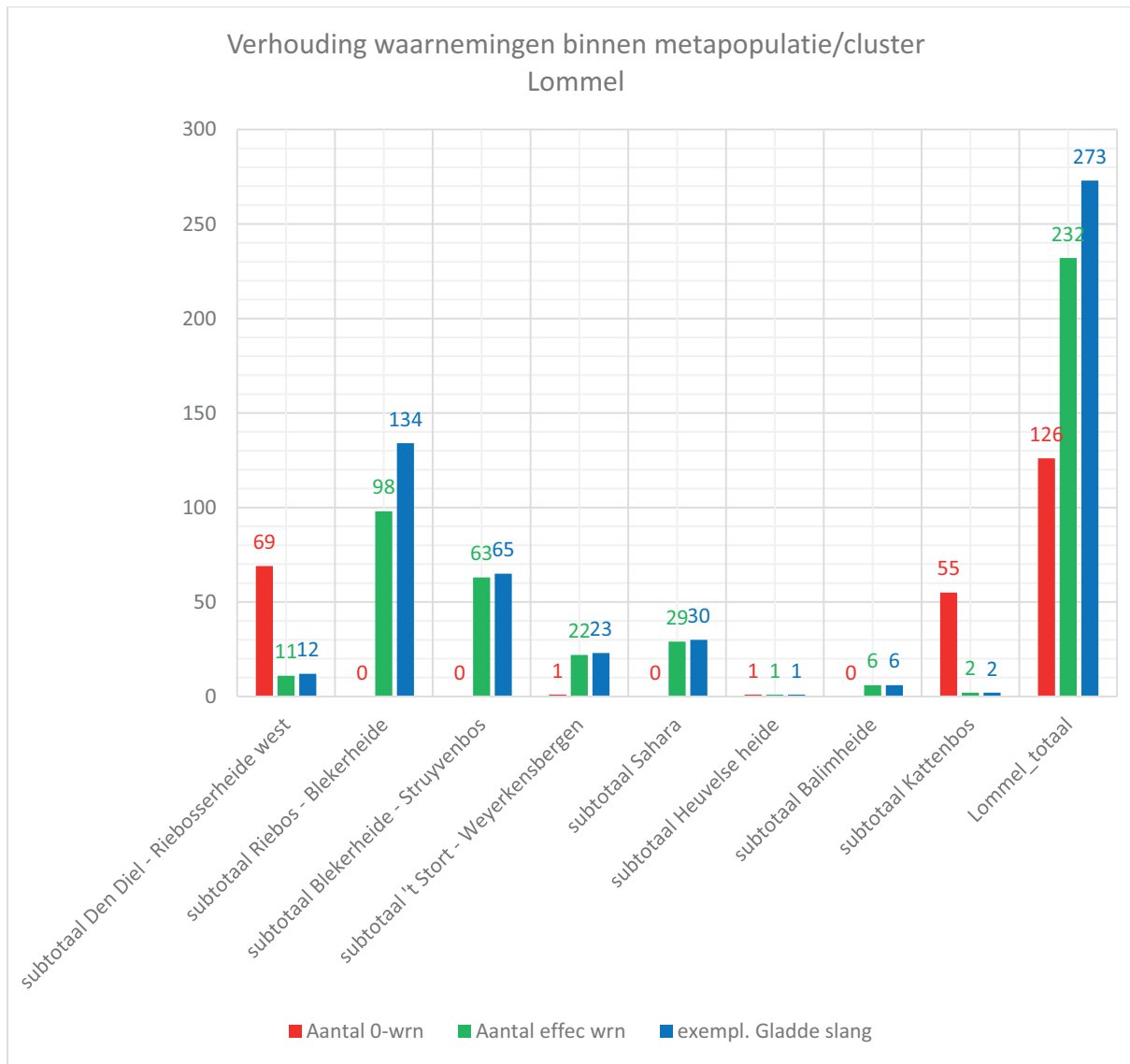
Situering (meta)populaties Gladde slang Lommel

Figuur 56 Situering van metapopulatie/cluster Lommel

Tabel 31 Metapopulatie/cluster Lommel met weergave van (deel)populatie(s), de som van jaren waarbinnen waarnemingen verricht werden, het totaal aantal waarnemingen, het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren met wrn	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effec wrn	exempl. Gladde slang
5	Lommel	5_1	Den Diel - Riebosserheide west	8	80	69	11	12
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	11	98	0	98	134
5	Lommel	5_3	Blekerheide - Struyvenbos	16	63	0	63	65
5	Lommel	5_4	't Stort - Weyerkensbergen	5	23	1	22	23
5	Lommel	5_5	Sahara	8	29	0	29	30
5	Lommel	5_6	Heuvelse heide	2	2	1	1	1
5	Lommel	5_7	Balimheide	3	6	0	6	6
5	Lommel	5_8	Kattenbos	4	57	55	2	2
5	Lommel_totaal		Lommel_totaal	57	358	126	232	273

Figuur 57 Metapopulatie/cluster Lommel met grafische weergave van (deel)populatie(s), het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren

6.3.5.2 Populatie Den Diel Riebosserheide west (ID 5_1)

6.3.5.2.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'

Het westelijk deel van de afgebakende zone van (deel)populatie 'Den Diel – Riebosserheide west (ID 5_1)' is in eigendom van de gemeente Mol en is in beheer bij Natuurpunt Beheer vzw. Het oostelijk deel, gelegen in de stad Lommel is grotendeels in eigendom bij Zandwinningsbedrijf SCR-Sibelco.

6.3.5.2.2 Habitatbeschrijving

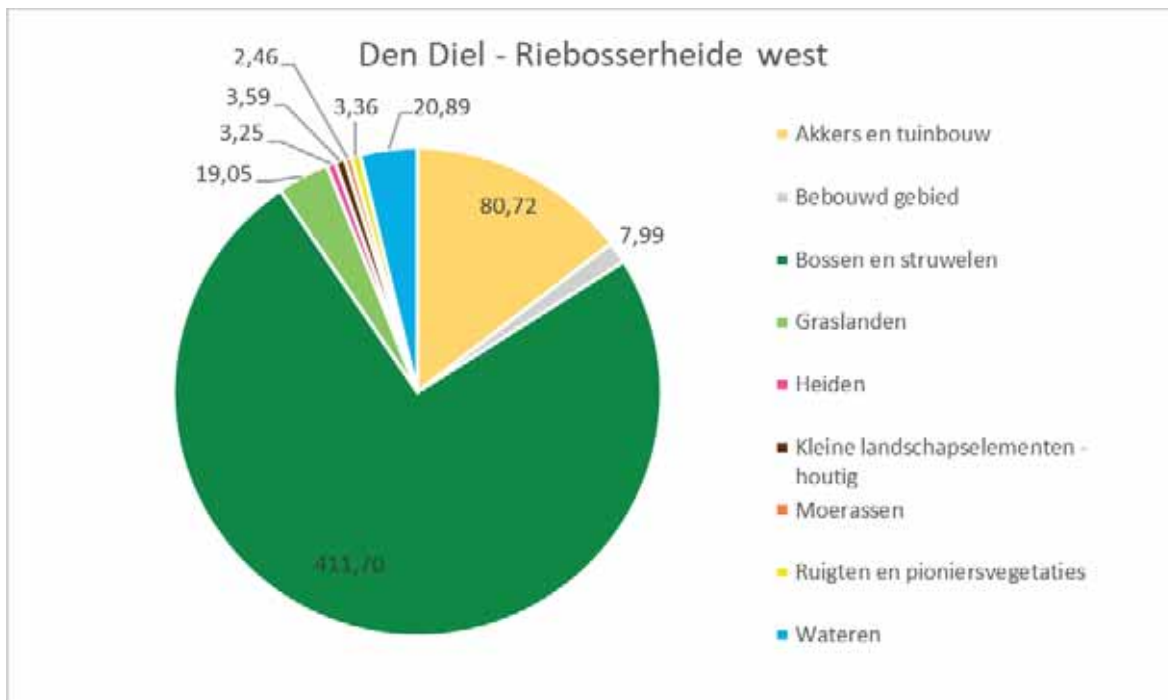
'Den Diel – Riebosserheide west (ID 5_1)', met een voor dit project afgebakende zone van **553 hectaren**, bestaat grotendeels uit bossen en struwelen (411ha), op de tweede plaats komen akkers en tuinbouw met 14,6ha. Verder zijn er voor 19ha graslanden. In het gebied werden slechts 3,25ha aan heidevegetaties gekarteerd.

De zuidgerichte kanaaltaluds ter hoogte van het gebied Den Diel lijken op het eerste zicht geschikt voor de soort. Verder naar het oosten is de bosrand weinig structuurrijk en lijkt die minder geschikt voor de soort. In het gebied Den Diel zijn hier en daar locaties aanwezig met struikhei-vegetaties. De oppervlaktes zijn echter beperkt. Het oostelijk deel van het gebied bestaat uit een vlekkendek van bos, ruigte, bos, akkers en zandpaden. De oostelijke zone is privé-eigendom en slecht onderzocht. Mede omwille van de nabijheid tot de populatie Riebos veronderstellen we dat Gladde slang voorkomt in dit deel van het gebied.

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 32 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Den Diel – Riebosserheide west

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Den Diel - Riebosserheide west	Bossen en struwelen	411,70	74,4%
	Akkers en tuinbouw	80,72	14,6%
	Wateren	20,89	3,8%
	Graslanden	19,05	3,4%
	Bebouwd gebied	7,99	1,4%
	Heiden	3,25	0,6%
	Kleine landschapselementen - houtig	3,59	0,6%
	Ruigten en pioniersvegetaties	3,36	0,6%
	Moerassen	2,46	0,4%
	Totaal		553,02

Figuur 58 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Den Diel – Riebosserheide west

6.3.5.2.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 33) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie 'Den Diel – Riebosserheide west (ID 5_1)' in totaal:

- in **8 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **ondanks gericht zoeken en het uitleggen van slangenplaten werd de soort niet vastgesteld in 2022**
- **80 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 69** gemeld
- **11 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **12 exemplaren Gladde slangen** doorgegeven
- **De waarnemingen zijn gesitueerd in de berm van het kanaal Bocholt-Herentals en in het oostelijk deel van het gebied in de richting van gebied Riebos.**

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de 'Den Diel – Riebosserheide west (ID 5_1)' wordt verwezen naar Figuur 60. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- De tijdslijn waarop waarnemingen verricht werden reeds lang is met de eerste waarnemingen in 2001.
- Het gaat echter steeds om zeer lage aantallen en eerder toevallige waarnemingen.
- Ook in het verleden werden op vrijwillige basis slangenplaten uitgelegd, echter zonder het aantreffen van Gladde slang.
- Ondanks het uitleggen van slangenplaten en gericht zoeken naar de soort, werden in 2022 geen Gladde slangen aangetroffen.
- Voorlopig werd gefocust op de westelijke zone Den Diel en de kanaaltaluds.
- Het oostelijk deel van het gebied werd nog niet geïnventariseerd daar voorlopig geen vergunning ontvangen werd van de privé-eigenaar.

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie: de niet gecensureerde versie van dit rapport.

Er liggen anno 2022 in totaal **20 slangenplaten in het gebied**. In de toekomst kunnen er best nog bijkomend geplaatst worden in het oostelijk deel van het gebied. Voor de situering op terrein wordt verwezen naar de niet gecensureerde versie van dit rapport, de bijlagen en de digitaal aangeleverde GIS-laag.

Figuur 59 Rubberen slangenplaat in naar zuiden georiënteerde berm in deelgebied Den Diel. Foto: Ilf Jacobs

6.3.5.2.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie 'Den Diel – Riebosserheide west' als '**klein**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**matig**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

6.3.5.2.5 Advies, kansen en knelpunten

Het westelijk deel van het gebied 'Den Diel – Riebosserheide west (ID 5_1)' werd in de loop van het project 'Inhaalslag' in detail bekeken voor Gladde slang. Er werden tevens slangenplaten uitgelegd. Ondanks de inspanningen werden geen Gladde slangen waargenomen tijdens de projectperiode.

Zoals reeds eerder aangehaald is de oostelijke zone is privé-eigendom en slecht onderzocht. Mede omwille van de nabijheid tot de populatie Riebos veronderstellen we dat Gladde slang zich zou kunnen ophouden in dit deel van het gebied. De meest recente waarnemingen van Gladde slang bevinden zich alvast in het oostelijk deel.

Het gebied 'Den Diel – Riebosserheide west (ID 5_1)' kan - mits beheer- en inrichtingsmaatregelen met de Gladde slang in het achterhoofd - geschikter gemaakt worden voor de soort. Op dit moment zijn tal van zones ongeschikt tot suboptimaal.

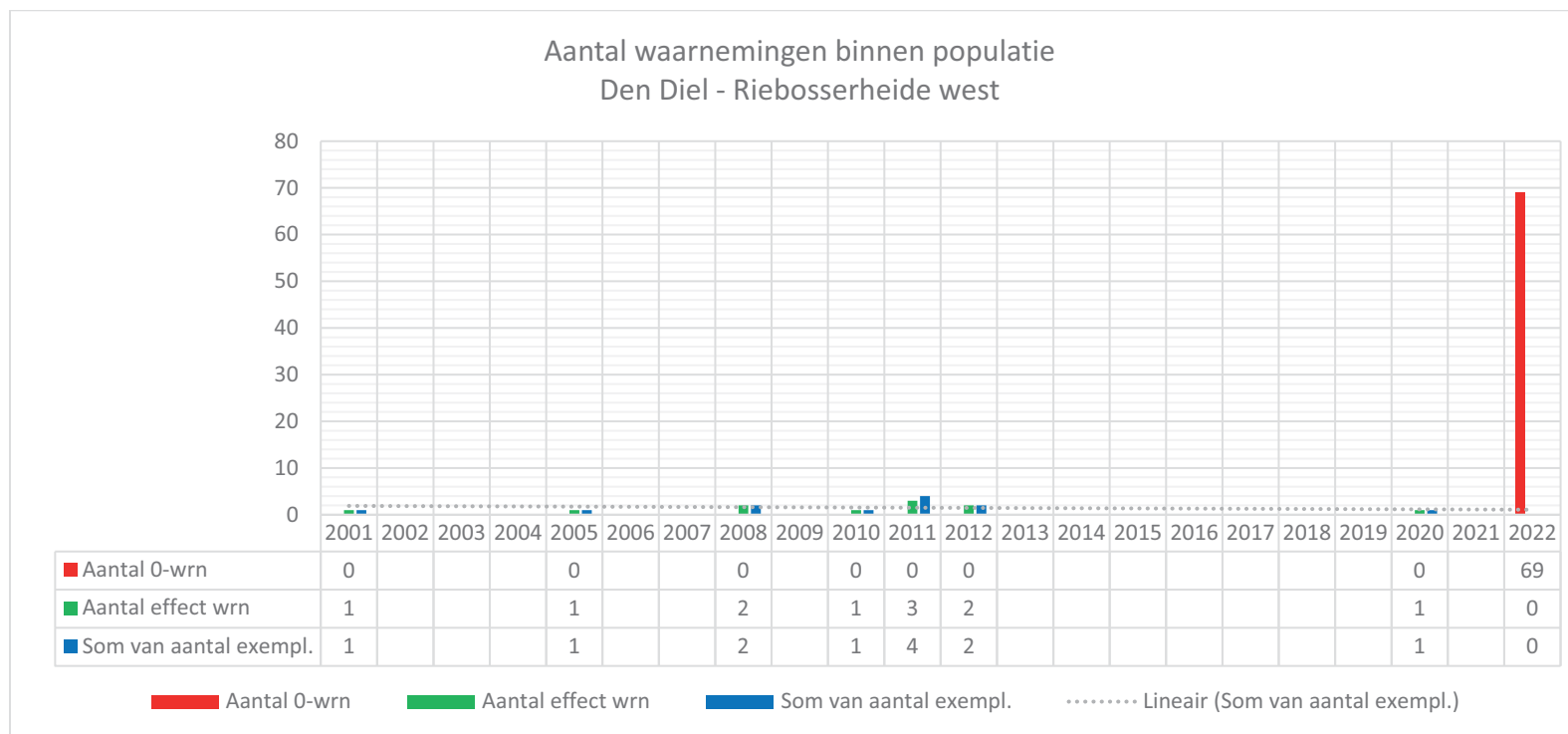
In de zone tussen 'Den Diel- Riebosserheide west' en metapopulatie/cluster Postel wordt een bijkomende grote zandwinning gepland. Hierbij kan enerzijds geschikt leefgebied verloren gaan maar anderzijds ook mogelijkheden gecreëerd worden om te komen tot robuuste landschappelijke verbindingen. Indien de zandwinningsgebieden op een doordachte manier afgewerkt worden met structuurrijke zones en kansen tot ontwikkeling van struikheide-vegetaties kan bijkomend leefgebied gecreëerd worden. Het is voor de Gladde slang van bijzonder groot belang dat pro-actief aan de slag gegaan wordt, zodat er voldoende leefgebied behouden en/of gecreëerd wordt en verbindingen tussen (deel)populaties aangelegd worden.

Toekomstig en bijkomend onderzoek in het oosten van het deelgebied zal een beter beeld verschaffen op de actuele verspreiding van de soort.

Tabel 33 Weergave van waarnemingen binnen populatie Den Diel – Riebosserheide west (5_1)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
5	Lommel	5_1	Den Diel - Riebosserheide west	2001	1	0	1	1
5	Lommel	5_1	Den Diel - Riebosserheide west	2005	1	0	1	1
5	Lommel	5_1	Den Diel - Riebosserheide west	2008	2	0	2	2
5	Lommel	5_1	Den Diel - Riebosserheide west	2010	1	0	1	1
5	Lommel	5_1	Den Diel - Riebosserheide west	2011	3	0	3	4
5	Lommel	5_1	Den Diel - Riebosserheide west	2012	2	0	2	2
5	Lommel	5_1	Den Diel - Riebosserheide west	2020	1	0	1	1
5	Lommel	5_1	Den Diel - Riebosserheide west	2022	69	69	0	0
5	Lommel	5_1_subtotaal	subtotaal	8	80	69	11	12

Figuur 60 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Den Diel – Riebosserheide west (5_1)

6.3.5.3 Populatie Riebos Blekerheide (ID 5_2)

6.3.5.3.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Riebos – Blekerheide (ID 5_2) is gelegen in het noorden van Lommel, tegen de grens met Nederland. Het gebied is grotendeels in eigendom van Stad Lommel. Het beheer van het natuurgebied Riebos wordt uitgevoerd door Natuurpunt Beheer vzw. In het kader van Life+project Together werden vrij grootschalige werken uitgevoerd waarbij Riebos en Blekerheide met elkaar verbonden werden door het kappen van monotone naaldhoutbestanden. De plannen hiervoor werden in 2010 gemaakt (Van Brussel & Lambrechts 2010).

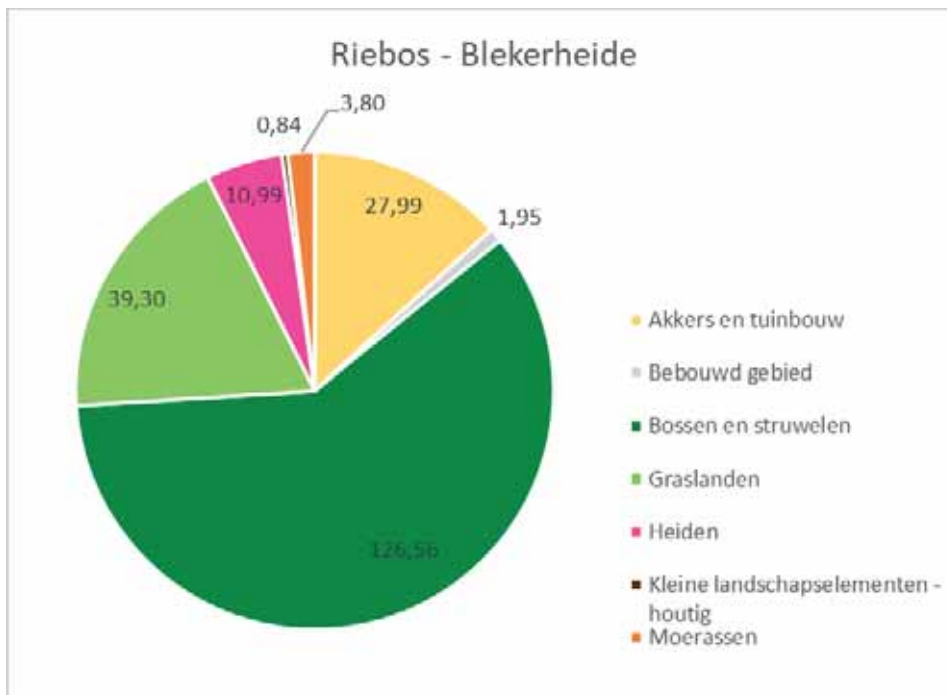
6.3.5.3.2 Habitatbeschrijving

'Riebos – Blekerheide (ID 5_2)' met een voor dit project afgebakende zone van **211 hectaren**, bestaat grotendeels uit bossen en struwelen (126ha), op de tweede plaats komen 'graslanden' met 39,3ha gevolgd door 'akkers en tuinbouw' met 28ha. In het gebied werd een kleine 11ha aan heidevegetaties gekarteerd.

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 34 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Riebos - Blekerheide

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Riebos - Blekerheide	Bossen en struwelen	126,56	59,9%
	Graslanden	39,30	18,6%
	Akkers en tuinbouw	27,99	13,2%
	Heiden	10,99	5,2%
	Moerassen	3,80	1,8%
	Bebouwd gebied	1,95	0,9%
	Kleine landschapselementen - houtig	0,84	0,4%
Totaal		211,44	100,0%

Figuur 61 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Riebos – Blekerheide

6.3.5.3.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 35) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie 'Riebos – Blekerheide (ID 5_2)' in totaal:

- in **11 verschillende jaren** waarnemingen verricht.
- De laatste ingevoerde waarneming dateert van 2016.
- Tussen 2016 en 2022 werden nog Gladde slangen waargenomen (mondelijke mededeling Andre Geypen). Het aantal waarnemingen is echter sterk gedaald na de grootschalige ingrepen ikv het Life+ project.
- **Er wordt verondersteld dat de Gladde slangen van Riebos zich eerder verspreid hebben naar de vrijgekomen habitats ipv dat de populatie 'ingestort is'**
- **In totaal werden doorheen de jaren 98 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen:** er werden er **geen gemeld**
- **98 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **134 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- **Veruit het grootste deel van de waarnemingen werd verricht in het natuurgebied Riebos zelf.**

Figuur 62 Aangetroffen vervellingshuid in Riebos. Foto: Ward Machiels

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie 'Riebos – Blekerheide (ID 5_2)' wordt verwezen naar Figuur 64. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- Er is een duidelijke piek in de waarnemingen in de loop van de jaren 2008 en 2009
- Vanaf 2010 vallen de waarnemingen terug.
- Na 2016 werden geen waarnemingen meer doorgegeven. Dit heeft verschillende oorzaken. Enerzijds is het aantal waarnemingen effectief teruggevallen, anderzijds werden waarnemingen sinds 2010 ook minder consequent doorgegeven en sinds 2016 niet meer.

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie: de niet gecensureerde versie van dit rapport.

Er liggen anno 2022 in totaal **13 slangenplaten in het gebied**. Voor de situering op terrein wordt verwezen naar de niet gecensureerde versie van dit rapport, de bijlagen en de digitaal aangeleverde GIS-laag.

6.3.5.3.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie 'Riebos – Blekerheide' als '**matig**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**matig**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**goed**'.

Figuur 63 Voorbeeld van plagwerkzaamheden in Riebos waarbij de plagselhopen op het terrein zelf op een rij gelegd zijn. Deze hogere plagselbulten kunnen snel evolueren tot geschikte locaties voor Gladde slang. Foto: Ilf Jacobs

6.3.5.3.5 Advies, kansen en knelpunten

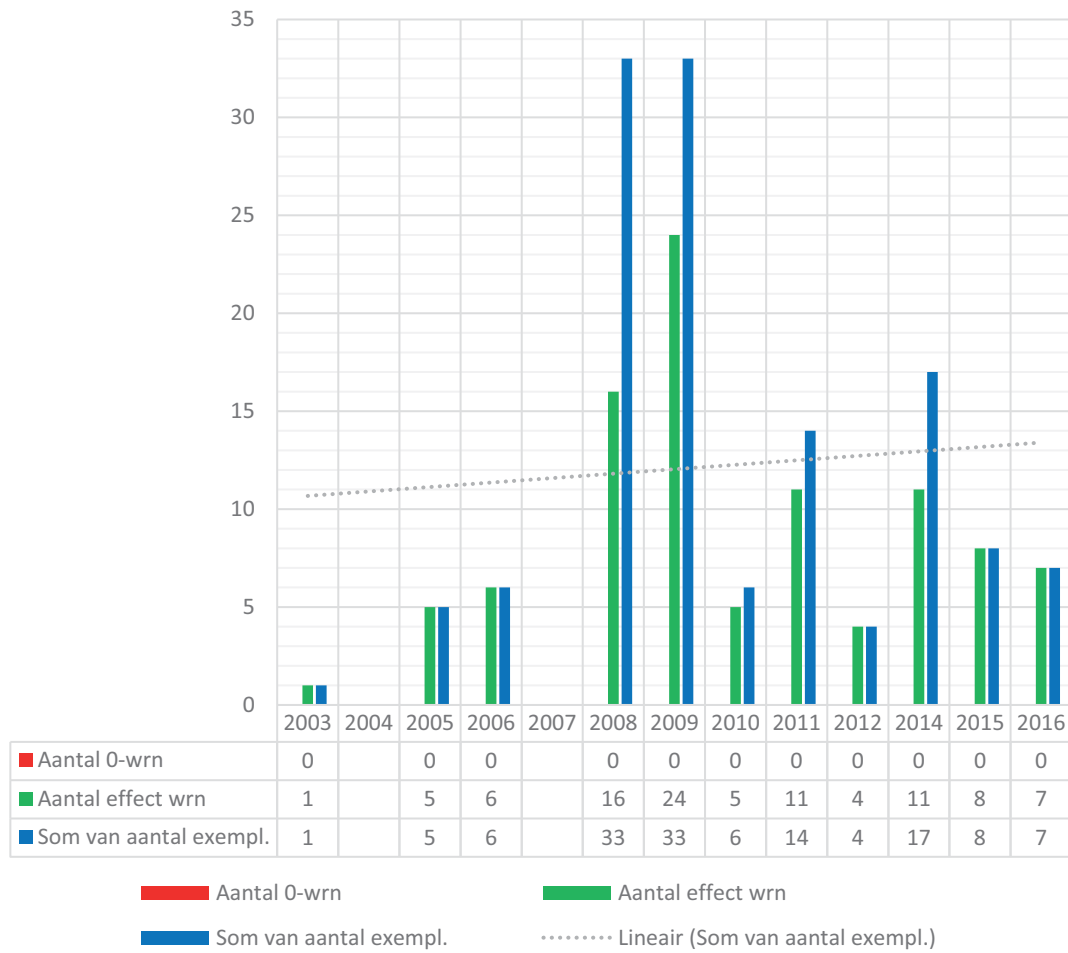
De populatie 'Riebos – Blekerheide (ID 5_2)' is geselecteerd als 'Meetnetgebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Hoewel het nuttig zou zijn en het de populatie Gladde slang ten goede zou komen, valt het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

In de toekomst kan in het kader van de verdere opvolging van Gladde slang dieper ingegaan worden op dit onderdeel. Als belangrijke gebiedsoverschrijdende maatregel kan alvast ingezet worden op verbindingen naar 'Den Diel – Riebosserheide west (ID 5_1)'.

Tabel 35 Weergave van waarnemingen binnen populatie Riebos - Blekerheide (5_2)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	2003	1	0	1	1
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	2005	5	0	5	5
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	2006	6	0	6	6
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	2008	16	0	16	33
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	2009	24	0	24	33
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	2010	5	0	5	6
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	2011	11	0	11	14
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	2012	4	0	4	4
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	2014	11	0	11	17
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	2015	8	0	8	8
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	2016	7	0	7	7
5	Lommel	5_2_subtotaal		11	98	0	98	134

Aantal waarnemingen binnen populatie
Riebos - Blekerheide

Figuur 64 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Riebos - Blekerheide (5_2)

6.3.5.4 Populatie Kern Blekerheide Struyvenbos (ID 5_3)

6.3.5.4.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Kern Blekerheide – Struyvenbos (ID 5_3) ligt net ten oosten van 'Riebos – Blekerheide (ID 5_2)' en beide (deel)gebieden kunnen na de ingrepen die hebben plaatsgevonden ikv Life+project Together in feite beschouwd worden als één gebied. Het gebied is grotendeels in eigendom van Stad Lommel. Het beheer van het natuurgebied Riebos wordt uitgevoerd door Natuurpunt Beheer vzw en het ANB.

6.3.5.4.2 Habitatbeschrijving

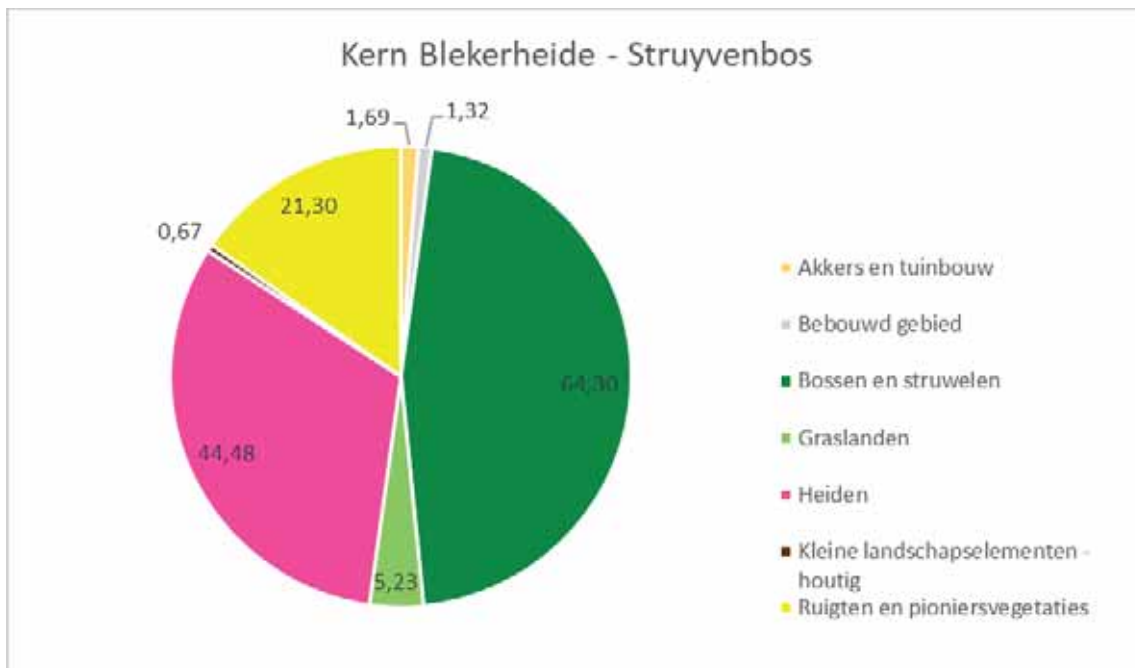
Kern Blekerheide – Struyvenbos (ID 5_3) met een voor dit project afgebakende zone van **139 hectaren**, bestaat voornamelijk uit bossen en struwelen (64ha), op de tweede plaats komen heiden met 44,48ha gevolgd door 'ruigten en pioniersvegetaties' met een totale oppervlakte van 21,3 ha.

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 36 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kern Blekerheide - Struyvenbos

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Kern Blekerheide - Struyvenbos	Bossen en struwelen	64,30	46,3%
	Heiden	44,48	32,0%
	Ruigten en pioniersvegetaties	21,30	15,3%
	Graslanden	5,23	3,8%
	Akkers en tuinbouw	1,69	1,2%
	Bebouwd gebied	1,32	0,9%
	Kleine landschapselementen - houtig	0,67	0,5%
Totaal		139,00	100,0%

Figuur 65 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kern Blekerheide – Struyvenbos

6.3.5.4.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (Tabel 37) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie 'Kern Blekerheide – Struyvenbos (ID 5_3)' in totaal:

- in **16 verschillende jaren** waarnemingen verricht.
- **In totaal werden doorheen de jaren 63 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: er werden er geen** gemeld
- **63 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **65 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- De meeste waarnemingen worden verricht in de zone waar steeds open vegetaties aanwezig zijn gebleven .

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie 'Kern Blekerheide – Struyvenbos (ID 5_3)' wordt verwezen naar Figuur 66. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- Er **grote schommelingen zitten in de waarnemingsdensiteit. Dit is eerder het resultaat van een wisselende zoekinspanning ipv een effectieve populatieschommeling.**
- De algemene trend is licht negatief. Doordat de monitoring niet op een gestandaardiseerde manier gebeurt, kunnen we hier geen conclusies uit trekken.

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie: de niet gecensureerde versie van dit rapport.

Er liggen anno 2022 in totaal **9 slangenplaten in het gebied**. Voor de situering op terrein wordt verwezen naar de niet gecensureerde versie van dit rapport, de bijlagen en de digitaal aangeleverde GIS-laag.

6.3.5.4.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie 'Kern Blekerheide – Struyvenbos' als '**matig**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**matig**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**goed**'.

6.3.5.4.5 Advies, kansen en knelpunten

De populatie Kern Blekerheide – Struyvenbos (ID 5_3) is geselecteerd als 'Meetnetgebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

In de toekomst kan in het kader van de verdere opvolging van Gladde slang dieper ingegaan worden op dit onderdeel. Als belangrijkste gebiedsoverschrijdende maatregel kan alvast ingezet worden op de verdere integratie van het gebied met 'Riebos – Blekerheide (ID 5_2)' met als doelstelling tot een robuuste bronpopulatie te komen. De verbinding van deze gecombineerde populatie naar 'Den Diel – Riebosserheide west (ID 5_1)' is een prioriteit op korte termijn.

Hoewel de cluster van volgende vier gebieden; Riebos – Blekerheide (5_2), Blekerheide – Struyvenbos (5_3), 't Stort – Weyerkensbergen (5_4) en Sahara (5_5), één gebied lijken te vormen vormt het Kanaal Bocholt – Herentals een grote hindernis. In kader van ontsnipperingsprojecten dient bekeken te worden of bovenstaande gebieden verbonden kunnen worden door een ecodeuct over dit kanaal. Dit

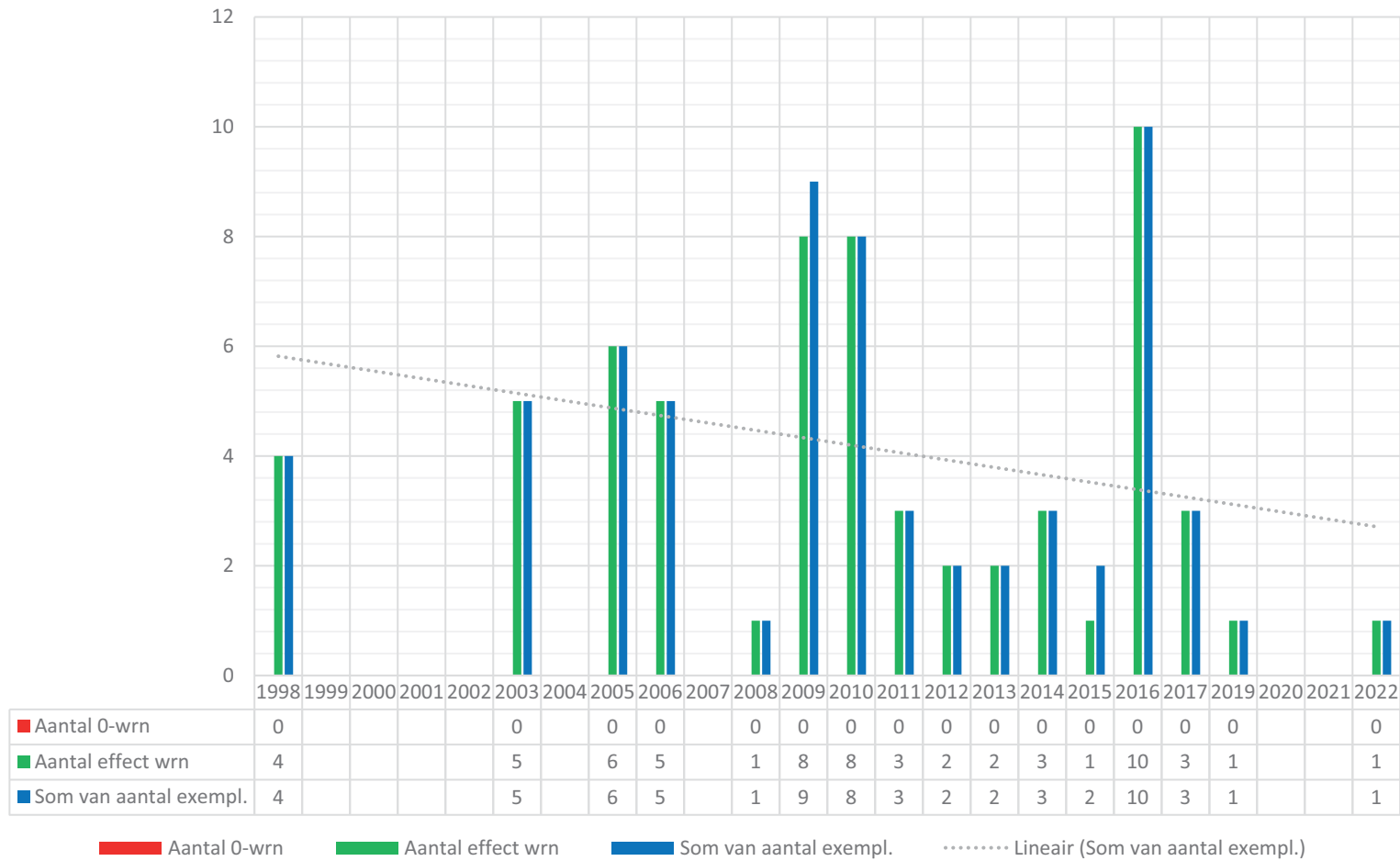
zou niet alleen positieve effecten hebben op Gladde slang maar tal van soorten die gebruik kunnen maken van de onsnippering van deze belangrijke groene noord-zuid as.

De volgende jaren zal onderzocht worden of Gladde slang voorkomt op de Heuvelse Heide (5_6). Indien dit het geval is, dient tevens ingezet worden op de creatie van een verbinding tussen 'Riebos – Blekerheide (ID 5_2)' en dit gebied. De bosstrook ten noorden van het kanaal Bocholt-Herentals is grotendeels in eigendom en/of beheer bij het ANB.

Tabel 37 Weergave van waarnemingen binnen populatie Kern Blekerheide – Struyvenbos (5_3)

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	1998	4	0	4	4
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2003	5	0	5	5
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2005	6	0	6	6
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2006	5	0	5	5
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2008	1	0	1	1
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2009	8	0	8	9
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2010	8	0	8	8
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2011	3	0	3	3
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2012	2	0	2	2
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2013	2	0	2	2
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2014	3	0	3	3
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2015	1	0	1	2
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2016	10	0	10	10
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2017	3	0	3	3
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2019	1	0	1	1
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	2022	1	0	1	1
5	Lommel	5_3_subtotaal		16	63	0	63	65

Aantal waarnemingen binnen populatie
Kern Blekerheide - Struyvenbos

Figuur 66 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Kern Blekerheide – Struyvenbos (5_3)

6.3.5.5 Populatie 't Stort Weyerkensbergen (ID 5_4)

6.3.5.5.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Populatie 't Stort – Weyerkensbergen (5_4) is gelegen in de Lommel net ten zuiden van het kanaal Bocholt-Herentals. Het beheer van het natuurgebied wordt uitgevoerd door het ANB. In het kader van Life+project Together werd een corridor aangelegd tussen dit gebied en Sahara (5_5).

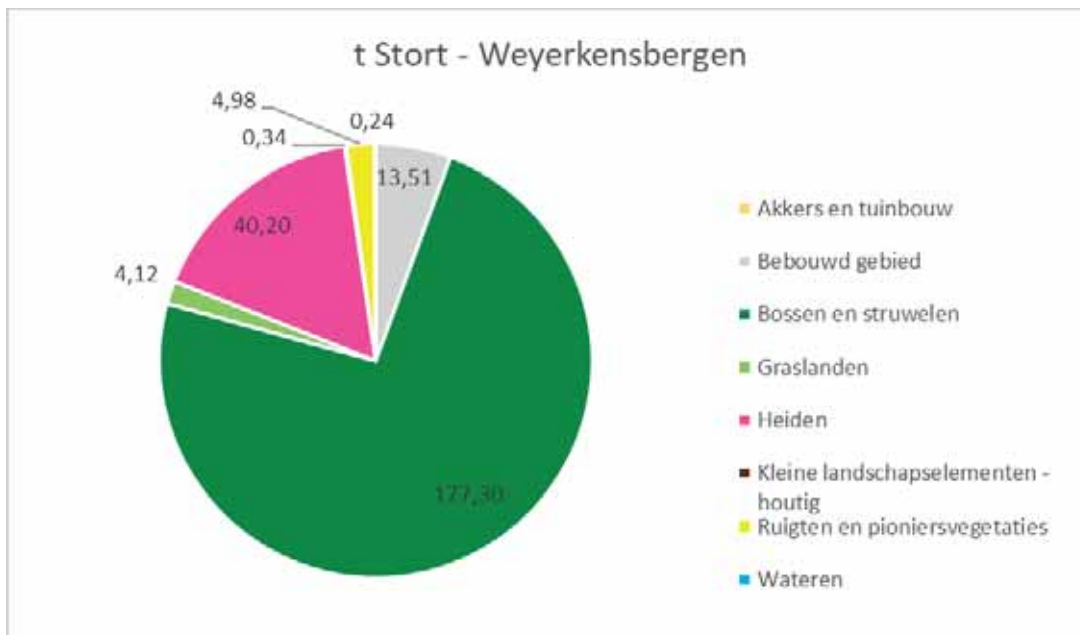
6.3.5.5.2 Habitatbeschrijving

't Stort – Weyerkensbergen (5_4) met een voor dit project afgebakende zone van **240 hectaren**, bestaat grotendeels uit bossen en struwelen (177ha), op de tweede plaats komen heidevegetaties met in totaal 40ha. Ook 'graslanden (4,1ha) en ruigten en pioniersvegetaties (4,9ha) werden gekarteerd.

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 38 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie 't Stort - Weyerkensbergen

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
t Stort - Weyerkensbergen	Bossen en struwelen	177,30	73,7%
	Bebouwd gebied	13,51	5,6%
	Ruigten en pioniersvegetaties	4,98	2,1%
	Heiden	40,20	16,7%
	Graslanden	4,12	1,7%
	Kleine landschapselementen - houtig	0,34	0,1%
	Wateren	0,24	0,1%
	Akkers en tuinbouw		
	Totaal		240,68

Figuur 67 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie 't Stort – Weyerkensbergen

6.3.5.5.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 39) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie 't Stort – Weyerkensbergen (5_4) in totaal:

- in **5 verschillende jaren** waarnemingen verricht.
- **In totaal werden doorheen de jaren 23 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 1** gemeld
- **22 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **23 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- De meeste waarnemingen worden verricht in de grootste habitatvlek gelegen tegen de industriezone.

Vermits de gebieden 't Stort – Weyerkensbergen (5_4) en Sahara (5_5) tegen elkaar liggen en in feite één populatie vormen, werden de overzichtskaarten van beide gebieden gecombineerd.

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie 't Stort – Weyerkensbergen (5_4) wordt verwezen naar Figuur 68. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- Er zich een sterke afname lijkt voor te doen vanaf de melding van de eerste waarneming (2011).
- Doordat de monitoring niet op een gestandaardiseerde manier gebeurt, kunnen we hier geen conclusies uit trekken.

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie: de niet gecensureerde versie van dit rapport.

Er liggen anno 2022 **geen slangenplaten in het gebied.**

6.3.5.5.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie 't Stort – Weyerkensbergen' als

'matig'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is 'matig'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is 'gemiddeld'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als 'matig'.

6.3.5.5.5 Advies, kansen en knelpunten

De populatie 't Stort – Weyerkensbergen (ID 5_4)' is geselecteerd als 'Meetnetgebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

In de toekomst kan in het kader van de verdere opvolging van Gladde slang dieper ingegaan worden op dit onderdeel.

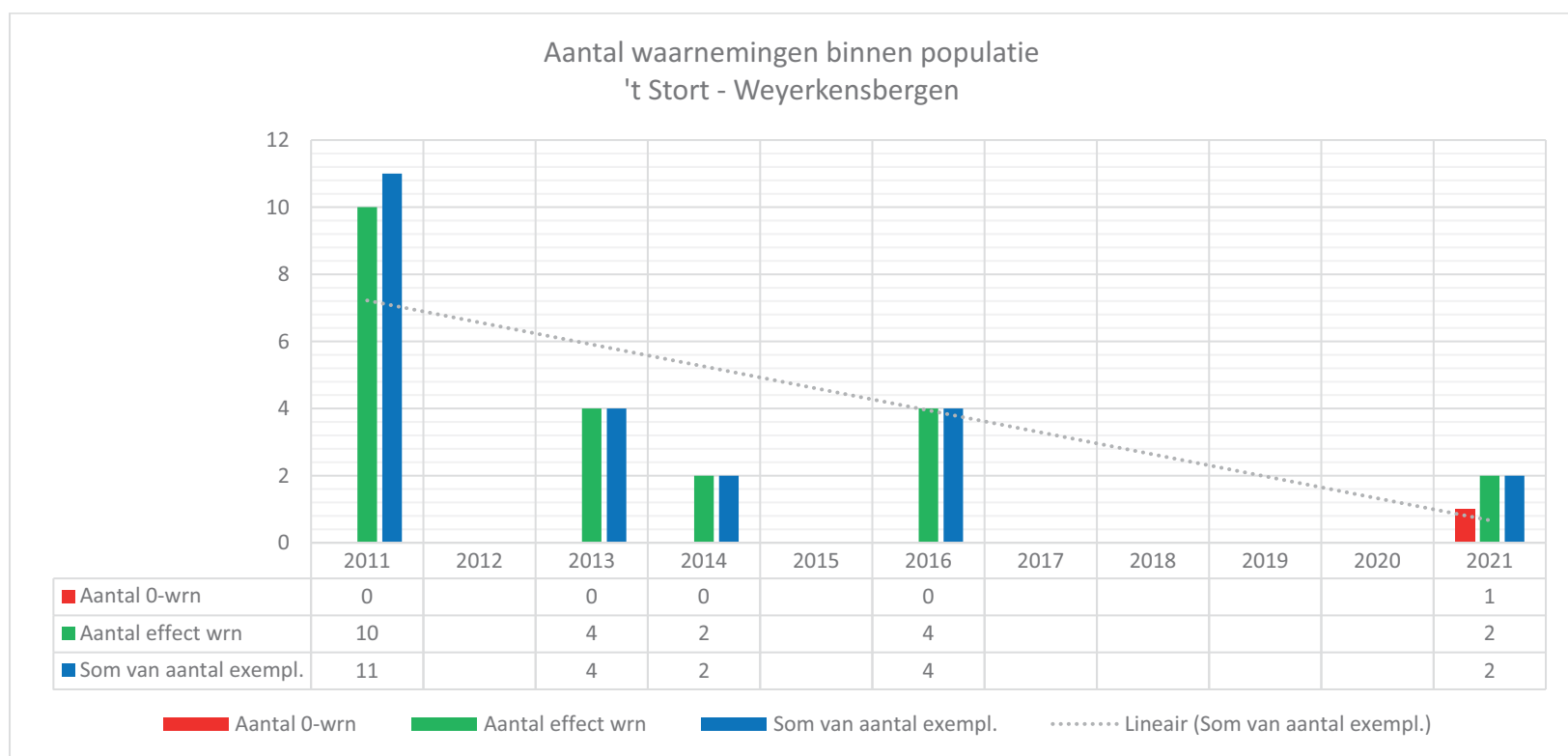
Zie ook bij advies, kansen en knelpunten bij de gebieden Riebos – Blekerheide (5_2), Blekerheide – Struyvenbos (5_3) voor suggesties van gebiedsoverschrijdende maatregelen voor 'de cluster van vier'; Riebos – Blekerheide (5_2), Blekerheide – Struyvenbos (5_3), 't Stort – Weyerkensbergen (5_4) en Sahara (5_5).

Verder dient zo snel mogelijk aan de slag gegaan worden met het veiligstellen van een functionele verbinding tussen 'de cluster van vier' via de Maatheide, over de N71 naar de Balimheide. Het venster voor de creatie van deze belangrijke verbinding lijkt zich snel te sluiten.

Tabel 39 Weergave van waarnemingen binnen populatie 't Stort – Weyerkensbergen (5_3)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
5	Lommel	5_4	't Stort - Weyerkensbergen	2011	10	0	10	11
5	Lommel	5_4	't Stort - Weyerkensbergen	2013	4	0	4	4
5	Lommel	5_4	't Stort - Weyerkensbergen	2014	2	0	2	2
5	Lommel	5_4	't Stort - Weyerkensbergen	2016	4	0	4	4
5	Lommel	5_4	't Stort - Weyerkensbergen	2021	3	1	2	2
5	Lommel	5_4_subtotaal		5	23	1	22	23

Figuur 68 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie 't Stort – Weyerkensbergen (5_3)

6.3.5.6 Populatie Sahara (ID 5_5)

6.3.5.6.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Populatie Sahara (5_5) is gelegen in Lommel net ten zuiden van het kanaal Bocholt-Herentals. Het beheer van het natuurgebied wordt uitgevoerd door het ANB. In het kader van Life+project Together werd een corridor aangelegd tussen dit gebied en 't Stort – Weyerkensbergen (5_4).

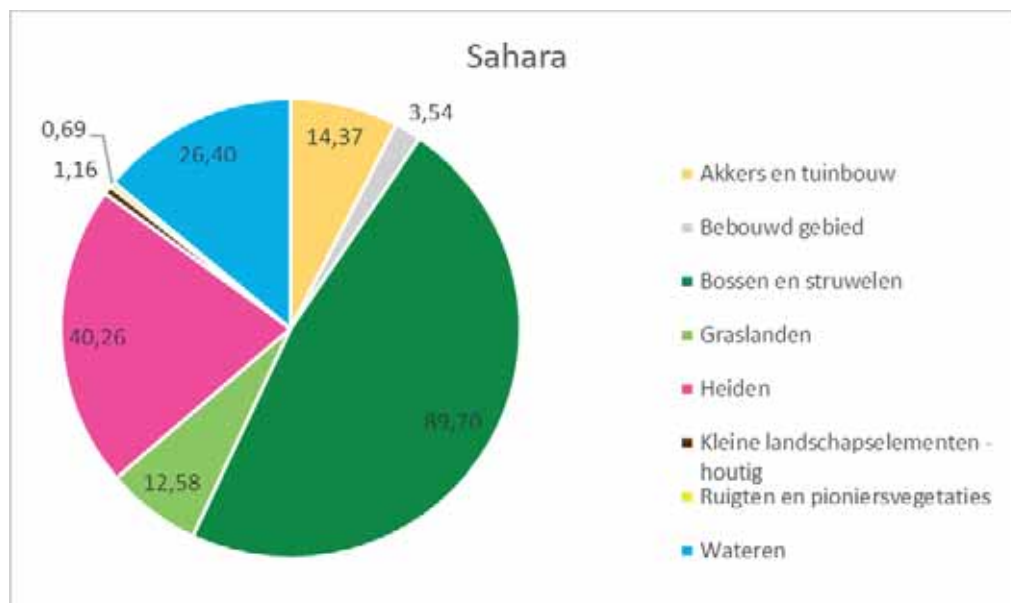
6.3.5.6.2 Habitatbeschrijving

Het gebied 'Sahara (5_5)' met een voor dit project afgebakende zone van **188,7 hectaren**, bestaat grotendeels uit bossen en struwelen (89,7ha), op de tweede plaats komen heidevegetaties met in totaal 40,26ha. Ook 'graslanden (12,58ha) vormen een belangrijk habitattype in het gebied.

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 40 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Sahara

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Sahara	Bossen en struwelen	89,70	47,5%
	Heiden	40,26	21,3%
	Wateren	26,40	14,0%
	Akkers en tuinbouw	14,37	7,6%
	Graslanden	12,58	6,7%
	Bebouwd gebied	3,54	1,9%
	Kleine landschapselementen - houtig	1,16	0,6%
	Ruigten en pioniersvegetaties	0,69	0,4%
	Totaal		188,70

Figuur 69 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Sahara

6.3.5.6.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 41) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Sahara (5_5) in totaal:

- in **8 verschillende jaren** waarnemingen verricht.
- **In totaal werden doorheen de jaren 29 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: geen meldingen**
- **29 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **30 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- De meeste waarnemingen worden verricht in het noorden van het gebied, in de overgang van bos naar heide, parallel aan het kanaal Bocholt - Herentals

Vermits de gebieden 't Stort – Weyerkensbergen (5_4) en Sahara (5_5) tegen elkaar liggen en in feite één populatie vormen, werden de overzichtskaarten van beide gebieden gecombineerd.

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie Sahara (5_5) wordt verwezen naar Figuur 70. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- 2014 en 2015 blijken topjaren voor dit gebied, daarna vallen de waarnemingen grotendeels stil. In 2020, 2021 en 2022 werd telkens één exemplaar waargenomen.
- Doordat de monitoring niet op een gestandaardiseerde manier gebeurt, is dit mogelijk een waarnemerseffect, en kunnen we hier geen conclusies uit trekken.

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie: de niet gecensureerde versie van dit rapport.

Er liggen anno 2022 **geen slangenplaten in het gebied**.

6.3.5.6.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie 'Sahara' als '**matig**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**matig**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

6.3.5.6.5 Advies, kansen en knelpunten

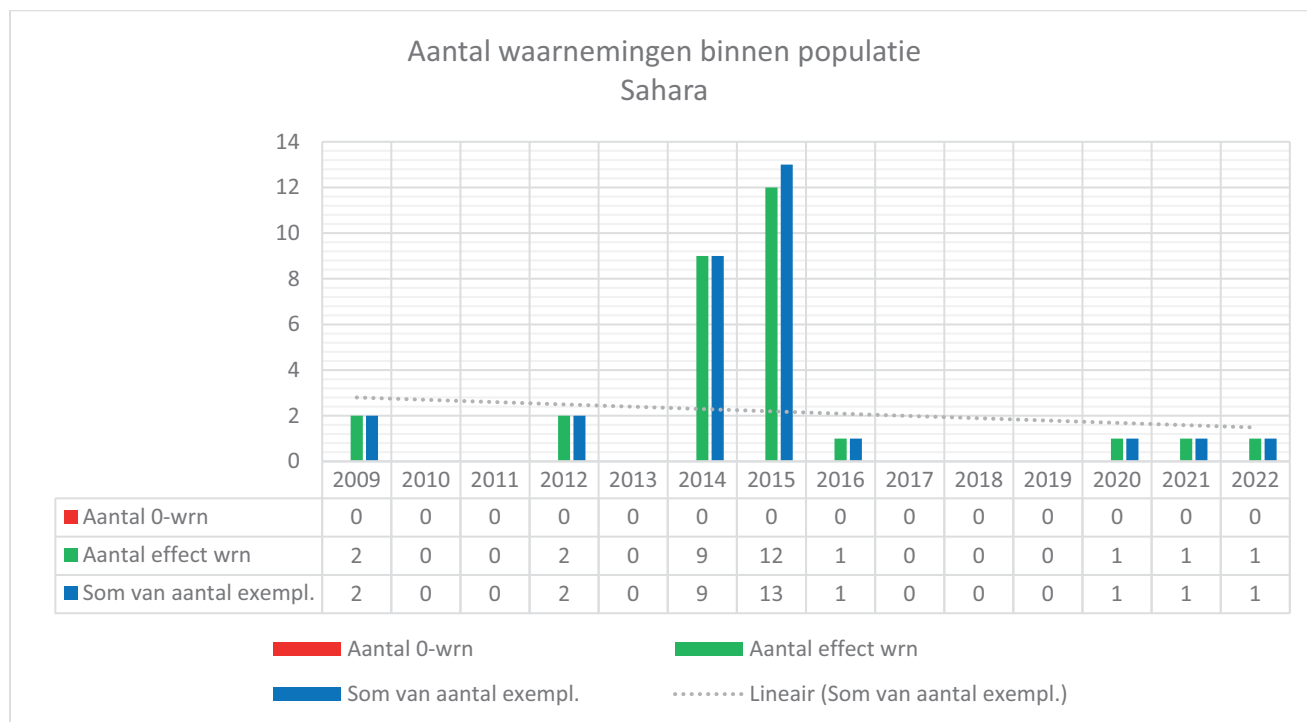
De populatie Sahara (5_5) is geselecteerd als 'Meetnetgebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

Zie ook bij advies, kansen en knelpunten bij de gebieden Riebos – Blekerheide (5_2), Blekerheide – Struyvenbos (5_3) en 't Stort – Weyerkensbergen (5_4) voor suggesties van gebiedsoverschrijdende maatregelen voor 'de cluster van vier'.

In de toekomst kan in het kader van de verdere opvolging van Gladde slang dieper ingegaan worden op dit onderdeel.

Tabel 41 Weergave van waarnemingen binnen populatie Sahara (5_5)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
5	Lommel	5_5	Sahara	2009	2	0	2	2
5	Lommel	5_5	Sahara	2012	2	0	2	2
5	Lommel	5_5	Sahara	2014	9	0	9	9
5	Lommel	5_5	Sahara	2015	12	0	12	13
5	Lommel	5_5	Sahara	2016	1	0	1	1
5	Lommel	5_5	Sahara	2020	1	0	1	1
5	Lommel	5_5	Sahara	2021	1	0	1	1
5	Lommel	5_5	Sahara	2022	1	0	1	1
5	Lommel	5_5_subtotaal		8	29	0	29	30

Figuur 70 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Sahara (5_5)

6.3.5.7 Populatie Heuvelse heide (ID 5_6)

6.3.5.7.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'NIEUW-GEBIED'

Het gebied Heuvelse heide is gelegen in het noordoosten van Lommel net ten noorden van het kanaal Bocholt-Herentals.

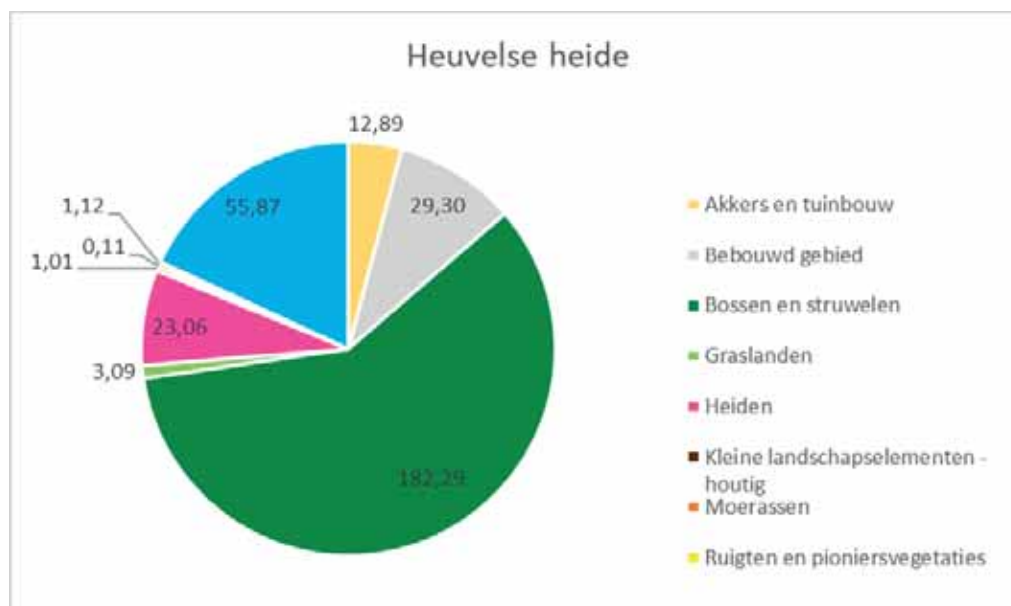
6.3.5.7.2 Habitatbeschrijving

Het gebied 'Heuvelse Heide (5_6)' met een voor dit project afgebakende zone van **308 hectaren**, bestaat grotendeels uit bossen en struwelen (182ha) en 23ha aan heidevegetaties

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 42 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Heuvelse heide

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Heuvelse heide	Bossen en struwelen	182,29	59,0%
	Wateren	55,87	18,1%
	Bebouwd gebied	29,30	9,5%
	Heiden	23,06	7,5%
	Akkers en tuinbouw	12,89	4,2%
	Graslanden	3,09	1,0%
	Ruigten en pioniersvegetaties	1,12	0,4%
	Kleine landschapselementen - houtig	1,01	0,3%
	Moerassen	0,11	0,0%
	Totaal		308,73

Figuur 71 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Heuvelse heide

6.3.5.7.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 41) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Heuvelse heide (5_6) in totaal:

- in **2 verschillende jaren** waarnemingen verricht.
- **In totaal werden doorheen de jaren 2 waarnemingen** ingevoerd waarvan
- **1 melding van Gladde slang in 2020 en één 0-waarneming in 2021**
- **bij de melding werd 1 exemplaar ingegeven**
- **de waarneming kon niet geverifieerd worden**

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie Heuvelse heide (5_6) wordt verwezen naar Figuur 72.

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie:
'Niet gecensureerde versie van rapport'

Er liggen anno 2022 **zes slangenplaten in het gebied**. Zie
'Niet gecensureerde versie van rapport'

6.3.5.7.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie 'Heuvelse heide' als '**onbekend**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**beperkt**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

6.3.5.7.5 Advies, kansen en knelpunten

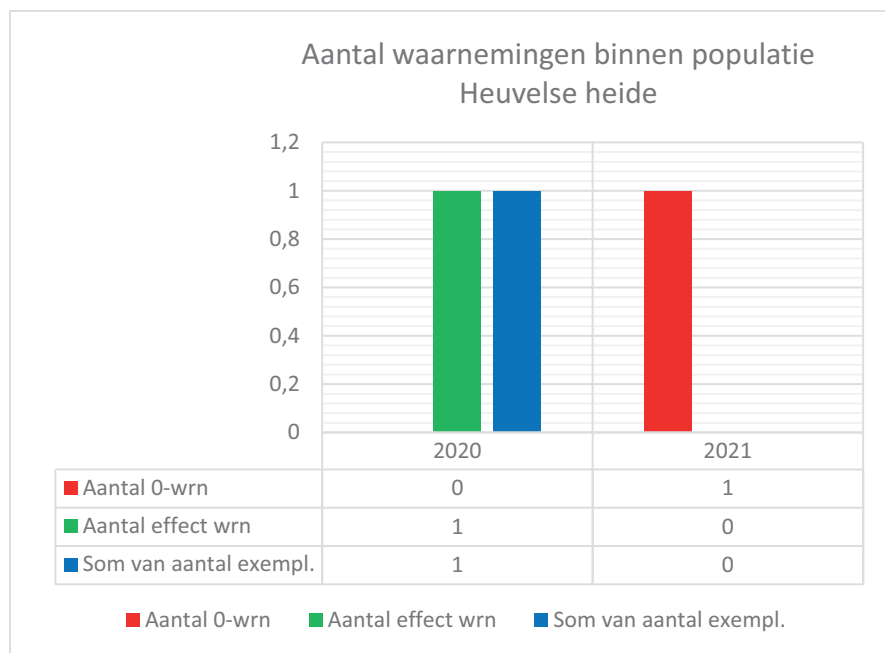
De populatie Heuvelse Heide (5_6) is geselecteerd als 'Extra gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

Zie ook bij advies, kansen en knelpunten bij de gebieden Riebos – Blekerheide (5_2), Blekerheide – Struyvenbos (5_3) en 't Stort – Weyerkensbergen (5_4) voor suggesties van gebiedsoverschrijdende maatregelen voor 'de cluster van vier'. Indien in de toekomst blijkt dat Gladde slang voorkomt in het gebied Heuvelse Heide, dient ingezet te worden op een verbinding naar de 'cluster van vier' via de bosstrook ten noorden van Kanaal Bocholt – Herentals.

In de toekomst kan in het kader van de verdere opvolging van Gladde slang dieper ingegaan worden op dit onderdeel.

Tabel 43 Weergave van waarnemingen binnen populatie Heuvelse heide (5_6)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
5	Lommel	5_6	Heuvelse heide	2020	1	0	1	1
5	Lommel	5_6	Heuvelse heide	2021	1	1	0	0
5	Lommel	5_6_subtotaal		2	2	1	1	1

Figuur 72 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Heuvelse heide (5_6)

6.3.5.8 Populatie Balimheide (ID 5_7)

6.3.5.8.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Het gebied Balimheide (ID 5_7) is grotendeels eigendom van stad Lommel en kon tot voor kort beschouwd worden als één van de meest waardevolle heide- en schraalgraslandgebieden van Vlaanderen. Het gebied was lange tijd ontoegankelijk, waardoor de waarde van het gebied en de aanwezige soorten lange tijd onder de radar bleef. Vanaf ongeveer 2005 werd het gebied intensiever onderzocht en werden tal van topsoorten ontdekt, oa Lentevuurspin (Van Keer et al. 2008) en ook Gladde slang. Een belangrijk deel van het terrein is de laatste jaren op de schop gegaan ten voordele van zonnepanelen, industrie, wegenbouw, windmolens, etc. Een onderdeel werd na langdurige onderhandelingen gekocht door Natuurpunt Beheer vzw.

6.3.5.8.2 Habitatbeschrijving

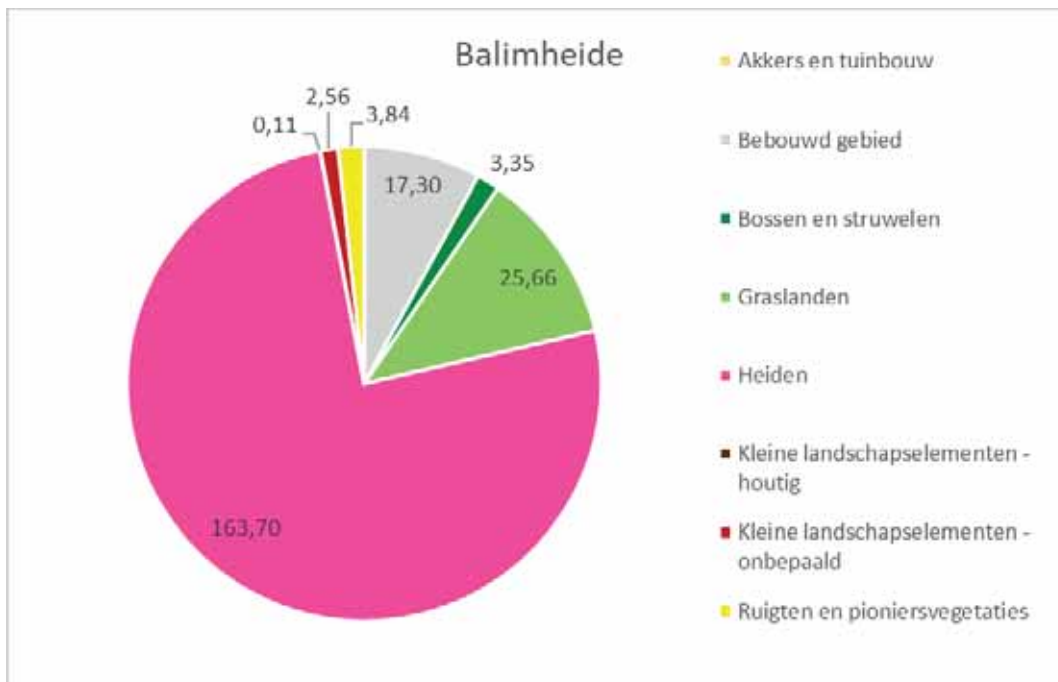
Het gebied Balimheide (ID 5_7) met een voor dit project afgebakende zone van **216 hectaren**, bestond ten tijde van de kartering voornamelijk uit 'heiden' met een totale oppervlakte van 163,7ha. Verder was een grote oppervlakte aan vaak waardevolle schrale graslanden aanwezig van 25,6ha naast kleinere oppervlaktes met ruigten en pioniersvegetaties, struweel, kleine landschapselementen, etc.

Voor een overzicht van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 44 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Balimheide

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Balimheide	Heiden	163,70	75,6%
	Graslanden	25,66	11,9%
	Bebouwd gebied	17,30	8,0%
	Ruigten en pioniersvegetaties	3,84	1,8%
	Bossen en struwelen	3,35	1,5%
	Kleine landschapselementen - onbepaald	2,56	1,2%
	Kleine landschapselementen - houtig	0,11	0,0%
Totaal		216,51	100,0%

Figuur 73 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Balimheide

Figuur 74 Beeld op Balimgronden met zijn bijzondere mix van pioniersvegetaties, structuurrijke droge heide, bloemrijke zones, etc. Het laatste decenium is dit bijzonder waardevolle gebied voor een groot deel ten prooi gevallen aan zonnepanelen, windmolens, industrie, etc. (Foto: Ilf Jacobs)

6.3.5.8.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 41) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Balimheide (5_7) in totaal:

- in **3 verschillende jaren** waarnemingen verricht (2017, 2018 en 2022).
- **In totaal werden doorheen de jaren 6 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: geen meldingen**
- **6 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **6 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- De waarnemingen werden verspreid over het terrein verricht. Een aantal van de locaties waar de soort gevonden werd, zijn reeds vernietigd.

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie Balimheide (5_7) wordt verwezen naar Figuur 75. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- Bij gerichte inventarisaties in 2017 en 2018 verschillende exemplaren aangetroffen werden.
- In 2022 werd opnieuw een individu waargenomen in de beschermde zone.
- De grafiek toont een negatieve trend voor de soort. Doordat de monitoring niet op een gestandaardiseerde manier gebeurt, kunnen we hieruit echter niet concluderen dat de soort effectief achteruit gaat.
- De zeer sterke inkrimping van het habitat kan echter niet anders dan leiden tot een inkrimping van de populatie.

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie:
'Niet gecensureerde versie van rapport'

Er liggen anno 2022 **geen slangenplaten in het gebied**.

6.3.5.8.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie 'Balimheide' als '**klein**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**beperkt**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

6.3.5.8.5 Advies, kansen en knelpunten

De populatie Balimheide (5_7) is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

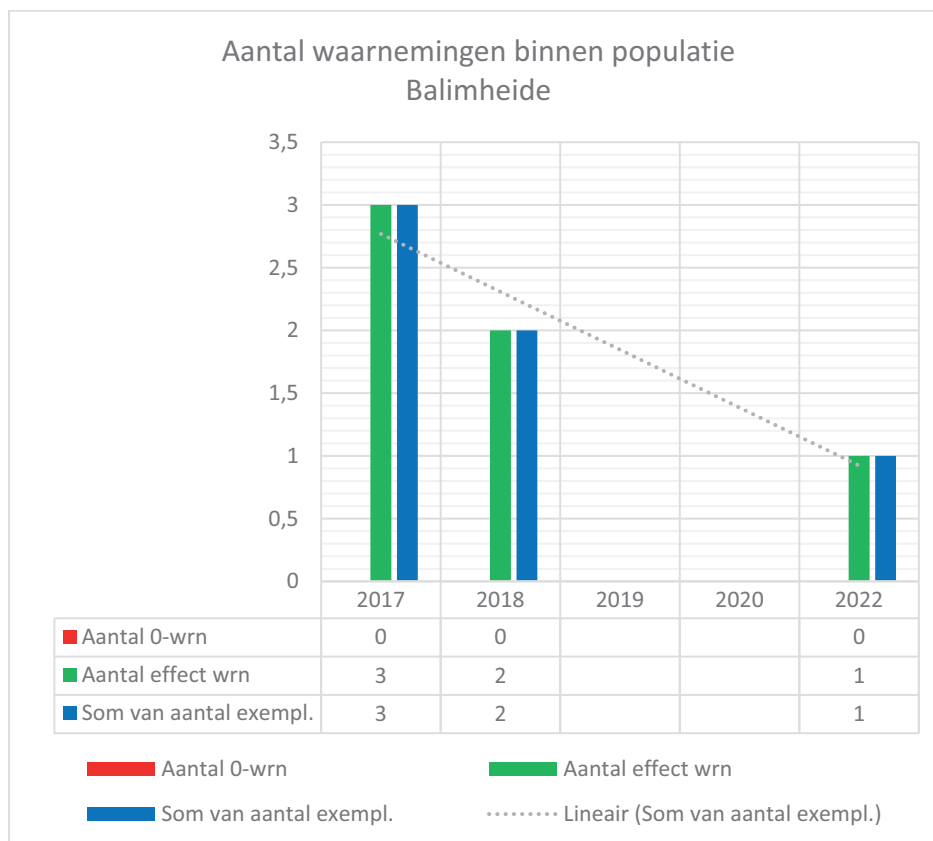
Omwille van het bijzonder belang van het gebied voor tal van soorten, oa ook Gladde slang, dient elke verdere degradatie van het gebied verder vermeden te worden. De verbindingen naar het noorden dienen veilig gesteld te worden, inclusief de aanleg van reptielentunnels en/of overgangen over de Gerard Mercatorstraat (temidden de Balimheide), de Balendijk en verder noordelijk de drukke N71. Habitatherstel kan plaatsvinden in het bosgebied ten oosten van het voormalige kerngebied.

Een voor Gladde slang functionele verbinding met het gebied Kattenbos (5_8) is tevens een belangrijke taakstelling.

In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het resterende habitat. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 45 Weergave van waarnemingen binnen populatie Balimheide (5_7)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
5	Lommel	5_7	Balimheide	2017	3	0	3	3
5	Lommel	5_7	Balimheide	2018	2	0	2	2
5	Lommel	5_7	Balimheide	2022	1	0	1	1
5	Lommel	5_7_subtotaal		3	6	0	6	6

Figuur 75 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Balimheide (5_7)

6.3.5.9 Populatie Kattenbos (ID 5_8)

6.3.5.9.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'

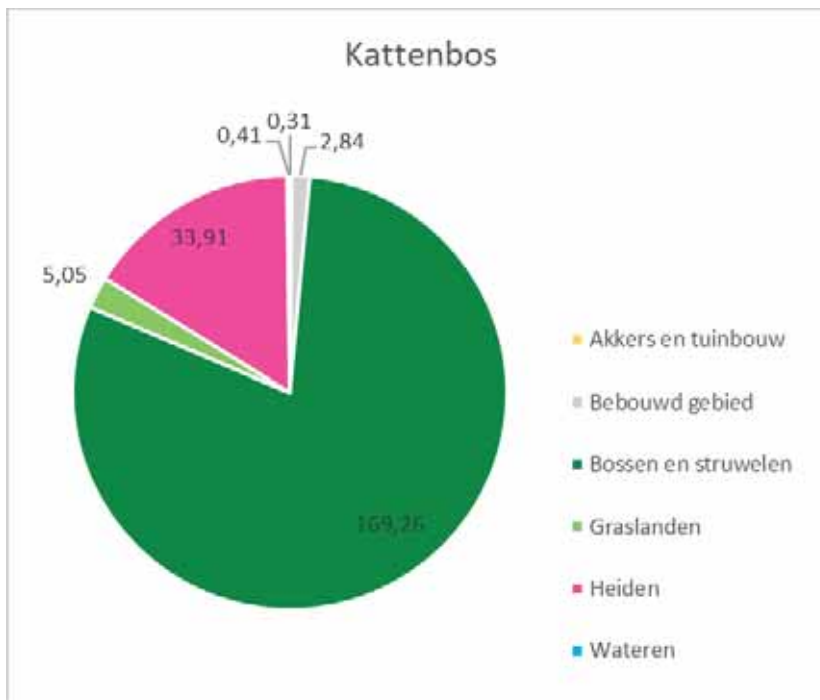
De populatie Kattenbos (5_8) is gelegen in Lommel. De terreinen zijn in eigendom van stad Lommel. De voor Gladde slang geschikte leefgebieden bestaan uit twee min of meer van elkaar gescheiden zones binnen het gebied. De centrale zone omgeven door bos wordt beheerd door Natuurpunt Beheer vzw, de zone in het westen van het afgebakende gebied en grenzend aan landbouw en bebouwing wordt beheerd door het ANB.

6.3.5.9.2 Habitatbeschrijving

Dit gebied met een afgebakende oppervlakte van **211 hectaren** bestaat grotendeels uit bossen (veelal naaldhoutbestanden) en twee heideterreinen met een totale oppervlakte van ongeveer 33,9ha. Verder zijn er een aantal graslanden (5,05ha) aanwezig binnen het gebied. Voor een overzicht van de aanwezige habitats op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek. Voor een detail van de aanwezige habitats per gebied wordt verwezen naar de bijlagen.

Tabel 46 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kattenbos

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Kattenbos	Bossen en struwelen	169,26	79,9%
	Heiden	33,91	16,0%
	Graslanden	5,05	2,4%
	Bebouwd gebied	2,84	1,3%
	Wateren	0,41	0,2%
	Akkers en tuinbouw	0,31	0,1%
Totaal		211,78	100,0%

Figuur 76 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kattenbos

6.3.5.9.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 47) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Kattenbos (5_8) in totaal:

- in **4 verschillende jaren** waarnemingen verricht (2008 en 2009).
- **In totaal werden doorheen de jaren 57 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 55 meldingen**
- **2 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **2 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- De waarnemingen werden langs weerskanten van de centrale leidingstrook verricht.

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie Kattenbos wordt verwezen naar Figuur 77. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- Buiten de waarnemingen in 2008 en 2009 geen waarnemingen meer verricht werden.
- In het kader van het project 'Inhaalslag' werd gericht gezocht naar de Gladde slang. Voorlopig werd Gladde slang nog niet bevestigd in het gebied.

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie:

Figuur 77 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Kattenbos (5_8)
'Niet gecensureerde versie van rapport'

Er liggen anno 2022 **in totaal 23 slangenplaten in het gebied**. Ook in het verleden werden reeds slangenplaten uitgelegd in het gebied. Voor een overzicht van de locatie zie:

'Niet gecensureerde versie van rapport'

6.3.5.9.4 populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie 'Kattenbos' als '**klein**'. De status van

de inventarisatie/zoekinspanning is **'matig'**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **'gemiddeld'**. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als **'goed'**.

6.3.5.9.5 Advies, kansen en knelpunten

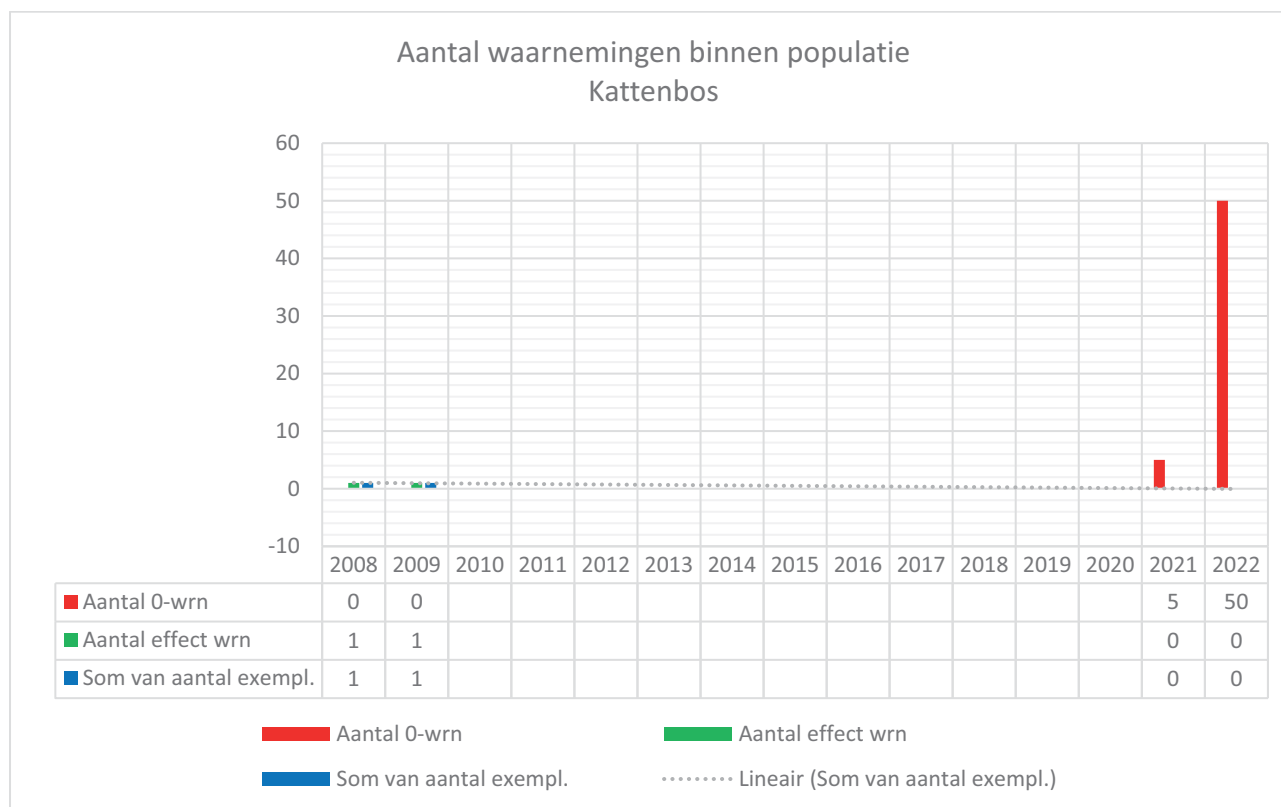
Hoewel gericht gezocht werd naar Gladde slang, werd de soort alsnog niet herbevestigd. De zeer structuurrijke heide, het aanwezige microreliëf, dikke pakketten met mossen, etc vormen een geschikt habitat en doen ons veronderstellen dat de soort nog aanwezig moet zijn in het gebied. Er werd voornamelijk ingezet op de inventarisatie via slangenplaten in combinatie met gericht zoeken in 2022. Vermits 2022 een moeilijk jaar was om Gladde slang aan te treffen, dient deze zoekinspanning minstens met enkele jaren verlengd te worden om een beter beeld te krijgen op de populatie.

Het gebied Kattenbos is - zoals enkele andere geselecteerde gebieden - een echt scharniergebied tussen twee metapopulatie/clusters. Omwille van de ligging vormt het een belangrijk stapsteengebied in de doelstelling om zoveel mogelijk populaties van de Gladde slang met elkaar te verbinden.

De verbinding met het gebied Balimheide is belangrijk om op lange termijn de grote verbindingsas tussen de verschillende populaties te realiseren. Verder kan Kattenbos in verbinding gebracht worden met de populatie 'Pijnven' door het aanleggen van (half-)open corridors doorheen de bossen die de Duitse militaire begraafplaats omringen. Via de Testbanen van Ford en/of via het natuurgebied Vriesputten kan aansluiting gemaakt worden met de populatie van het Pijnven.

Tabel 47 Weergave van waarnemingen binnen populatie Kattenbos (5_8)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
5	Lommel	5_8	Kattenbos	2008	1	0	1	1
5	Lommel	5_8	Kattenbos	2009	1	0	1	1
5	Lommel	5_8	Kattenbos	2021	5	5	0	0
5	Lommel	5_8	Kattenbos	2022	50	50	0	0
5	Lommel	5_8_subtotaal		4	57	55	2	2

Figuur 77 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Kattenbos (5_8)

6.3.6 Metapopulatie/cluster Beverlo (ID 6)

6.3.6.1 Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster

De metapopulatie/cluster Beverlo (ID 6) is gelegen in de noordelijke helft van de Provincie Limburg. Binnen deze metapopulatie/cluster werden anno 2022 vijf (deel)gebieden afgebakend.

Deze metapopulatie/cluster wordt gekenmerkt door zijn robuuste deelgebieden die onderling naar Vlaamse normen nog vrij goed verbonden zijn. Het meest noordelijke deelgebied is het Pijnven (6_1), dat via Eksel – Veewei en het uiterste noordoosten van het Militair Domein Kamp Beverlo, de Weyervlakte genaamd, in verbinding staat met het gebied Langeheuvelheide (6_2). De Kamperbaan (N73) scheidt dit gebied van het deelgebied van het militair domein dat ‘Watertoren (6_3)’ genoemd wordt.

De vallei van de Zwarte Beek scheidt dit gebied dan weer van het meest zuidelijke deelgebied van deze metapopulatie/cluster nl. het gebied ‘Witte bergen - Fonteintje - Terril Zolder (6_4)’.

Het Pijnven is quasi integraal in eigendom/beheer bij het ANB, de andere deelgebieden zijn grotendeels eigendom van Defensie, maar worden in de praktijk veelal beheerd door het ANB en binnen een afgebakende consessie in samenwerking met Natuurpunt Beheer vzw.

Met uitzondering van een belangrijk deel van het deelgebied Pijnven, valt praktisch de ganse cluster van gebieden die deel uitmaken van deze metapopulatie/cluster binnen de begrenzingen van SBZ Vallei- en brongebieden van de Zwarte Beek, Bolisserbeek en Dommel met heide en vengebieden, meerbepaald deelgebied BE2200029-1

Voor een beeld op de situering van deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar Figuur 78.

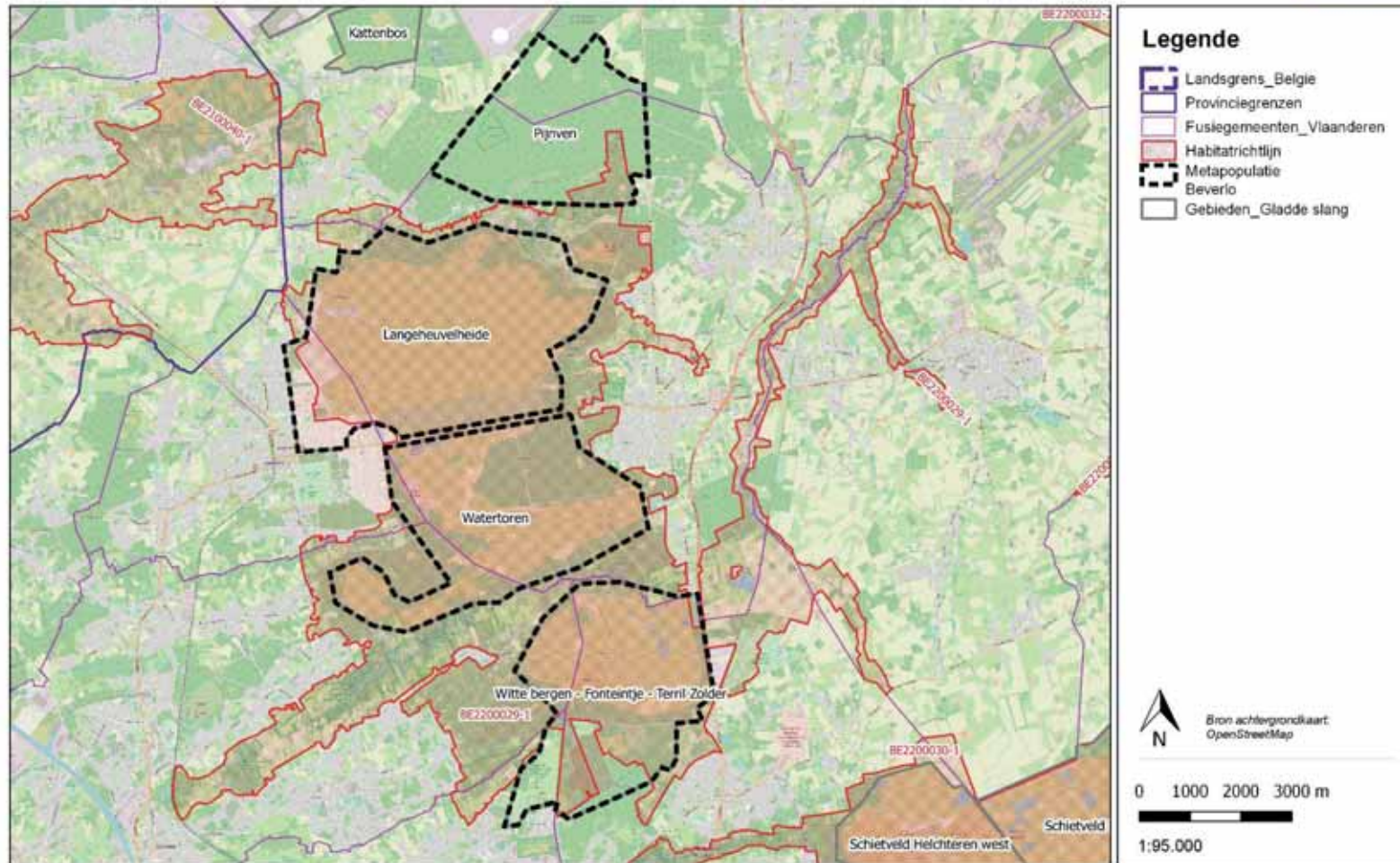
Op basis van de gegevens (zie Tabel 48) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor metapopulatie/cluster ‘Beverlo’ in totaal:

- **663 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 220 meldingen wat een indicatie geeft van de recente zoekinspanning die geleverd werd.**
- **43 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **46 exemplaren** doorgegeven werden.

Voor een verhouding van de waarnemingen binnen deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar Figuur 79.

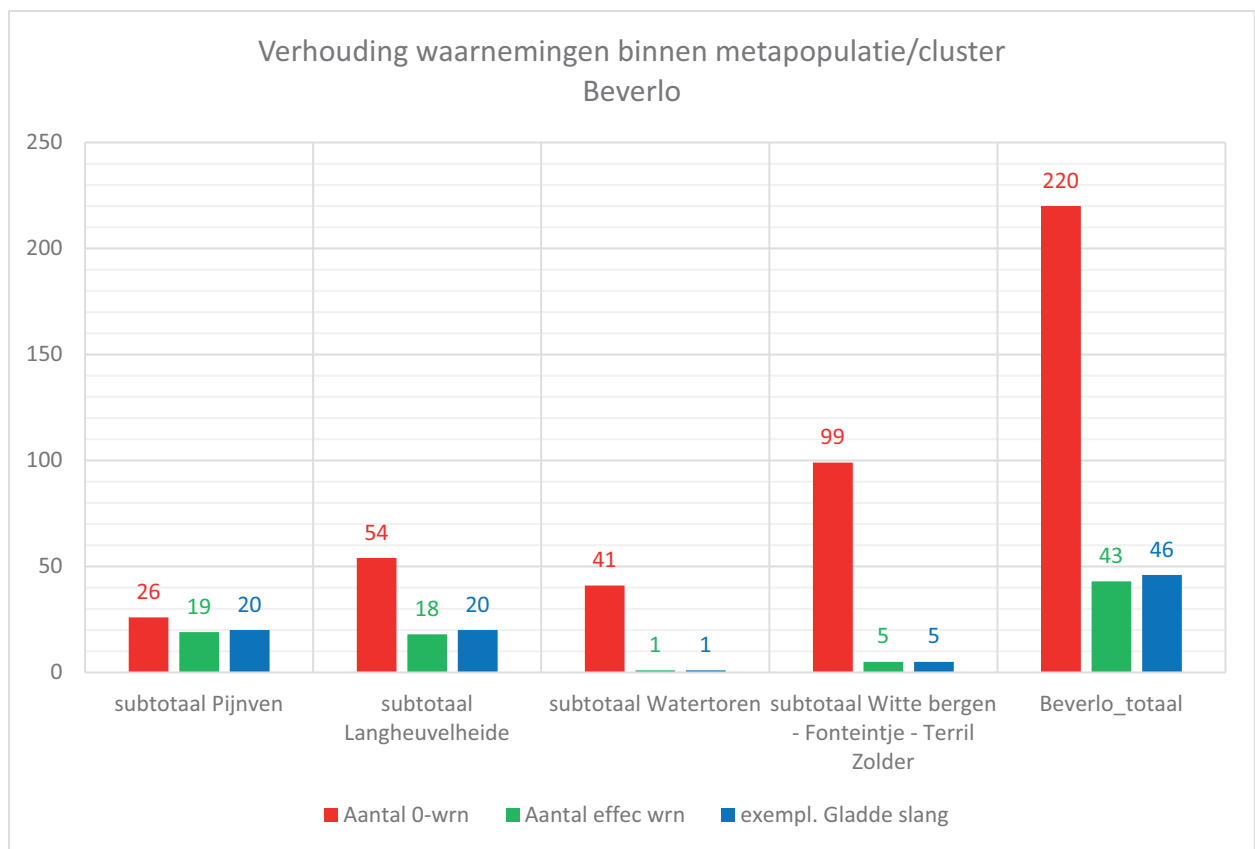
Situering (meta)populaties Gladde slang Beverlo

Figuur 78 Situering van metapopulatie/cluster Beverlo

Tabel 48 Metapopulatie/cluster Beverlo met weergave van (deel)populatie(s), de som van jaren waarbinnen waarnemingen verricht werden, het totaal aantal waarnemingen, het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren met wrn	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effec wrn	exempl. Gladde slang
6	Beverlo	6_1	Pijnven	7	45	26	19	20
6	Beverlo	6_2	Langeheuvelheide	9	72	54	18	20
6	Beverlo	6_3	Watertoren	2	42	41	1	1
6	Beverlo	6_4	Witte bergen - Fonteintje - Terril Zolder	3	104	99	5	5
6	Beverlo_totaal			21	263	220	43	46

Figuur 79 Metapopulatie/cluster Beverlo met grafische weergave van (deel)populatie(s), het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren

6.3.6.2 Populatie Pijnven (ID 6_1)

6.3.6.2.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Het meest noordelijk gelegen deelgebied van metapopulatie/cluster Beverlo is het 'Pijnven (6_1)'. Dit gebied is één van de grootste natuurkernen van 'Bosland'. Tot voor kort bestond dit gebied voornamelijk uit naaldhoutbestanden. Vrij recent is het gebied diverser geworden waarbij de bestaande relicten met leefgebied voor Gladde slang verder uitgebreid werden. Op tal van locaties werden de bermen van exploitatiewegen verder open gemaakt en corridors gecreëerd, aan heideherstel gedaan, etc. Hierdoor is het gebied veel geschikter geworden voor Gladde slang.

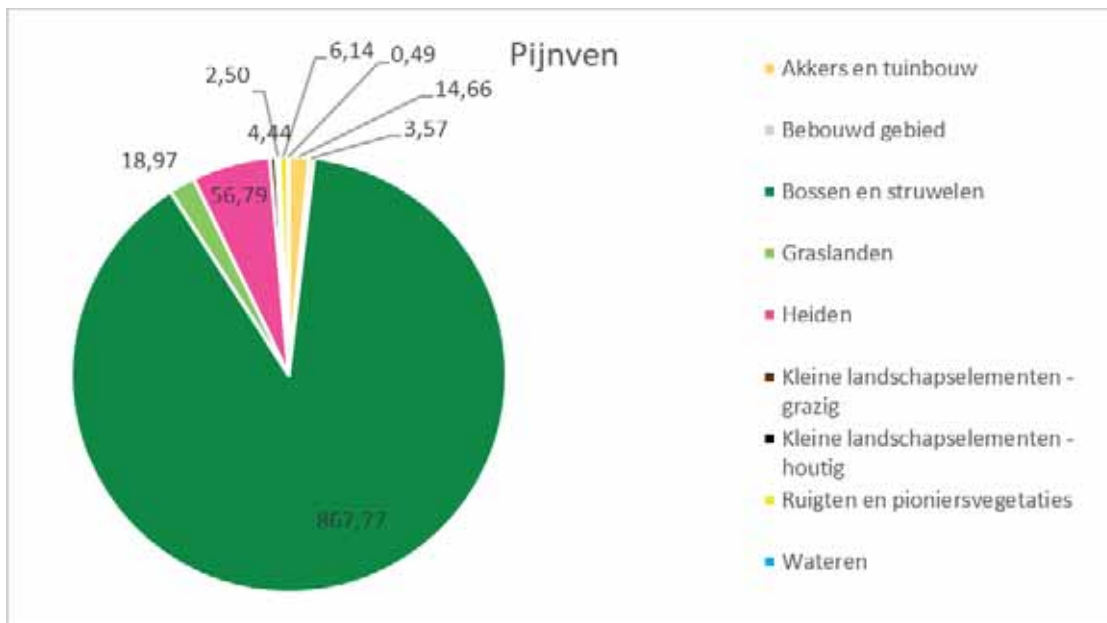
6.3.6.2.2 Habitatbeschrijving

Dit gebied met een afgebakende oppervlakte van **975,3 hectaren** bestaat grotendeels uit bossen (veelal naaldhoutbestanden) met een **totale oppervlakte van 867ha**. Als tweede meest voorkomende habitat, maar op ruime afstand, werd op het moment van de kartering **56,7ha aan heideterreinen** gekarteerd. Verder zijn tevens 'graslanden' met 18,9ha en akkers en tuinbouw met 14,6ha vertegenwoordigd in het gebied.

Voor een overzicht van de aanwezige habitats op basis van de vereenvoudigde BWK wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek. Voor een detail van de aanwezige habitats per gebied wordt verwezen naar de bijlagen.

Tabel 49 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Pijnven

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Pijnven	Bossen en struwelen	867,77	89,0%
	Heiden	56,79	5,8%
	Graslanden	18,97	1,9%
	Akkers en tuinbouw	14,66	1,5%
	Ruigten en pioniersvegetaties	6,14	0,6%
	Kleine landschapselementen - grazig	4,44	0,5%
	Bebouwd gebied	3,57	0,4%
	Kleine landschapselementen - houtig	2,50	0,3%
	Wateren	0,49	0,1%
	Totaal		975,34

Figuur 80 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Pijnven

6.3.6.2.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 50) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Pijnven (6_1) in totaal:

- in **7 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 45 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 26 meldingen**
- **19 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **20 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- De waarnemingen werden enkel verricht in de oostelijke helft van het gebied, waarbij veruit de meeste waarnemingen verricht werden op één locatie nabij een ven omgeven door een Pijpestro en Struikhei-vegetatie.

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie Pijnven wordt verwezen naar Figuur 82. Als essentie van deze gegevens kan gesteld worden dat:

- de soort over een langere periode slechts sporadisch waargenomen werd, in kleine aantallen.
- In het kader van de opstart van het 'Meetnet' werd gericht gezocht naar de Gladde slang in het gebied. Dit resulteerde reeds in een opflakking van het aantal waarnemingen van Gladde slang.
- Het hoge aantal 0-waarnemingen illustreert de toegenomen zoekinspanning.
- **Het is hoopgevend dat in 2022, een moeilijk jaar om Gladde slangen aan te treffen, 5 effectieve waarnemingen verricht werden.**

Figuur 81 Gladde slang aangetroffen in 2022 in het Pijnven. Foto: Marjel Van den Boer

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie:
'Niet gecensureerde versie van rapport'

Er werden in 2022 in totaal **25 slangenplaten uitgelegd**. Voor een overzicht van de locatie zie:
'Niet gecensureerde versie van rapport'

6.3.6.2.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

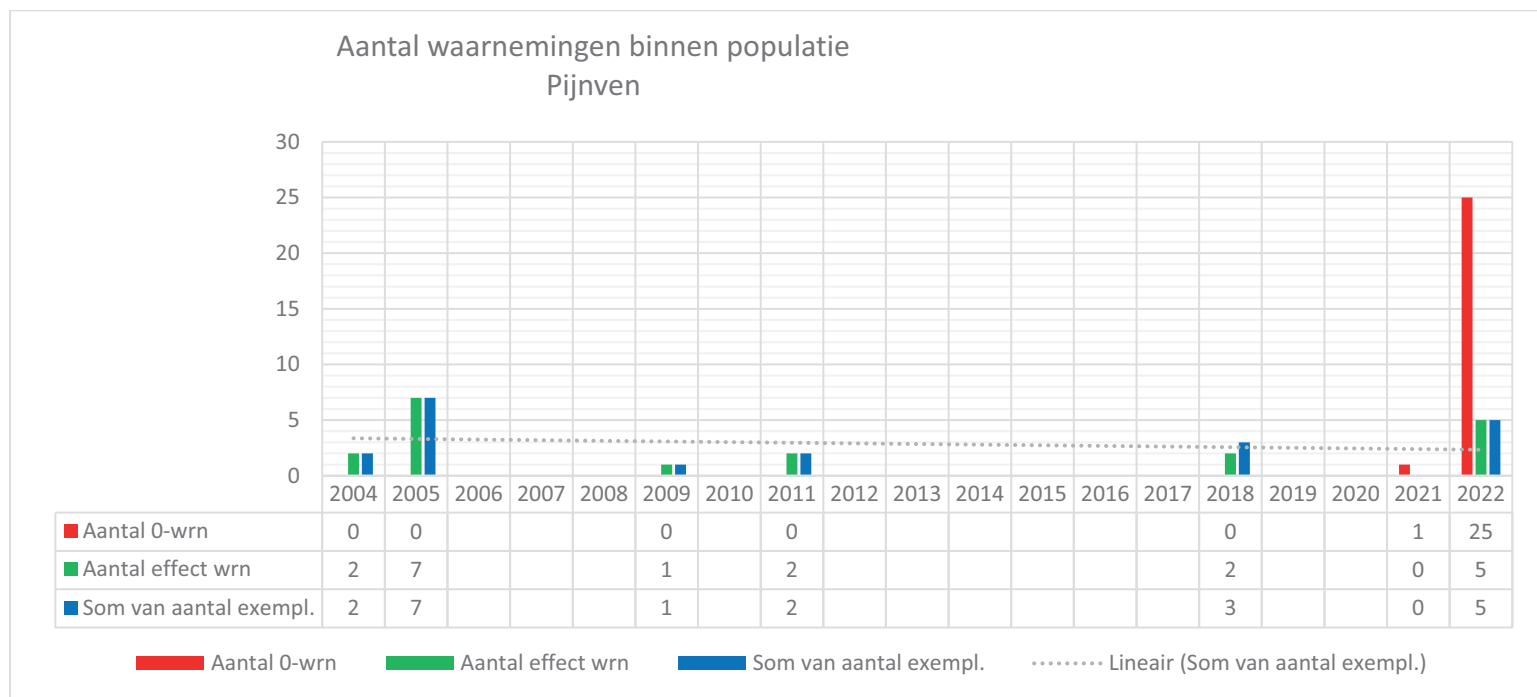
Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie 'Pijnven' als '**klein tot matig**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**matig**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

6.3.6.2.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'. Vanaf 2022 werd de gerichte monitoring van Gladde slang opgestart in het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen. Gezien de grote oppervlakte potentieel leefgebied, zijn er ons inziens mogelijkheden om tot een grote populatie Gladde slang te komen in het Pijnven.

Tabel 50 Weergave van waarnemingen binnen populatie Pijnven (6_1)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
6	Beverlo	6_1	Pijnven	2004	2	0	2	2
6	Beverlo	6_1	Pijnven	2005	7	0	7	7
6	Beverlo	6_1	Pijnven	2009	1	0	1	1
6	Beverlo	6_1	Pijnven	2011	2	0	2	2
6	Beverlo	6_1	Pijnven	2018	2	0	2	3
6	Beverlo	6_1	Pijnven	2021	1	1	0	0
6	Beverlo	6_1	Pijnven	2022	30	25	5	5
6	Beverlo	6_1_subtotaal		7	45	26	19	20

Figuur 82 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Pijnven (6_1)

6.3.6.3 Populatie Langeheuveleide (ID 6_2)

6.3.6.3.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

De Langeheuveleide (6_2) is ongetwijfeld één van de grootste en minst onderzochte terreinen van Vlaanderen omwille van het feit dat dit een strikt ontoegankelijke zone is. Ook de verantwoordelijke beheerders van het ANB kunnen het terrein enkel op welbepaalde momenten bezoeken.

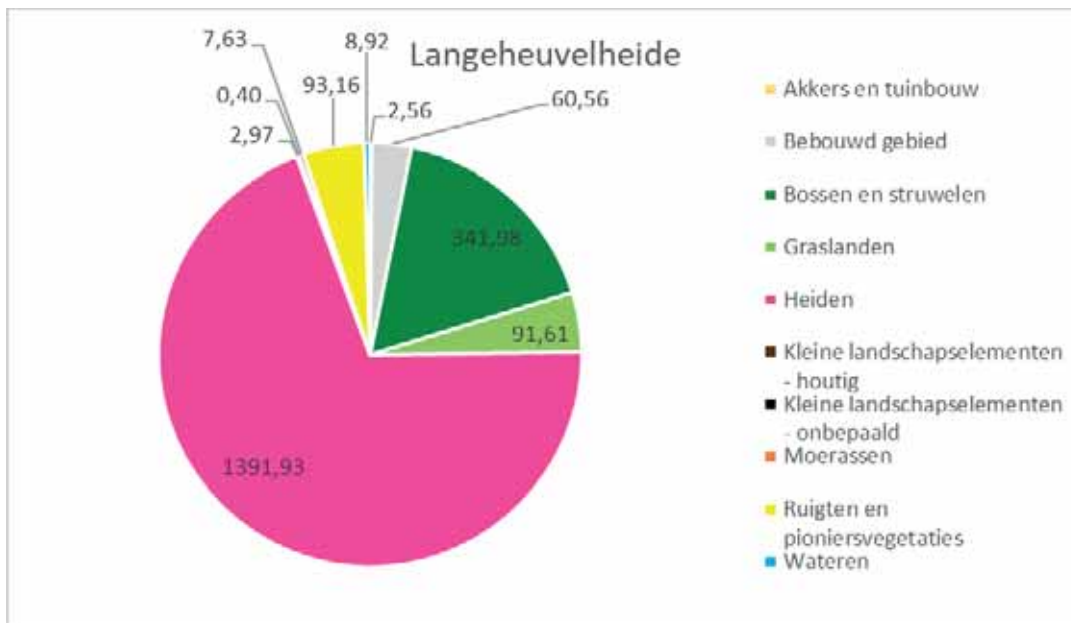
6.3.6.3.2 Habitatbeschrijving

De Langeheuveleide (6_2) is één van de grootste heideterreinen van Vlaanderen. Dit komt duidelijk naar voor uit de analyse van de vereenvoudigde BWK-kartering. Het geselecteerde gebied heeft een totale oppervlakte van **2001ha** waarvan niet minder dan **1391ha bestaat uit heide!** De top drie wordt verder aangevuld met 341ha aan 'bossen en struwelen' en 93,16ha aan ruigten en pioniersvegetaties.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 51 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Langeheuveleide

(Deel)Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Oppervlakte (ha)	Percentage
Langeheuveleide	Heiden	1391,93	69,5%
	Bossen en struwelen	341,98	17,1%
	Ruigten en pioniersvegetaties	93,16	4,7%
	Graslanden	91,61	4,6%
	Bebouwd gebied	60,56	3,0%
	Moerassen	7,63	0,4%
	Wateren	8,92	0,4%
	Akkers en tuinbouw	2,56	0,1%
	Kleine landschapselementen - houtig	2,97	0,1%
	Kleine landschapselementen - onbepaald	0,40	0,0%
Totaal		2001,70	100,0%

Figuur 83 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Langeheuveelheide

6.3.6.3.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 52) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Langeheuveelheide (6_2) in totaal:

- in **9 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 72 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 54 meldingen** gemeld
- **18 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **20 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- De voor dit enorme gebied eerder sporadische waarnemingen liggen opvallend verspreid doorheen het gebied. Enkel in de zuidelijke zone tegen de Kamperbaan (N73) werden geen waarnemingen verricht.

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen de populatie:

Figuur 84 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Langeheuveelheide (6_2)

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Er liggen anno 2022 **in totaal 16 slangenplaten in het gebied.**

Voor een overzicht van de locaties van de slangenplaten zie

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.6.3.4 Quoting van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie 'Langeheuveelheide' als '**matig**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**matig**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**zeer groot**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**goed**'.

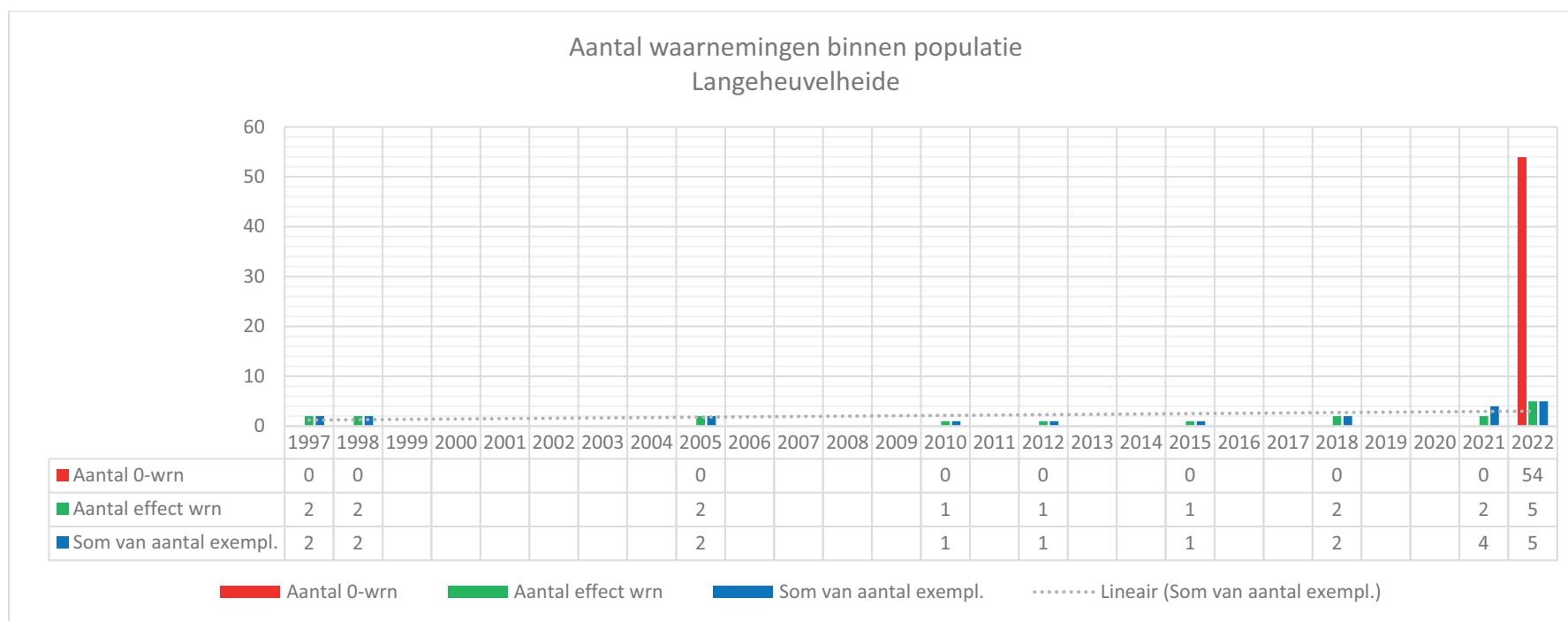
6.3.6.3.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 52 Weergave van waarnemingen binnen populatie Langeheuveldheid (6_2)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
6	Beverlo	6_2	Langeheuveldheid	1997	2	0	2	2
6	Beverlo	6_2	Langeheuveldheid	1998	2	0	2	2
6	Beverlo	6_2	Langeheuveldheid	2005	2	0	2	2
6	Beverlo	6_2	Langeheuveldheid	2010	1	0	1	1
6	Beverlo	6_2	Langeheuveldheid	2012	1	0	1	1
6	Beverlo	6_2	Langeheuveldheid	2015	1	0	1	1
6	Beverlo	6_2	Langeheuveldheid	2018	2	0	2	2
6	Beverlo	6_2	Langeheuveldheid	2021	2	0	2	4
6	Beverlo	6_2	Langeheuveldheid	2022	59	54	5	5
6	Beverlo	6_2_subtotaal		9	72	54	18	20

Figuur 84 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Langeheuveldheid (6_2)

6.3.6.4 Populatie Watertoren (ID 6_3)

6.3.6.4.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Centraal gelegen binnen de metapopulatie/cluster Beverlo bevindt zich deelgebied 'Watertoren (6_3)'. Dit gebied vormt het centrale gebied van het Militair Domein van Beverlo en wordt in het noorden begrensd door de Kamperbaan (N73) en in het zuiden door de natte beekvallei van de Zwarte Beek.

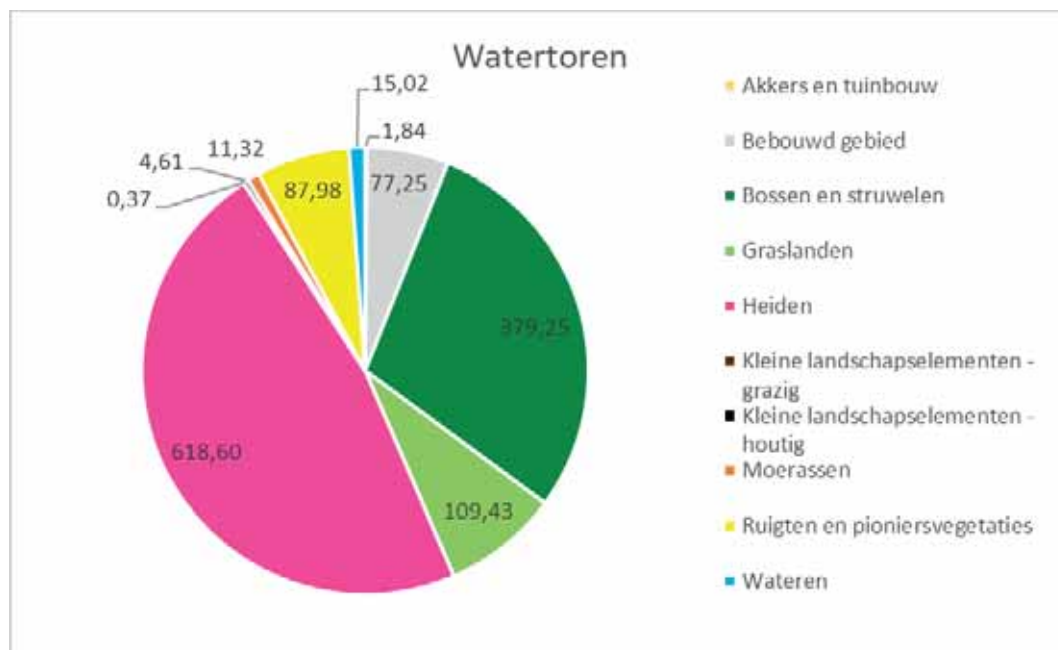
6.3.6.4.2 Habitatbeschrijving

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Veruit het grootste onderdeel van de habitats bestaat uit **heiden (687ha)**. Op de tweede plaats komen **bossen en struwelen met 632ha**.

Tabel 53 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Watertoren

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Watertoren	Heiden	687,13	47,4%
	Bossen en struwelen	632,42	43,6%
	Graslanden	48,33	3,3%
	Ruigten en pioniersvegetaties	48,35	3,3%
Watertoren	Bebouwd gebied	25,41	1,8%
	Wateren	4,71	0,3%
	Moerassen	3,43	0,2%
	Kleine landschapselementen - houtig	0,91	0,1%
Totaal		1450,70	100,0%

Figuur 85 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Watertoren

6.3.6.4.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 54) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Watertoren (6_3) in totaal:

- in **2 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 42 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 41 meldingen**
- **1 effectieve Gladde slang-waarneming** verricht waarbij in totaal
- **1 exemplaar Gladde slang** werd gemeld.
- Het is verbazingwekkend dat de Gladde slang slechts één keer waargenomen werd in dit enorm grote en ogenschijnlijk geschikt gebied. Enkel in het uiterste noorden in een zone tegen de Kamperbaan (N73) werd in 2011 een waarneming verricht.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 54 Weergave van waarnemingen binnen populatie Watertoren (6_3)

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen het gebied zie:

Figuur 86 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Watertoren (6_3)

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Er liggen anno 2022 **in totaal 20 slangenplaten in het gebied.**

Voor een overzicht van de locatie van slangenplaten binnen het gebied zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.6.4.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie 'Watertoren' als '**matig**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**beperkt**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**zeer groot**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**goed**'.

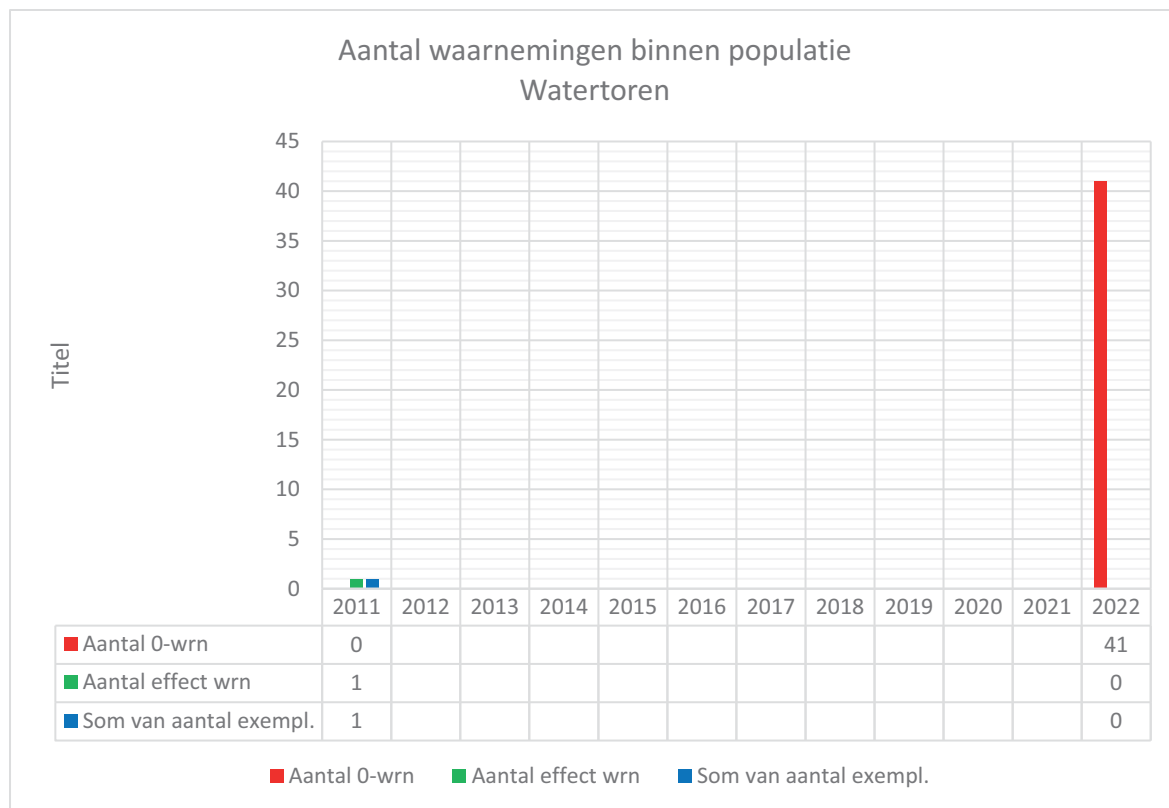
6.3.6.4.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit is dringend nodig. In de loop van 2022 werden reeds 20 slangenplaten aangebracht verspreid over het gebied. We hopen hiermee in de toekomst een beter zicht te verwerven op de verspreiding en populatiegrootte van de soort binnen dit gebied en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 54 Weergave van waarnemingen binnen populatie Watertoren (6_3)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
6	Beverlo	6_3	Watertoren	2011	1	0	1	1
6	Beverlo	6_3	Watertoren	2022	41	41	0	0
6	Beverlo	6_3_subtotaal		2	42	41	1	1

Figuur 86 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Watertoren (6_3)

6.3.6.5 Populatie Witte bergen Fonteintje Terril Zolder (6_4)

6.3.6.5.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

'Witte bergen – Fonteintje – Terril Zolder (6_4)' is het meest zuidelijk gelegen deelgebied binnen de metapopulatie/cluster Beverlo. Het gebied wordt gescheiden van deelgebied 'Watertoren (6_3)' door de natte beekvallei van de Zwarte Beek.

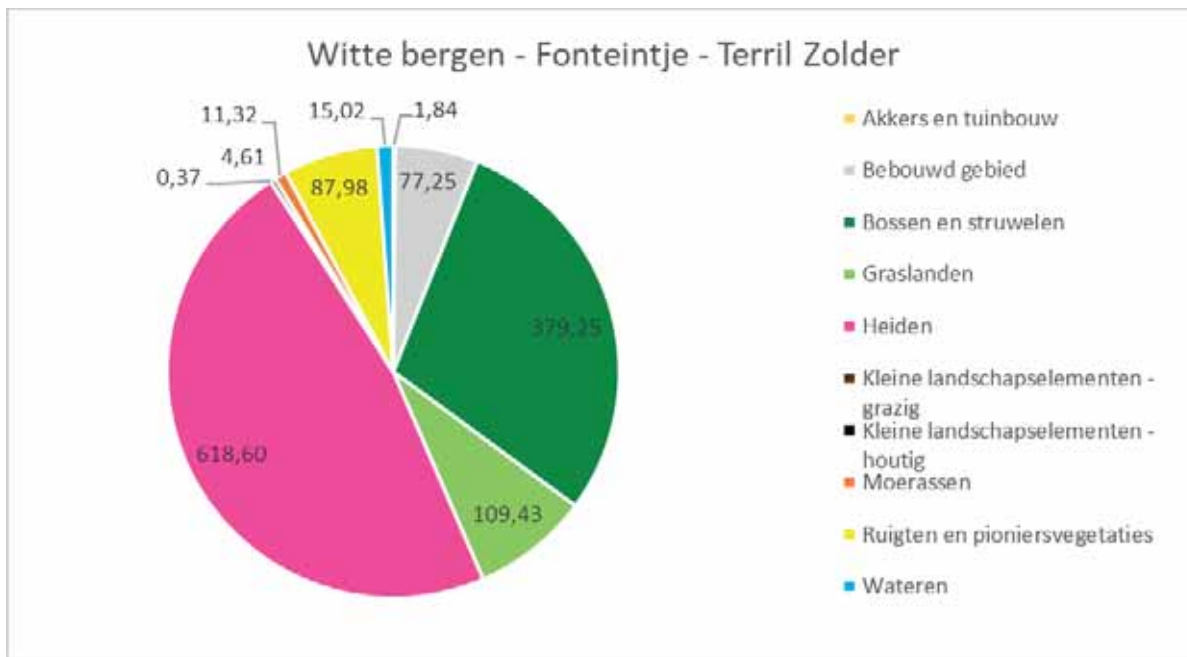
6.3.6.5.2 Habitatbeschrijving

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Binnen het gebied valt de grote oppervlakte aan **heiden (618ha)** op. **Bossen en struwelen vormen met 379 ha** het tweede meest voorkomende habitat.

Tabel 55 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Witte Bergen – Fonteintje – Terril Zolder

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Witte bergen - Fonteintje - Terril Zolder	Heiden	618,60	47,4%
	Bossen en struwelen	379,25	29,0%
	Graslanden	109,43	8,4%
	Ruigten en pioniersvegetaties	87,98	6,7%
	Bebouwd gebied	77,25	5,9%
	Wateren	15,02	1,2%
	Moerassen	11,32	0,9%
	Kleine landschapselementen - houtig	4,61	0,4%
	Akkers en tuinbouw	1,84	0,1%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,37	0,0%
Totaal		1305,68	100,0%

Figuur 87 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Witte Bergen – Fonteintje – Terril Zolder

6.3.6.5.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 56) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie 'Witte bergen – Fonteintje – Terril Zolder (6_4)' in totaal:

- in **3 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 104 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 99 meldingen** gemeld
- **5 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht (alle in 2011) waarbij in totaal
- **5 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- Ook dit lage aantal waarnemingen lijkt in schril contrast te staan met het enorm grote en ogenschijnlijk geschikte gebied.
- De waarnemingen van Gladde slang situeren zich in 3 ruimtelijk gescheiden locaties in de noordelijke helft van het gebied.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 56 Weergave van waarnemingen binnen populatie Witte bergen – Fonteintje – Terril Zolder (6_4).

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen het gebied zie:

Figuur 89 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Witte bergen – Fonteintje – Terril Zolder (6_4). Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Er liggen anno 2022 **in totaal 24 slangenplaten in het gebied.**

Voor een overzicht van de locatie van slangenplaten binnen het gebied zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

In de toekomst kan overwogen worden om eveneens slangenplaten aan te brengen in de zuidelijke helft van het gebied (Stort Remo, Terril Zolder, etc)

6.3.6.5.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie 'Witte Bergen – Fonteintje – Terril Zolder' als **'matig'**. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is **'beperkt'**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **'zeer groot'**. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als **'goed'**.

6.3.6.5.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Door het uitleggen van 24 slangenplaten is dit traject reeds opgestart. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

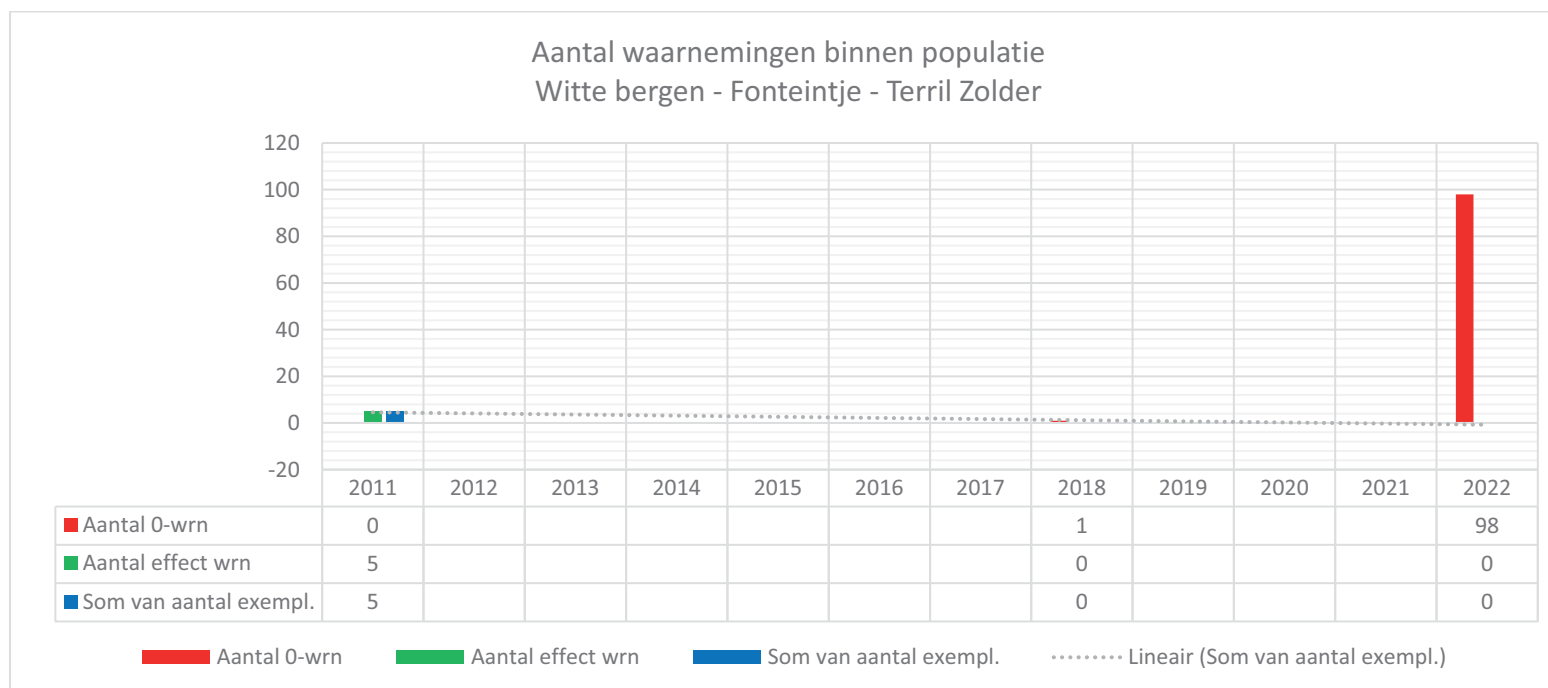

Figuur 88 Beeld op Terril Zolder/Lindeman. Vermits Gladde slang in zeer gelijkaardige vegetaties voorkomt op Terril Eisden zijn we hoopvol dat de soort in de toekomst in dit deelgebied aangetroffen kan worden. Foto: Ilf Jacobs

Tabel 56 Weergave van waarnemingen binnen populatie Witte bergen – Fonteintje – Terril Zolder (6_4)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
6	Beverlo	6_4	Witte bergen - Fonteintje - Terril Zolder	2011	5	0	5	5
6	Beverlo	6_4	Witte bergen - Fonteintje - Terril Zolder	2018	1	1	0	0
6	Beverlo	6_4	Witte bergen - Fonteintje - Terril Zolder	2022	98	98	0	0
6	Beverlo	6_4_subtotaal		3	104	99	5	5

Figuur 89 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Witte bergen – Fonteintje – Terril Zolder (6_4)

6.3.7 Metapopulatie/cluster Helchteren (ID 7)

6.3.7.1 Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster

De metapopulatie/cluster Helchteren (ID 7) is vrij centraal gelegen in de Provincie Limburg. Binnen deze metapopulatie/cluster werden anno 2022 elf (deel)gebieden afgebakend.

Deze metapopulatie/cluster wordt gekenmerkt door een west-oost as van robuuste natuurgebieden met:

- de Marmorithgroeve (7_1);
- het naar Vlaamse normen grote heidegebied van Schietveld Helchteren West (7_2) en Oost (7_3), waar op basis van de huidige kennis een grote populatie Gladde slang aanwezig is.
- Ten oosten van Schietveld Helchteren Oost en daarvan gescheiden door de Weg naar Opglabbeek (N76) is het deelgebied Ophovenderheide (7_4) gelegen.
- De Oudsbergerweg (N730) scheidt dit gebied van de Oudsberg (7_5).

Met uitzondering van het westelijk deel van de Marmorithgroeve en het noordelijk deel van de Oudsberg zijn al deze (deel)gebieden praktisch integraal gelegen binnen binnen de begrenzingen van SBZ Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrode, meerbepaald deelgebied BE2200030-1.

Ten zuiden van de Marmorithgroeve zijn van noord naar zuid volgende (deel)gebieden gesitueerd:

- Tenhaagdoorn (7_6),
- De Teut (7_7),
- De Teut Zuid – Molenheide (7_8)
- Zonhoverheide – Schemmersberg (7_9).

Deze gebieden zijn grotendeels gelegen binnen SBZ Valleien van de Laambeek, Zonderikbeek, Slangebeek en Roosterbeek met vijvergebieden en heiden. Met meer in detail de Tenhaagdoorn (7_6) binnen deelgebied BE2200031-3. De Teut en De Teut Zuid – Molenheide binnen deelgebied BE2200031-3. Het deelgebied Zonhoverheide – Schemmersberg (7_9) valt integraal buiten de SBZ-afbakening.

De gebieden Tenhaagdoorn (7_6) en De Teut (7_7) worden in belangrijke mate versnipperd door de aanwezige autosnelweg E314. Op één locatie is een onderdoorgang (ecotunnel) aangelegd, in 1999. Deze is gemonitord in de jaren nadien (Verlinde et al. 2003). Daarbij werd Gladde slang niet aangetroffen, maar er is ook geen echt geschikte methodiek ifv deze soort gebruikt.

Wat gescheiden van bovenstaande (deel)gebieden zijn de gebieden Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (Lila) (7_10) en Vliegveld Zwartberg (7_11) gelegen. Beide gebieden worden van elkaar gescheiden door de Weg naar Zwartberg (N67). Deze drukke weg vormt momenteel een ernstig knelpunt voor de verbinding tussen beide gebieden en de verbinding van populaties van Gladde slang op grotere schaal. De aanleg van een degelijke ecologische verbinding, zoals een ecodeuct, is hier aangewezen. Het gebied Vliegveld Zwartberg en het aangrenzende gebied Terril Klaverberg en omgeving (8_10) zijn praktisch integraal gelegen binnen SBZ Bosbeekvallei en aangrenzende bos- en heidegebieden te As-Opglabbeek-Maaseik, meerbepaald deelgebied BE2200043-2. Het gebied Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (Lila) (7_10) is niet gelegen binnen een SBZ-afbakening.

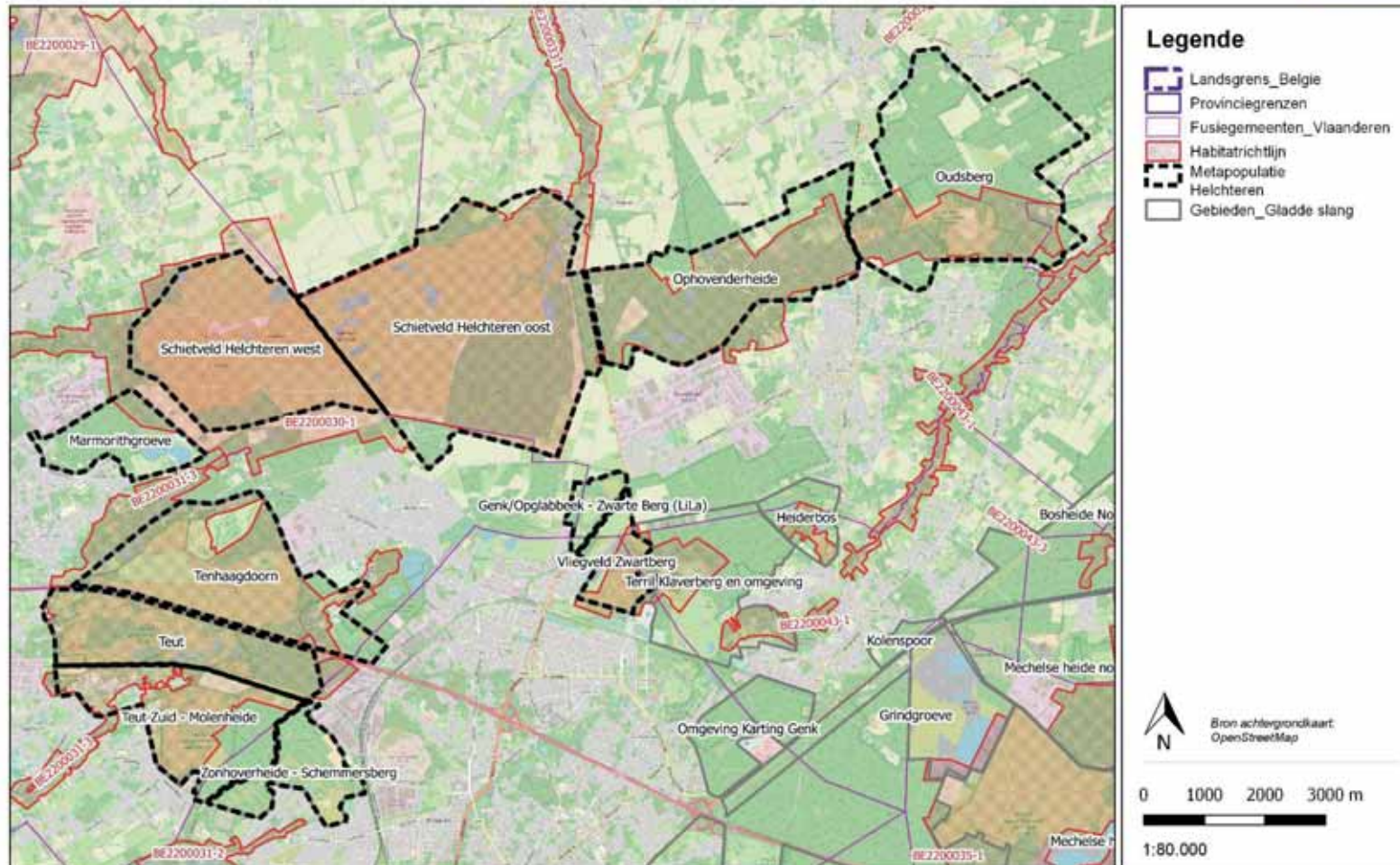
Voor een beeld op de situering van deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar Figuur 90 Situering van metapopulatie/cluster Helchteren.

Op basis van de gegevens (zie Tabel 57) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor metapopulatie/cluster 'Helchteren' in totaal:

- **241 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 72 meldingen.**
- **169 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **191 exemplaren** doorgegeven werden.

Voor een verhouding van de waarnemingen binnen deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar Figuur 91.

Situering (meta)populaties Gladde slang Helchteren

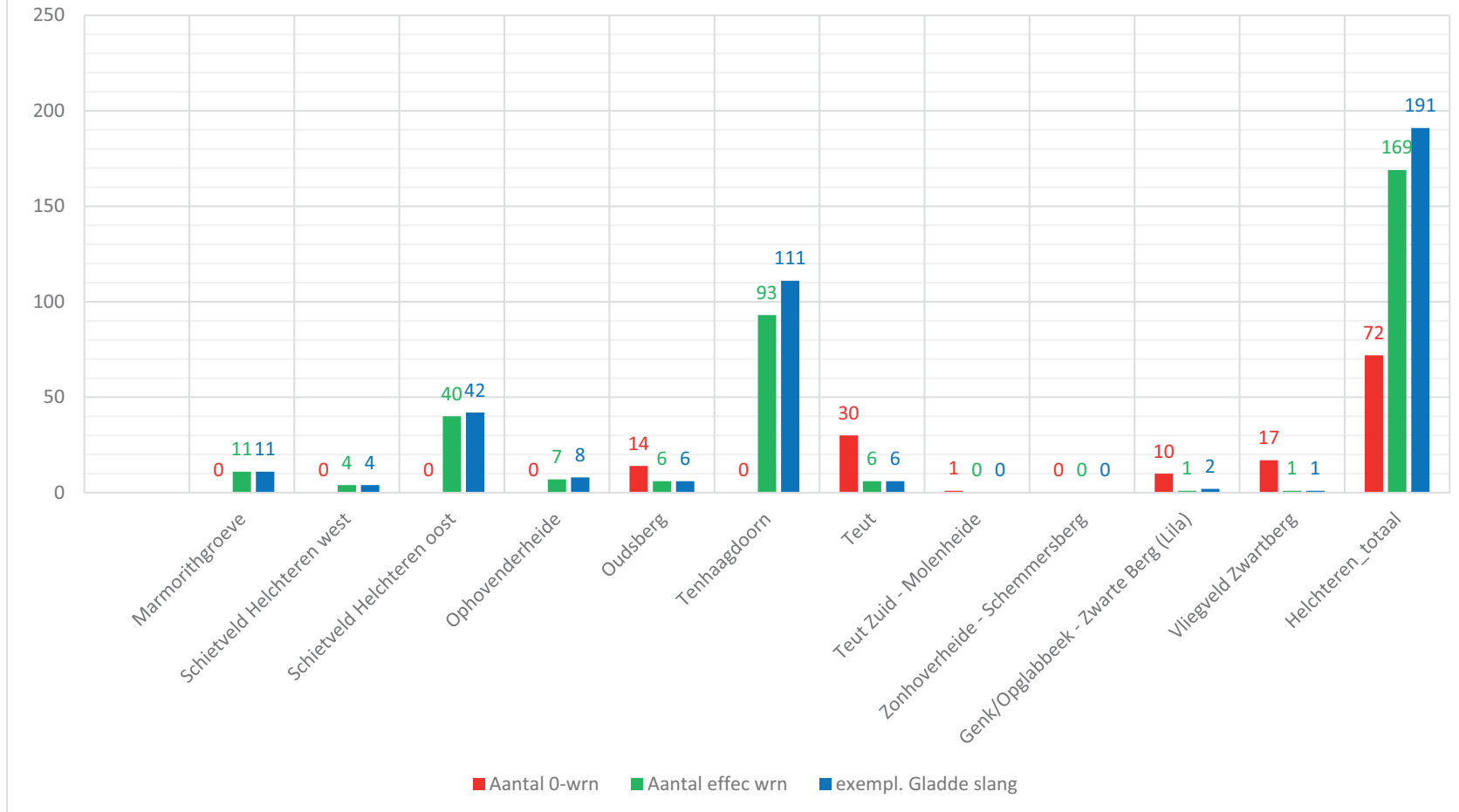

Figuur 90 Situering van metapopulatie/cluster Helchteren

Tabel 57 Metapopulatie/cluster Helchteren met weergave van (deel)populatie(s), de som van jaren waarbinnen waarnemingen verricht werden, het totaal aantal waarnemingen, het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren Gladde slang. In Schemmersberg werd reeds gezocht maar werden geen waarnemingen ingevoerd.

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren met wrn	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effec wrn	exempl. Gladde slang
7	Helchteren	7_1	Marmorithgroeve	5	11	0	11	11
7	Helchteren	7_2	Schietveld Helchteren west	3	4	0	4	4
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	17	40	0	40	42
7	Helchteren	7_4	Ophovenderheide	2	7	0	7	8
7	Helchteren	7_5	Oudsberg	1	20	14	6	6
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	17	93	0	93	111
7	Helchteren	7_7	Teut	3	36	30	6	6
7	Helchteren	7_8	Teut Zuid - Molenheide	1	1	1	0	0
7	Helchteren	7_9	Zonhoverheide - Schemmersberg	1	0	0	0	0
7	Helchteren	7_10	Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (Lila)	1	11	10	1	2
7	Helchteren	7_11	Vliegveld Zwartberg	2	18	17	1	1
7	Helchteren_totaal			53	241	72	169	191

Verhouding waarnemingen binnen metapopulatie/cluster Helchteren

Figuur 91 Metapopulatie/cluster Helchteren met grafische weergave van (deel)populatie(s), het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren Gladde slang

6.3.7.2 Populatie Marmorithgroeve (ID 7_1)

6.3.7.2.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'

Het gebied Marmorithgroeve is een wat atypisch gebied voor Gladde slang. Het gebied bestaat, zoals bij de habitatbeschrijving naar voor komt, grotendeels uit bossen en struwelen, bebouwd gebied en een grote waterpartij. Gladde slang wordt echter regelmatig waargenomen en het voorkomen van de soort werd ook bevestigd tijdens de gerichte zoekacties i.f.v. de 'Inhaalslag'.

6.3.7.2.2 Habitatbeschrijving

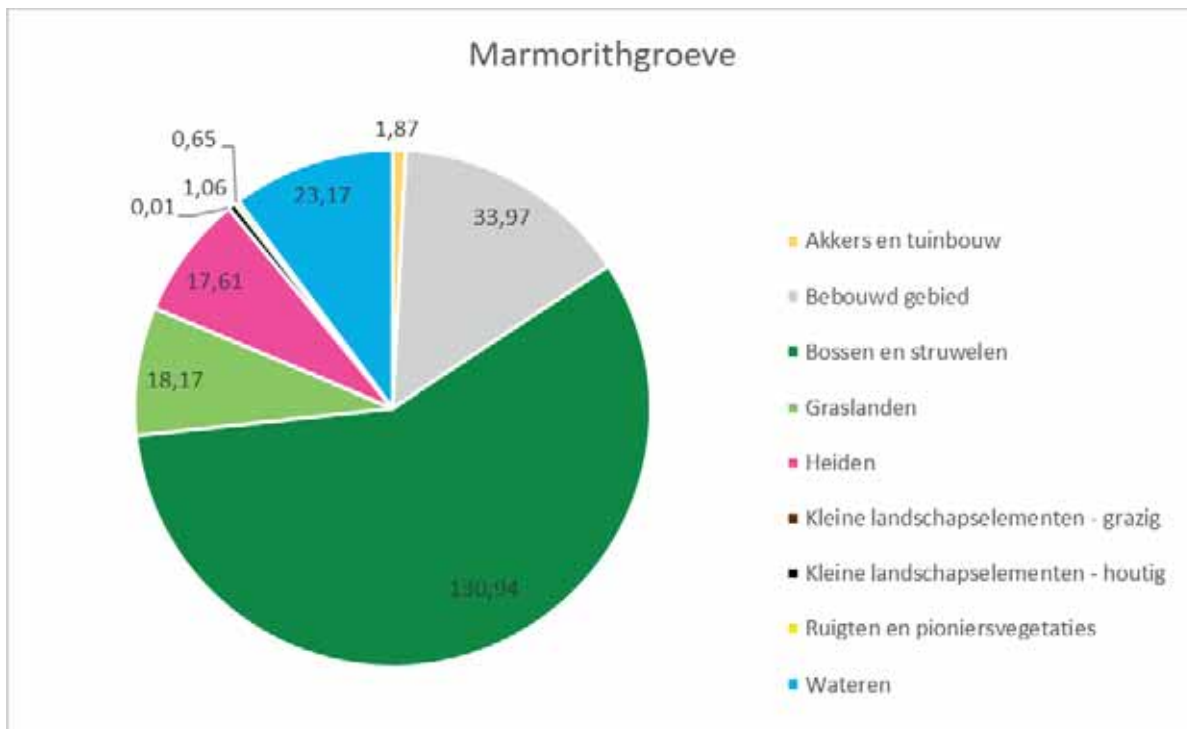
Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Binnen het gebied is het habitat **bossen en struwelen met 130ha** het best vertegenwoordigd. Op de tweede plaats komt **bebouwd gebied met 33,9ha**. De voor Gladde slang relevante habitats als **heiden en graslanden** nemen respectievelijk **17,6 en 18,2ha** voor hun rekening.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 58 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Marmorithgroeve

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Marmorithgroeve	Bossen en struwelen	130,94	57,6%
	Bebouwd gebied	33,97	14,9%
	Wateren	23,17	10,2%
	Graslanden	18,17	8,0%
	Heiden	17,61	7,7%
	Akkers en tuinbouw	1,87	0,8%
	Kleine landschapselementen - houtig	1,06	0,5%
	Ruigten en pioniersvegetaties	0,65	0,3%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,01	0,0%
Totaal		227,45	100,0%

Figuur 92 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Marmorithgroeve

6.3.7.2.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 59) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Marmorithgroeve (7_1) in totaal:

- in **5 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 11 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: geen meldingen**
- **11 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht (alle in na 2017) waarbij in totaal
- **11 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- Het is duidelijk dat de heideterreinen en aanpalende graslanden ten noorden van de waterpartij het kerngebied vormen voor de soort.
- Opvallend zijn de waarnemingen (n=3) in het westelijke deel van het gebied dat gedomineerd wordt door bos en bebouwing.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 59 Weergave van waarnemingen binnen populatie Marmorithgroeve (7_1)

Voor een grafische weergave van de waarnemingen binnen het gebied zie:

Figuur 93 Grafische weergave van de waarnemingen binnen populatie Marmorithgroeve

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Er liggen momenteel **geen slangenplaten** in het gebied. Er werd ingezet op gerichte visuele zoekacties i.f.v. het onderzoeksproject 'Inhaalslag'.

6.3.7.2.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie 'Marmorithgroeve' als '**matig**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**matig**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**beperkt**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

6.3.7.2.5 Advies, kansen en knelpunten

Door gerichte zoekinspanningen i.h.k.v. het project 'Inhaalslag' werd de aanwezigheid van Gladde slang binnen dit gebied bevestigd in 2021. In 2022 werd gefocust op andere gebieden waardoor er geen waarnemingen meer verricht werden.

Het relatief hoge aantal waarnemingen en de ruime verspreiding ervan zijn opvallend. Op zichzelf is het gebied eerder klein om op zich een levensvatbare en duurzame populatie te huisvesten. De nabijheid van -en mogelijk onregelmatige instroom van Gladde slangen uit- Schietterrein Helchteren in het noorden en Tenhaagdoorn in het zuiden, vormt mogelijk een reden waarom Gladde slang regelmatig waargenomen wordt binnen het gebied.

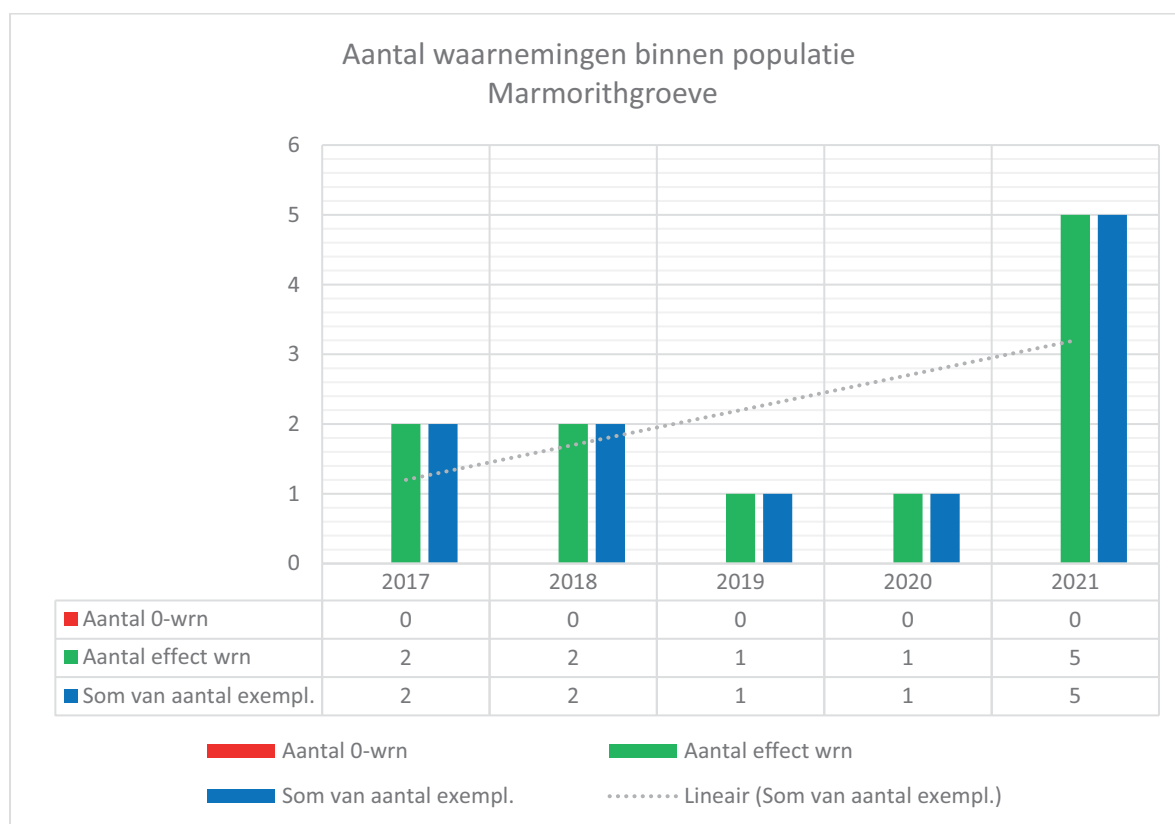
Het gebied fungeert als een belangrijk stapsteen- en verbingsgebied tussen de meer robuuste natuurclusters met groot belang voor de Gladde slang nl. Schietveld Helchteren in het noorden en Tenhaagdoorn en bij uitbreiding De Teut in het zuiden. Het behouden en optimaliseren van voor Gladde slang geschikt habitat binnen Marmorithgroeve is essentieel. Daarnaast dient volop ingezet te worden op de verbinding van het gebied met het Schietveld Helchteren. **De momenteel aanwezige strook van akkers tussen deze gebieden vormt een ernstige hindernis. De omvorming van deze akkers tot voor Gladde slang geschikte habitats (structuurrijke graslanden, heide, mantel-zomen, etc dient men te beschouwen als een prioriteit.**

De verbinding met Tenhaagdoorn is zeker mogelijk ondanks de aanwezigheid van een beekvallei tussen beide gebieden.

In de toekomst zal verder ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons beeld op de aanwezige populatie verder aanscherpen en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 59 Weergave van waarnemingen binnen populatie Marmorithgroeve (7_1)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
7	Helchteren	7_1	Marmorithgroeve	2017	2	0	2	2
7	Helchteren	7_1	Marmorithgroeve	2018	2	0	2	2
7	Helchteren	7_1	Marmorithgroeve	2019	1	0	1	1
7	Helchteren	7_1	Marmorithgroeve	2020	1	0	1	1
7	Helchteren	7_1	Marmorithgroeve	2021	5	0	5	5
7	Helchteren	7_1_subtotaal		5	11	0	11	11

Figuur 93 Grafische weergave van de waarnemingen binnen populatie Marmorithgroeve

6.3.7.3 Populatie Schietveld Helchteren west (ID 7_2)

6.3.7.3.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Dit gebied loopt naadloos over in 'Populatie Schietveld Helchteren oost (7_3)'. De opdeling is artificieel. Beide gebieden kunnen in de toekomst best geclusterd worden tot één gebied.

De gecombineerde gebieden vormen één van de grootste heidegebieden van Vlaanderen. Gladde slang wordt verspreid over het ganse gebied waargenomen, het zwaartepunt ligt echter duidelijk in de oostelijke helft. Opvallend zijn de scherpe landschapsovergangen tussen het gebied en de aangrenzende –veelal intensieve- landbouw.

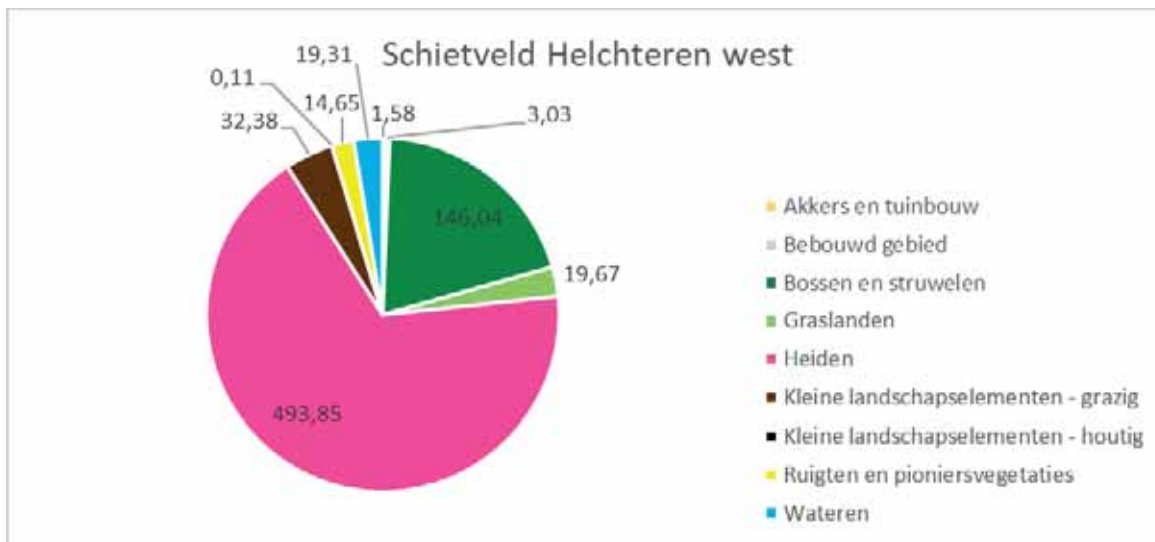
6.3.7.3.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied is een grote oppervlakte aan **heiden aanwezig (493,8ha)**. Op de tweede plaats komen **bossen en struwelen met 146ha**.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 60 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Schietveld Helchteren west

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Schietveld Helchteren west	Heiden	493,85	67,6%
	Bossen en struwelen	146,04	20,0%
	Kleine landschapselementen - grazig	32,38	4,4%
	Graslanden	19,67	2,7%
	Wateren	19,31	2,6%
	Ruigten en pioniersvegetaties	14,65	2,0%
	Bebouwd gebied	3,03	0,4%
	Akkers en tuinbouw	1,58	0,2%
	Kleine landschapselementen - houtig	0,11	0,0%
	Totaal		730,60

Figuur 94 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Schietveld Helchteren west

6.3.7.3.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 61) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Schietveld Helchteren west (7_2) in totaal:

- in **3 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 4 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: geen meldingen**
- **4 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **4 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- voor dit enorme gebied is dit een zeer laag aantal waarnemingen; deze liggen verspreid doorheen het gebied.
- We zijn ervan overtuigd dat het lage aantal waarnemingen het resultaat is van de beperkte inventarisatiegraad van het gebied.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 61 Weergave van waarnemingen binnen populatie Schietveld Helchteren west (7_2)

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.7.3.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie 'Schietveld Helchteren West' als '**matig**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**beperkt**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**zeer groot**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**goed**'.

6.3.7.3.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het gebied had ovw de geringe zoekinspanning en onduidelijkheid rond populatiegrootte en verspreiding echter perfect binnen de 'Inhaalslag' gepast. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

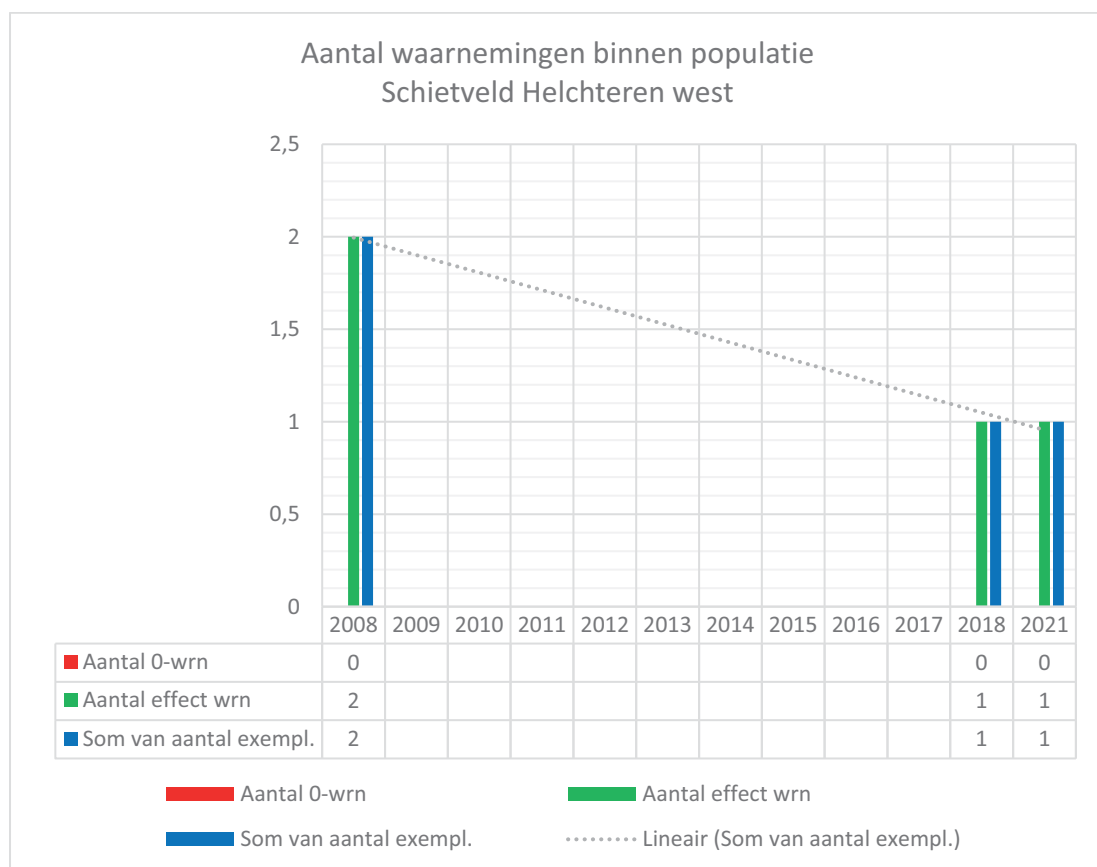
Voor Schietveld Helchteren, zowel deelgebied west als oost, kan als algemeen advies reeds gemeld worden dat daar waar mogelijk werk gemaakt dient te worden van verbindingen met aanpalende gebieden door de ontwikkeling van verbindingen en stapsteengebieden met effectief leefgebied voor de Gladde slang. De verbinding met gebied Marmorithgroeve is alvast één van de prioriteiten.

Verder is het belangrijk dat op het terrein zelf omzichtig dient omgesprongen te worden met zones met goed ontwikkelde structuurrijke heide. Intensieve stootbegrazing kan een knelpunt vormen in dit geprefereerde habitat van Gladde slang.

In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 61 Weergave van waarnemingen binnen populatie Schietveld Helchteren west (7_2)

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
7	Helchteren	7_2	Schietveld Helchteren west	2008	2	0	2	2
7	Helchteren	7_2	Schietveld Helchteren west	2018	1	0	1	1
7	Helchteren	7_2	Schietveld Helchteren west	2021	1	0	1	1
7	Helchteren	7_2_subtotaal		3	4	0	4	4

Figuur 95 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Schietveld Helchteren west (7_2)

6.3.7.4 Populatie Schietveld Helchteren oost (ID 7_3)

6.3.7.4.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Zie ook beschrijving van populatie 'Schietveld Helchteren west (7_3)'. Vormt hiermee één aaneengesloten gebied. De gecombineerde gebieden vormen één van de grootste heidegebieden van Vlaanderen. Gladde slang wordt verspreid over het ganse gebied waargenomen. Veruit de meeste waarnemingen worden echter verricht binnen populatie 'Schietveld Helchteren oost (7_4)'.

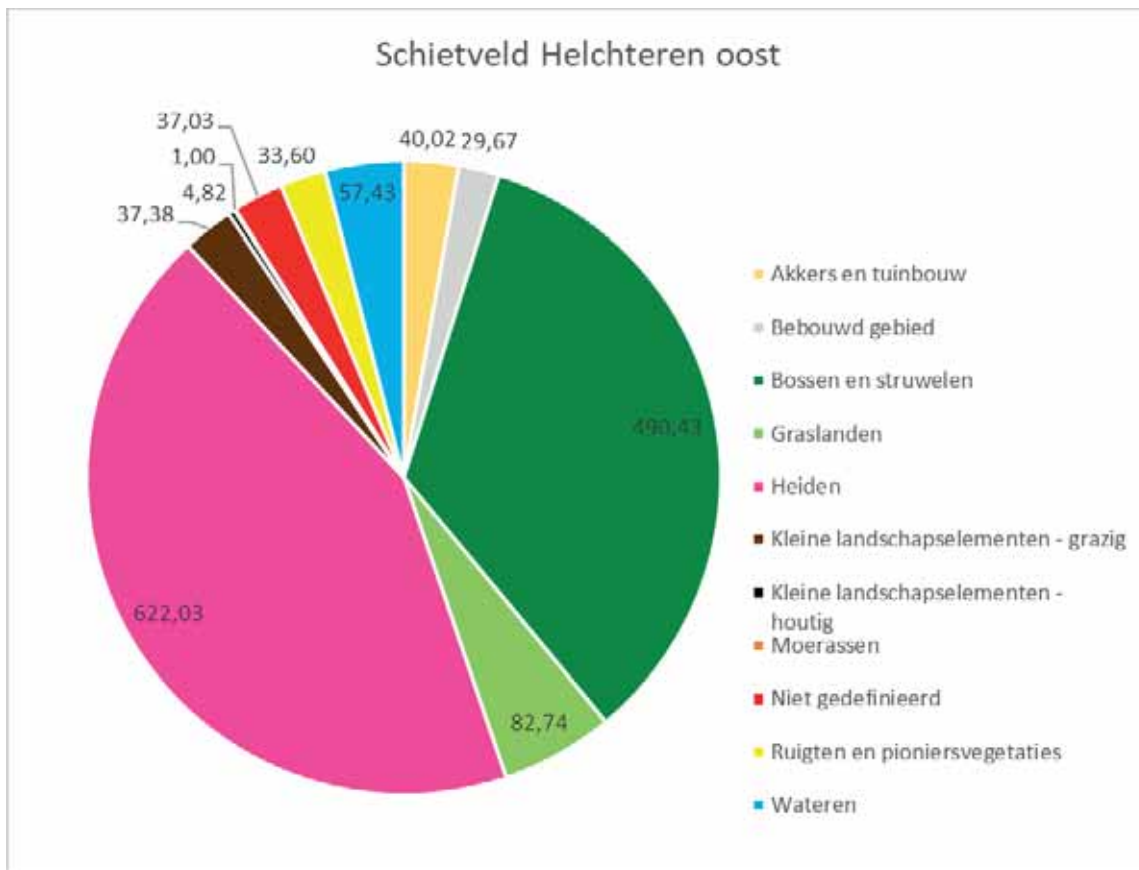
6.3.7.4.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied is een grote oppervlakte aan **heiden aanwezig (622ha)**. Op de tweede plaats komen **bossen en struwelen met 490ha**.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 62 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Schietveld Helchteren oost

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Schietveld Helchteren oost	Heiden	622,03	43,3%
	Bossen en struwelen	490,43	34,1%
	Graslanden	82,74	5,8%
	Wateren	57,43	4,0%
	Akkers en tuinbouw	40,02	2,8%
	Kleine landschapselementen - grazig	37,38	2,6%
	Niet gedefinieerd	37,03	2,6%
	Ruigten en pioniersvegetaties	33,60	2,3%
	Bebouwd gebied	29,67	2,1%
	Kleine landschapselementen - houtig	4,82	0,3%
	Moerassen	1,00	0,1%
	Totaal		1436,15

Figuur 96 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Schietveld Helchteren oost

6.3.7.4.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 63) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Schietveld Helchteren oost (7_3) in totaal:

- in **17 verschillende jaren** waarnemingen verricht (eerste in 1985)
- **In totaal werden doorheen de jaren 40 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: geen meldingen**
- **40 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **42 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- De soort wordt verspreid waargenomen binnen dit enorm grote gebied
- Daar het terrein een strikt ontoegankelijk militair domein is, vormt dit in verhouding hoge aantal waarnemingen een indicatie dat er een grote populatie voorkomt binnen het gebied.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 63 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Schietveld Helchteren oost (7_3)

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Figuur 97 Adulte Gladde slang waargenomen op Schietveld Helchteren oost in 2022. Foto: Freddy Janssens

Figuur 98 Een fotogeniek exemplaar Gladde slang. Foto: Freddy Janssens

6.3.7.4.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie 'Schietveld Helchteren Oost' als '**Groot tot zeer groot**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**matig**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**zeer groot**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**goed**'.

6.3.7.4.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

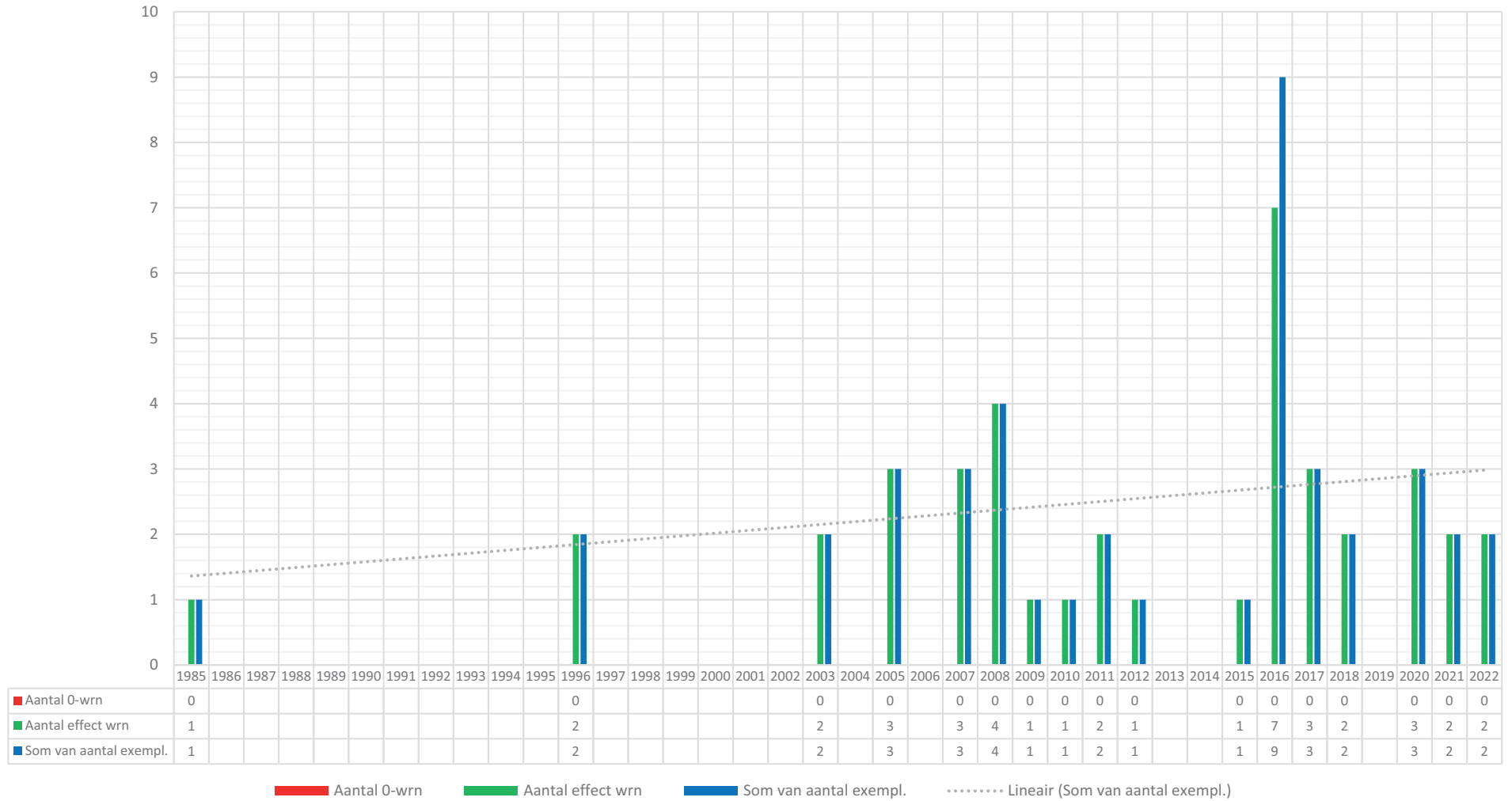
Voor advies zie ook aanbevelingen bij gebied Schietveld Helchteren west (7_2). Specifiek voor dit deelgebied kan werk gemaakt worden van de functionele verbinding naar de gebieden Ophovenderheide (7_4) en Oudsberg (7_5). Hierbij dienen naast een corridor met geschikt leefgebied tevens de knelpunten worden aangepakt die gevormd worden door de drukke N-wegen die de gebieden van elkaar scheiden. De onderdoorgangen of overbruggingen die men dient aan te leggen, dienen afgestemd te zijn op de eisen van Gladde slang. Er werd recent meermaals vastgesteld dat Gladde slangen (sneller dan verwacht) gebruik maken van ecobruggen, meer bepaald ecoduct Kikbeek (Lambrechts et al. 2013; Lambrechts 2016), de bermbrug op de Weg naar Heiwijck (Feys et al. 2022a,b) en ecoduct Kempengrens (zie §6.3.4 en zie Feys et al. 2023 in voorbereiding).

In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 63 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Schietveld Helchteren oost (7_3)

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	1985	1	0	1	1
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	1996	2	0	2	2
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2003	2	0	2	2
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2005	3	0	3	3
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2007	3	0	3	3
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2008	4	0	4	4
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2009	1	0	1	1
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2010	1	0	1	1
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2011	2	0	2	2
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2012	1	0	1	1
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2015	1	0	1	1
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2016	7	0	7	9
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2017	3	0	3	3
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2018	2	0	2	2
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2020	3	0	3	3
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2021	2	0	2	2
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	2022	2	0	2	2
7	Helchteren	7_3_subtotaal		17	40	0	40	42

Aantal waarnemingen binnen populatie
Schietveld Helchteren oost

Figuur 99 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Schietveld Helchteren oost (7_3)

6.3.7.5 Populatie Ophovenderheide (ID 7_4)

6.3.7.5.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

De Ophovenderheide is een langgerekt natuurgebied gelegen tussen Schietveld Helchteren en de Oudsberg. De aanwezigheid van de Gladde slang is er reeds geruime tijd gekend. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is in verhouding tot de totale oppervlakte eerder beperkt met een sterke graad van versnippering binnen veelal boshabitats.

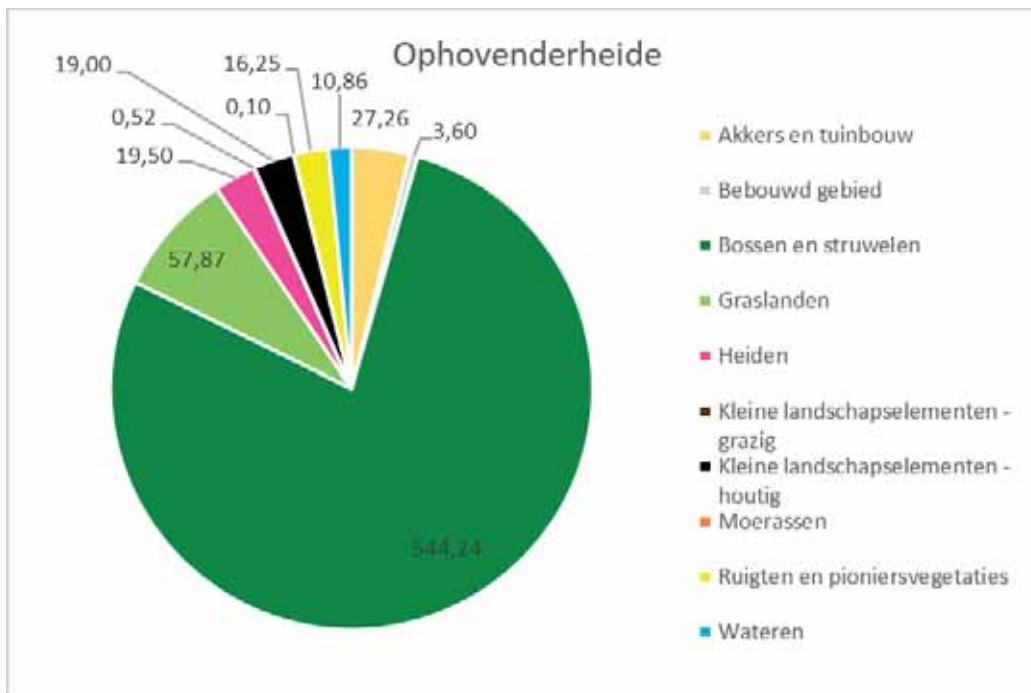
6.3.7.5.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied is het habitat **bossen en struwelen met 544,24ha** het best vertegenwoordigd. Op de tweede plaats komen verschillende types graslanden **met 57,8ha**. Het door Gladde slang geprefereerde habitat **heiden komt slechts voor op 2,8% van de totale oppervlakte (in totaal 19,5ha)**.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 64 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Ophovenderheide

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Ophovenderheide	Bossen en struwelen	544,24	77,8%
	Graslanden	57,87	8,3%
	Akkers en tuinbouw	27,26	3,9%
	Heiden	19,50	2,8%
	Kleine landschapselementen - houtig	19,00	2,7%
	Ruigten en pioniersvegetaties	16,25	2,3%
	Wateren	10,86	1,6%
	Bebouwd gebied	3,60	0,5%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,52	0,1%
	Moerassen	0,10	0,0%
Totaal		699,20	100,0%

Figuur 100 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Ophovenderheide

6.3.7.5.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 65) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Ophovenderheide in totaal:

- in **2 verschillende jaren** waarnemingen verricht (2009 en 2011)
- **In totaal werden doorheen de jaren 7 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: geen meldingen**
- **7 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **8 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- Het lage aantal waarnemingen situeert zich verspreid doorheen het gebied.
- De hoogste concentratie aan waarnemingen is aanwezig in het oostelijk deel
- De waarnemingen werden verricht in de aanwezige habitatvlekken van heiden en graslanden.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 65 Weergave van waarnemingen binnen populatie Ophovenderheide (7_4)

Voor een weergave van de waarnemingen binnen Ophovenderheide:
'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Voor een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied zie:
'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Figuur 101 Juvenile Gladde slangen. Aangetroffen in gebied Ophovenderheide in 2009. Foto: Peter Engelen

6.3.7.5.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie 'Ophovenderheide' als '**klein**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**beperkt**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

6.3.7.5.5 Advies, kansen en knelpunten

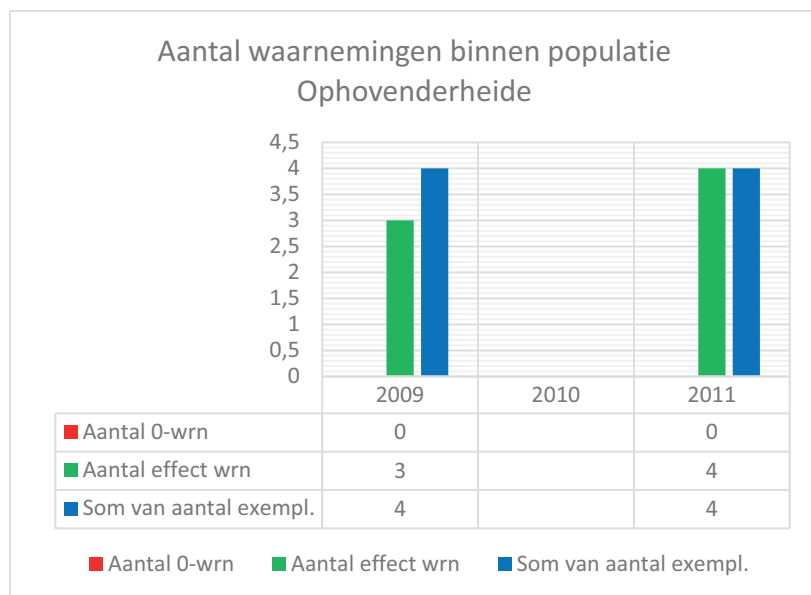
Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. De kennis van de soort is echter zeer beperkt. Extra focus op het gebied is nodig om een beter beeld te krijgen op de populatiegrootte en actuele verspreiding. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

Als voorlopig advies wordt aangeraden om volop in te zetten op de creatie van een grote landschapscorridor doorheen het gebied waarbij niet alleen leefgebied binnen het gebied zelf wordt gecreëerd voor de soort, maar tevens de populaties van Schietveld Helchteren verbonden worden met deze van Oudsberg. De knelpunten van de N-wegen die deze robuuste natuur-as doorsnijden dienen tevens aangepakt te worden voor Gladde slang.

In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 65 Weergave van waarnemingen binnen populatie Ophovenderheide (7_4)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
7	Helchteren	7_4	Ophovenderheide	2009	3	0	3	4
7	Helchteren	7_4	Ophovenderheide	2011	4	0	4	4
7	Helchteren	7_4_subtotaal		2	7	0	7	8

Figuur 102 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Ophovenderheide (7_4)

6.3.7.6 Populatie Oudsberg (ID 7_5)

6.3.7.6.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'. Gladde slang was niet gekend van het gebied. Omwille van de grote oppervlakte aan geschikt leefgebied werd het gebied opgenomen in het onderzoeksproject 'Inhaalslag'. In de loop van 2022 werd de soort als resultaat van gerichte zoekacties en het uitleggen van reptielenplaten voor het eerst ontdekt in het gebied.

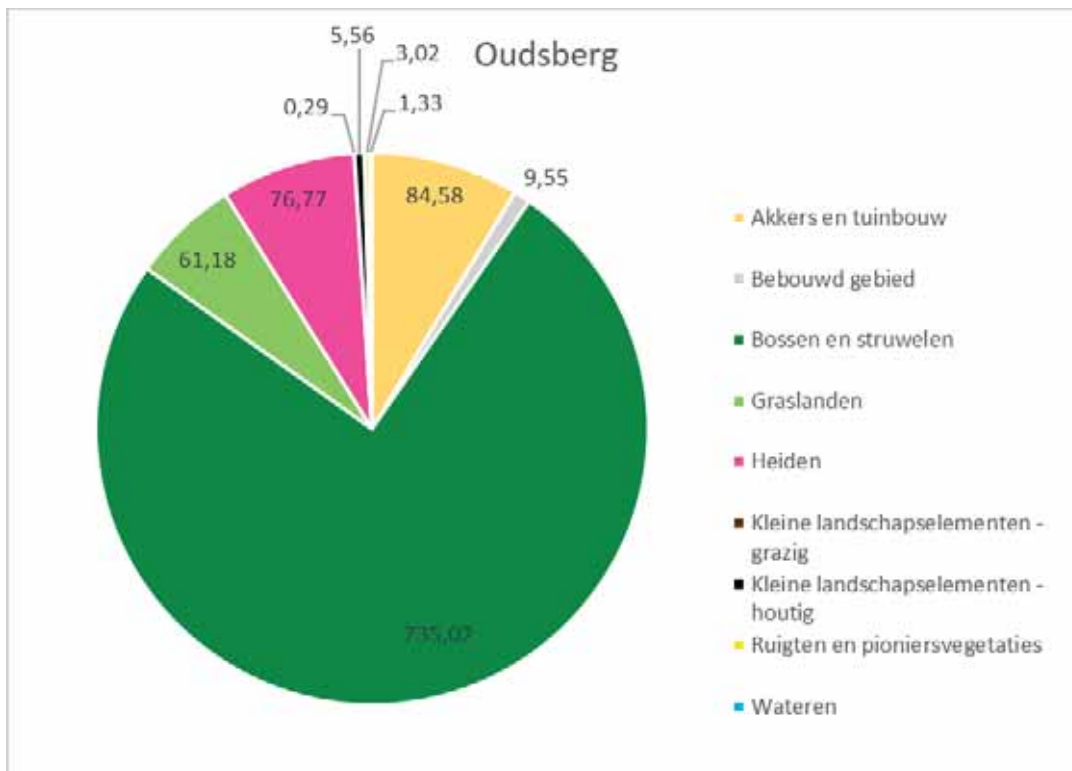
6.3.7.6.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied is het habitat **bossen en struwelen met 735ha** het best vertegenwoordigd. Op de tweede plaats komen **akkers en tuinbouw met 84,6ha**. De voor Gladde slang relevante habitats als **heiden met 76,8ha en graslanden met 61,2ha zijn naar Vlaamse normen ook als vrij robuust te benoemen.**

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 66 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Oudsberg

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Oudsberg	Bossen en struwelen	735,02	75,2%
	Akkers en tuinbouw	84,58	8,7%
	Heiden	76,77	7,9%
	Graslanden	61,18	6,3%
	Bebouwd gebied	9,55	1,0%
	Kleine landschapselementen - houtig	5,56	0,6%
	Ruigten en pioniersvegetaties	3,02	0,3%
	Wateren	1,33	0,1%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,29	0,0%
Totaal		977,29	100,0%

Figuur 103 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Oudsberg

6.3.7.6.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 67) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Oudsberg (7_5) in totaal:

- **de Gladde slang werd in 2022 voor het eerst ontdekt in het gebied.** In de eerste plaats dienen we te benadrukken dat dit een zeer belangrijke vondst is. Daarnaast bevestigt dit nogmaals hoe lastig deze soort te vinden is. De Oudsberg is immers een publiek toegankelijk gebied, waar wel wat waarnemers actief zijn. In 2000 vond hier ikv de opmaak van het beheerplan heel wat fauna-onderzoek plaats, maar geen gericht onderzoek naar Gladde slang. Men vond qua reptielen wel mooie aantallen Levendbarende hagedis en een Hazelworm (Lambrechts & Gorssen 2000).
- In het recente verleden werd Gladde slang aangetroffen in een bouwput in de nabije omgeving. Dat deed vermoeden dat de soort ook in de Oudsberg aanwezig zou kunnen zijn.
- **In totaal werden in 2022 20 waarnemingen verricht**
- **0-waarnemingen: 14 meldingen**
- **6 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **6 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- De Gladde slangen werden vrij centraal in het afgebakende gebied waargenomen. Meer in detail ter hoogte van een brede heidecorridor door een bosgebied. Ook vrij centraal in de recent ingerichte landduin-zone werd een losse waarneming verricht.
- Het jaar 2022 was omwille van de extreme weersomstandigheden een bijzonder moeilijk jaar om Gladde slang aan te treffen. Dat er toch 6 waarnemingen verricht werden, is hoopgevend.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 67 Weergave van waarnemingen binnen populatie Oudsberg (7_5)

Voor weergave van waarnemingen Gladde slang binnen populatie Oudsberg zie:
'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

In de loop van 2021-2022 werden **14 slangenplaten** aangebracht in het gebied.
Voor weergave van locatie slangenplaten binnen populatie Oudsberg zie:
'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.7.6.4 Quoting van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie 'Oudsberg' als '**matig**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**matig**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

6.3.7.6.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie werd geselecteerd als 'Inhaalslag-gebied'. Gladde slang werd pas in 2022 voor het eerst waargenomen. Hierdoor hebben we momenteel onvoldoende zicht op de populatiegrootte en verspreiding binnen het gebied.

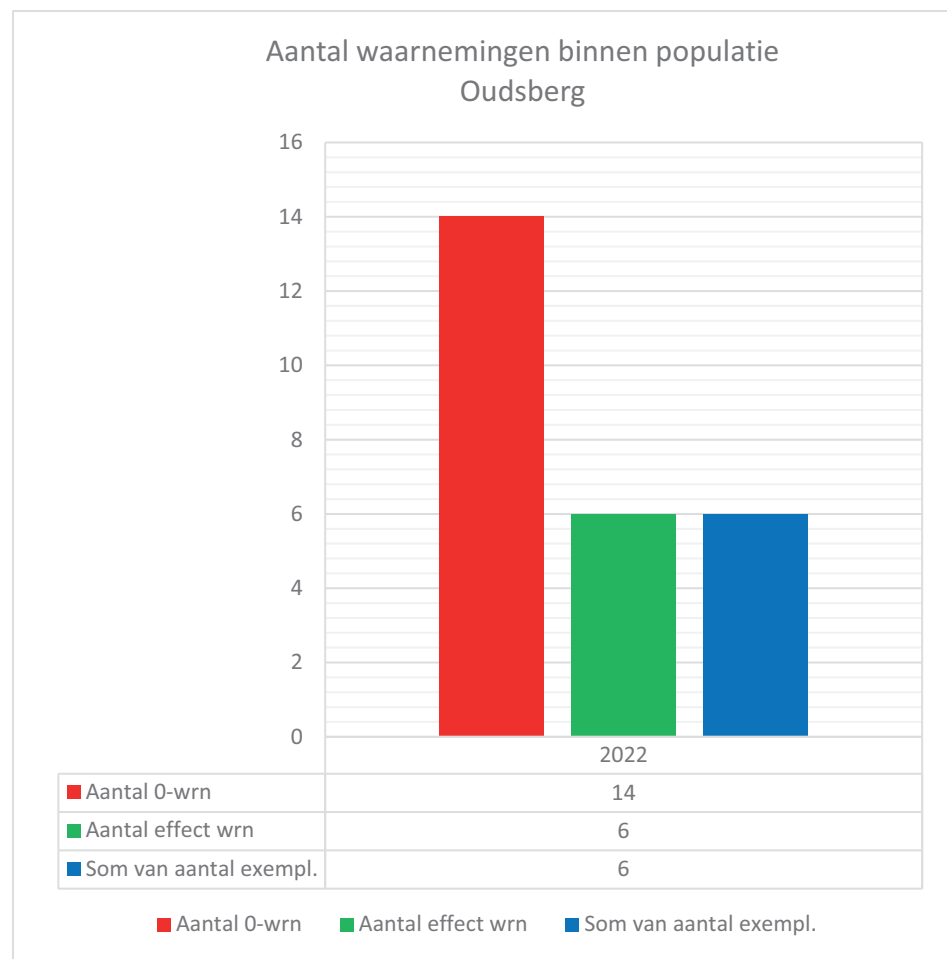
Buiten de algemene richtlijnen voor Gladde slang dient in dit gebied extra aandacht te gaan naar het vermijden van het volledig dichtgroeien van de in het verleden herstelde landduinen door oprukkende verbossing. Zones met structuurrijke heide en/of graslanden zijn eerder beperkt aanwezig in het gebied. Er wordt met aandrang gevraagd om de zone waar de soort waargenomen werd en slangenplaten aangebracht werden met de nodige omzichtigheid te beheren om de structuurvariatie te behouden.

Er kan nog veel bijkomend habitat ontwikkeld worden door het aanleggen van brede heidecorridors en geschikte habitatvlekken in de zone tussen Oudsberg en de Ophovenderheide enerzijds en in de aanpalende bosgebieden richting noordwest, noordoost en zuidwesten. Deze maatregelen zouden ook de aanwezige en bedreigde Bruine eikenpage ten goede komen.

In de toekomst zal ingezet worden op de verdere inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 67 Weergave van waarnemingen binnen populatie Oudsberg (7_5)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
7	Helchteren	7_5	Oudsberg	2022	20	14	6	6
7	Helchteren	7_5_subtotaal	subtotaal Oudsberg	1	20	14	6	6

Figuur 104 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Oudsberg (7_5)

6.3.7.7 Populatie Tenhaagdoorn (ID 7_6)

6.3.7.7.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Gebied Tenhaagdoorn (ID 7_6) is een robuust natuurgebied net ten noorden van de E314. Het is een vrij gevarieerd gebied, wat ook naar voor komt uit de hieropvolgende habitatbeschrijving. Gladde slang wordt zeer regelmatig én verspreid waargenomen doorheen het gebied. Deze waarnemingsfrequentie is verwonderlijk daar binnen het gebied tot dusver geen gerichte monitoringsinitiatieven lopen rond deze soort. Dit doet vermoeden dat de populatie binnen het gebied groot en ruim verspreid is.

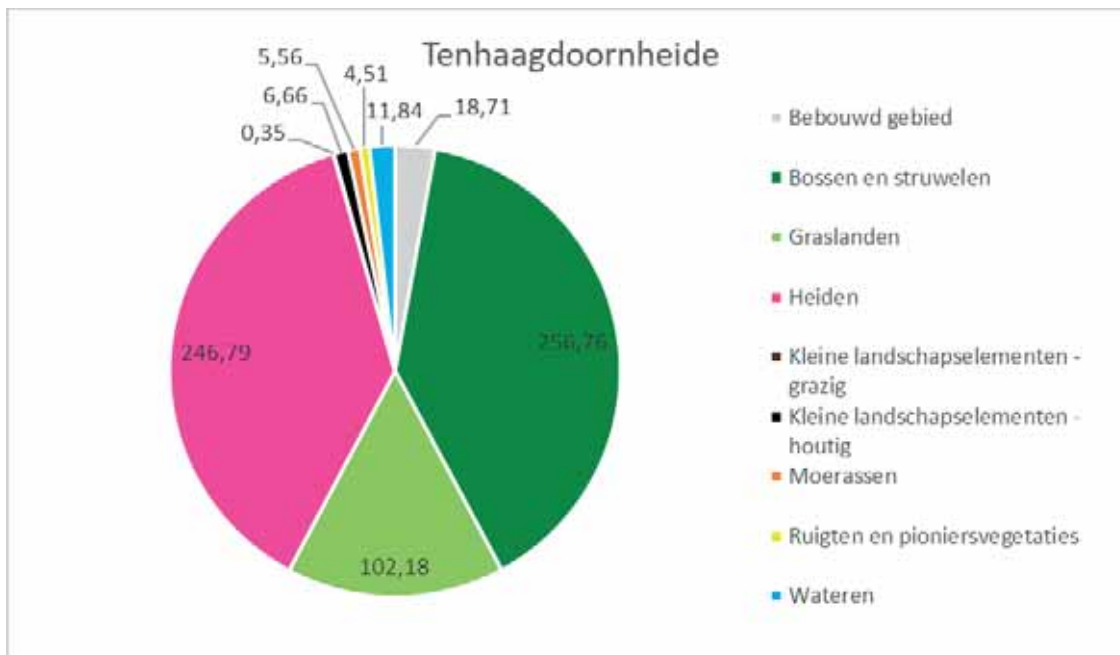
6.3.7.7.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied is het habitat **bossen en struwelen met 256,8ha** het best vertegenwoordigd. Op de tweede plaats komen de **heiden met tevens een grote oppervlakte van in totaal 246,8ha**. Graslanden vormen, indien de structuurvariatie voldoende hoog is, tevens een geschikt leefgebied voor de soort. Binnen dit gebied werden **102ha aan graslanden gekarteerd**.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 68 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Tenhaagdoorn

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Tenhaagdoorn	Bossen en struwelen	256,76	39,3%
	Heiden	246,79	37,8%
	Graslanden	102,18	15,6%
	Wateren	11,84	1,8%
	Bebouwd gebied	18,71	2,9%
	Kleine landschapselementen - houtig	6,66	1,0%
	Moerassen	5,56	0,9%
	Ruigten en pioniersvegetaties	4,51	0,7%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,35	0,1%
Totaal		653,36	100,0%

Figuur 105 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Tenhaagdoorn

6.3.7.7.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 69) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Tenhaagdoorn (7_6) in totaal:

- in **17 verschillende jaren** waarnemingen verricht (eerste in 1999)
- **In totaal werden doorheen de jaren 93 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: geen meldingen**
- **93 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **111 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- De waarnemingen liggen verspreid doorheen het gebied.
- De grootste densiteit is aanwezig in de grote centrale heidezone.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 69 Weergave van waarnemingen binnen populatie Tenhaagdoorn (7_6)

Voor weergave van waarnemingen Gladde slang binnen populatie Tenhaagdoorn zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.7.7.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie 'Tenhaagdoorn' als '**groot tot zeer groot**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**hoog**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**zeer groot**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**goed**'.

6.3.7.7.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

Als belangrijkste maatregel voor Gladde slang kan gesteld worden dat volop ingezet kan worden op de verbinding naar het noorden richting Marmorithgroeve. Verder wijzen de inventarisatiegegevens en losse waarnemingen erop dat de populatie in het gebied De Teut, dat net ten zuiden van de E314 gelegen is, beduidend minder omvangrijk is. Het verbinden van de gebieden Tenhaagdoorn met De Teut via de ontwikkeling van een corridor van geschikt leefgebied is aangewezen. Voor Gladde slang lijkt de aanleg van een ecoduct de beste piste.

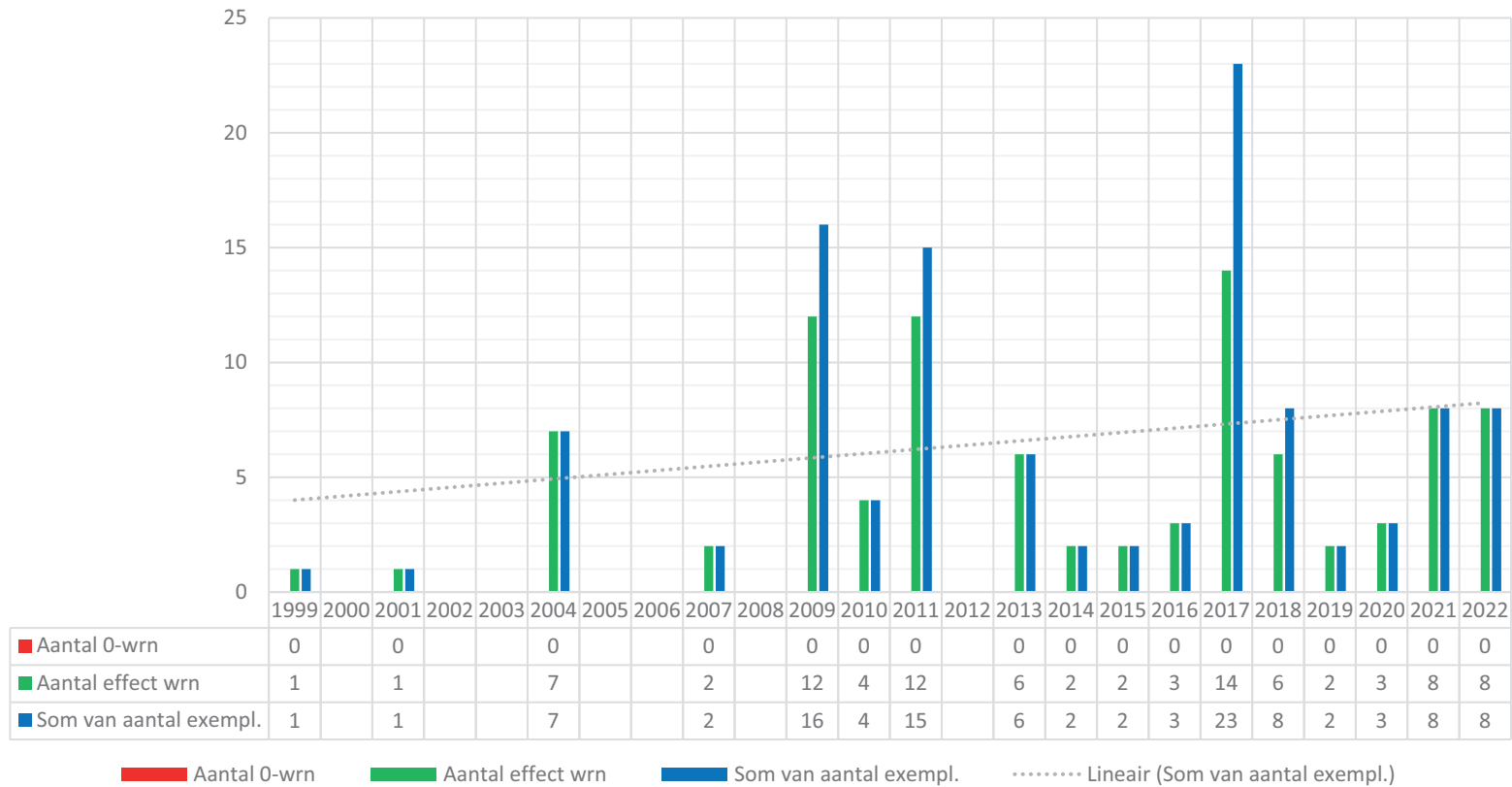
In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 69 Weergave van waarnemingen binnen populatie Tenhaagdoorn (7_6)

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	1999	1	0	1	1
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2001	1	0	1	1
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2004	7	0	7	7
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2007	2	0	2	2
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2009	12	0	12	16
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2010	4	0	4	4
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2011	12	0	12	15
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2013	6	0	6	6
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2014	2	0	2	2
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2015	2	0	2	2
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2016	3	0	3	3
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2017	14	0	14	23
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2018	6	0	6	8
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2019	2	0	2	2
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2020	3	0	3	3
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2021	8	0	8	8
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	2022	8	0	8	8
7	Helchteren	7_6_subtotaal		17	93	0	93	111

Aantal waarnemingen binnen populatie
Tenhaagdoornheide

Figuur 106 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Tenhaagdoorn (7_6)

6.3.7.8 Populatie De Teut (ID 7_7)

6.3.7.8.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'.

De Teut is een zeer gevarieerd en bijzonder waardevol natuurgebied in beheer bij ANB. Het gebied werd geselecteerd voor de 'Inhaalslag' omwille van het feit dat de Gladde slang - ondanks de gebiedsgrootte en habitatkwaliteit - bijzonder weinig waargenomen is.

In de loop van 2021 en 2022 werd gericht gezocht naar de soort en werden tevens slangenplaten uitgelegd. In 2022 heeft dit uiteindelijk geleid tot enkele waarnemingen.

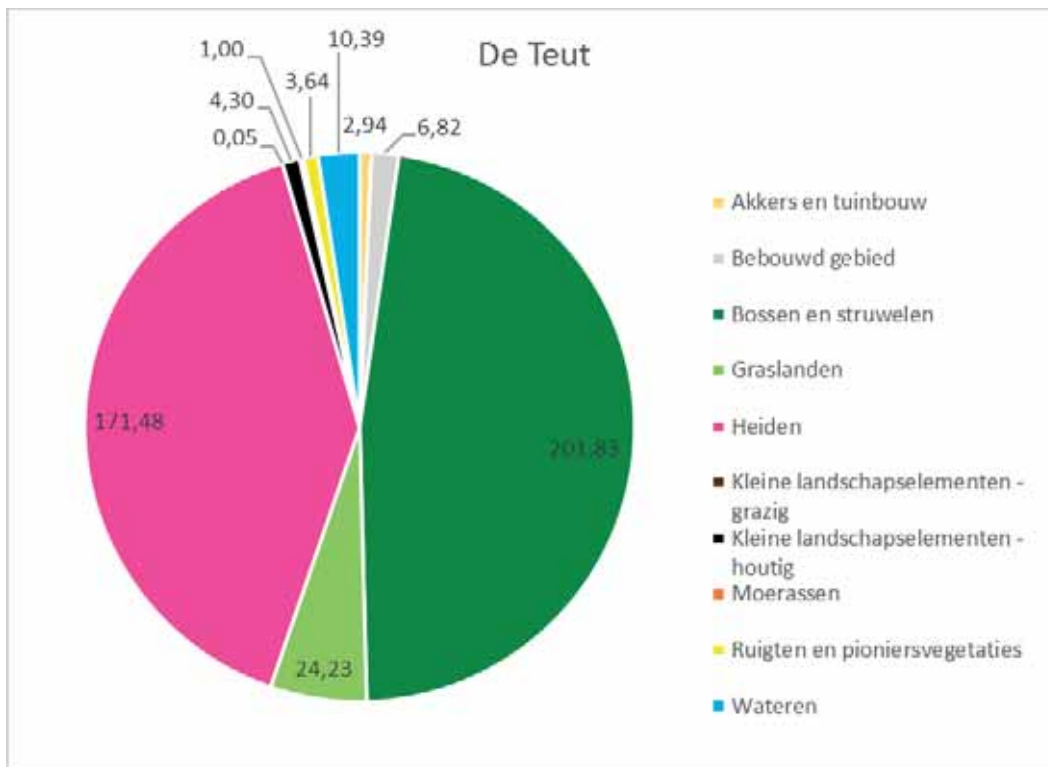
6.3.7.8.2 Habitatbeschrijving

Het gebied is vooral gekend als heidegebied. Toch blijkt uit de habitatanalyse dat er meer **bos en struweel aanwezig is (201,8 ha)** ten opzichte van **heiden (171,5ha)**. Ook **graslanden** zijn goed vertegenwoordigd **met 24ha**.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 70 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie De Teut

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
De Teut	Bossen en struwelen	201,83	47,3%
	Heiden	171,48	40,2%
	Graslanden	24,23	5,7%
	Wateren	10,39	2,4%
	Bebouwd gebied	6,82	1,6%
	Kleine landschapselementen - houtig	4,30	1,0%
	Ruigten en pioniersvegetaties	3,64	0,9%
	Akkers en tuinbouw	2,94	0,7%
	Moerassen	1,00	0,2%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,05	0,0%
	Totaal		426,69

Figuur 107 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie De Teut

6.3.7.8.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 71Tabel 61) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie De Teut (ID 7_7) in totaal:

- in **3 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 36 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 30 meldingen**
- **6 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **6 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- Voor dit - naar Vlaamse normen - grote heidegebied, dat bovendien vrij druk bezocht wordt door natuurliefhebbers en recreanten, zijn dit zeer lage aantallen waarnemingen.
- Tot voor kort was de soort enkel gekend van een beperkt aantal waarnemingen in het uiterste noorden van het gebied, nabij de E314.
- In de loop van 2021-2022 werden slangenplaten uitgelegd en werd gericht naar de soort gezocht.
- In 2022 werd bij gerichte zoekacties op twee verschillende locaties een Gladde slang aangetroffen, waarbij één waarneming zich bevond op de gekende zone nabij de E314 en een andere meer centraal in het gebied.
- Het is opvallend dat Gladde slang in De Teut zo weinig aangetroffen wordt ten opzichte van Tenhaagdoorn dat zich net ten noorden van de E314 bevindt.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 71 Weergave van waarnemingen binnen populatie De Teut (7_7):

Voor weergave van waarnemingen Gladde slang binnen populatie De Teut zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

In het voorjaar van 2022 werden **15 slangenplaten** aangebracht in de noordelijke zone parallel aan de E314. Voor weergave van locatie van slangenplaten in populatie De Teut zie: 'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.7.8.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie als '**klein**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**matig**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**zeer groot**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**goed**'.

6.3.7.8.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Inhaalslag-gebied'.

De Teut is een bijzonder gevarieerd en waardevol gebied. Het beperkte aantal waargenomen Gladde slangen is eerder verrassend. We zijn ervan overtuigd dat de verderzetting van gerichte zoekacties in de toekomst zal leiden tot het aantreffen van de soort op meerdere nieuwe locaties in het gebied. Het verder onderzoeken van dit gebied op het voorkomen van Gladde slang is prioritair en zou dan ook in een volgende 'Inhaalslag' moeten opgenomen worden.

Als gebiedsspecifiek advies kan alvast gemeld worden dat voor de zones waar Gladde slang reeds waargenomen werd, gericht gewerkt kan worden aan het verhogen van de structuurvariatie door het aanleggen van takkenhopen, slangenhopen, bij beheer- en inrichtingswerken zones met structuurrijke oude heide sparen, etc.

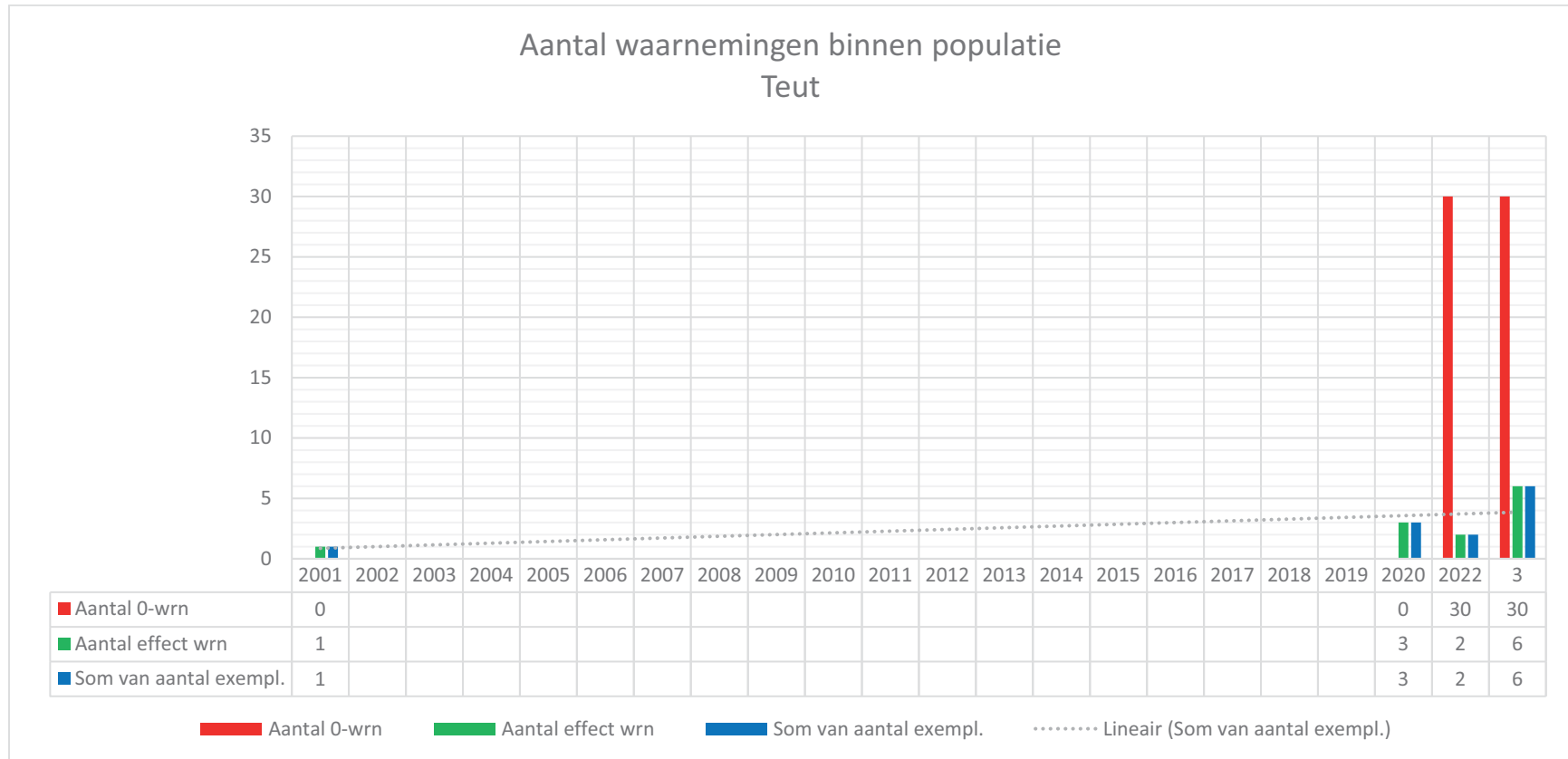
Door De Teut loopt een oude spoorwegbedding. Deze is gesitueerd op de grens tussen de afgebakende gebieden De Teut enerzijds en De Teut Zuid – Molenheide anderzijds. Deze spoorwegbedding, met ballaststenen, taluds, etc., vormt een strook met heel wat potenties voor de ontwikkeling van snel opwarmende habitats. Deze voormalige spoorwegbedding is echter grotendeels verbost en beschaduwd. Beheer- en inrichtingsmaatregelen die resulteren in snel opwarmende zones, zouden een grote meerwaarde voor Gladde slang vormen. Het fietspad wordt anderzijds intensief gebruikt. Zoals eerder meegegeven leiden fietspaden door leefgebieden van Gladde slang regelmatig tot verkeersslachtoffers (vnl. juveniele exemplaren). Vooral fietspaden aangelegd met een eerder gladde toplaag van asfalt vormen een probleem. De jonge dieren hebben immers problemen om zich er over voort te bewegen. Bij gerichte maatregelen om voormalige spoorwegbedding aantrekkelijker te maken voor de soort kan best nagedacht worden hoe verkeersslachtoffers zoveel mogelijk vermeden kunnen worden.

Onsnippering van gebieden voor thermofiele soorten als Gladde slang is ongetwijfeld minder doeltreffend via een tunnel/onderdoorgang onder een brede weg zoals de E314 als een ecodeuct. De aanleg van een ecodeuct tussen Tenhaagdoorn en De Teut is een maatregel die specifiek voor Gladde slang sterk aangeraden wordt.

In de toekomst zal verder ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 71 Weergave van waarnemingen binnen populatie De Teut (7_7)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
7	Helchteren	7_7	Teut	2001	1	0	1	1
7	Helchteren	7_7	Teut	2020	3	0	3	3
7	Helchteren	7_7	Teut	2022	32	30	2	2
7	Helchteren	7_7_subtotaal		3	36	30	6	6

Figuur 108 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie De Teut (7_7)

6.3.7.9 Populatie De Teut Zuid Molenheide (ID 7_8)

6.3.7.9.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'EXTRA-GEBIED'

Het gebied De Teut Zuid – Molenheide (7_8) wordt gevormd door het deelgebied van De Teut ten zuiden van de historische spoorweg en het voormalige militair domein Molenheide. Het is een gevarieerd gebied met tal van - voor Gladde slang - geschikte habitats.

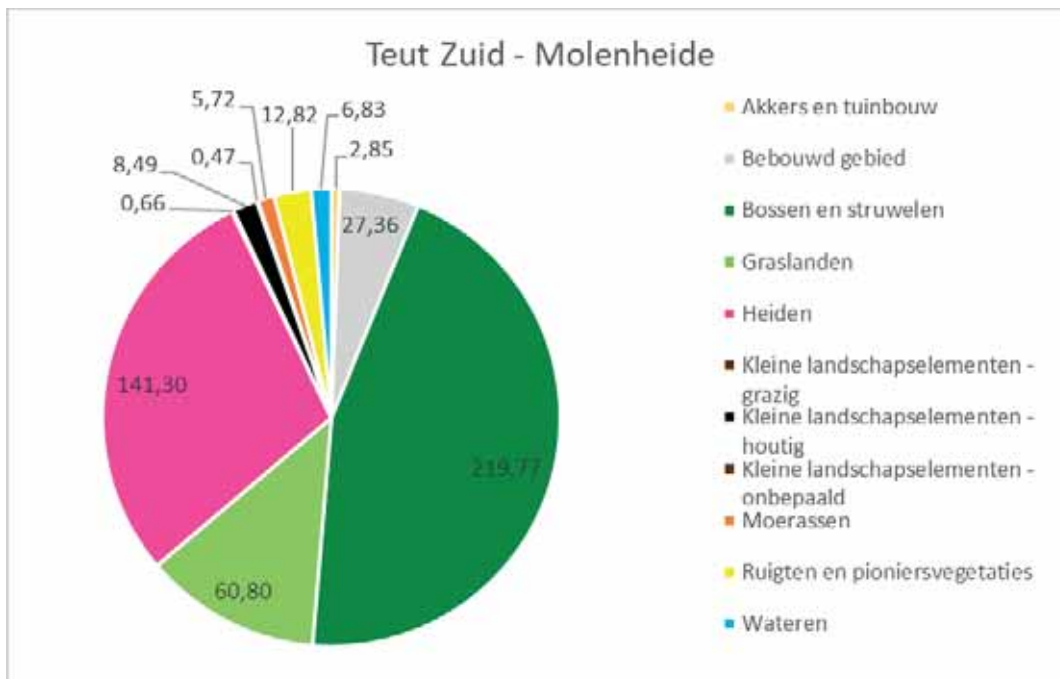
6.3.7.9.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied met een totaal afgebakende oppervlakte van 487ha is het habitat **bossen en struwelen met 219ha** met meest voorkomende habitat. De habitattypes die vallen onder **heiden vormen samen 141ha**. Andere voor de Gladde slang potentieel relevante habitats als **graslanden (60,8ha)** en **ruigten en pioniersvegetaties (12,8ha)** zijn ook goed vertegenwoordigd.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 72 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie De Teut Zuid - Molenheide

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Teut Zuid - Molenheide	Bossen en struwelen	219,77	45,1%
	Heiden	141,30	29,0%
	Graslanden	60,80	12,5%
	Ruigten en pioniersvegetaties	12,82	2,6%
	Wateren	6,83	1,4%
	Akkers en tuinbouw	2,85	0,6%
	Moerassen	5,72	1,2%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,66	0,1%
	Bebouwd gebied	27,36	5,6%
	Kleine landschapselementen - houtig	8,49	1,7%
	Kleine landschapselementen - onbepaald	0,47	0,1%
Totaal		487,07	100,0%

Figuur 109 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie De Teut Zuid – Molenheide

6.3.7.9.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 73) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie De Teut Zuid – Molenheide 7_8) in totaal:

- in **1 jaar** waarnemingen verricht;
- **In totaal werd doorheen de jaren slechts 1 waarneming** ingevoerd;
- **0-waarnemingen: 1 melding. Er werd op die dag gericht gezocht in het gebied.**
- **Er werden tot nu toe nog geen Gladde slangen waargenomen in het gebied.**
- Vóór de aanleg van de E314, de spoorweg, etc. vormde de gebieden Tenhaagdoornheide, De Teut, De Teut Zuid-Molenheide en Zonhoverheide – Schemmersberg één aangesloten heidegebied. Naar onze mening is de kans daarom reëel dat Gladde slang voorkomt in de volledige cluster van gebieden.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 73 Weergave van waarnemingen binnen populatie De Teut Zuid - Molenheide (7_8)

Voor weergave van waarnemingen Gladde slang binnen populatie De Teut Zuid – Molenheide en Zonhoverheide – Schemmersberg zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Er liggen **geen slangenplaten** in het gebied.

6.3.7.9.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie als **'onbekend'**. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is **'beperkt'**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **'zeer groot'**. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als **'goed'**.

6.3.7.9.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is door ons geselecteerd als 'Extra gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

Het onderzoeken van dit deelgebied op het voorkomen van Gladde slang is prioritair en zou dan ook in een volgende 'Inhaalslag' moeten opgenomen worden. Als Gladde slang blijkt voor te komen, zal het gebied mee opgenomen worden in de gestandaardiseerde monitoring van de Vlaamse populaties. Eens meer gegevens beschikbaar zijn over het al dan niet voorkomen van de soort, zal het advies verder uitgewerkt worden.

Tabel 73 Weergave van waarnemingen binnen populatie De Teut Zuid - Molenheide (7_8)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
7	Helchteren	7_8	Teut Zuid - Molenheide	2021	1	1	0	0
7	Helchteren	7_8		1	1	1	0	0

Figuur 110 De Molenheide is een erg waardevol en gevarieerd heidegebied. Tot nu toe werd Gladde slang nog niet waargenomen in het gebied. We veronderstellen echter dat gerichte zoekinspanningen zullen leiden tot de ontdekking van Gladde slang in dit gebied. Foto: Ilf JacobsPopulatie Zonhoverheide – Schemmersberg (ID 7_9)

6.3.7.9.6 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'EXTRA-GEBIED'

Het gebied vormt het meest zuidelijk gelegen deelgebied van de grote natuurcluster met o.a. Tenhaagdoorn en De Teut. Vooral het deelgebied Schemmersberg lijkt geschikt voor de soort.

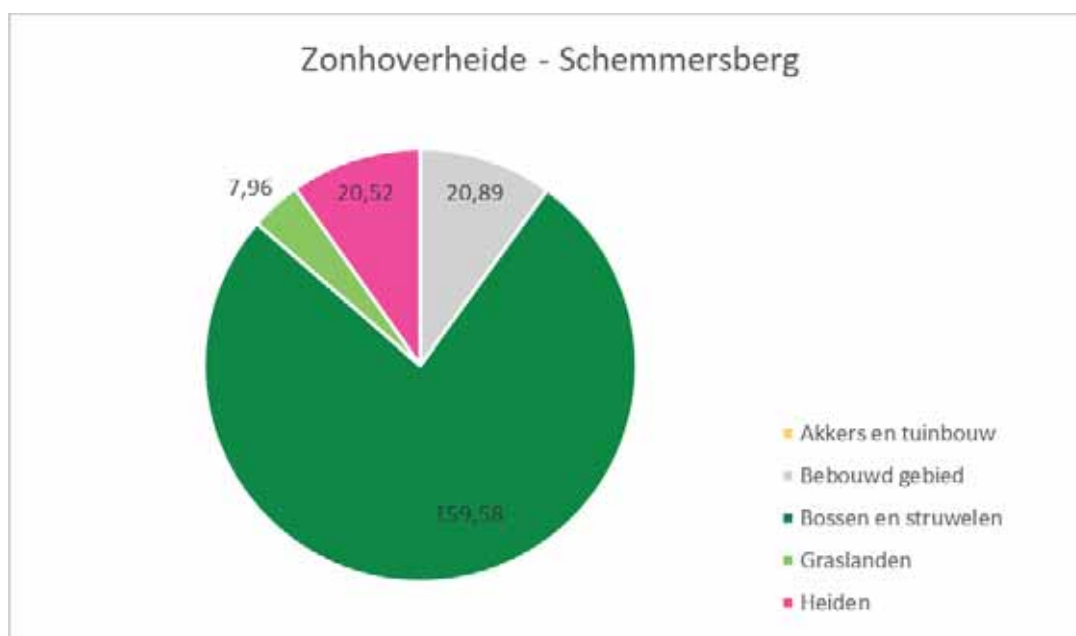
6.3.7.9.7 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied met een **totale oppervlakte van 208ha** is het habitat **bossen en struwelen met 159,6ha** het best vertegenwoordigd. Op de tweede plaats komt **bebouwd gebied met 20,89ha**. Deze oppervlakte is niet meer actueel. Het terrein in het oosten bestaat momenteel uit pioniersvegetaties. **Heiden (n=20,5ha)** en **graslanden (n=7,96ha)** vormen de meest geschikte habitats voor Gladde slang. Aan de Schemmersberg is tevens een middelgrote ontzaveling aanwezig. Deze locatie bestaat momenteel veelal uit open zand, pioniersvegetaties en steilkanten.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 74 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Zonhoverheide - Schemmersberg

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Zonhoverheide - Schemmersberg	Bossen en struwelen	159,58	76,4%
	Bebouwd gebied (historisch)	20,89	10,0%
	Heiden	20,52	9,8%
	Graslanden	7,96	3,8%
	Akkers en tuinbouw		
Totaal		208,94	100,0%

Figuur 111 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Zonhoverheide – Schemmersberg

6.3.7.9.8 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 75Tabel 61) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Zonhoverheide – Schemmersberg (7_9) in totaal:

- Er werd in dit (deel)gebied **nog niet gezocht naar de soort** waardoor er nog geen waarnemingen verricht werden.
- Zoals weergegeven bij gebied De Teut Zuid – Molenheide achten we het reëel dat Gladde slang ook in dit deelgebied voorkomt.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 75 Weergave van waarnemingen binnen populatie Zonhoverheide - Schemmersberg (7_9)

Voor weergave van waarnemingen Gladde slang binnen populatie De Teut Zuid – Molenheide en Zonhoverheide – Schemmersberg zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Er liggen **geen slangenplaten** in het gebied.

Figuur 112 Beeld op de ontzaveling ter hoogte van Schemmersberg. Gladde slang werd in dit gebied voorlopig nog niet vastgesteld. Foto: Ilf Jacobs

6.3.7.9.9 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie als **'onbekend'**. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is **'beperkt'**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **'gemiddeld'**. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als **'goed'**.

6.3.7.9.10 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Extra gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

Het onderzoeken van dit deelgebied op het voorkomen van Gladde slang is prioritair en zou dan ook in een volgende 'Inhaalslag' moeten opgenomen worden. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over het al dan niet voorkomen en de actuele verspreiding van de soort, wat ons in staat zal stellen een beheeradvies te maken.

Tabel 75 Weergave van waarnemingen binnen populatie Zonhoverheide - Schemmersberg (7_9)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
7	Helchteren	7_9	Zonhoverheide - Schemmersberg	2021	0	0	0	0
7	Helchteren	7_9_		0	0	0	0	0

6.3.7.10 Populatie Genk/Opglabbeek Zwarte Berg (LiLa) (ID 7_10)

6.3.7.10.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'NIEUW-GEBIED'

Het gebied wordt gedomineerd door de aanwezigheid van een bijzonder steile terril en schrale (pioniers-)graslanden en ruigten. Het gebied werd in het verleden nauwelijks bezocht, waardoor de kennis over de aanwezige natuurwaarden beperkt is. Opvallend was de ontdekking van een populatie Zadelsprinkhaan in het recente verleden. In 2022 werd Gladde slang door gerichte zoekinspanningen voor het eerst waargenomen in dit gebied. Er zijn dus twee absolute topsoorten op korte tijd ontdekt. Het zijn allebei kritische soorten, zowel mbt habitatvoorkeur als qua ecologische verbindingen met andere gebieden. Beide soorten zijn namelijk zeer gevoelig voor versnippering van hun leefgebied, zowel door transportinfrastructuur als door ongeschikt leefgebied.

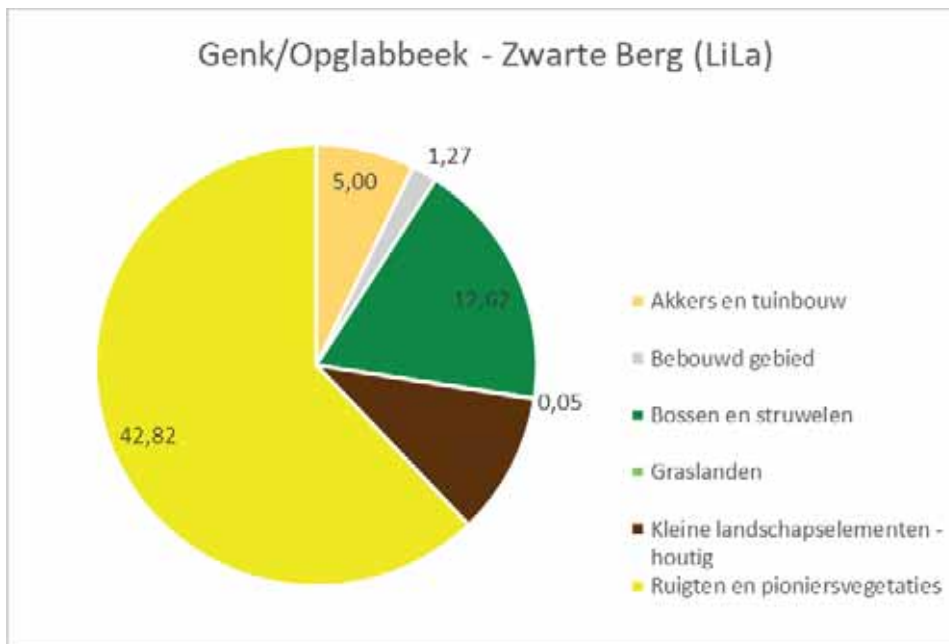
6.3.7.10.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied met een **totale oppervlakte van 68,9ha** nemen de **ruigten en pioniersvegetaties de grootste oppervlakte in (n= 42,8ha)**. Verder bestaat het gebied uit **12,6ha bossen en struwelen**.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 76 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa)

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa)	Ruigten en pioniersvegetaties	42,82	62,1%
	Bossen en struwelen	12,62	18,3%
	Bebouwd gebied	1,27	1,8%
	Kleine landschapselementen - houtig	7,17	10,4%
	Akkers en tuinbouw	5,00	7,3%
	Graslanden	0,05	0,1%
Totaal		68,92	100,0%

Figuur 113 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa)

6.3.7.10.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 77Tabel 61) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Genk/Opglabbeek – Zwart Berg (7_10) in totaal:

- **Enkel in 2022** werden waarnemingen verricht
- **In totaal werden in 2022 elf waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 10 meldingen**
- **1 effectieve Gladde slang-waarneming** werd verricht waarbij
- **2 Gladde slangen** werden waargenomen.
- Deze waarnemingen zijn van groot belang o.w.v de ruimtelijke ligging van het gebied.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 77 Weergave van waarnemingen binnen populatie Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa) (7_10)

Voor weergave van waarnemingen Gladde slang binnen populatie Genk/Opglabbeek – Zwarte Berg (LiLa) zie:

‘Niet gecensureerde versie van dit rapport’

Er werden in **2022 in totaal 10 slangenplaten uitgelegd** in het gebied. Zie:

‘Niet gecensureerde versie van dit rapport’

6.3.7.10.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie als **‘onbekend’**. De soort werd er immers nog maar in 2022 ontdekt. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is **‘beperkt’**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **‘gemiddeld’**. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als **‘matig’**.

6.3.7.10.5 Advies, kansen en knelpunten

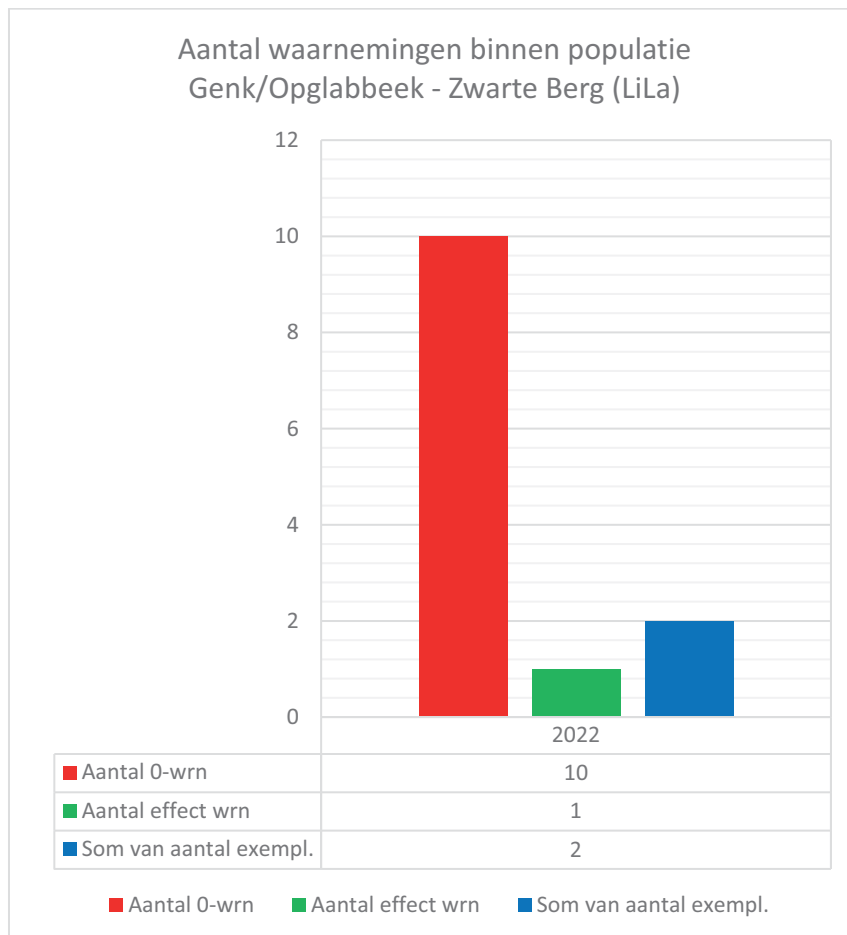
Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als ‘Nieuw gebied’ en maakt geen deel uit van het project ‘Inhaalslag’. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht ‘Inhaalslag’.

Het gebied vormt een bijzonder belangrijk stapsteengebied tussen de metapopulatie/cluster Helchteren en Nationaal Park Hoge Kempen. Het optimaliseren van het habitat voor Gladde slang in functie van de duurzame instandhouding van de aanwezige populatie is belangrijk, naast opwaardering van de verbinding naar het noordwesten richting Schietveld Helchteren en naar het oosten – zuidoosten richting Vliegveld Zwartberg. Voor deze laatste verbinding dient de drukke baan N76 overbrugd te worden. Er zijn plannen in deze zone voor de aanleg van een ecoduct. We kunnen deze beleidskeuze enkel onderschrijven. De aanleg van een ecoduct of andere robuuste én functionele ontsnippering die de uitwisseling tussen de gebieden Genk/Opglabbeek – Zwart Berg (LiLa) (7_10) en Vliegveld Zwartberg (7_11) mogelijk maakt, is essentieel i.h.k.v. de genetische uitwisseling tussen de verschillende (meta-)populaties.

De soort werd recent ontdekt in het gebied Genk/Opglabbeek – Zwarte Berg (LiLa), wat zeer belangrijk is. In de toekomst zal verder ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 77 Weergave van waarnemingen binnen populatie Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa) (7_10)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
7	Helchteren	7_10	Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa)	2022	11	10	1	2
7	Helchteren	7_10_subtotaal		1	11	10	1	2

Figuur 114 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa) (7_10)

6.3.7.11 Populatie Vliegveld Zwartberg (ID 7_11)

6.3.7.11.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'.

Vliegveld Zwartberg is een waardevol heide- en bosgebied gelegen tussen de gebieden Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa) enerzijds en Terril Klaverberg en omgeving anderzijds. Het is een gevarieerd gebied dat beheerd wordt door stad Genk. Er wordt volop ingezet op habitatherstel en de verbindingen met nevenliggende habitats.

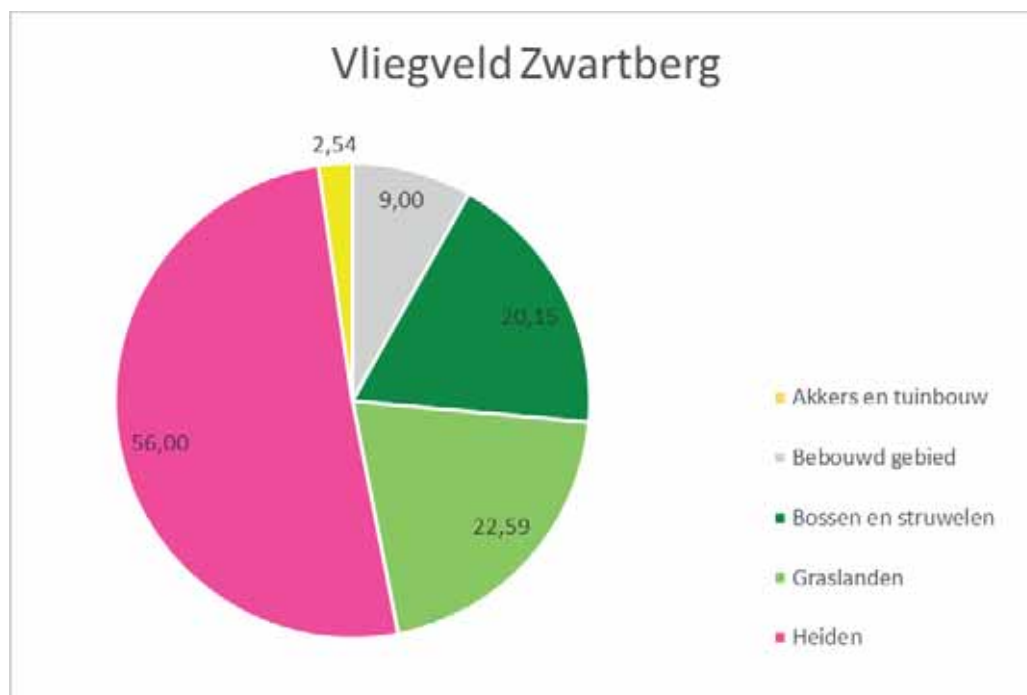
6.3.7.11.2 Habitatbeschrijving

Het gebied heeft een **totale grootte van 110,3ha**. Het habitattype **heiden vormt met 56ha** het meest voorkomende habitat. Verder zijn er **22,6ha aan graslanden** aanwezig en **20,15ha aan bossen en struwelen**.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 78 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Vliegveld Zwartberg

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Vliegveld Zwartberg	Heiden	56,00	50,8%
	Graslanden	22,59	20,5%
	Bossen en struwelen	20,15	18,3%
	Bebouwd gebied	9,00	8,2%
	Ruigten en pioniersvegetaties	2,54	2,3%
Totaal		110,27	100,0%

Figuur 115 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Vliegveld Zwartberg

6.3.7.11.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 79) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Vliegveld Zwartberg (7_11) in totaal:

- in **2 verschillende jaren** waarnemingen verricht (2020 en 2022)
- **In totaal werden doorheen de jaren 18 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 17 meldingen**
- **1 effectieve Gladde slang-waarneming** verricht waarbij
- **1 vervellingshuidje van Gladde slang werd aangetroffen in 2020.**
- Ondanks de controle van de slangenplaten werd de soort in 2022 niet aangetroffen in het gebied.
- Het jaar 2022 was omwille van de extreme weersomstandigheden een bijzonder moeilijk jaar voor de monitoring van Gladde slang. Mogelijk heeft dat meegespeeld bij het feit dat we de soort niet hebben kunnen vaststellen.
- Het gebied wordt onvoldoende frequent bezocht door natuurliefhebbers. Hierdoor is de kans op meldingen van de mysterieuze Gladde slang nog geringer.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 79 Weergave van waarnemingen binnen populatie Vliegveld Zwartberg (7_11)

Voor weergave van waarnemingen Gladde slang binnen populatie Vliegveld Zwartberg zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

In het gebied werden in de loop van voorjaar 2022 in totaal **17 slangenplaten** aangebracht.

Voor weergave van locatie van slangenplaten en BWK-kartering binnen populatie Vliegveld Zwartberg zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.7.11.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als '**klein**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**beperkt**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**goed**'.

6.3.7.11.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Inhaalslag-gebied'.

De aanwezigheid van Gladde slang werd in 2020 vastgesteld: een vervellingshuidje werd aangetroffen net ten noorden van de landingsbaan. We zijn ervan overtuigd dat een volgehouden zoekinspanning zal leiden tot de verdere herbevestiging van de soort binnen dit gebied. Het verder onderzoeken van dit deelgebied op het voorkomen van Gladde slang is prioritair en zou in een volgende 'Inhaalslag' moeten opgenomen worden.

Buiten de gekende maatregelen die bijdragen tot de instandhouding en/of optimalisatie van het leefgebied van Gladde slang, kan binnen Vliegveld Zwartberg extra aandacht gaan naar:

- de aanleg van takkenhopen en slangenhopen bij het geplande heideherstel van verboste zones.
- ten noorden van de landingsbaan zijn ruige graslanden aanwezig. Deze hebben mogelijk niet de hoogste botanische waarde maar kunnen een essentieel onderdeel uitmaken van het

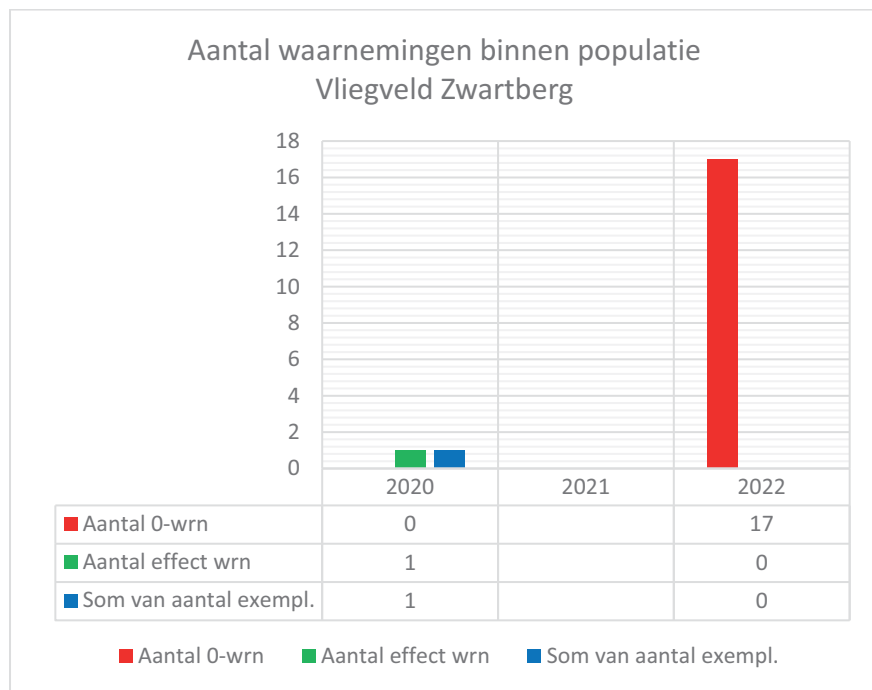
functioneel leefgebied van de aanwezige populatie Gladde slang. Het vrijwaren van ruige graslanden is in deze zone belangrijk.

- Veelal in de randen van het gebied zijn op verschillende locaties wat 'rommelige' stukjes aanwezig met o.a. Brem, Duinriet, etc. Deze structuurrijke zones huisvesten een belangrijke populatie Zadel sprinkhaan en hebben ook voor Gladde slang een toegevoegde waarde.
- Zoals reeds gemeld is de creatie van een robuuste en functionele verbinding tussen Vliegveld Zwartberg (7_11) en Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa) (7_10) bijzonder belangrijk.
- In het verleden werd reeds erg goed werk verricht door een heidecorridor aan te leggen tussen de 'heidekern' van Vliegveld Zwartberg en het gebied Terril Klaverberg en omgeving (8_10).
- De verbinding tussen de metapopulatie/cluster NP Hoge Kempen en metapopulatie/cluster Helchteren kan waarschijnlijk het vlotste gecreëerd worden via de gebieden Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa) (7_10), Vliegveld Zwartberg (7_11) en Terril Klaverberg en omgeving (8_10). Een erg belangrijke rol in het kader van deze verbinding ligt bij het voormalige Kolenspoor. Dit Kolenspoor start in het noordoosten binnen het leefgebied van Gladde slang in gebied Vossenbergh Oost (8_2) en loopt dan naar het zuidwesten via de gebieden Vossenbergh west (8_3), Bosheide Noord - Kleine homo – Stokkemberbos (8_4), Kolenspoor (8_8), Grindgroeve (8_6), Omgeving Karting Genk (8_9) tot de onmiddellijke omgeving van Terril Klaverberg en omgeving (8_10).
- Tussen de gebieden Omgeving Karting Genk (8_9) enerzijds en Terril Klaverberg en omgeving (8_10) anderzijds vormt het Kolenspoor ter hoogte van de Steenweg (N723) anno 2023 één van de enige – zonet enige- zone waar nog een functionele verbinding gecreëerd/gevrijwaard kan worden voor Gladde slang. Met de nodige urgentie dient daarom deze locatie duurzaam gevrijwaard en ingericht worden.

In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 79 Weergave van waarnemingen binnen populatie Vliegveld Zwartberg (7_11)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
7	Helchteren	7_11	Vliegveld Zwartberg	2020	1	0	1	1
7	Helchteren	7_11	Vliegveld Zwartberg	2022	17	17	0	0
7	Helchteren	7_11_subtotaal		2	18	17	1	1

Figuur 116 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Vliegveld Zwartberg (7_11)

6.3.8 Metapopulatie/cluster NP Hoge Kempen (ID 8)

6.3.8.1 Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster

De metapopulatie/cluster Nationaal Park Hoge Kempen (ID 8) is gelegen in het oosten van de Provincie Limburg. Binnen deze metapopulatie/cluster werden anno 2022 in totaal 18 (deel)gebieden afgebakend.

Van noord naar zuid is het eerste gebied dat deel uitmaakt van deze metapopulatie/cluster het Bergerven (8_1). Het onderdeel van het gebied met plassen en open vegetaties is aangeduid als SBZ-gebied, nl. Itterbeek met Brand, Jagersborg en Schootsheide en Bergerven, meerbepaald deelgebied BE2200034-2

De eerder kleine gebieden Vossenbergh oost (8_2) en Vossenbergh west (8_3) sluiten aan bij bovenstaand gebied en vormen - naast het leefgebied van een populatie Gladde slang - tevens een belangrijke ecologische verbinding met de grote natuurgebieden verder naar het zuiden.

Het bijzonder grote gebied Bosheide Noord - Kleine homo – Stokkemerbos (8_4) behoort tot het SBZ Mechelse heide en vallei van de Ziepbeek BE2200035-1

Het Ruwmortelven, dat deel uitmaakt van dit gebied, is afgebakend als deelgebied BE2200043-3 van SBZ Bosbeekvallei en aangrenzende bos- en heidegebieden te As-Opplabbeek-Maaseik.

Centraal in deze metapopulatie bevinden zich de kerngebieden van de Mechelse heide met de (deel)gebieden Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril eisdien (8_5), Grindgroeve (8_6) en Mechelse hei (8_7). Deze gebieden zijn alle opgenomen in SBZ Mechelse heide en vallei van de Ziepbeek, deelgebied BE2200035-1. De groeves binnen deze gebieden maken geen deel uit van de SBZ-afbakeningen.

Ten westen van de Europalaan (N75), en met elkaar verbonden via het Kolenspoor, bevinden zich de gebieden Kolenspoor (8_8), Omgeving Karting Genk (8_9), Terril Klaverberg en omgeving (8_10) en Heiderbos (8_11). De laatste twee gebieden zijn gedeeltelijk afgebakend als SBZ-gebied Bosbeekvallei en aangrenzende bos- en heidegebieden te As-Opplabbeek-Maaseik, meer bepaald als deelgebieden BE2200043-1, BE2200043-2 en BE2200043-4.

Ten zuiden van de E314, en verbonden via het ecoduct Kikbeek, liggen de gebieden Kikbeekbron (8_12), Duivelsberg - Vallei van de Ziepbeek (8_13), Kasteel Daalbroek (8_14) en Neerharerheide – Pietersembos (8_15). Alle grotendeels afgebakend binnen SBZ Mechelse heide en vallei van de Ziepbeek, deelgebied BE2200035-1.

Twee recent afgebakende gebieden voor Gladde slang, nl. Militair Domein Zutendaal (8_16) en Kattevennen (8_17), liggen eveneens ten zuiden van de E314 en zijn ten westen gesitueerd van de natuurkernen Kikbeekbron en Vallei van de Ziepbeek. Deze gebieden zijn niet opgenomen als SBZ-gebieden. Ze zijn via de bermbrug Weg naar Heiwijk en verder westwaarts via het ecoveloduct Wiemesmeer verbonden met de bossen ten noorden van de E314.

In 2022 werd een onverwachte waarneming verricht in een berm van het knooppunt van het Albertkanaal met Koning Albertkanaal. Het afgebakende gebied Kanaaltaluds en Sappi (8_18) wordt gevormd door de kanaalbermen van het Albertkanaal en Koning Albert kanaal (de verbinding met de Zuid-Willemsvaart) en een oude spoorwegbedding in de onmiddellijke omgeving. Een deel van het gebied is afgebakend als SBZ Overgang Kempen-Haspengouw, deelgebied BE2200042-4.

Voor een beeld op de situering van deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar:

Figuur 117 Situering van metapopulatie/cluster Nationaal Park Hoge Kempen - algemeen overzicht

Figuur 118 Situering van metapopulatie/cluster Nationaal Park Hoge Kempen – noordelijk deel metapopulatie/cluster

Figuur 119 Situering van metapopulatie/cluster Nationaal Park Hoge Kempen – zuidelijk deel metapopulatie/cluster

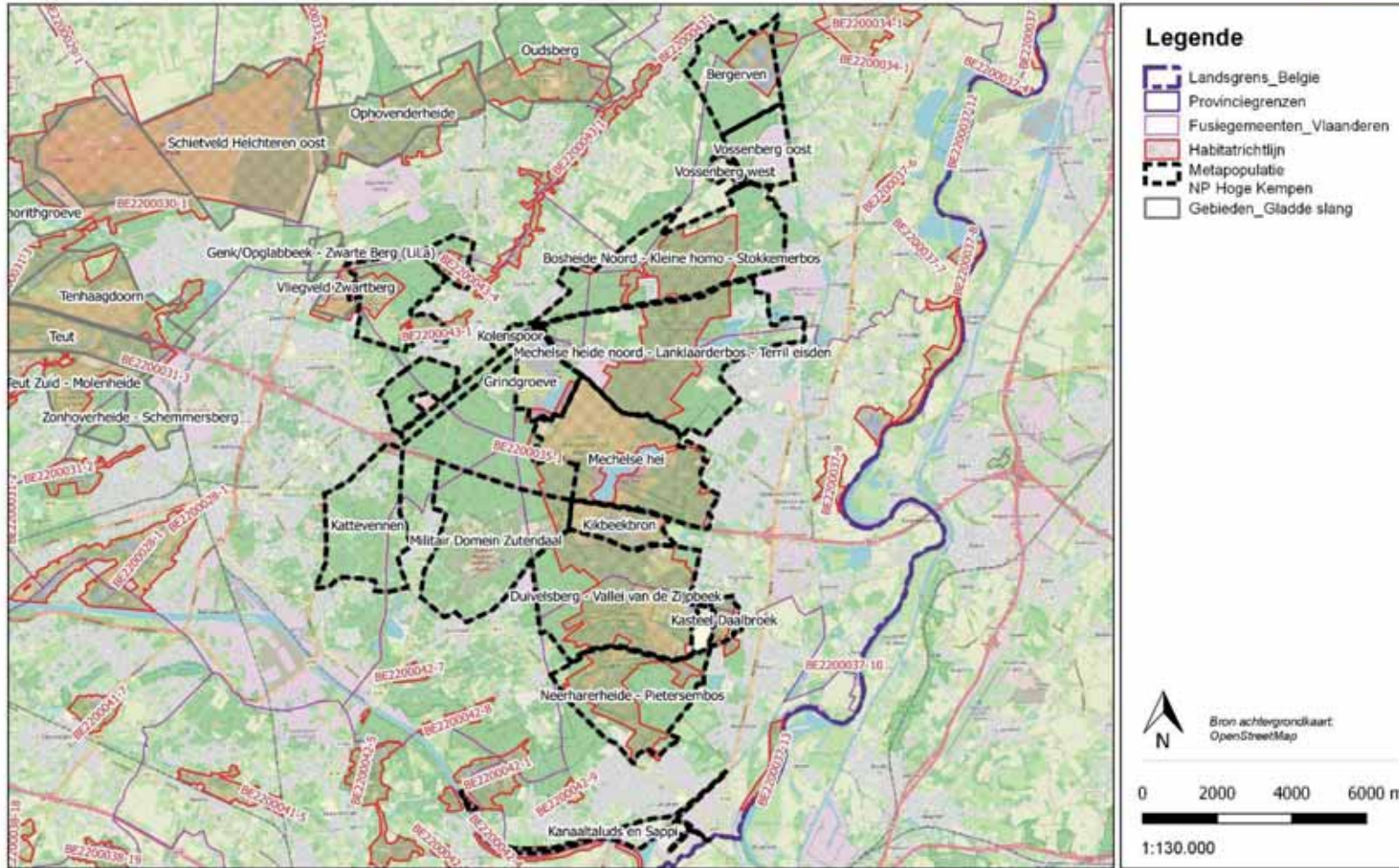
Op basis van de gegevens (zie Tabel 80Tabel 57) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor metapopulatie/cluster 'NP Hoge Kempen (ID 8)' in totaal:

- **547 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 93 meldingen.**
- **454 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht, waarbij in totaal
- het impressionante aantal van **720 exemplaren** doorgegeven werden.

Voor een verhouding van de waarnemingen binnen metapopulatie/cluster 'NP Hoge Kempen (ID 8)' wordt verwezen naar:

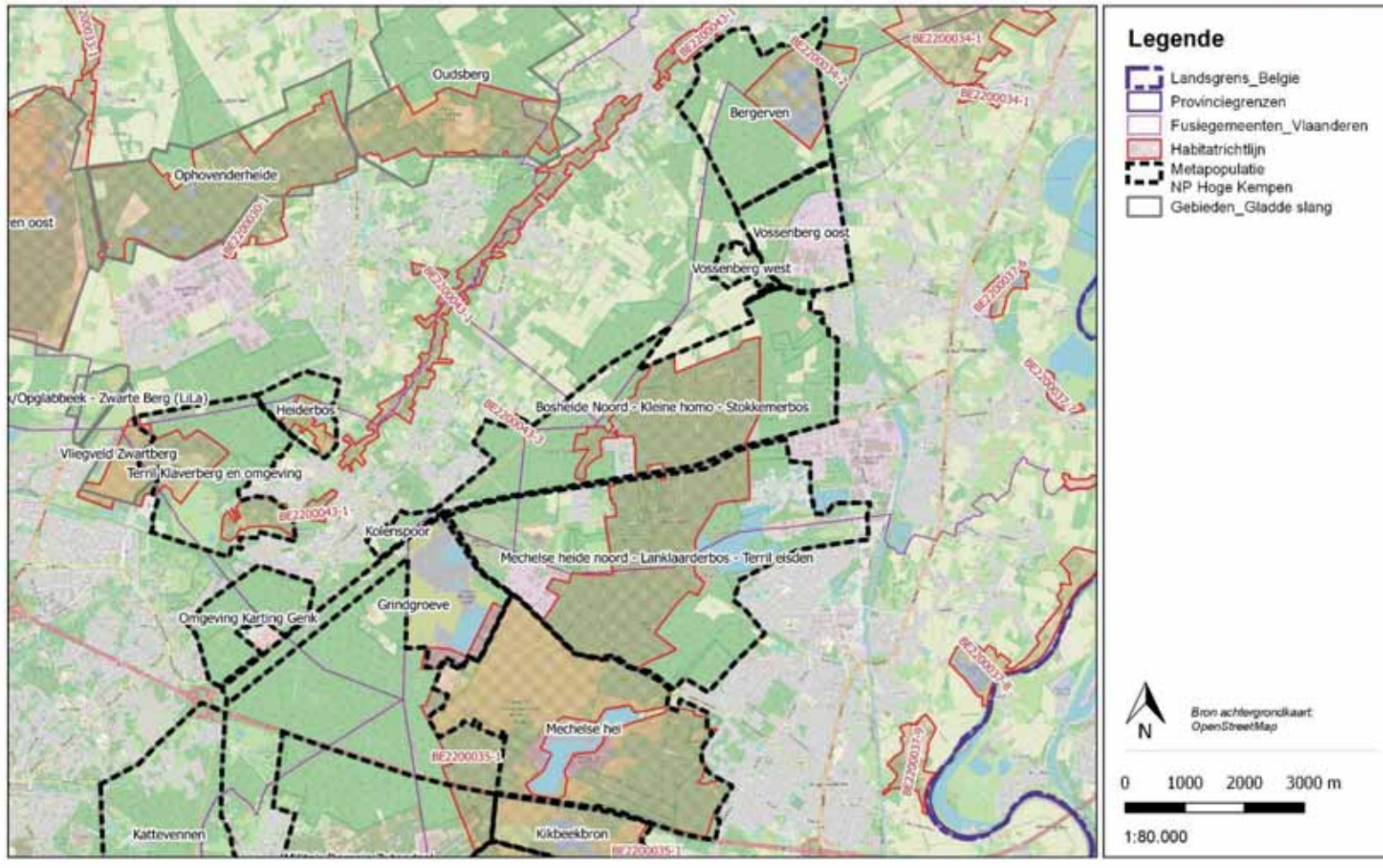
Figuur 120 Metapopulatie/cluster NP Hoge Kempen met weergave van (deel)populatie(s), het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren Gladde slang.

Situering (meta)populaties Gladde slang Nationaal Park Hoge Kempen - OVERZICHT

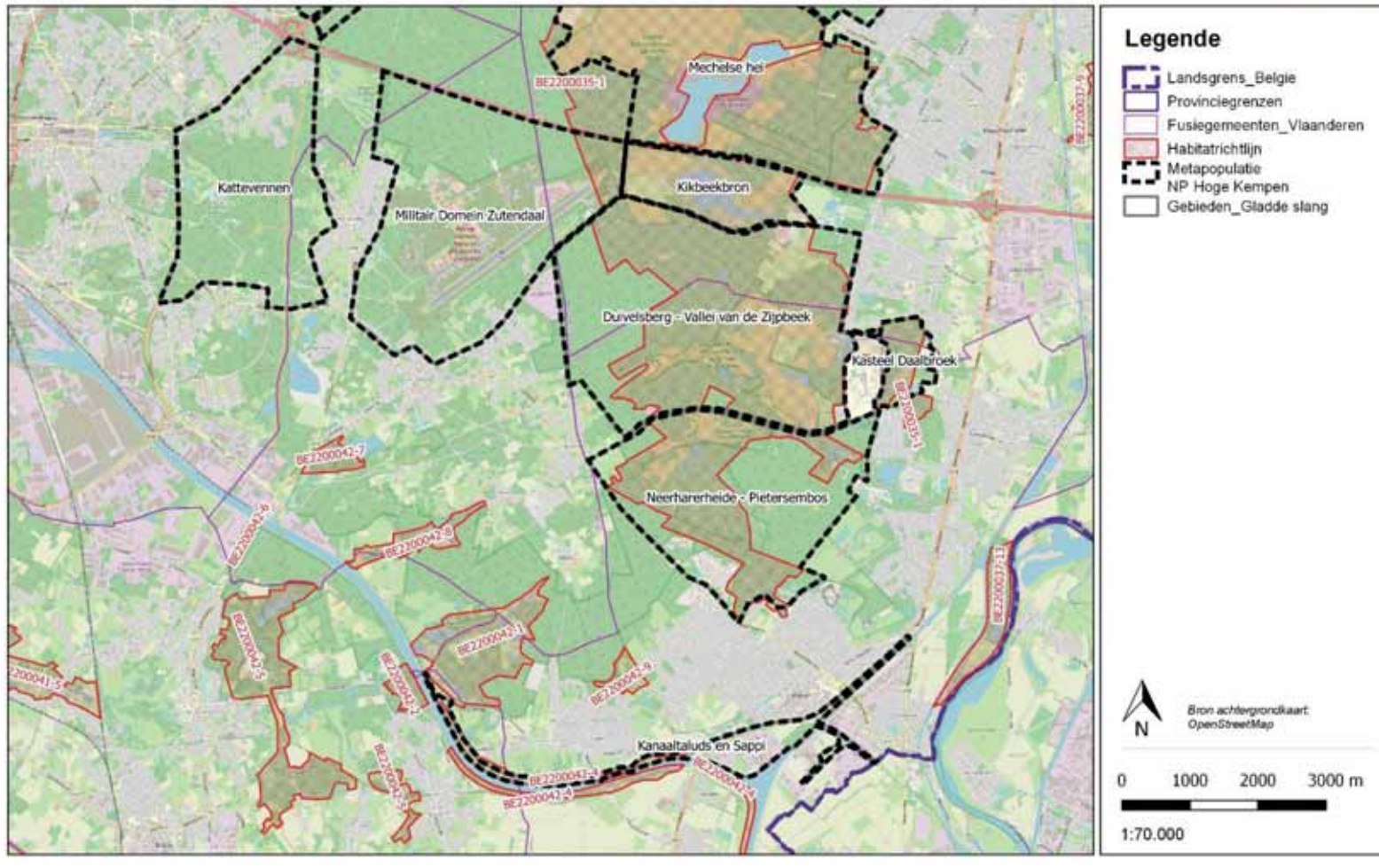
Figuur 117 Situering van metapopulatie/cluster Nationaal Park Hoge Kempen - algemeen overzicht

Situering (meta)populaties Gladde slang Nationaal Park Hoge Kempen - NOORD

Figuur 118 Situering van metapopulatie/cluster Nationaal Park Hoge Kempen – noordelijk deel metapopulatie/cluster

Situering (meta)populaties Gladde slang Nationaal Park Hoge Kempen - ZUID

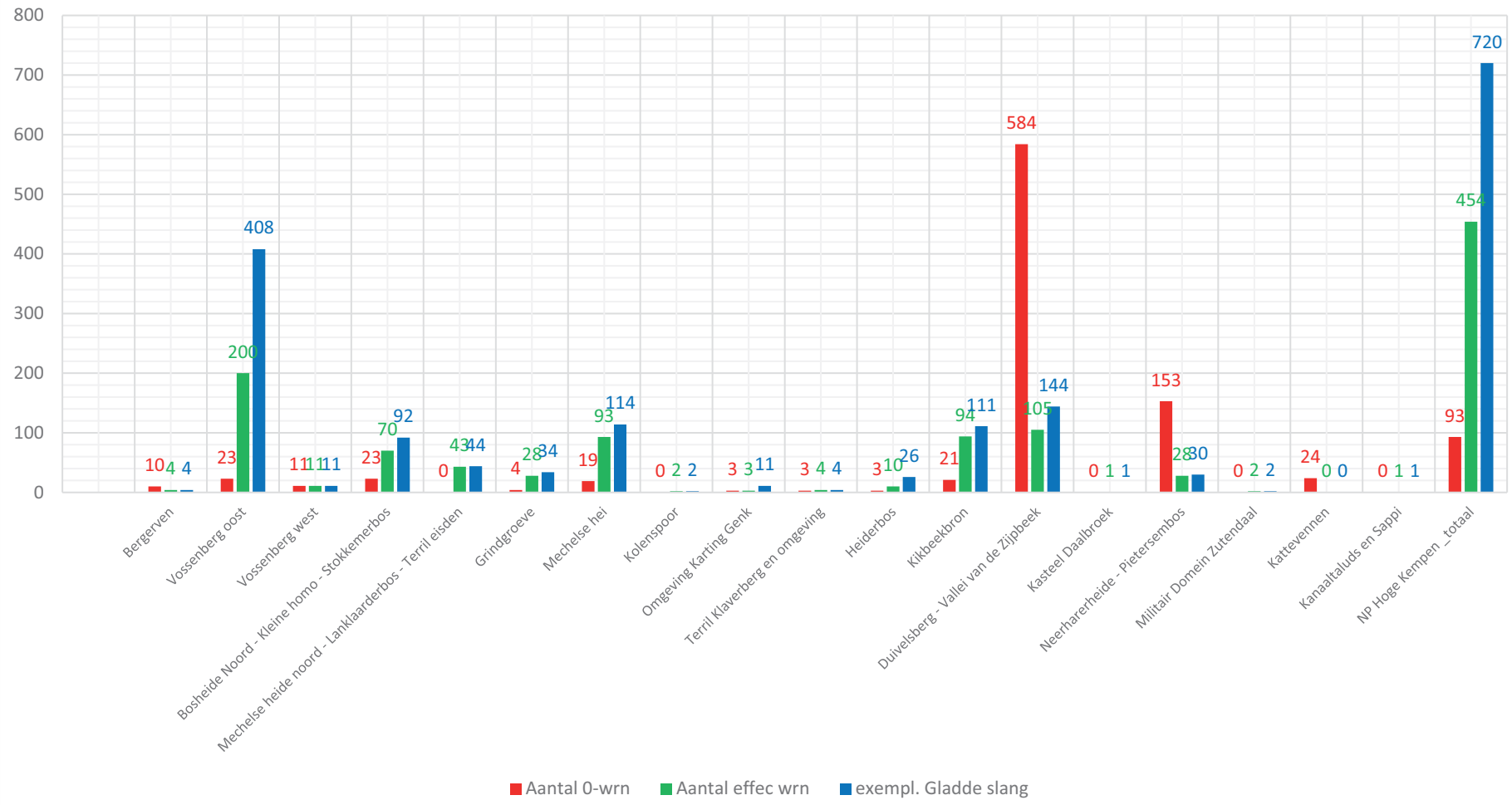
Figuur 119 Situering van metapopulatie/cluster Nationaal Park Hoge Kempen – zuidelijk deel metapopulatie/cluster

Tabel 80 Metapopulatie/cluster NP Hoge Kempen met weergave van (deel)populatie(s), de som van jaren waarbinnen waarnemingen verricht werden, het totaal aantal waarnemingen, het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren Gladde slang.

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren met wrn	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effec wrn	exempl. Gladde slang
8	NP Hoge Kempen	8_1	Bergerven	5	14	10	4	4
8	NP Hoge Kempen	8_2	Vossenbergr oost	13	223	23	200	408
8	NP Hoge Kempen	8_3	Vossenbergr west	5	22	11	11	11
8	NP Hoge Kempen	8_4	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemerbos	9	93	23	70	92
8	NP Hoge Kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisdén	11	43	0	43	44
8	NP Hoge Kempen	8_6	Grindgroeve	8	32	4	28	34
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	18	112	19	93	114
8	NP Hoge Kempen	8_8	Kolenspoor	2	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_9	Omgeving Karting Genk	2	6	3	3	11
8	NP Hoge Kempen	8_10	Terril Klaverbergr en omgeving	1	7	3	4	4
8	NP Hoge Kempen	8_11	Heiderbos	4	13	3	10	26
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	17	115	21	94	111
8	NP Hoge Kempen	8_13	Duivelsbergr - Vallei van de Zijpbeek	12	689	584	105	144
8	NP Hoge Kempen	8_14	Kasteel Daalbroek	1	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_15	Neerharerheide - Pietersembos	6	181	153	28	30
8	NP Hoge Kempen	8_16	Militair Domein Zutendaal	2	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_17	Kattevennen	1	24	24	0	0
8	NP Hoge Kempen	8_18	Kanaaltaluds en Sappi	1	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen_totaal			73	547	93	454	720

Verhouding waarnemingen binnen metapopulatie/cluster NP Hoge Kempen

Figuur 120 Metapopulatie/cluster NP Hoge Kempen met weergave van (deel)populatie(s), het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren Gladde slang

6.3.8.2 Populatie Bergerven (ID 8_1)

6.3.8.2.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Bergerven is een gebied waarvan het voorkomen van Gladde slang reeds geruime tijd bekend is. Het aantal waarnemingen is echter zeer beperkt. Het gebied wordt beheert door Limburg Landschap vzw

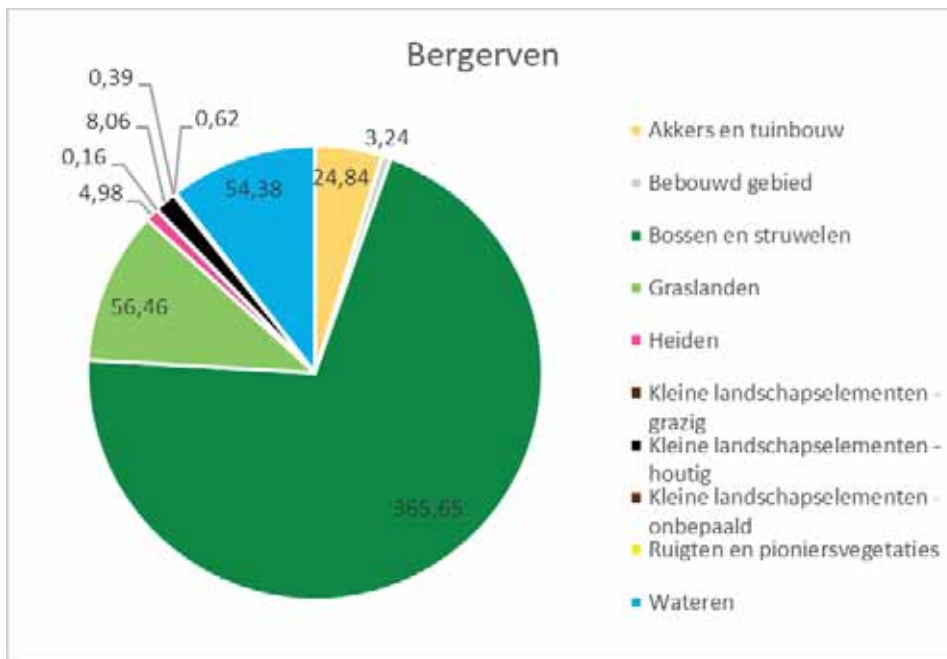
6.3.8.2.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied met een totaal afgebakende **oppervlakte van 518,8ha** is het habitat **bossen en struwelen met 365,7ha het meest voorkomend**. Op de tweede plaats komen **graslanden met 56,5ha**. Er is tevens voor een kleine **5ha aan heiden** aanwezig.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 81 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Bergerven

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Bergerven	Bossen en struwelen	365,65	70,5%
	Graslanden	56,46	10,9%
	Wateren	54,38	10,5%
	Akkers en tuinbouw	24,84	4,8%
	Kleine landschapselementen - houtig	8,06	1,6%
	Heiden	4,98	1,0%
	Bebouwd gebied	3,24	0,6%
	Kleine landschapselementen - onbepaald	0,39	0,1%
	Ruigten en pioniersvegetaties	0,62	0,1%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,16	0,0%
Totaal		518,77	100,0%

Figuur 121 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Bergerven

6.3.8.2.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 82) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Bergerven (8_1) in totaal:

- in **5 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 14 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 10 meldingen**
- **4 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht, waarbij in totaal
- **4 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- Het gebied werd tot nog toe beperkt onderzocht op Gladde slang, wat resulteert in lage aantallen waarnemingen.
- De waarnemingen van Gladde slang bevinden zich alle in de halfopen zone in het zuidoostelijke deel van het gebied. Het is deze zone die aansluit op Vossenbergh oost, waar een grote populatie Gladde slang van bekend is.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 82 Weergave van waarnemingen binnen populatie Bergerven (8_1)

Voor weergave van waarnemingen Gladde slang binnen populatie Bergerven zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

In het gebied werden in de loop van 2021-2022 in totaal **10 slangenplaten** uitgelegd.

Voor weergave van locatie van slangenplaten en BWK-kartering binnen populatie Bergerven zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.8.2.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als **'klein'**. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is **'beperkt'**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **'gemiddeld'**. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als **'matig'**.

6.3.8.2.5 Advies, kansen en knelpunten

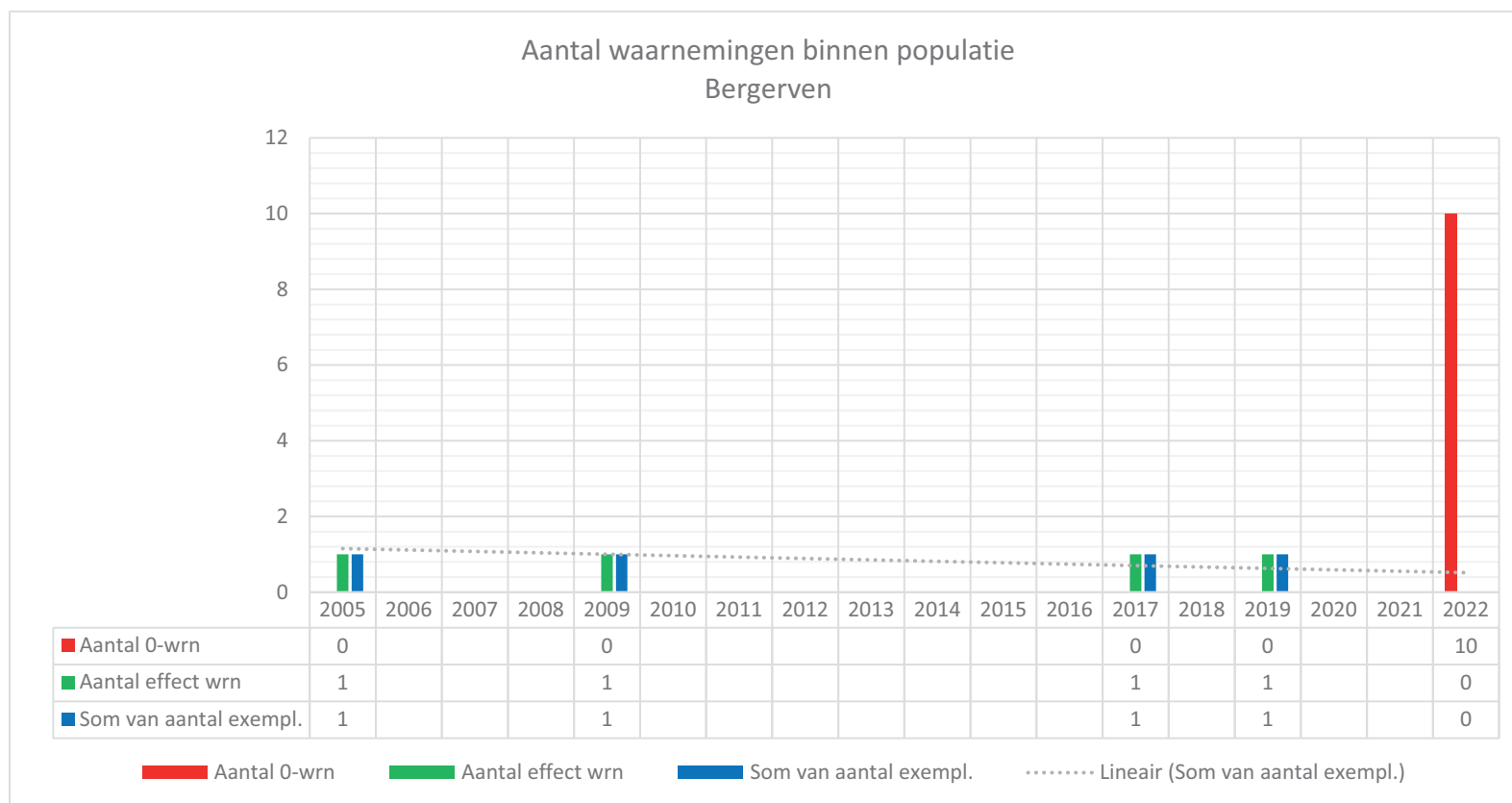
Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

De verbinding van Bergerven met Vossenbergh oost en west is belangrijk voor de duurzame instandhouding van deze deelpopulatie. Er dient bekeken te worden of de Brugstraat een knelpunt vormt voor de soort. Zoja, dan kunnen best maatregelen genomen worden om de uitwisseling van Gladde slangen tussen de verschillende gebieden mogelijk te maken.

De slangenplaten zijn recent aangebracht en het monitoringstraject wordt opgestart. Dit zal ons in de toekomst een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 82 Weergave van waarnemingen binnen populatie Bergerven (8_1)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_1	Bergerven	2005	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_1	Bergerven	2009	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_1	Bergerven	2017	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_1	Bergerven	2019	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_1	Bergerven	2022	10	10	0	0
8	NP Hoge Kempen	8_1_subtotaal		5	14	10	4	4

Figuur 122 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Bergerven (8_1)

6.3.8.3 Populatie Vossenberg oost (ID 8_2)

6.3.8.3.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Vossenberg oost is een gebied waarvan reeds geruime tijd geweten is dat Gladde slang er voorkomt. Het gebied werd de afgelopen jaren zeer intensief opgevolgd, wat resulteert in zeer hoge aantallen waarnemingen.

6.3.8.3.2 Habitatbeschrijving

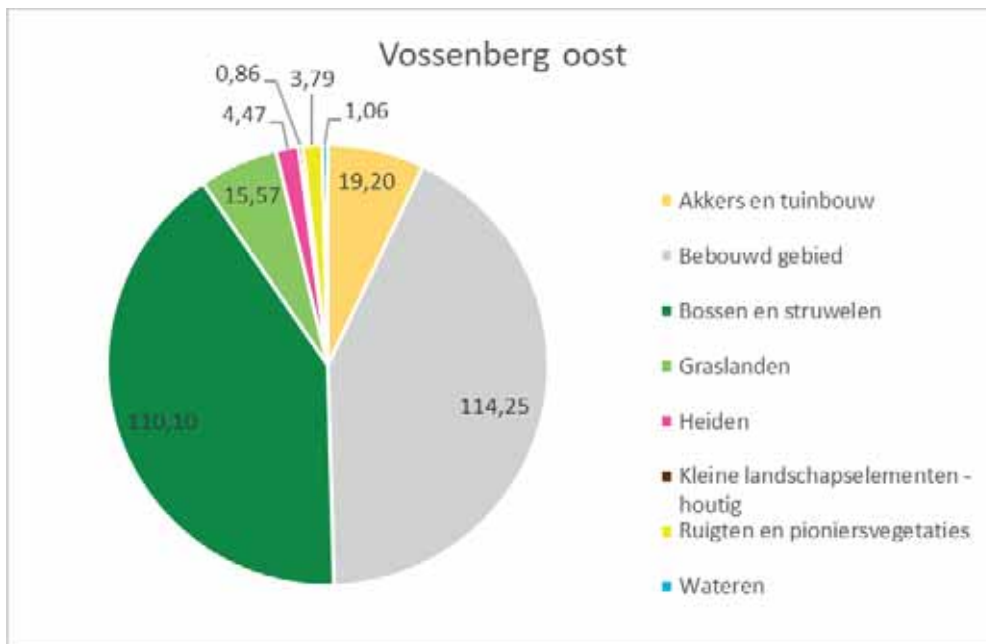
Binnen het gebied met een totale afgebakende oppervlakte neemt **bebouwd gebied de grootste oppervlakte in (n=114,3ha)**. Op tweede plaats komen **bossen en struwelen met 110,1ha**. De voor Gladde slang relevante habitats als **graslanden en heiden** nemen respectievelijk **15,6 en 4,5ha** voor hun rekening.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

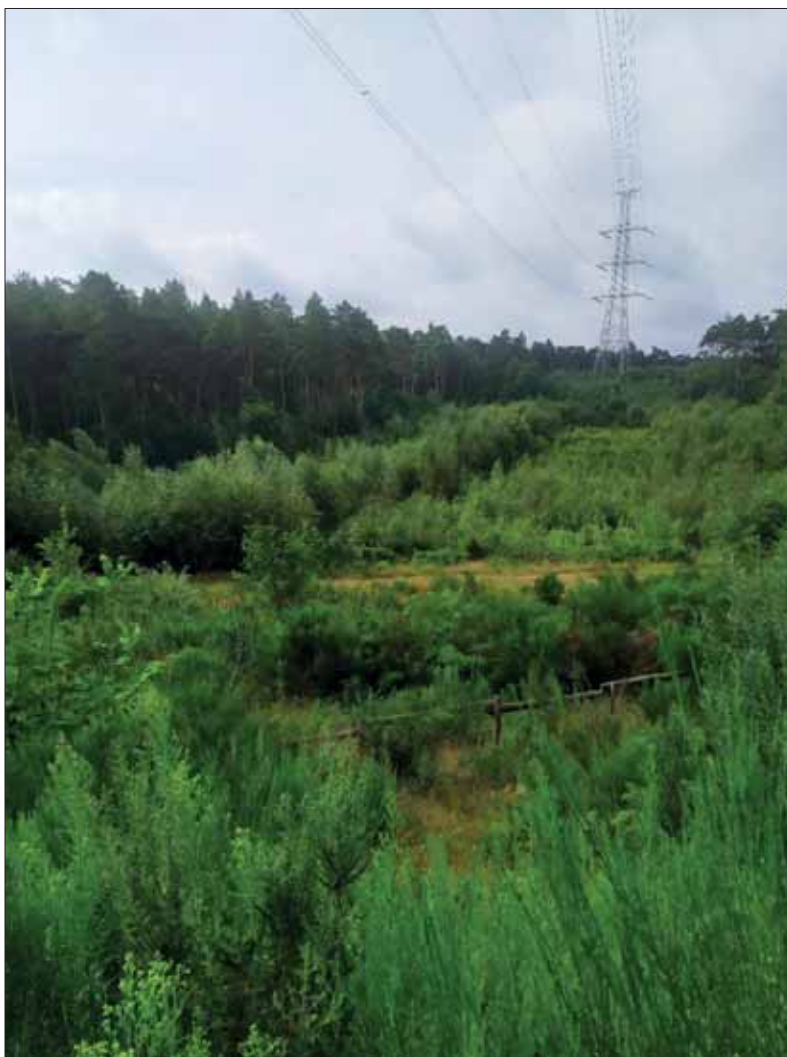
Tabel 83 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Vossenberg oost

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Vossenberg oost	Bebouwd gebied	114,25	42,4%
	Bossen en struwelen	110,10	40,9%
	Akkers en tuinbouw	19,20	7,1%
	Graslanden	15,57	5,8%
	Heiden	4,47	1,7%
	Ruigten en pioniersvegetaties	3,79	1,4%
	Wateren	1,06	0,4%
	Kleine landschapselementen - houtig	0,86	0,3%
Totaal		269,30	100,0%

*

Figuur 123 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Vossenberg oost

Figuur 124 Beeld op een ruiger deel binnen het leefgebied van Gladde slang aan Vossenberg Oost. Foto: Ilf Jacobs

6.3.8.3.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 84) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Vossenberg oost (8_2) in totaal:

- in **13 verschillende jaren** waarnemingen verricht.
- **In totaal werden doorheen de jaren 223 waarnemingen** ingevoerd.
- **0-waarnemingen: 23 meldingen**
- **200 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht, waarbij in totaal
- **408 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- **In 2021 en 2022 werden bij gerichte zoekinspanningen deelpopulaties gevonden ten noorden van de gekende zone.**
- Voor dit relatief kleine gebied zijn deze aantallen waarnemingen bijzonder hoog. Naast het feit dat hier een robuuste populatie Gladde slangen aanwezig is, speelt heel zeker het waarnemerseffect mee.
- Dit gebied illustreert zeer goed dat - mits aanwezigheid van voldoende geschikte habitats - ook eerder kleine gebieden met een wat versnipperde mozaïekstructuur van habitats en/of landgebruik, grote populaties Gladde slang kunnen huisvesten.

Figuur 125 Gladde slang aangetroffen in gebied Vossenberg oost in 2021. Foto: Ilf Jacobs

Figuur 126 Gladde slang aan Vossenbergh Oost in 2021. Foto: Ilf Jacobs

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 84 Weergave van waarnemingen binnen populatie Vossenbergh oost (8_2)

Voor weergave van waarnemingen Gladde slang binnen populatie Vossenbergh oost en Vossenbergh west zie: 'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Anno 2022 liggen binnen Vossenbergh oost en west in totaal **31 slangenplaten**. Zie: 'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.8.3.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als '**matig**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**zeer goed**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**goed**'.

6.3.8.3.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

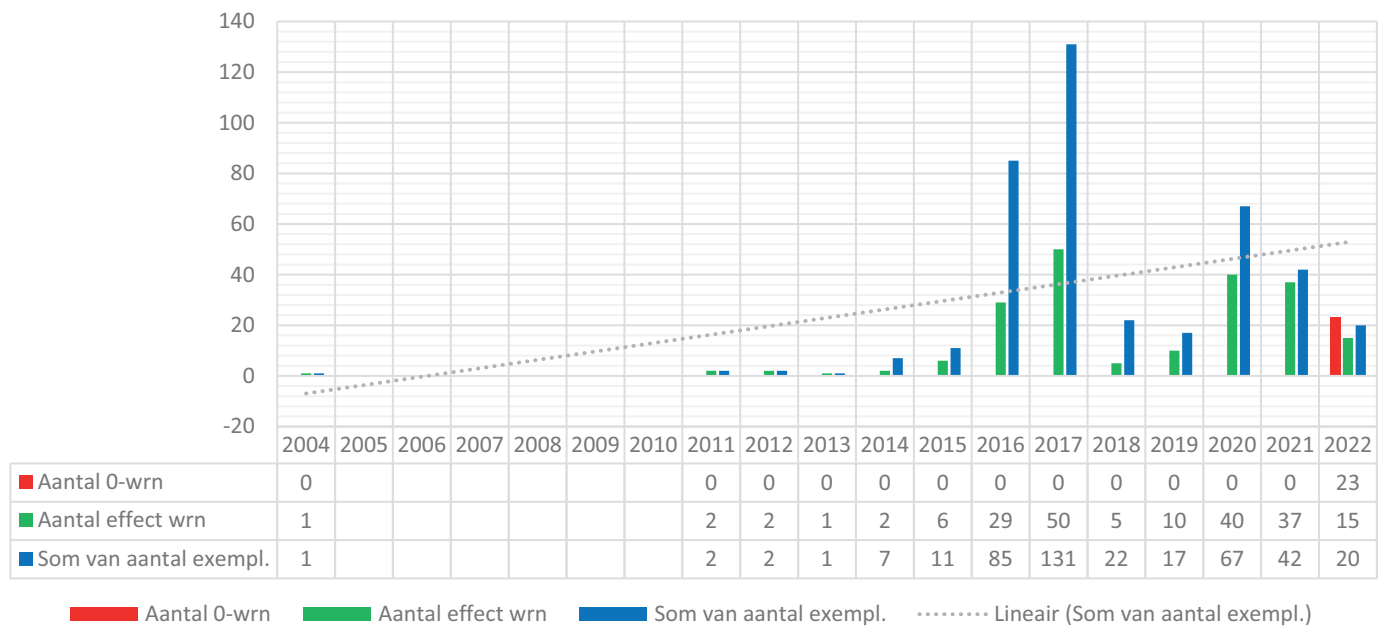
Omwille van de goede opvolging van de soort in dit gebied hebben we momenteel een goed beeld op het actuele voorkomen. Peter Engelen geeft op regelmatige basis input voor de optimalisatie van het (beheer van het) gebied. Zoals eerder aangehaald kan in dit gebied gericht beheer en inrichting uitgevoerd worden om van het voormalige traject van het Kolenspoor één langgerekt leefgebied en/of verbindingscorridor te maken voor de Gladde slang.

In de toekomst zal getracht worden om de monitoring van het gebied op peil te houden en uit te breiden naar andere terreindelen.

Tabel 84 Weergave van waarnemingen binnen populatie Vossenbergr oost (8_2)

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_2	Vossenbergr oost	2004	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_2	Vossenbergr oost	2011	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_2	Vossenbergr oost	2012	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_2	Vossenbergr oost	2013	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_2	Vossenbergr oost	2014	2	0	2	7
8	NP Hoge Kempen	8_2	Vossenbergr oost	2015	6	0	6	11
8	NP Hoge Kempen	8_2	Vossenbergr oost	2016	29	0	29	85
8	NP Hoge Kempen	8_2	Vossenbergr oost	2017	50	0	50	131
8	NP Hoge Kempen	8_2	Vossenbergr oost	2018	5	0	5	22
8	NP Hoge Kempen	8_2	Vossenbergr oost	2019	10	0	10	17
8	NP Hoge Kempen	8_2	Vossenbergr oost	2020	40	0	40	67
8	NP Hoge Kempen	8_2	Vossenbergr oost	2021	37	0	37	42
8	NP Hoge Kempen	8_2	Vossenbergr oost	2022	38	23	15	20
8	NP Hoge Kempen	8_2_subtotaal		13	223	23	200	408

Aantal waarnemingen binnen populatie Vossenbergr oost

Figuur 127 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Vossenbergr oost (8_2)

6.3.8.4 Populatie Vossenberg west (ID 8_3)

6.3.8.4.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'

Vossenberg west (8_3) vormt in feite één gebied met Vossenberg oost (8_2). Ze zijn enkel van elkaar gescheiden door de Europalaan (N771). In de loop van 2020-2022 werden grote werken uitgevoerd aan deze Europalaan, waarbij een 'ecovallei' aangelegd werd ter hoogte van het voormalige Kolenspoor, met een ruime onderdoorgang, waterpartijen, etc. Deze maatregelen zullen de verbinding tussen Vossenberg oost en west ongetwijfeld ten goede komen.

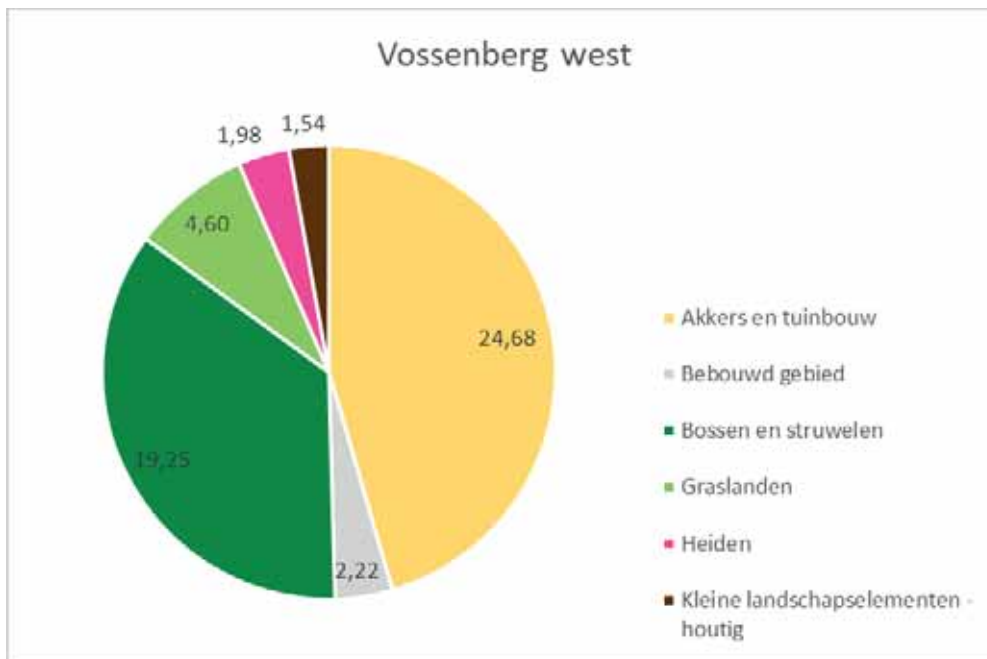
6.3.8.4.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied neemt het habitat **akkers en tuinbouw met 24,7ha een (veel te) ruime oppervlakte in**. Op de tweede plaats komen **bossen en struwelen met 19,25ha**. De voor Gladde slang relevante habitats als **graslanden en heiden** en nemen respectievelijk **4,6ha en 1,9ha** voor hun rekening. Deze oppervlakteverhoudingen gebeurden op basis van de vereenvoudigde BWK. Door de inrichtingswerken aan de ecovallei is de huidige verhouding aan biotopen niet meer actueel. Het aandeel pioniersvegetaties, graslanden, heiden en waterpartijen zal bij een volgende kartering ongetwijfeld toenemen.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 85 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Vossenberg west

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Vossenberg west	Akkers en tuinbouw	24,68	45,5%
	Bossen en struwelen	19,25	35,5%
	Graslanden	4,60	8,5%
	Bebouwd gebied	2,22	4,1%
	Heiden	1,98	3,7%
	Kleine landschapselementen - houtig	1,54	2,8%
Totaal		54,27	100,0%

Figuur 128 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Vossenberg west

6.3.8.4.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 86) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Vossenberg west (8_3) in totaal:

- in **5 verschillende jaren** waarnemingen verricht (vanaf 2018)
- **In totaal werden doorheen de jaren 22 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 11 meldingen**
- **11 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht, waarbij in totaal
- **11 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- Doordat in de loop van 2020-2022 grootschalige inrichtingswerken uitgevoerd werden binnen dit gebied waren de inventarisatiemogelijkheden beperkt.
- Door de inrichtingen zal de kwaliteit van het leefgebied verhogen. In combinatie met een gerichte zoekinspanning en controle van de uitgelegde slangenplaten zal dit in de toekomst naar verwachting resulteren in hogere aantallen waarnemingen.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 86 Weergave van waarnemingen binnen populatie Vossenberg west (8_3)

Voor weergave van waarnemingen Gladde slang binnen populatie Vossenberg oost en Vossenberg west zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Anno 2022 liggen binnen Vossenberg oost en west in totaal **31 slangenplaten**. Zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.8.4.4 populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als '**klein**'. De status van de

inventarisatie/zoekinspanning is **'matig'**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **'gemiddeld'**. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als **'matig'**.

6.3.8.4.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Inhaalslag gebied'.

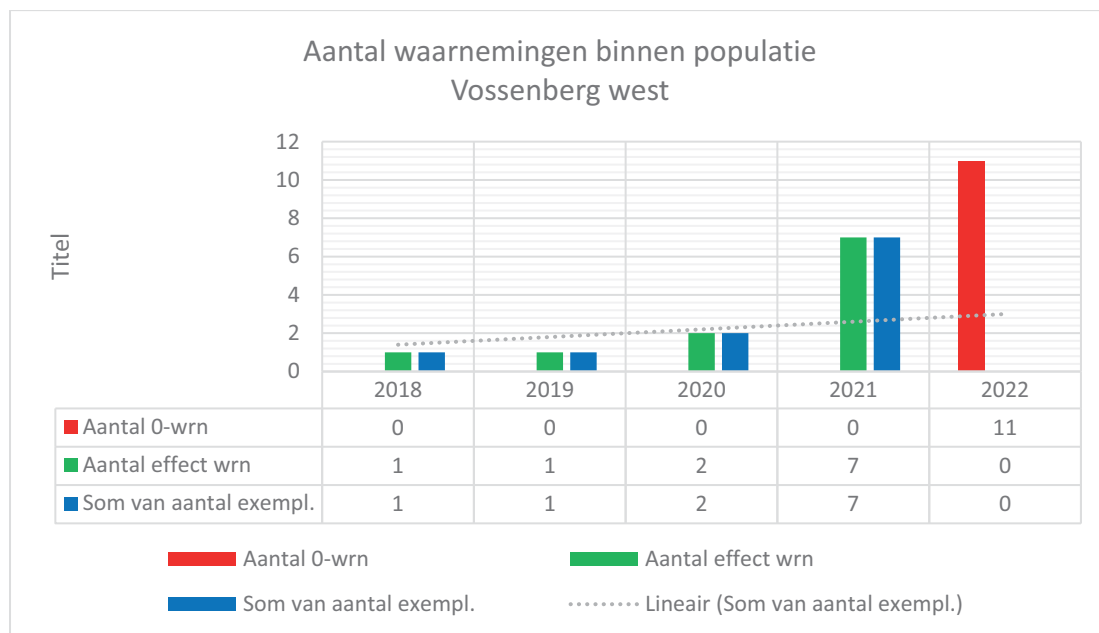
De uitgevoerde inrichtingswerken zullen in de toekomst ongetwijfeld hun vruchten afwerpen. Peter Engelen geeft op regelmatige basis input voor de optimalisatie van het (beheer van het) gebied. Door het gebied loopt zowel het voormalige Kolenspoor als een hoogspanningslijn. Deze lijnvormige elementen lopen grotendeels parallel aan elkaar en kunnen mits de nodige focus op Gladde slang een bijzonder belangrijke rol spelen als één langgerekt leefgebied en/of verbindingscorridor tussen tal van gebieden.

In de periode 2020-2022 was een belangrijk deel van het gebied een werfzone wat de inventarisatie bemoeilijkte. In de toekomst zal verder ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 86 Weergave van waarnemingen binnen populatie Vossenber west (8_3)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_3	Vossenber west	2018	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_3	Vossenber west	2019	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_3	Vossenber west	2020	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_3	Vossenber west	2021	7	0	7	7
8	NP Hoge Kempen	8_3	Vossenber west	2022	11	11	0	0
8	NP Hoge Kempen	8_3_subtotaal		5	22	11	11	11

Figuur 129 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Vossenber west (8_3)

6.3.8.5 Populatie Bosheide Noord - Kleine homo Stokkemberbos (ID 8_4)

6.3.8.5.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'.

Bosheide Noord - Kleine homo – Stokkemberbos (8_4) is een groot gebied waarvan het voorkomen van Gladde slang reeds geruime tijd gekend is. De eerste waarnemingen in www.waarnemingen.be dateren van 2002.

Dit gebied kan beschouwd worden als een voor Gladde slang grotendeels ongeschikt terrein (veelal te gesloten vegetaties) met verspreid liggend relictzones met habitatvlekken. Vrij recent wordt echter ingezet op het verbinden van de habitatvlekken, de aanleg van corridors, etc. Deze maatregelen zullen de relictpopulaties van Gladde slang die 'opgesloten' zaten in de geïsoleerde habitatvlekken ongetwijfeld meer bewegingsruimte geven.

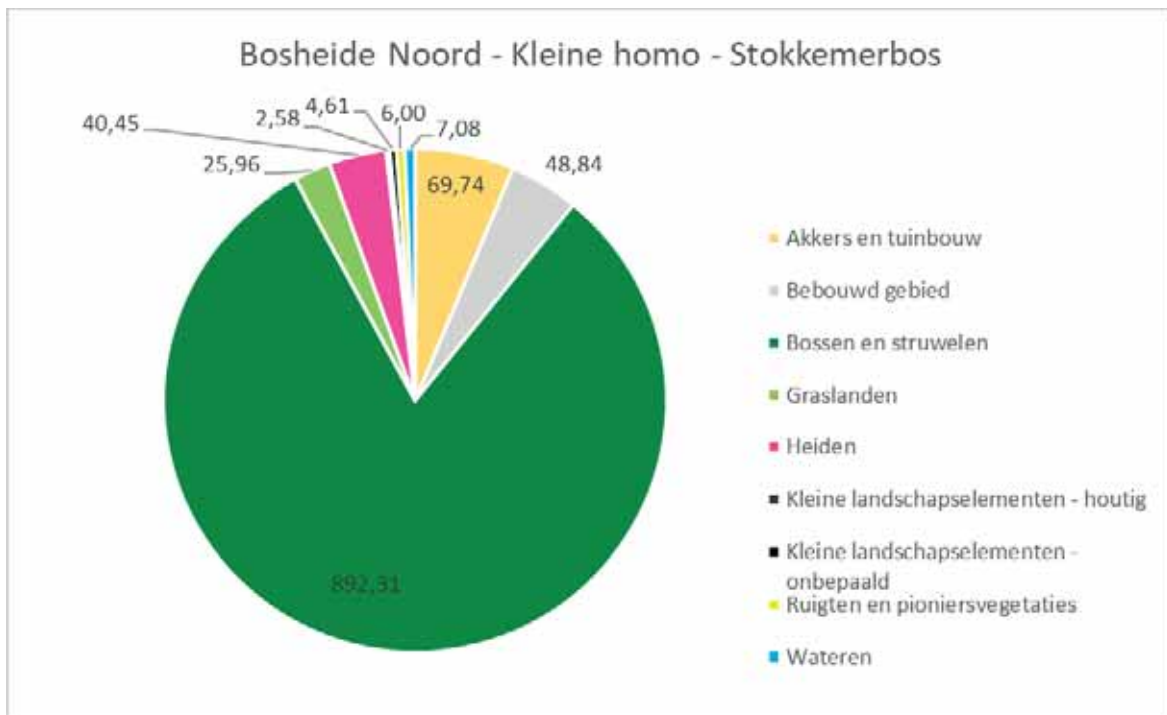
6.3.8.5.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied met een totale oppervlakte van 1097ha steekt het habitat **bossen en struwelen met 892,3ha** met kop en schouders uit boven de andere habitattypes. **Akkers en tuinbouw (n= 69,7ha) enerzijds en bebouwd gebied (n= 48,8ha)** anderzijds komen op plaats twee en drie. De voor Gladde slang relevante habitats als **heiden en graslanden** nemen respectievelijk **40,5 en 25,9ha** voor hun rekening. Uit deze gegevens komt duidelijk naar voor dat de oppervlakte aan geschikte habitats voor Gladde slang in verhouding tot de gebiedsgrootte bijzonder beperkt is.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 87 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Bosheide Noord – Kleine homo - Stokkemberbos	Bossen en struwelen	892,31	81,3%
	Akkers en tuinbouw	69,74	6,4%
	Bebouwd gebied	48,84	4,4%
	Heiden	40,45	3,7%
	Graslanden	25,96	2,4%
	Wateren	7,08	0,6%
	Ruigten en pioniersvegetaties	6,00	0,5%
	Kleine landschapselementen - onbepaald	4,61	0,4%
	Kleine landschapselementen - houtig	2,58	0,2%
	Totaal		1097,58

Figuur 130 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Bosheide Noord - Kleine homo – Stokkemberbos

6.3.8.5.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 88) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Bosheide Noord - Kleine homo – Stokkemberbos (8_4) in totaal:

- in **9 verschillende jaren** waarnemingen verricht (eerste in 2002)
- **In totaal werden doorheen de jaren 93 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 23 meldingen**
- **70 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht, waarbij in totaal
- **92 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- **Door gerichte zoekacties in 2021 en 2022 is het aantal waarnemingen sterk gestegen.**
- Het voor dit enorme gebied eerder lage aantal waarnemingen is te wijten aan het beperkte aantal habitatvlekken én de te beperkte inventarisatiegraad in het verleden. Dit laatste wordt bewezen door de vele recente waarnemingen ikv voorliggend onderzoek.
- De inventarisatiegraad moet dus op een hoger peil gebracht worden.
- Het habitatherstel, de aanleg van corridors, etc. zal op termijn ongetwijfeld zijn vruchten afwerpen.
- Door gerichte zoekacties en gestandaardiseerde monitoring zal het aantal waarnemingen de volgende jaren hoogstwaarschijnlijk toenemen.

Figuur 131 Links. Gladde slang in Dilsenerbos in 2022. Foto: Peter Engelen

Figuur 132 Rechts. Topvrijwilliger Peter Engelen bij controle van slangenplaten in deelgebied Lanklaar - Kleine Homo. Foto: Ilf Jacobs

Figuur 133 Juvenile Gladde slang in Dilsenerbos in 2021. Foto: Peter Engelen

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be, zie:

Tabel 88 Weergave van waarnemingen binnen populatie Bosheide Noord – Kleine homo - Stokkemberbos (8_4)

Voor weergave van waarnemingen Gladde slang binnen populatie Bosheide Noord – Kleine homo – Stokkemberbos, zie:

‘Niet gecensureerde versie van dit rapport’

Binnen het gebied liggen anno 2022 in totaal **25 slangenplaten**. Zie:

‘Niet gecensureerde versie van dit rapport’

6.3.8.5.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als ‘**matig**’. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is ‘**matig**’. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is ‘**gemiddeld**’. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als ‘**matig**’.

6.3.8.5.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als ‘Inhaalslag-gebied’.

Binnen het gebied zijn op een aantal verschillende, veelal geïsoleerde, habitatvlekken nog Gladde slangen aangetroffen. De twee uiterste waarnemingspunten liggen op 5,4 km uit elkaar. Het instandhouden en optimaliseren van de huidig bestaande habitatvlekken vormt de grootste prioriteit. Daarnaast wordt best volop verder ingezet op het creëren van bijkomend geschikt leefgebied en voor Gladde slang functionele corridors tussen de verschillende ‘hotspots’. In dit gebied vormen de open strook onder de hoogspanningslijn en het aanwezige voormalige Kolenspoor twee bijzondere opportuniteiten om over een lange afstand te werken aan geschikt leefgebied en aan de verbinding van deelpopulaties zowel binnen het gebied als over de gebiedsgrenzen heen.

De versnipperende werking van de Boslaan (N75), in het bijzonder op het knooppunt ter hoogte van de Parking Station As, waar tal van lijnvormige elementen samenkomen (Boslaan (N75), Steenweg naar As (N763), het Kolenspoor, de hoogspanningslijn, etc) is zeer groot. Het realiseren van een duurzame en veilige verbinding voor Gladde slang is hier een prioriteit.

In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

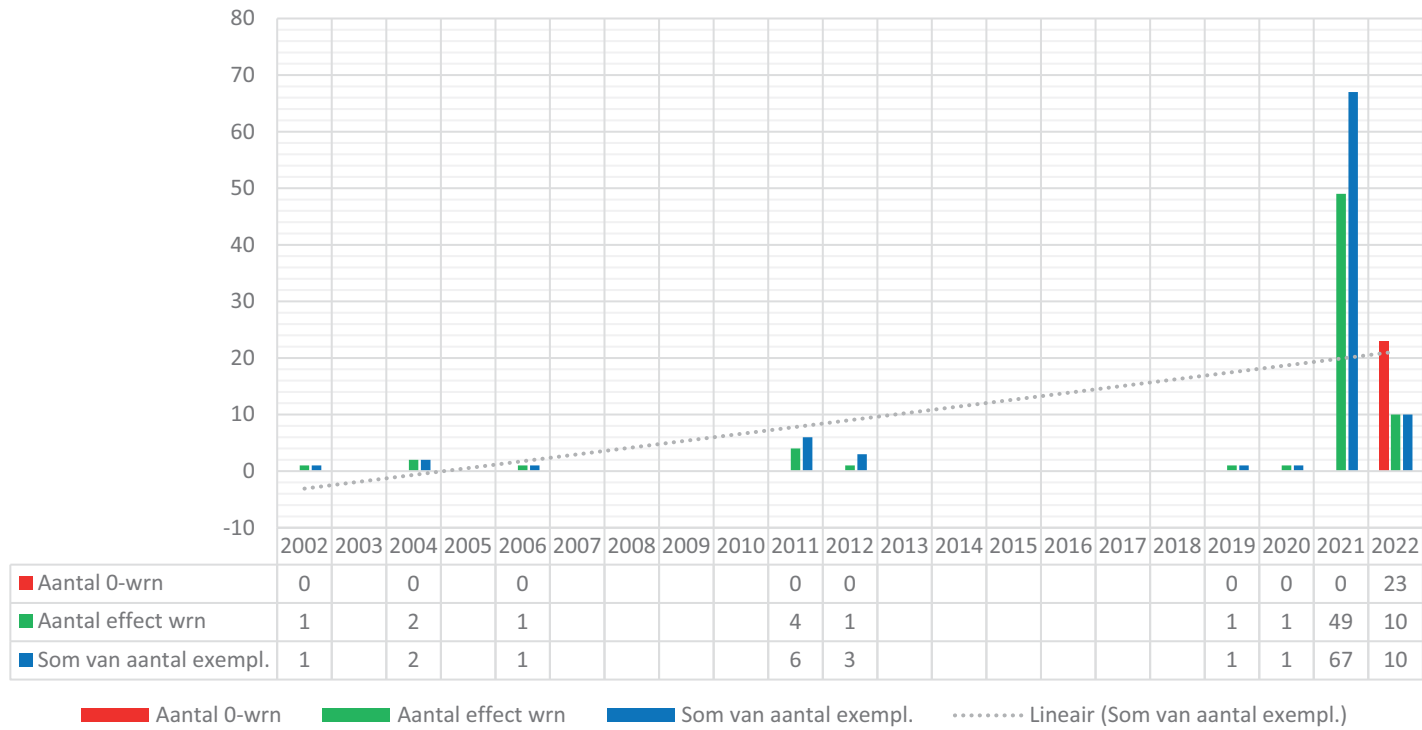

Figuur 134 Inrichtingsmaatregelen met bijzondere aandacht voor Gladde slang in deelgebied Lanklaar - Kleine Homo. Structuurvariatie is de sleutel tot succes. Hier worden geplagde zones afgewisseld met ongeplagde, takkenhopen, relictzones met heide, etc. Foto: Ilf Jacobs

Tabel 88 Weergave van waarnemingen binnen populatie Bosheide Noord – Kleine homo - Stokkemberbos (8_4)

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_4	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	2002	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_4	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	2004	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_4	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	2006	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_4	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	2011	4	0	4	6
8	NP Hoge Kempen	8_4	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	2012	1	0	1	3
8	NP Hoge Kempen	8_4	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	2019	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_4	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	2020	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_4	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	2021	49	0	49	67
8	NP Hoge Kempen	8_4	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	2022	33	23	10	10
8	NP Hoge Kempen	8_4_subtotaal		9	93	23	70	92

Aantal waarnemingen binnen populatie
Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos

Figuur 135 Weergave van waarnemingen binnen populatie Bosheide Noord – Kleine homo - Stokkemberbos (8_4)

Figuur 136 Vindplaatsen binnen (deel)gebied Mechelse heide noord – Lanklaarderbos – Terril Eisdén.). Foto: Peter Engelen

6.3.8.6 Populatie Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden (ID 8_5)

6.3.8.6.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Het gebied Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden (8_5) is een zeer ruim gebied met actueel een grote variatie aan vegetaties (bv. terrils, voormalige grindgroeves, oude spoorwegbedding, heideterreinen, bos, etc.). Het voorkomen van Gladde slang is minstens van 2002 gekend.

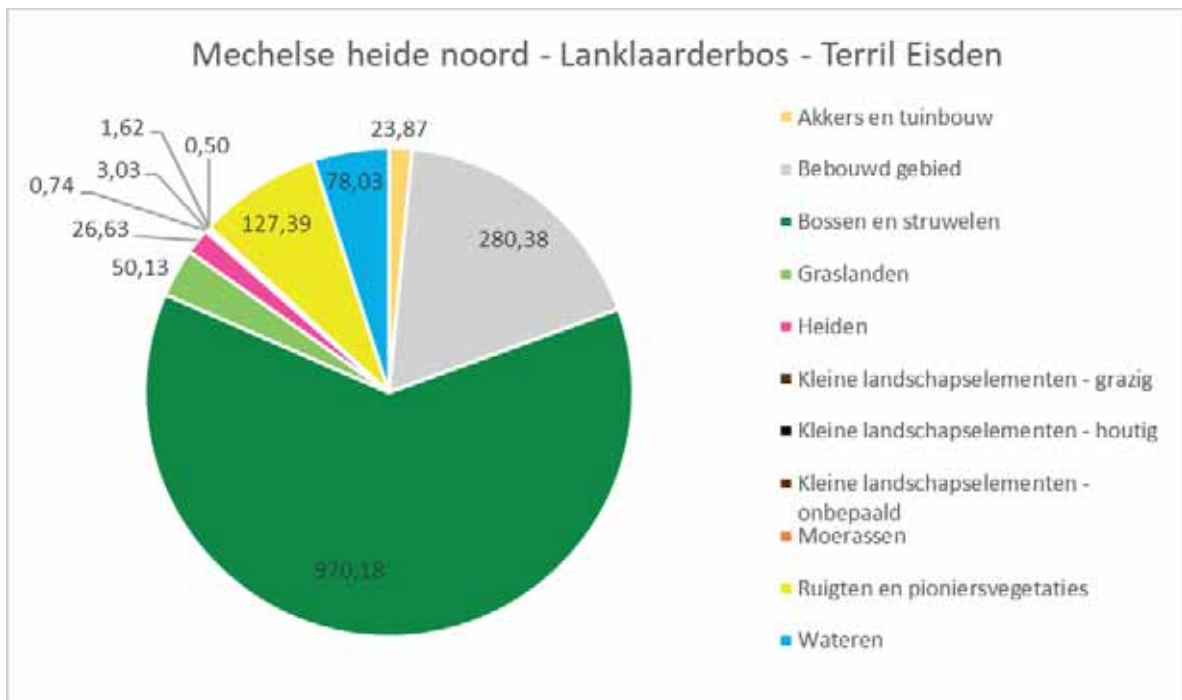
6.3.8.6.2 Habitatbeschrijving

Binnen het zeer grote gebied, met een **totaal afgebakende oppervlakte van 1562ha**, neemt het habitat **bossen en struwelen met 970,2ha** veruit de grootste oppervlakte voor zijn rekening. Door de aanwezigheid van een grote industriezone (die op termijn zal verdwijnen), een woonwijk en een bungalowpark (in aanbouw) komt **bebouwd gebied op de tweede plaats met met 280,4ha**. **Ruigten en pioniersvegetaties**, die vaak het resultaat zijn van voormalige ontginningen, nemen **127,4ha** voor hun rekening. De voor Gladde slang meest relevante habitats als **heiden en graslanden** nemen respectievelijk **26,6ha en 50,1ha** in, wat in verhouding tot de totale oppervlakte eerder beperkt is.

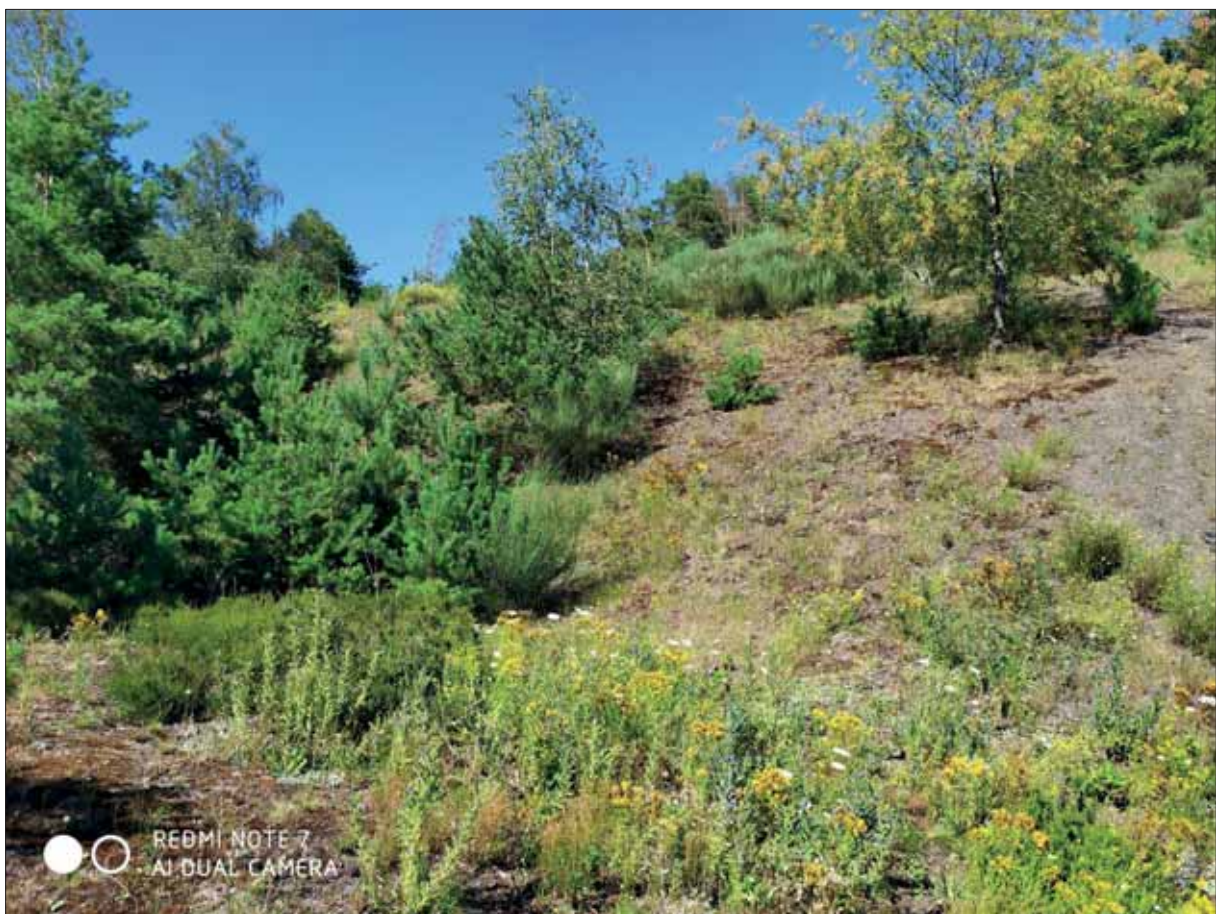
Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 89 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage	
Mechelse heide noord – Lanklaarderbos - Terril Eisden	Bossen en struwelen	970,18	62,1%	
	Bebouwd gebied	280,38	17,9%	
	Ruigten en pioniersvegetaties	127,39	8,2%	
	Wateren	78,03	5,0%	
	Graslanden	50,13	3,2%	
	Heiden	26,63	1,7%	
	Akkers en tuinbouw	23,87	1,5%	
	Kleine landschapselementen - houtig	3,03	0,2%	
	Kleine landschapselementen - onbepaald	1,62	0,1%	
	Kleine landschapselementen - grazig	0,74	0,0%	
	Moerassen	0,50	0,0%	
	Totaal		1562,50	100,0%

Figuur 137 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden

Figuur 138 Terril Eisden met waardevolle combinatie van pioniersvegetaties, bloemrijke zones, ruigten, heide, struweel en bossen. (Foto: Ilf Jacobs)

6.3.8.6.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 90) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Tabel 90 Weergave van waarnemingen binnen populatie Mechelse heide noord – Lanklaarderbos – Terril Eisden (8_5) in totaal:

- in **11 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 43 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: geen meldingen**
- **43 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **44 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- In 2021 werd gericht naar de soort gezocht op de terril van Eisden. Dit heeft geresulteerd in een hoog aantal bijkomende waarnemingen. In andere delen van dat gebied was de soort reeds lange tijd gekend: er werden reeds meerdere waarnemingen verricht in 2002 en 2003 en deze zijn gepubliceerd door Lambrechts et al. (2004).
- Verder is de soort voornamelijk waargenomen langs het traject van het voormalige treinspoor.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 90 Weergave van waarnemingen binnen populatie Mechelse heide noord – Lanklaarderbos – Terril Eisden (8_5)

Voor weergave van waarnemingen in gebied Mechelse heide noord – Lanklaarderbos – Terril Eisden zie:

‘Niet gecensureerde versie van dit rapport’

Er liggen momenteel **geen slangenplaten** in het gebied.

6.3.8.6.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als ‘**matig**’. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is ‘**matig**’. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is ‘**groot**’. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als ‘**matig**’.

6.3.8.6.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als ‘Meetnet gebied’ en maakt geen deel uit van het project ‘Inhaalslag’. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht ‘Inhaalslag’.

In dit gebied dient men de voormalige spoorlijn te beschouwen als belangrijkste verbindingssas doorheen het gebied. Aansluitend op dit lijnvormig element kunnen bijkomende corridors met leefgebied gecreëerd worden. De bouw van een bungalowpark ten noorden van Terril Eisden heeft de daar aanwezige populatie als het ware geïsoleerd. Het aanleggen van een duurzame en functionele verbinding tussen Terril Eisden en de voormalige spoorweg is een prioriteit.

Verder dient ook gekeken worden naar ontsnipperende infrastructuur op het knooppunt van de verschillende afgebakende gebieden ter hoogte van de kruising van de Boslaan (N75) en de Steenweg naar As (N763).

In de toekomst zal ingezet worden op de verdere inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

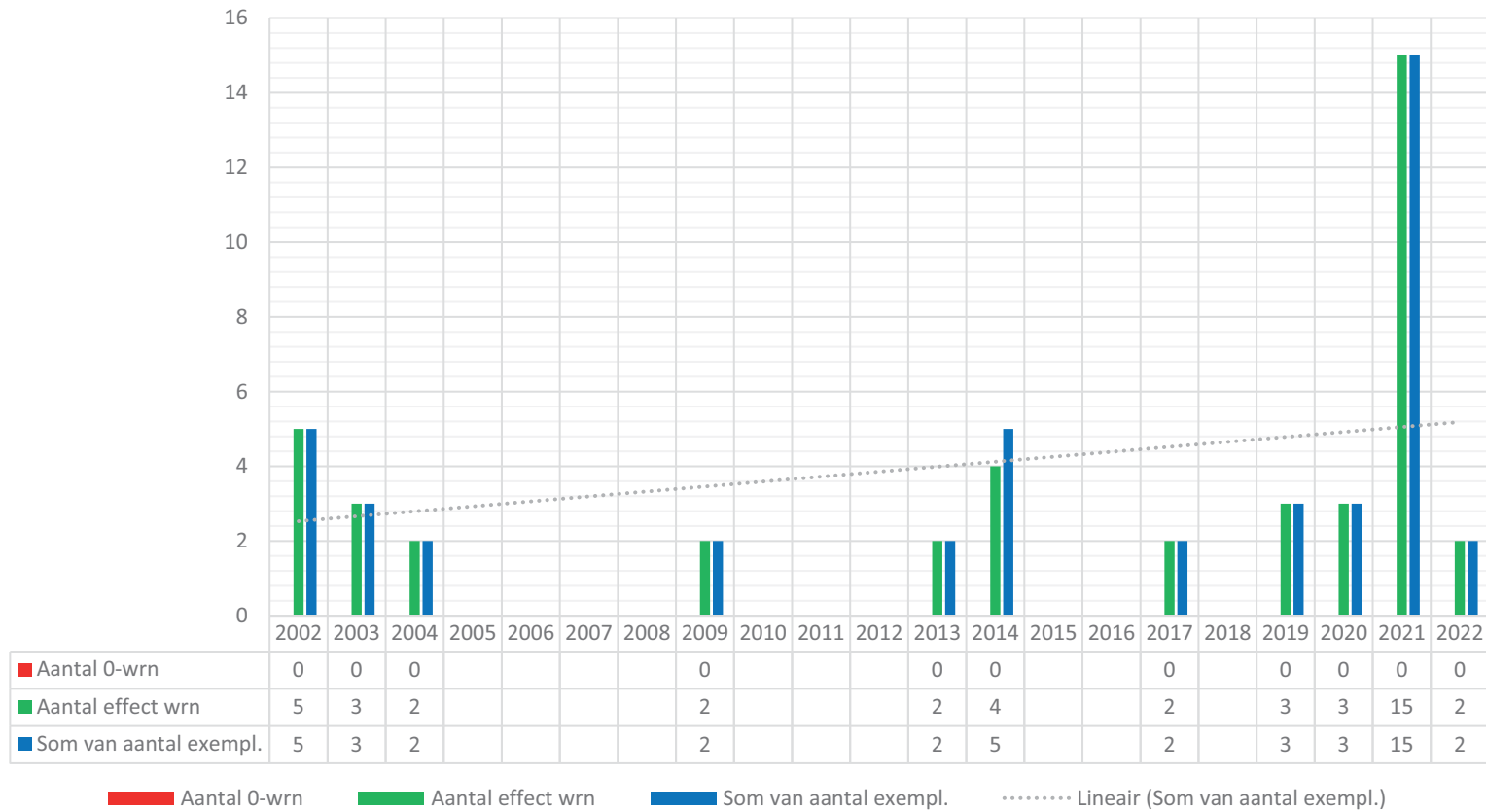

Figuur 139 In tal van gebieden worden fietspaden, wandelwegen, etc aangelegd ikv zachte recreatie. Deze infrastructuur -in het bijzonder fietspaden- kunnen leiden tot hoge aantallen verkeersslachtoffers onder reptielen in het algemeen en Gladde slang in het bijzonder. Foto: Ilf Jacobs

Tabel 90 Weergave van waarnemingen binnen populatie Mechelse heide noord – Lanklaarderbos – Terril Eisden (8 5)

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden	2002	5	0	5	5
8	NP Hoge Kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden	2003	3	0	3	3
8	NP Hoge Kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden	2004	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden	2009	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden	2013	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden	2014	4	0	4	5
8	NP Hoge Kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden	2017	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden	2019	3	0	3	3
8	NP Hoge Kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden	2020	3	0	3	3
8	NP Hoge Kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden	2021	15	0	15	15
8	NP Hoge Kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden	2022	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_5_subtotaal		11	43	0	43	44

Aantal waarnemingen binnen populatie
Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril eisden

Figuur 140 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Mechelse heide noord – Lanklaarderbos – Terril Eisden (8_5)

6.3.8.7 Populatie Grindgroeve (ID 8_6)

6.3.8.7.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'

Het gebied Grindgroeve (8_6) bestaat grotendeels uit een nog actieve grindgroeve en onmiddellijke omgeving, evenals een lange strook parallel aan de Europalaan (N75) die de hoogspanningslijn met daaronder een heide-corridor bevat.

6.3.8.7.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied met een totaal afgebakende **oppervlakte van 379,5ha** is **122,9ha gekarteerd als bebouwd** gebied. Dit gaat concreet over de infrastructuur en gebouwen van de actieve grindgroeve. De habitats **bossen en struwelen** enerzijds en **ruigten en pioniersvegetaties** anderzijds volgen op korte afstand met respectievelijk **110,1ha en 109,5ha**.

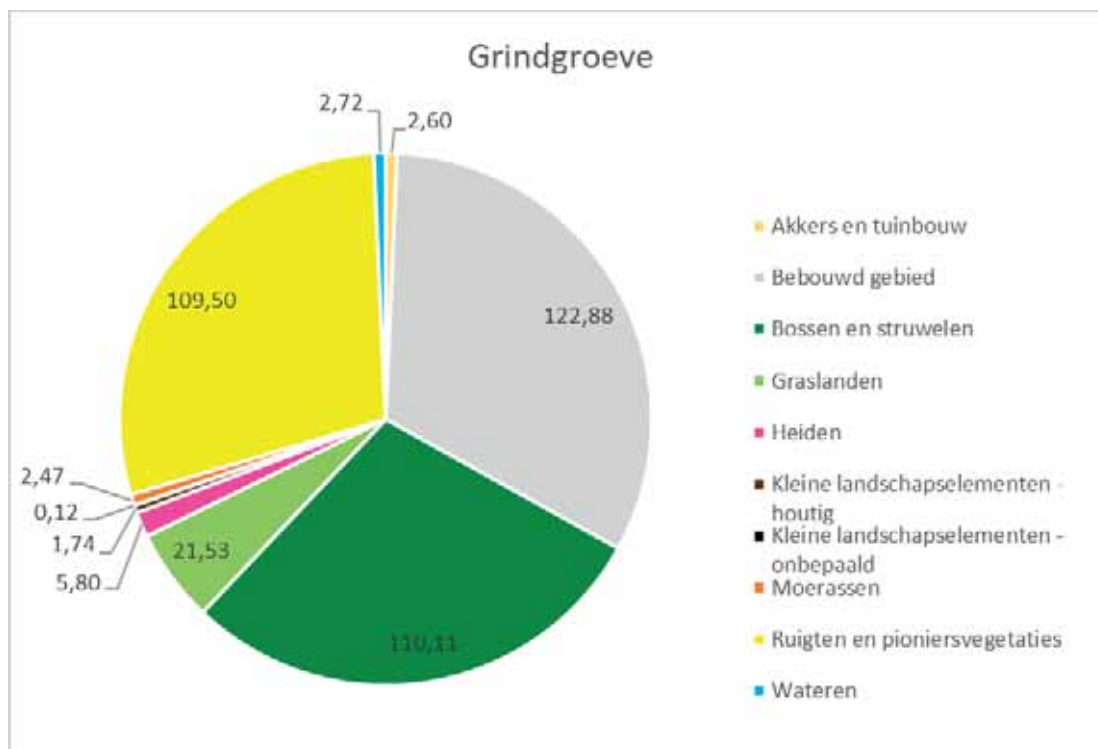
De voor Gladde slang relevante habitats als **graslanden (21,5ha)** en **heiden (5,8ha)** zijn eerder beperkt aanwezig.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 91 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Grindgroeve

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Grindgroeve	Bebouwd gebied	122,88	32,4%
	Bossen en struwelen	110,11	29,0%
	Ruigten en pioniersvegetaties	109,50	28,9%
	Graslanden	21,53	5,7%
	Heiden	5,80	1,5%
	Akkers en tuinbouw	2,60	0,7%
	Moerassen	2,47	0,7%
	Wateren	2,72	0,7%
	Kleine landschapselementen - houtig	1,74	0,5%
	Kleine landschapselementen - onbepaald	0,12	0,0%
	Totaal		379,47

Figuur 141 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Grindgroeve

6.3.8.7.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 92) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Grindgroeve (8_6) in totaal:

- in **8 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 32 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 4 meldingen**
- **28 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht, waarbij in totaal
- **34 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- In de periode 2020-2022 werd ingezet op gerichte zoekacties wat geresulteerd heeft in tal van bijkomende waarnemingen.
- Naast de buitenste randen van de actieve grindgroeve werd de soort tevens waargenomen op het traject van de heidecorridor onder de hoogspanningslijn, wat het belang van dit lijnvormige landschapselement nogmaals bevestigt.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 92 Weergave van waarnemingen binnen populatie Grindgroeve (8_6)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in gebied Grindgroeve, Kolenspoor en Omgeving Karting Genk zie:

‘Niet gecensureerde versie van dit rapport’

Binnen het afgebakende gebied Grindgroeve zijn anno 2022 **geen slangenplaten aanwezig**. Op een overzichtskaart van verschillende gebieden (Grindgroeve, Kolenspoor en Omgeving Karting Genk) worden de aanwezige slangenplaten weergegeven:

‘Niet gecensureerde versie van dit rapport’

6.3.8.7.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als 'matig'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is 'matig'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is 'gemiddeld'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als 'matig'.

6.3.8.7.5 Advies, kansen en knelpunten

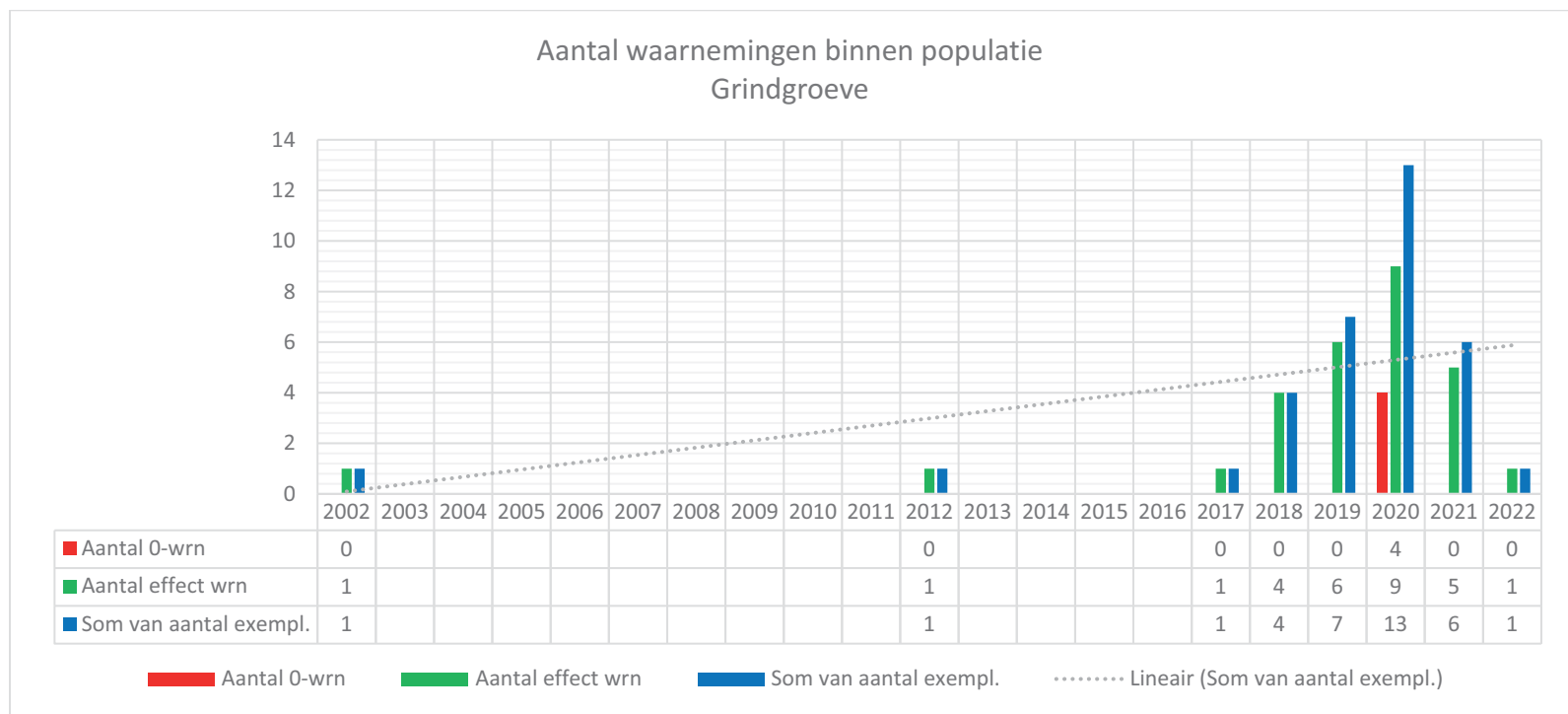
Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Inhaalslag-gebied'.

Het gebied Grindgroeve (8_6), in het bijzonder de heidecorridor onder de hoogspanningslijn, vormt samen met de gebieden Kolenspoor (8_8) en Omgeving Karting Genk (8_9) een uitermate belangrijke regio waar een bottleneck aanwezig is in de Vlaamse verspreiding van Gladde slang. Dit is immers de zone waar de metapopulatie/cluster NP Hoge Kempen in contact staat, of zou gebracht kunnen worden, met metapopulatie/cluster Helchteren. In het kader van deze verbinding dient men zo snel mogelijk aan de slag te gaan met onsnipperingsmaatregelen over de Europalaan. Verder vormt het traject van de voor verkeer afgesloten Bilzerweg (N730) een erg kansrijke zone om een functionele corridor te vormen naar het zuiden. Via de aanwezige ecoveloduct Wiemesmeer (zie <https://waarnemingen.be/locations/189108/>) kan Gladde slang mits bijkomende maatregelen in de toekomst het robuuste gebied Kattevennen (8_17) bereiken.

In de toekomst zal ingezet worden op de verdere inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 92 Weergave van waarnemingen binnen populatie Grindgroeve (8_6)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_6	Grindgroeve	2002	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_6	Grindgroeve	2012	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_6	Grindgroeve	2017	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_6	Grindgroeve	2018	4	0	4	4
8	NP Hoge Kempen	8_6	Grindgroeve	2019	6	0	6	7
8	NP Hoge Kempen	8_6	Grindgroeve	2020	13	4	9	13
8	NP Hoge Kempen	8_6	Grindgroeve	2021	5	0	5	6
8	NP Hoge Kempen	8_6	Grindgroeve	2022	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_6_subtotaal		8	32	4	28	34

Figuur 142 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Grindgroeve (8_6)

6.3.8.8 Populatie Mechelse hei (ID 8_7)

6.3.8.8.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Dit gebied is één van de best gekende natuurgebieden van Vlaanderen en vormt de kern van het Nationaal Park Hoge Kempen. Het voorkomen van Gladde slang binnen dit gebied is reeds lang gekend. De soort wordt reeds geruime tijd opgevolgd via slangenplaten ter hoogte van het ecodeuct Kikbeek en de bermbrug over de E314. Doordat het een druk bezocht gebied is, worden er ook heel wat losse waarnemingen verricht.

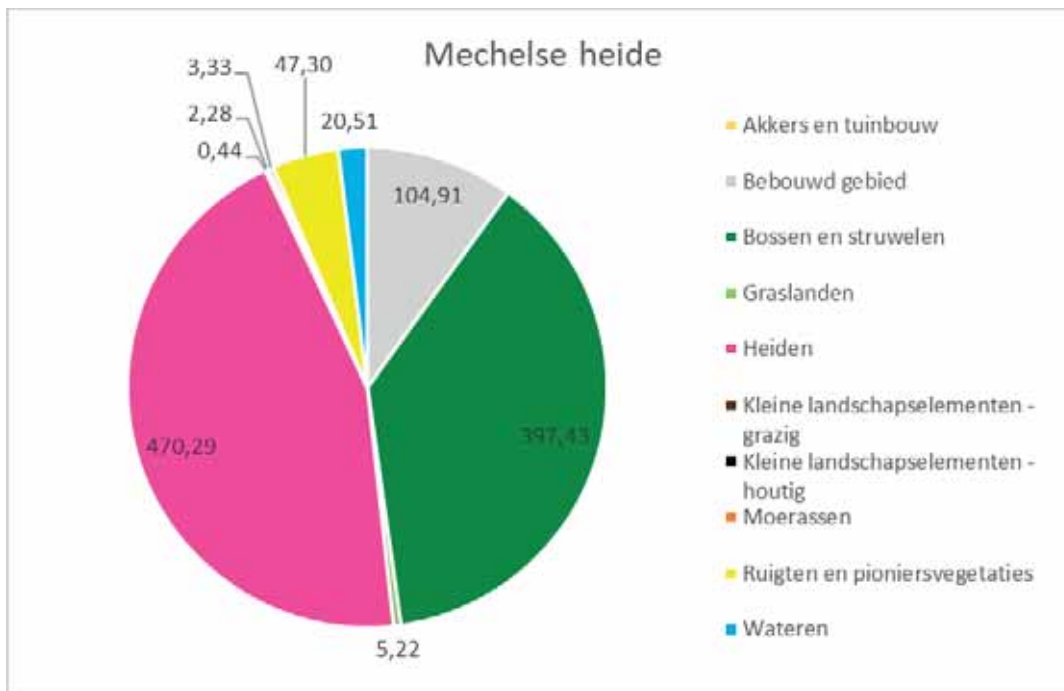
6.3.8.8.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied met een totale **oppervlakte van 1051,7ha** is er een grote oppervlakte aan **heiden (470,3ha)**. Het habitat **bossen en struwelen neemt met 397,4ha** eveneens een grote oppervlakte in. **De gekarteerde oppervlakte van 104,9ha van bebouwd gebied is niet meer actueel**. Deze kartering heeft betrekking op de recente ontginningszone en bijhorende infrastructuur. **Ruigten en pioniersvegetaties** worden eveneens gebruikt door Gladde slang en werden voor **47,3ha** gekarteerd.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 93 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Mechelse heide

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Mechelse hei	Heiden	470,29	44,7%
	Bossen en struwelen	397,43	37,8%
	Bebouwd gebied	104,91	10,0%
	Ruigten en pioniersvegetaties	47,30	4,5%
	Wateren	20,51	2,0%
	Graslanden	5,22	0,5%
	Moerassen	3,33	0,3%
	Kleine landschapselementen - houtig	2,28	0,2%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,44	0,0%
	Akkers en tuinbouw		
Totaal		1051,72	100,0%

Figuur 143 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Mechelse heide

6.3.8.8.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 94) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Mechelse hei (8_7) in totaal:

- in **18 verschillende jaren** waarnemingen verricht (eerste in 1999 ikv studie naar heidefauna door Lambrechts et al. (2000); maar de decennia voorheen werd de soort er ook frequent gezien, onder meer door de toenmalige boswachter Jos Gorissen, doch deze waarnemingen zijn niet in www.waarnemingen.be geregistreerd).
- **In totaal werden doorheen de jaren 112 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 19 meldingen**
- **93 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht, waarbij in totaal
- **114 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- Gladde slang komt verspreid voor over het ganse gebied, inclusief ogenschijnlijk wat geïsoleerde habitatplekken als Ven onder de Berg.
- Het waarnemingseffect van de gestandaardiseerde monitoring is duidelijk zichtbaar ter hoogte van het ecoduct Kikbeek en de bermbrug over de E314. Op die locaties wordt reeds vele jaren gewerkt met slangenplaten.

Figuur 144 Gladde slang aangetroffen onder slangenplaat ter hoogte van het ecoduct. Foto Simon Feys

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 94 Weergave van waarnemingen binnen populatie Mechelse heide (8_7)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in populatie Mechelse heide zie:
'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Op dit moment zijn **8 slangenplaten** aanwezig in het gebied. De slangenplaten op het ecoduct Kikbeek werden grotendeels ingedeeld bij gebied Kikbeekbron. Voor weergave van locatie van slangenplaten in populatie Mechelse heide zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.8.8.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als '**groot**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**matig**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**zeer groot**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**goed**'.

6.3.8.8.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

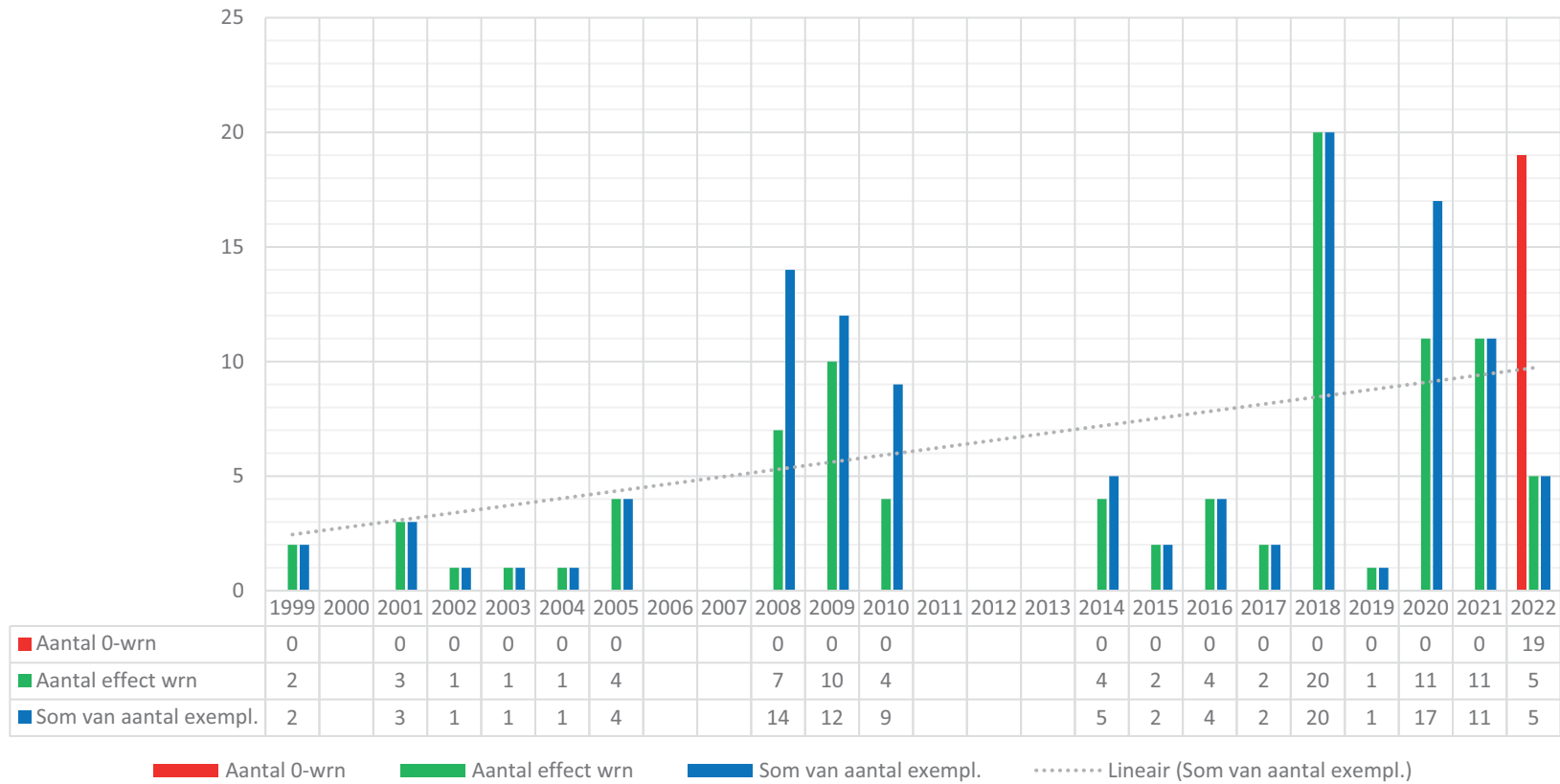
Het is in deze fase voorbarig om adviezen, kansen en/of knelpunten te formuleren. Het beheer van het terrein gebeurt deskundig, door ANB. Als aandachtspunt kan vermeld worden dat gewerkt zou moeten worden aan een functionele verbinding met het gebied Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril Eisden (8_5) over de N763 (Steenweg naar As/Joseph Smeetslaan).

In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 94 Weergave van waarnemingen binnen populatie Mechelse heide (8_7)

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	1999	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2001	3	0	3	3
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2002	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2003	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2004	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2005	4	0	4	4
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2008	7	0	7	14
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2009	10	0	10	12
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2010	4	0	4	9
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2014	4	0	4	5
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2015	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2016	4	0	4	4
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2017	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2018	20	0	20	20
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2019	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2020	11	0	11	17
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2021	11	0	11	11
8	NP Hoge Kempen	8_7	Mechelse hei	2022	24	19	5	5
8	NP Hoge Kempen	8_7_subtotaal		18	112	19	93	114

Aantal waarnemingen binnen populatie Mechelse hei

Figuur 145 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Mechelse hei (8_7)

6.3.8.9 Populatie Kolenspoor (ID 8_8)

6.3.8.9.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Het gebied Kolenspoor (ID 8_8), is een zeer klein gebied. Het is een belangrijk gebied voor Gladde slang. Niet zozeer omwille van de aanwezige (deel)populatie, die hoogstwaarschijnlijk eerder gering is, maar vooral vanuit de aanwezigheid van het Kolenspoor zelf. Dit Kolenspoor vormt immers een essentiële schakel in de verbinding van tal van gebieden.

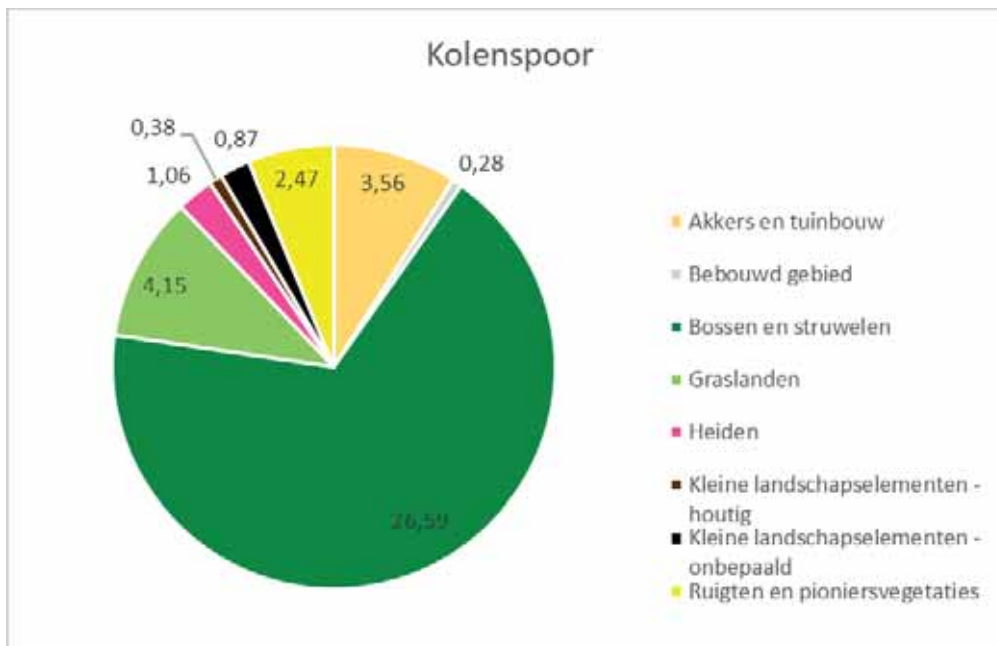
6.3.8.9.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied met een totale oppervlakte van 39,4ha, neemt het habitat **bossen en struwelen met 26,6ha** veruit het grootste onderdeel in. De voor Gladde slang relevante habitats als **graslanden en heiden** nemen respectievelijk **4,15 en 1,1ha** voor hun rekening.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 95 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kolenspoor

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Kolenspoor	Bossen en struwelen	26,59	67,5%
	Graslanden	4,15	10,5%
	Akkers en tuinbouw	3,56	9,0%
	Ruigten en pioniersvegetaties	2,47	6,3%
	Heiden	1,06	2,7%
	Kleine landschapselementen - onbepaald	0,87	2,2%
	Kleine landschapselementen - houtig	0,38	1,0%
	Bebouwd gebied	0,28	0,7%
	Totaal		39,36

Figuur 146 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kolenspoor

6.3.8.9.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 96) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Kolenspoor (ID 8_8) in totaal:

- in **2 verschillende jaren** waarnemingen verricht (2013 en 2017)
- **In totaal werden doorheen de jaren 2 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: geen meldingen**
- **2 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **2 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- Het lage aantal waarnemingen zijn een gecombineerd resultaat van de beperkte inventarisatiegraad én de achteruitgang van het biotoop omwille van verbossing.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 96 Weergave van waarnemingen binnen populatie Kolenspoor (8_8)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in gebied Grindgroeve, Kolenspoor en Omgeving Karting Genk zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Binnen dit deelgebied zijn **geen slangenplaten** aanwezig. Voor weergave van locatie slangenplaten in gebied Grindgroeve, Kolenspoor en Omgeving Karting Genk zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.8.9.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie als **'klein'**. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is **'beperkt'**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **'beperkt'**. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als **'matig'**.

6.3.8.9.5 Advies, kansen en knelpunten

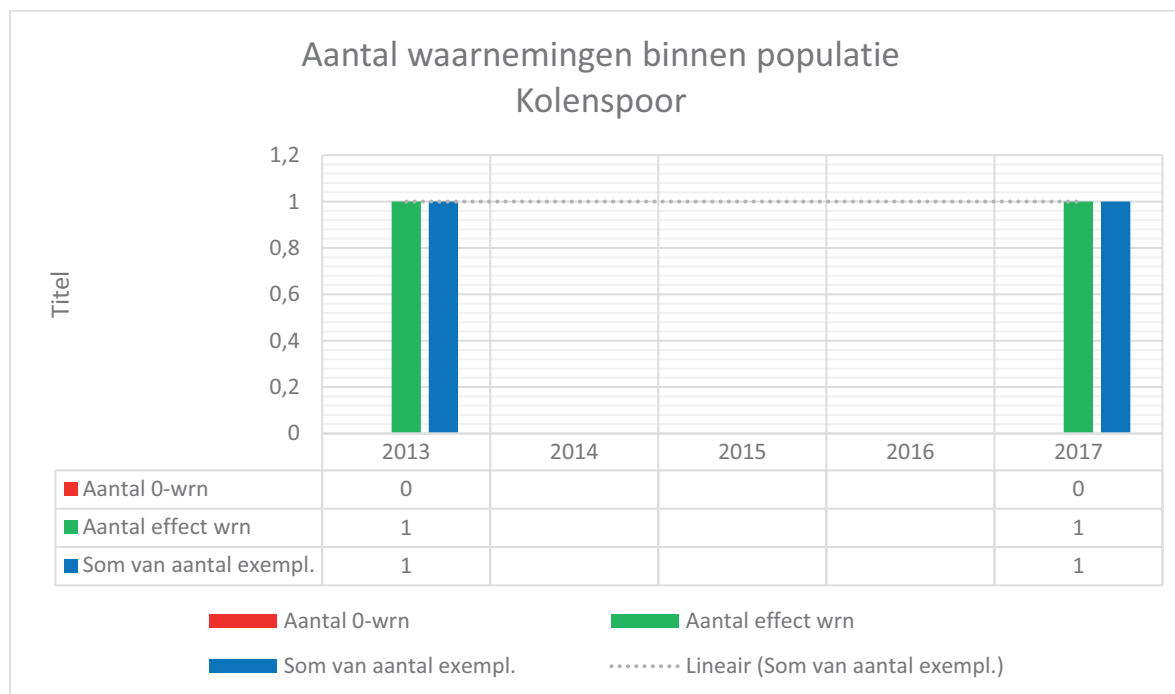
Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

Het gebied werd tijdens dit onderzoek niet bezocht. Het is dan ook voorbarig om een advies te geven. Zoals eerder gemeld voor de andere gebieden waar het voormalige Kolenspoor aanwezig is, wordt zeer sterk aangeraden om de verbindende functie van het voormalige Kolenspoor te verhogen door gerichte beheermaatregelen en inrichtingen.

In de toekomst zal getracht worden om ook dit gebied gericht te bekijken met als voornaamste doelstelling vast te stellen of het gebied geschikt is als leefgebied én corridor voor Gladde slang. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 96 Weergave van waarnemingen binnen populatie Kolenspoor (8_8)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_8	Kolenspoor	2013	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_8	Kolenspoor	2017	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_8_subtotaal		2	2	0	2	2

Figuur 147 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Kolenspoor (8_8)

6.3.8.10 Populatie Omgeving Karting Genk (ID 8_9)

6.3.8.10.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'NIEUW-GEBIED'

Gebied Omgeving Karting Genk (8_9) werd geselecteerd omwille van de aanwezigheid van geschikte habitats voor Gladde slang. **In 2021 werd de soort er bij gerichte zoekacties ontdekt**, wat zeer positief nieuws is. Buiten het feit dat dit een nieuw gebied voor de soort is, vormt het gebied tevens een bijzonder belangrijk scharniergebied tussen metapopulaties/clusters Helchteren en NP Hoge Kempen.

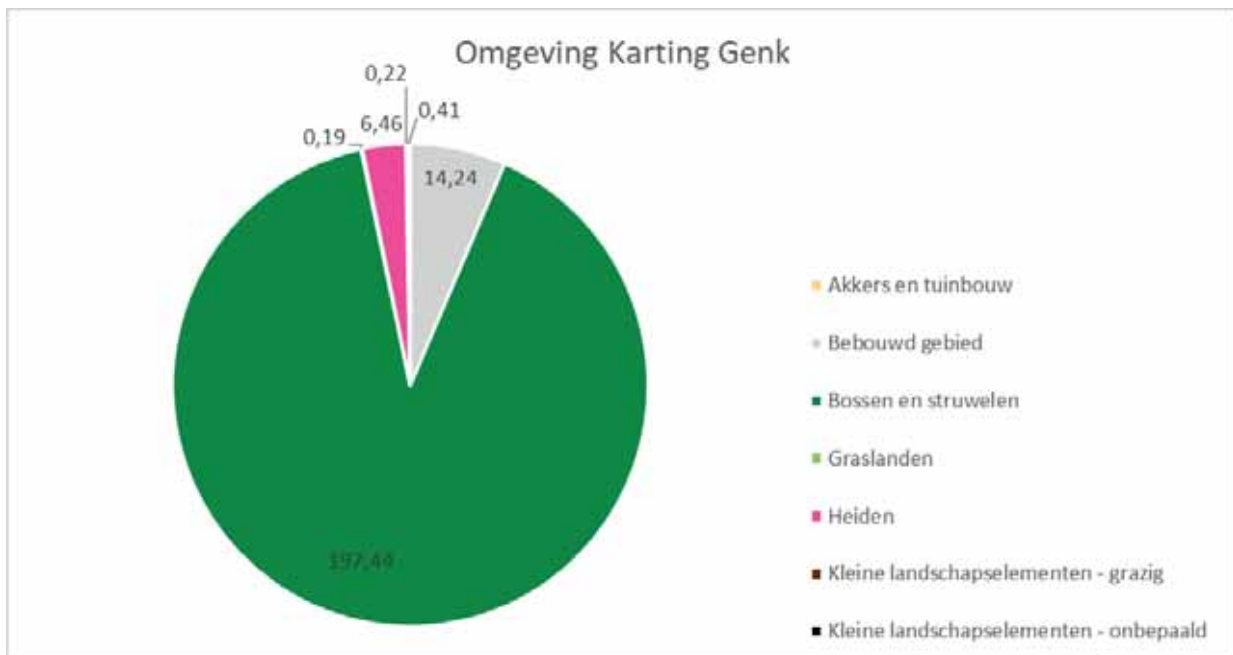
6.3.8.10.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied met een totaal afgebakende oppervlakte van 218,9ha, is het habitat **bossen en struwelen met 197,4ha** het best vertegenwoordigd. Op de tweede plaats komt **bebouwd gebied met 14,2ha**. **Heiden werden gekarteerd voor in totaal 6,5ha**. Op basis van de luchtfoto's lijkt dat in de periode tussen de kartering bijkomend habitat hersteld werd in de omgeving van de hoogspanningslijn (heidecorridor).

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 97 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Omgeving Karting Genk

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Omgeving Karting Genk	Bossen en struwelen	197,44	90,2%
	Bebouwd gebied	14,24	6,5%
	Heiden	6,46	2,9%
	Kleine landschapselementen - onbepaald	0,41	0,2%
	Graslanden	0,19	0,1%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,22	0,1%
Totaal		218,96	100,0%

Figuur 148 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Omgeving Karting Genk

6.3.8.10.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 98) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Omgeving Karting Genk (8_9) in totaal:

- in **2 verschillende jaren** waarnemingen verricht (2021 en 2022)
- **In totaal werden doorheen de jaren 6 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 3 meldingen**
- **3 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht, waarbij in totaal
- **11 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- Het is in de zone met heide in het noorden van het gebied, en aansluitend op het voormalige Kolenspoor, dat de soort ontdekt werd.
- Het is onze verwachting dat bij een verderzetting van de inventarisatie de soort tevens aangetroffen wordt op de grazige/heide-strook ('heidecorridor') onder de hoogspanningslijn.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 98 Weergave van waarnemingen binnen populatie Omgeving Karting Genk (8_9)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in gebied Grindgroeve, Kolenspoor en Omgeving Karting Genk zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

In de loop van 2022 werden **3 slangenplaten** aangebracht in het gebied. Zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.8.10.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie als '**klein**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**beperkt**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**beperkt**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

6.3.8.10.5 Advies, kansen en knelpunten

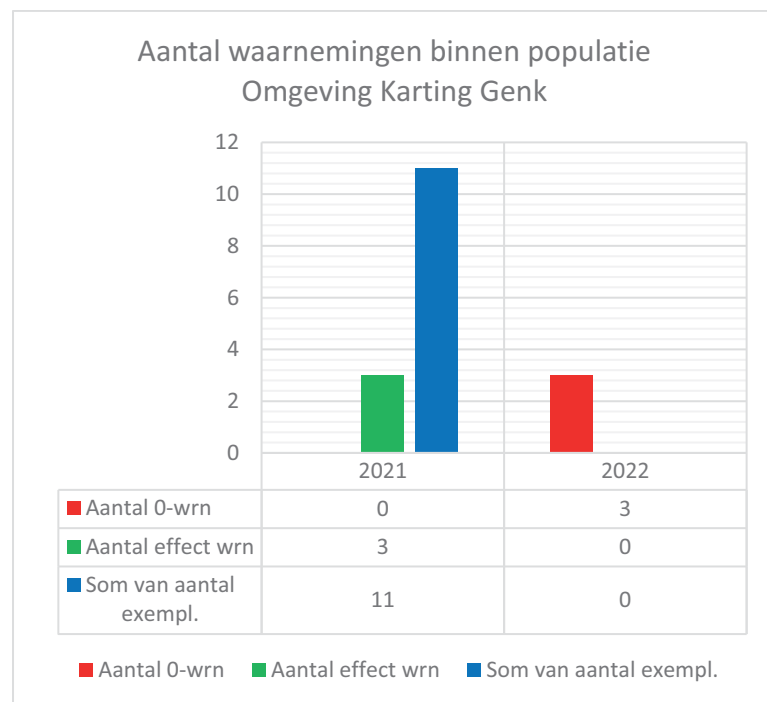
Dit gebied/deze populatie is door ons geselecteerd als 'NIEUW gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

Vermits het voorkomen van Gladde slang slechts recent ontdekt werd, is het voorbarig om gebiedsspecifiek advies aan te leveren. Omwille van de bijzonder belangrijke ruimtelijke ligging van het gebied is bijzondere aandacht voor de soort echter op zijn plaats! De maximale instandhouding en verdere optimalisatie van het aanwezige geschikte habitat is naast het terugdringen van verbossing op het traject van het voormalige Kolenspoor als prioritair te beschouwen. Daarnaast kan bijkomend functioneel leefgebied gecreëerd worden. Dit gebeurt best aansluitend aan de bestaande habitatvlek met heide en langs het traject van de hoogspanningslijn.

In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 98 Weergave van waarnemingen binnen populatie Omgeving Karting Genk (8_9)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_9	Omgeving Karting Genk	2021	3	0	3	11
8	NP Hoge Kempen	8_9	Omgeving Karting Genk	2022	3	3	0	0
8	NP Hoge Kempen	8_9_subtotaal		2	6	3	3	11

Figuur 149 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Omgeving Karting Genk (8_9)

6.3.8.11 Populatie Terril Klaverberg en omgeving (ID 8_10)

6.3.8.11.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'NIEUW-GEBIED'

In de loop van 2021-2022 werd het gebied Terril Klaverberg en omgeving (8_10) geselecteerd omwille van de aanwezigheid van geschikte habitats voor de soort en de ruimtelijk belangrijke ligging van het gebied. **In 2022 werd de soort als resultaat van gerichte zoekacties en het uitleggen van slangenplaten ook ontdekt in het gebied!** Een zeer belangrijke vondst.

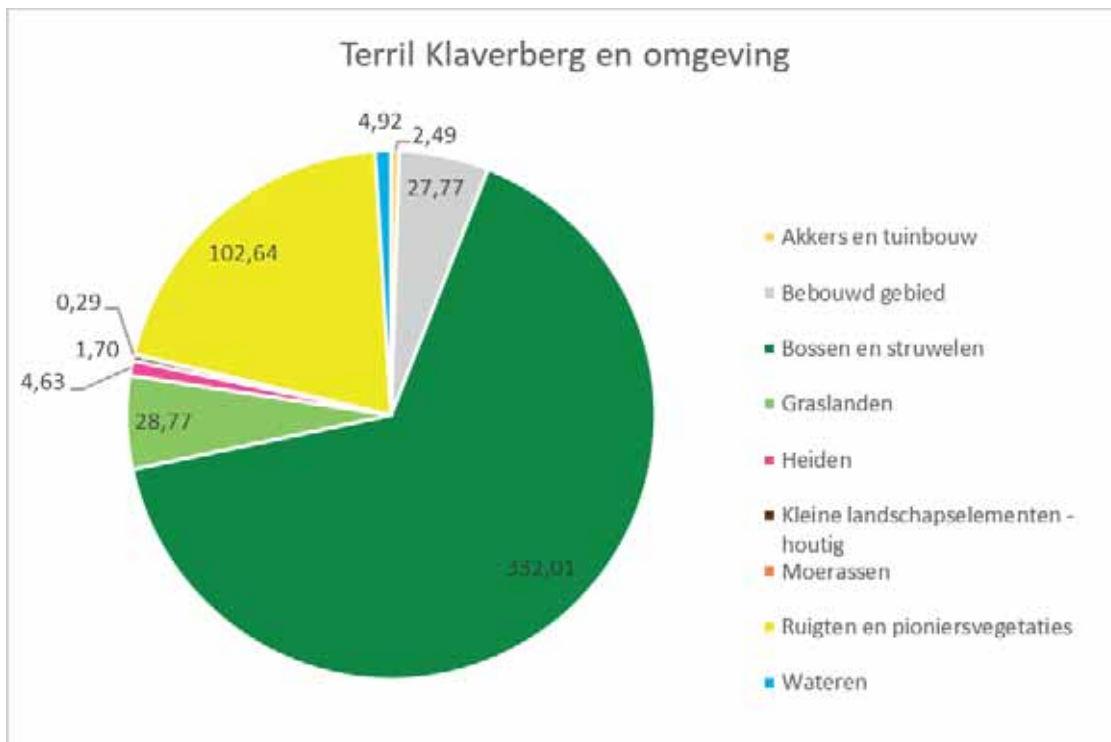
6.3.8.11.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied met een totaal afgebakende oppervlakte van **505,23ha**, is het habitat **bossen en struwelen met 332ha** het best vertegenwoordigd. Op de tweede plaats komen **ruigten en pioniersvegetaties met 102,6ha**. De voor Gladde slang relevante habitats als **graslanden en heiden** nemen respectievelijk **28,8 en 4,6ha** voor hun rekening. Het is binnen de beperkte oppervlakte heide dat de Gladde slangen aangetroffen werden.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 99 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Terril Klaverberg en omgeving

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Terril Klaverberg en omgeving	Bossen en struwelen	332,01	65,7%
	Ruigten en pioniersvegetaties	102,64	20,3%
	Graslanden	28,77	5,7%
	Bebouwd gebied	27,77	5,5%
	Wateren	4,92	1,0%
	Heiden	4,63	0,9%
	Akkers en tuinbouw	2,49	0,5%
	Kleine landschapselementen - houtig	1,70	0,3%
	Moerassen	0,29	0,1%
Totaal		505,23	100,0%

Figuur 150 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Terril Klaverberg en omgeving

;v

Figuur 151 Beeld op Terril Klaverberg en omgeving. Terril Zwartberg is eveneens te zien op de achtergrond. Foto: Ilf Jacobs

6.3.8.11.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 100) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Terril Klaverberg en omgeving (8_10) in totaal:

- De soort werd in **2022 ontdekt** in het gebied
- **In totaal werden doorheen de jaren 7 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 3 meldingen**
- **4 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht, waarbij in totaal
- **4 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- De soort werd aangetroffen in een zone met heide ten noorden van de terrils
- Vermits de soort nog maar net ontdekt is, is het aantal waarnemingen vooralsnog beperkt. Bij een volgehouden zoekinspanning zullen ongetwijfeld bijkomende waarnemingen verricht worden.

Figuur 152 Gladde slang aangetroffen aan Terril Klaverberg in 2022. Foto: Peter Engelen

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 100 Weergave van waarnemingen binnen populatie Terril Klaverberg en omgeving (8_10)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in populatie Terril Klaverberg en omgeving en Heiderbos zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

In het gebied liggen anno 2022 in totaal **3 slangenplaten**. Voor weergave van locatie van slangenplaten in populatie Terril Klaverberg en omgeving en Heiderbos zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.8.11.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als '**onbekend**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**beperkt**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

6.3.8.11.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is door ons geselecteerd als 'NIEUW gebied' en maakte geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

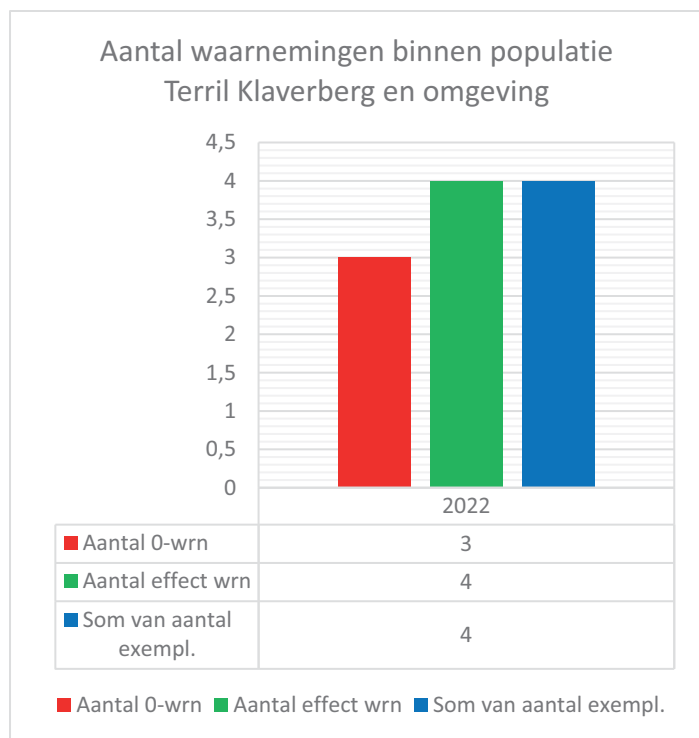
Het feit dat de soort aangetroffen werd na gericht zoeken, is een opsteker. Dit gebied vormt - zoals eerder gezegd - een belangrijke zone voor uitwisseling van Gladde slangen tussen verschillende (meta-)populaties. In het verleden werd reeds werk gemaakt van een heidecorridor tussen Vliegveld Zwartberg (7_11) en dit gebied. Dit is een erg waardevolle maatregel. Als prioritaire bijkomende maatregelen kan

- 1) daar waar mogelijk gewerkt worden aan de uitbreiding van heidevegetaties in de zones met een oorspronkelijk substraat.
- 2) de kwaliteit van het traject van het voormalige Kolenspoor geoptimaliseerd worden als leefgebied en corridor voor Gladde slang
- 3) actieve stappen gezet worden voor de creatie van een corridor tussen de locatie waar de Gladde slangen vastgesteld werden en het Heiderbos (8_11). Deze corridor kan niet alleen de populaties in verbinding met elkaar brengen, maar kan, mits goed uitgevoerd, tevens geschikt leefgebied vormen voor de soort.

In de toekomst kan het gebied best opgenomen worden voor de volgende fase van 'Inhaalslag'. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 100 Weergave van waarnemingen binnen populatie Terril Klaverberg en omgeving (8_10)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_10	Terril Klaverberg en omgeving	2022	7	3	4	4
8	NP Hoge Kempen	8_10_subtotaal		1	7	3	4	4

Figuur 153 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Terril Klaverberg en omgeving (8_10)

6.3.8.12 Populatie Heiderbos (ID 8_11)

6.3.8.12.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Het voorkomen van Gladde slang is reeds geruime tijd gekend van het Heiderbos (8_11). Er zijn gegevens gekend van op zijn minst 2005. Het gebied leek lange tijd vrij geïsoleerd als gekend gebied voor Gladde slang. Door de recente ontdekkingen van populaties in de gebieden Genk/Opplabbeek - Zwarte Berg (LiLa) (7_10), Terril Klaverberg en omgeving (8_10) en Omgeving Karting Genk (8_9) blijkt het gebied deel uit te maken van een reeks van gebieden met belangrijke strategische functie.

6.3.8.12.2 Habitatbeschrijving

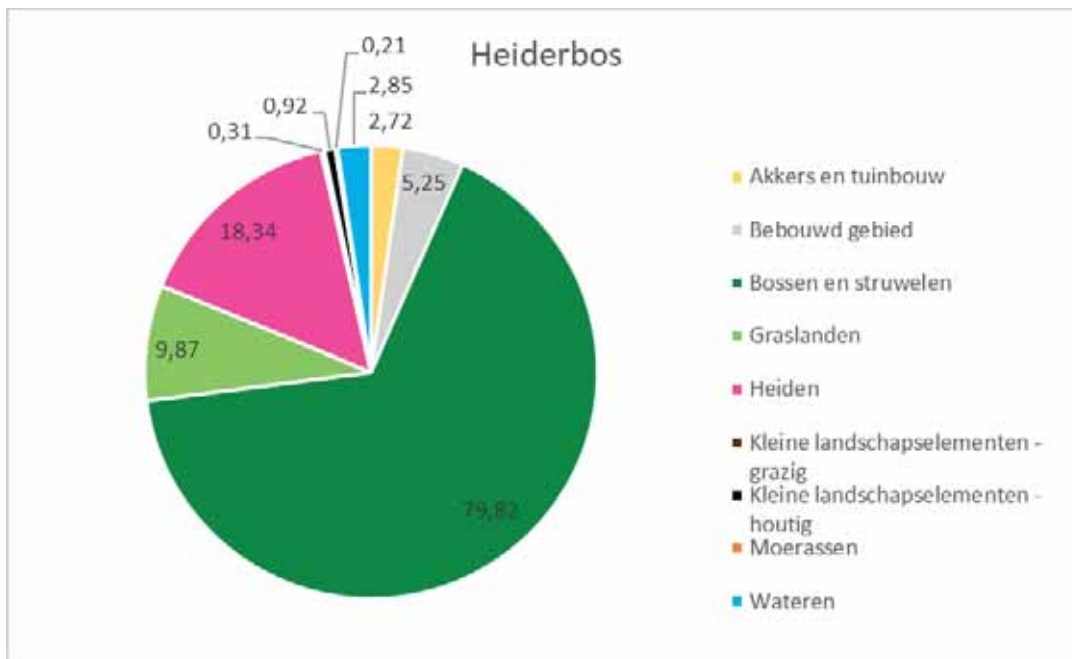
Binnen het gebied met een **totale afgebakende oppervlakte van 120,3ha**, is het habitat **bossen en struwelen met 79,8ha** het best vertegenwoordigd. Op de tweede plaats komen de **heiden met 18,3ha**. Ook **graslanden** nemen **9,9ha** voor hun rekening.

Het Heiderbos is op Vlaamse schaal uniek omwille van de zeer hoge densiteit aan Jeneverbes. De aanwezige heidevegetaties zijn bovendien erg soortenrijk met o.a. Rode dophei, Stekelbrem, Kruiptrem, etc.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 101 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Heiderbos

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Heiderbos	Bossen en struwelen	79,82	66,4%
	Heiden	18,34	15,2%
	Graslanden	9,87	8,2%
	Bebouwd gebied	5,25	4,4%
	Wateren	2,85	2,4%
	Akkers en tuinbouw	2,72	2,3%
	Kleine landschapselementen - houtig	0,92	0,8%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,31	0,3%
	Moerassen	0,21	0,2%
Totaal		120,29	100,0%

Figuur 154 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Heiderbos

6.3.8.12.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 102) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Heiderbos (8_11) in totaal:

- in **4 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 13 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 3 meldingen**
- **10 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht, waarbij in totaal
- **26 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- Ondanks dat de soort reeds lang gekend is uit het gebied, is het aantal waarnemingen eerder beperkt. Dat is ongetwijfeld voor een deel te wijten aan het eerder beperkte aantal gerichte zoekacties naar de soort.
- De laatste jaren werden enkel juveniele Gladde slangen waargenomen.
- De dikke moslaag en structuurrijke heide maken het gericht zoeken naar de soort moeilijk.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 102 Weergave van waarnemingen binnen populatie Heiderbos (8_11)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in populatie Terril Klaverberg en omgeving en Heiderbos zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

In het gebied zijn anno 2022 in totaal **3 slangenplaten** aanwezig. Zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.8.12.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als '**klein**'. De status van de

inventarisatie/zoekinspanning is **'matig'**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **'gemiddeld'**. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als **'goed'**.

6.3.8.12.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

De locatie waar in 2020 juveniele Gladde slangen werden waargenomen, werd in de loop van 2021-2022 gechopperd. Chopperen kan een nuttige maatregel zijn in heidegebieden. Echter, voor zones waarvan specifiek geweten is dat Gladde slang er zich ophoudt, wordt aangeraden om minder invasieve beheermaatregelen toe te passen. Niet alleen kunnen bij chopperen (en/of plaggen) Gladde slangen slachtoffer worden, ook het habitat is op deze manier vaak voor jaren ongeschikt voor Gladde slang, o.w.v. een tekort aan structuurvariatie.

In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

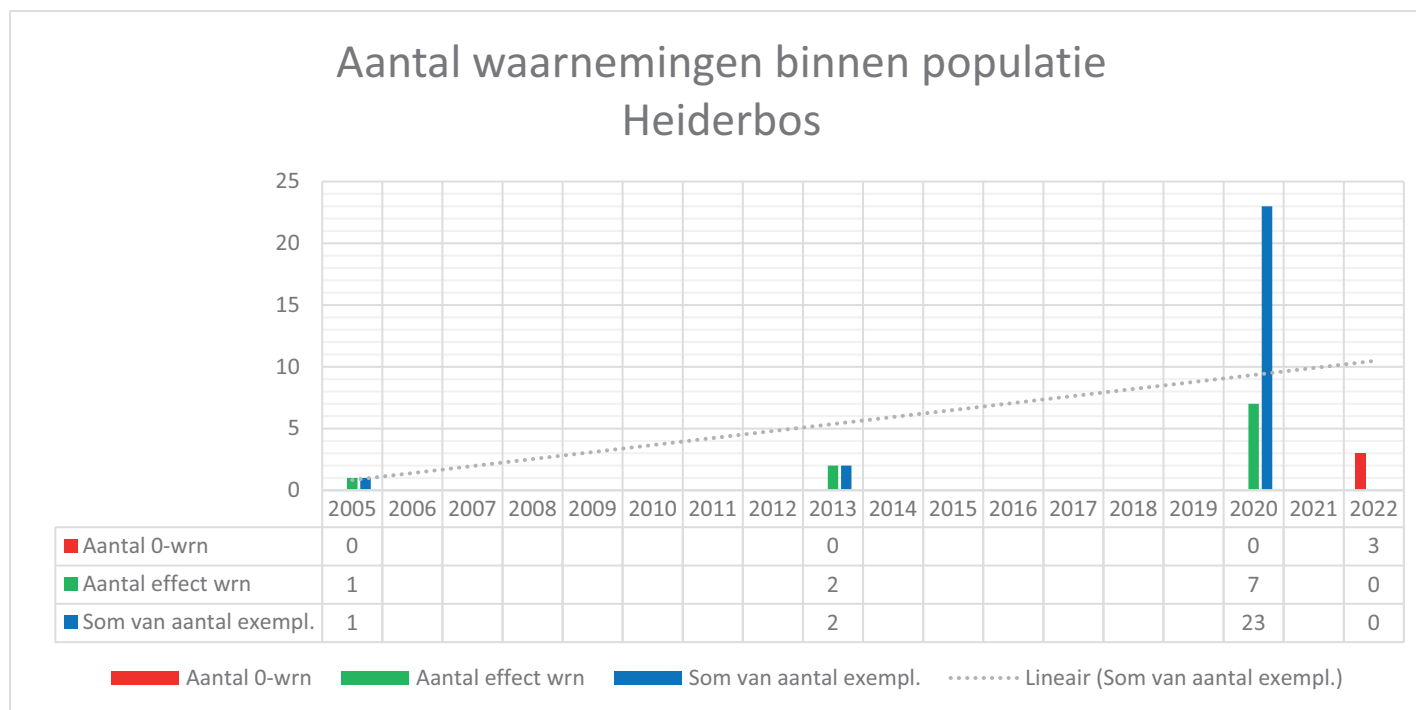

*Figuur 155 Eén van de slangenplaten die in het verleden uitgelegd werd in het Heiderbos door Peter Engelen.
Foto: Ilf Jacobs*

Tabel 102 Weergave van waarnemingen binnen populatie Heiderbos (8_11)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_11	Heiderbos	2005	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_11	Heiderbos	2013	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_11	Heiderbos	2020	7	0	7	23
8	NP Hoge Kempen	8_11	Heiderbos	2022	3	3	0	0
8	NP Hoge Kempen	8_11_subtotaal		4	13	3	10	26

Figuur 156 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Heiderbos (8_11)

6.3.8.13 Populatie Kikbeekbron (ID 8_12)

6.3.8.13.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Het voorkomen van Gladde slang is reeds van 2001 gekend van het gebied Kikbeekbron (8_12). De Kikbeekbron maakt deel uit van de kern van het NP Hoge Kempen. Gladde slang wordt reeds geruime tijd door Peter Engelen gemonitord in het gebied, onder meer ter hoogte van het ecoduct Kikbeek over de E314 (zie <https://waarnemingen.be/locations/135089/>) en in de taluds van de bermbrug (zie <https://waarnemingen.be/locations/685678/>). We verwijzen onder meer naar Lambrechts et al. (2014) en Feys et al. (2021) voor meer informatie over de monitoring van deze ecobrudden.

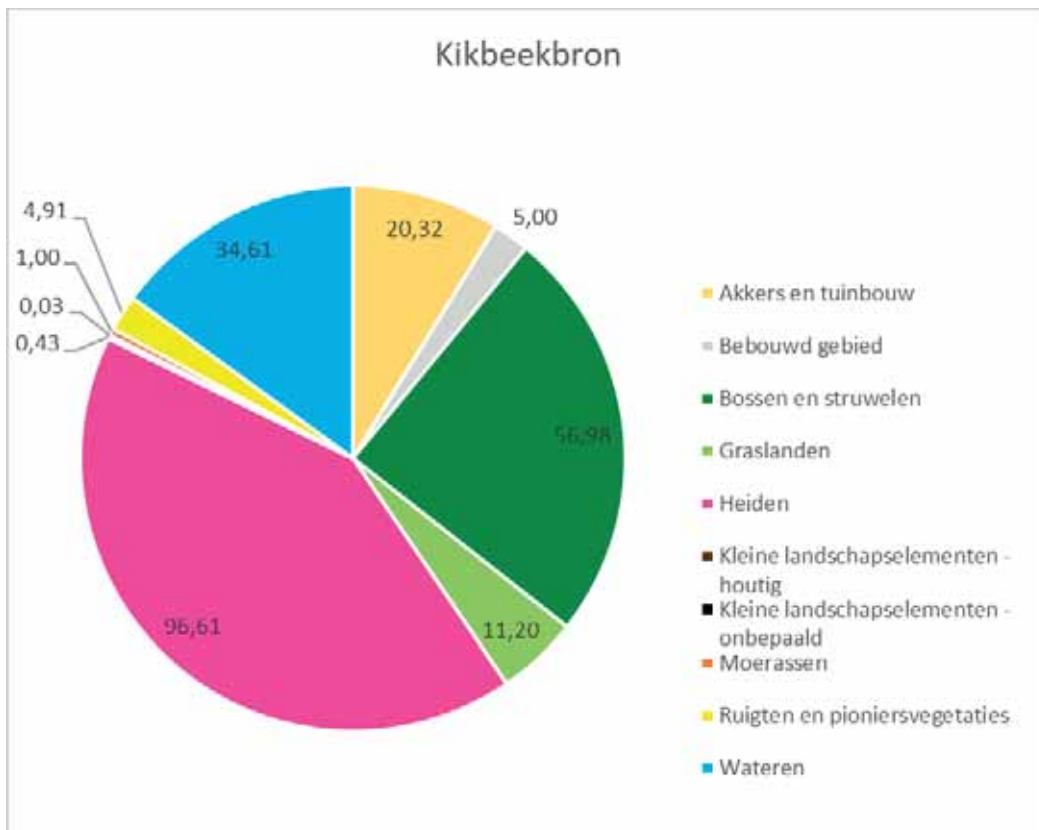
6.3.8.13.2 Habitatbeschrijving

Het gebied heeft een voor dit project afgebakende oppervlakte van 231ha. Heiden vormen het belangrijkste habitat in het gebied met in totaal 96,6ha. **Bossen en struwelen werden gekarteerd voor een oppervlakte van 56,9ha.** Verder komen door de soort gebruikte habitattypes als graslanden, ruigten en pioniersvegetaties, natuurlijke akkers, etc voor. Verder is binnen het gebied een grote, diepe waterpartij aspectbepalend. Die ontstond toen dit gebied nog zandgroeve was.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 103 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kikbeekbron

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Kikbeekbron	Heiden	96,61	41,8%
	Bossen en struwelen	56,98	24,7%
	Wateren	34,61	15,0%
	Akkers en tuinbouw	20,32	8,8%
	Graslanden	11,20	4,8%
	Bebouwd gebied	5,00	2,2%
	Ruigten en pioniersvegetaties	4,91	2,1%
	Moerassen	1,00	0,4%
	Kleine landschapselementen - houtig	0,43	0,2%
	Kleine landschapselementen - onbepaald	0,03	0,0%
	Totaal		231,08

Figuur 157 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kikbeekbron

6.3.8.13.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 104) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Kikbeekbron (8_12) in totaal:

- in **17 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 115 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 21 meldingen**
- **94 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht, waarbij in totaal
- **111 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- Gladde slang wordt verspreid over het gebied waargenomen. De hoogste concentraties zijn duidelijk terug te vinden op de locaties waar gerichte monitoring plaatsvindt (ecoduct Kikbeek en bermbrug).

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be, zie:

Tabel 104 Weergave van waarnemingen binnen populatie Kikbeekbron (8_12)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in populatie Kikbeekbron, zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Anno 2022 liggen er in totaal **4 slangenplaten** in het gebied. Voor weergave van locatie slangenplaten in populatie Kikbeekbron, zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Figuur 158 Links: Beeld op 'bitumen' slangenplaat ter hoogte van de bermbrug in het uiterste noordwesten van het gebied. Foto: Laurent Louwies

Figuur 159 Rechts: Gladde slang aangetroffen onder slangenplaat ter hoogte van de bermbrug in het uiterste noordwesten van het gebied. Foto: Simon Feys

6.3.8.13.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als '**matig**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**matig**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**groot**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**goed**'.

6.3.8.13.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

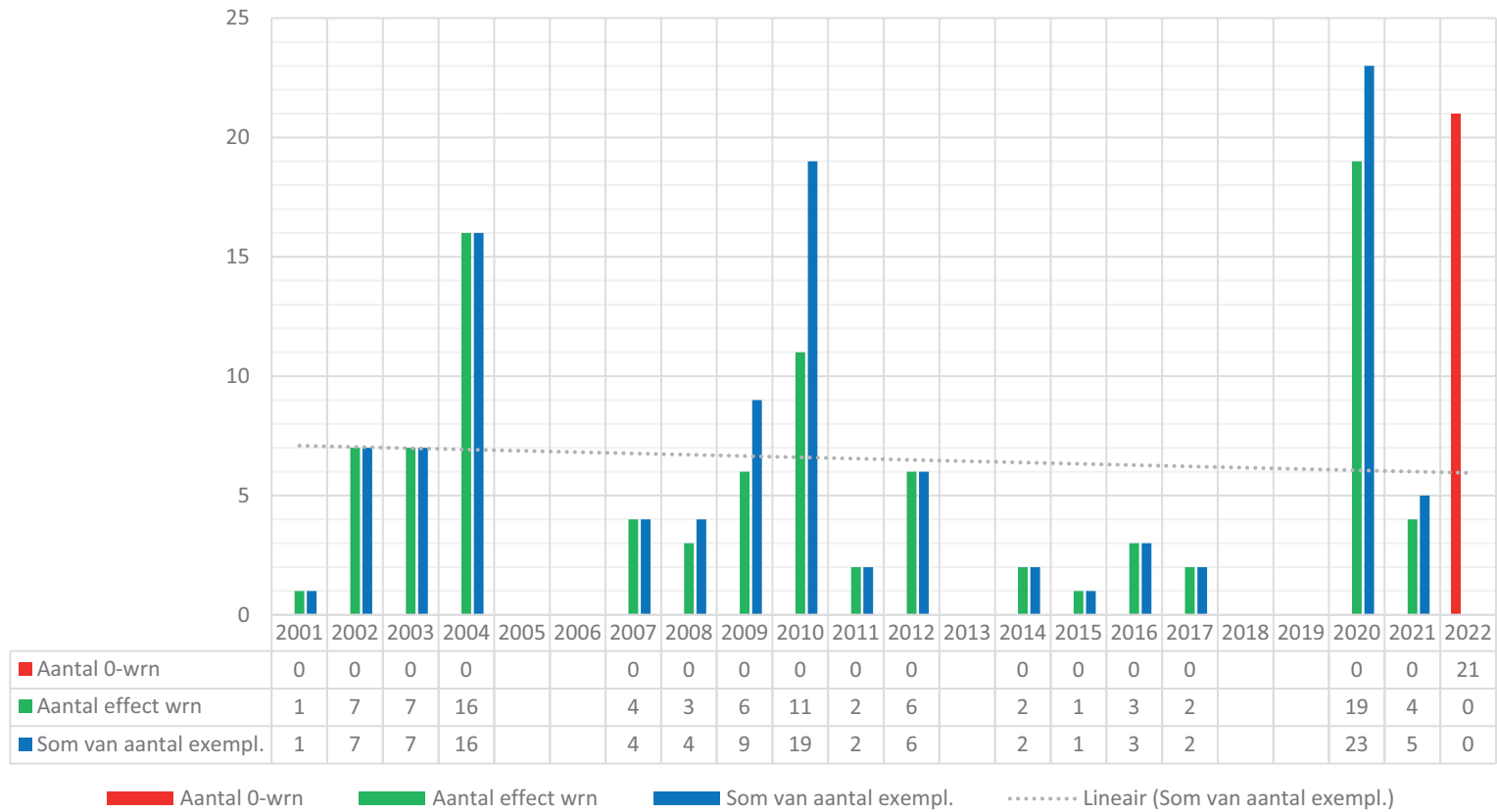
Als advies kan voorlopig vooral gemeld worden dat de Weg naar Zutendaal een knelpunt vormt voor de vlotte uitwisseling van Gladde slangen tussen gebied Kikbeekbron (8_12) en Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek (8_13). Verder kan ook getracht worden om de verbinding met Militair Domein Zutendaal (8_16) verder uit te breiden.

In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 104 Weergave van waarnemingen binnen populatie Kikbeekbron (8_12)

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2001	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2002	7	0	7	7
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2003	7	0	7	7
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2004	16	0	16	16
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2007	4	0	4	4
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2008	3	0	3	4
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2009	6	0	6	9
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2010	11	0	11	19
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2011	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2012	6	0	6	6
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2014	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2015	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2016	3	0	3	3
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2017	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2020	19	0	19	23
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2021	4	0	4	5
8	NP Hoge Kempen	8_12	Kikbeekbron	2022	21	21	0	0
8	NP Hoge Kempen	8_12_subtotaal		17	115	21	94	111

Aantal waarnemingen binnen populatie
Kikbeekbron

Figuur 160 Weergave van waarnemingen binnen populatie Kikbeekbron (8_12)

6.3.8.14 Populatie Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek (ID 8_13)

6.3.8.14.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

Het gebied Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek (ID 8_13) is ongetwijfeld één van de meest waardevolle deelgebieden van het hele Nationaal Park Hoge Kempen. Het is een bijzonder gevarieerd gebied met een grote variatie aan hydrologische gradiënten. Het voorkomen van Gladde slang is reeds gekend van op zijn minst 2002.

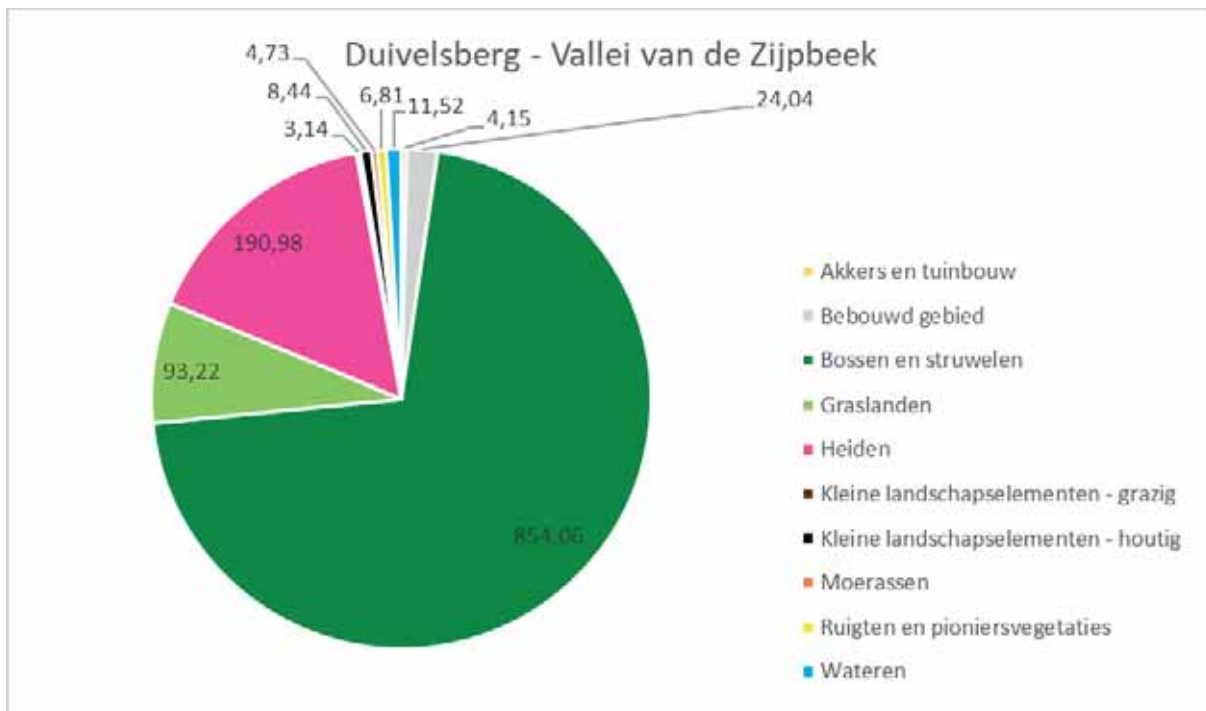
6.3.8.14.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied, met een voor dit project afgebakende **oppervlakte van 1201,1ha**, is het habitat **bossen en struwelen met 854,1ha** veruit het best vertegenwoordigd. Door habitatherstel zijn recent delen van de dennen-aanplanten terug omgezet naar meer natuurlijke habitats als heiden, graslanden, etc. Op de tweede plaats komen **heiden met 190,9ha**. Verder is de oppervlakte aan - vaak goed ontwikkelde - **graslanden (93,2)** eveneens groot.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 105 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	Bossen en struwelen	854,06	71,1%
	Heiden	190,98	15,9%
	Graslanden	93,22	7,8%
	Bebouwd gebied	24,04	2,0%
	Wateren	11,52	1,0%
	Kleine landschapselementen - houtig	8,44	0,7%
	Ruigten en pioniersvegetaties	6,81	0,6%
	Moerassen	4,73	0,4%
	Akkers en tuinbouw	4,15	0,3%
	Kleine landschapselementen - grazig	3,14	0,3%
Totaal		1201,09	100,0%

Figuur 161 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek

6.3.8.14.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 106) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek (ID 8_13) in totaal:

- in **12 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 689 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: het impressionante aantal van 584 meldingen**
- **105 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht, waarbij in totaal
- **144 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- De gestandaardiseerde monitoring werd in de loop van 2021-2022 opgestart door een enthousiast vrijwilligersteam. Dit heeft geleid tot een zeer sterke toename van het aantal waarnemingen.
- Aan de hand van de verhouding 0-waarnemingen en effectieve waarnemingen kan men nogmaals vaststellen dat de zoekinspanning per waargenomen Gladde slang erg hoog is.
- Als de draagkracht van het vrijwilligersweefsel het aankan, kunnen in andere zones van het gebied eveneens slangenplaten uitgelegd worden. Op die manier kunnen bijkomende gegevens verzameld worden.

Figuur 162 Links Eén van de twee juveniele Gladde slangen die waargenomen werden in het westelijk deel van het gebied. Foto: Laurent Louwies

Figuur 163 Rechts: Adult exemplaar. 2021. Foto: Bart Hoelbeek

Figuur 164 Links: Drie adulte Gladde slangen waargenomen onder een plaat met hoge trefkans, gesitueerd vlak langs een grote takkenhoop. Foto: Laurent Louwies

Figuur 165 Rechts: Adult exemplaar in oostelijk deel van het gebied in 2021. Foto: Bart Bamps

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 106 Weergave van waarnemingen binnen populatie Duivelsberg – Vallei van de Zijpbeek (8_13)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in populatie Duivelsberg – Vallei van de Zijpbeek en Kasteel Daalbroek zie:

‘Niet gecensureerde versie van dit rapport’

Anno 2022 liggen in totaal **33 slangenplaten** in dit gebied. Zie:

‘Niet gecensureerde versie van dit rapport’

6.3.8.14.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als **‘groot’**. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is **‘zeer hoog’**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **‘groot’**. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als **‘goed’**.

6.3.8.14.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als ‘Meetnet gebied’ en maakt geen deel uit van het project ‘Inhaalslag’. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplist van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht ‘Inhaalslag’.

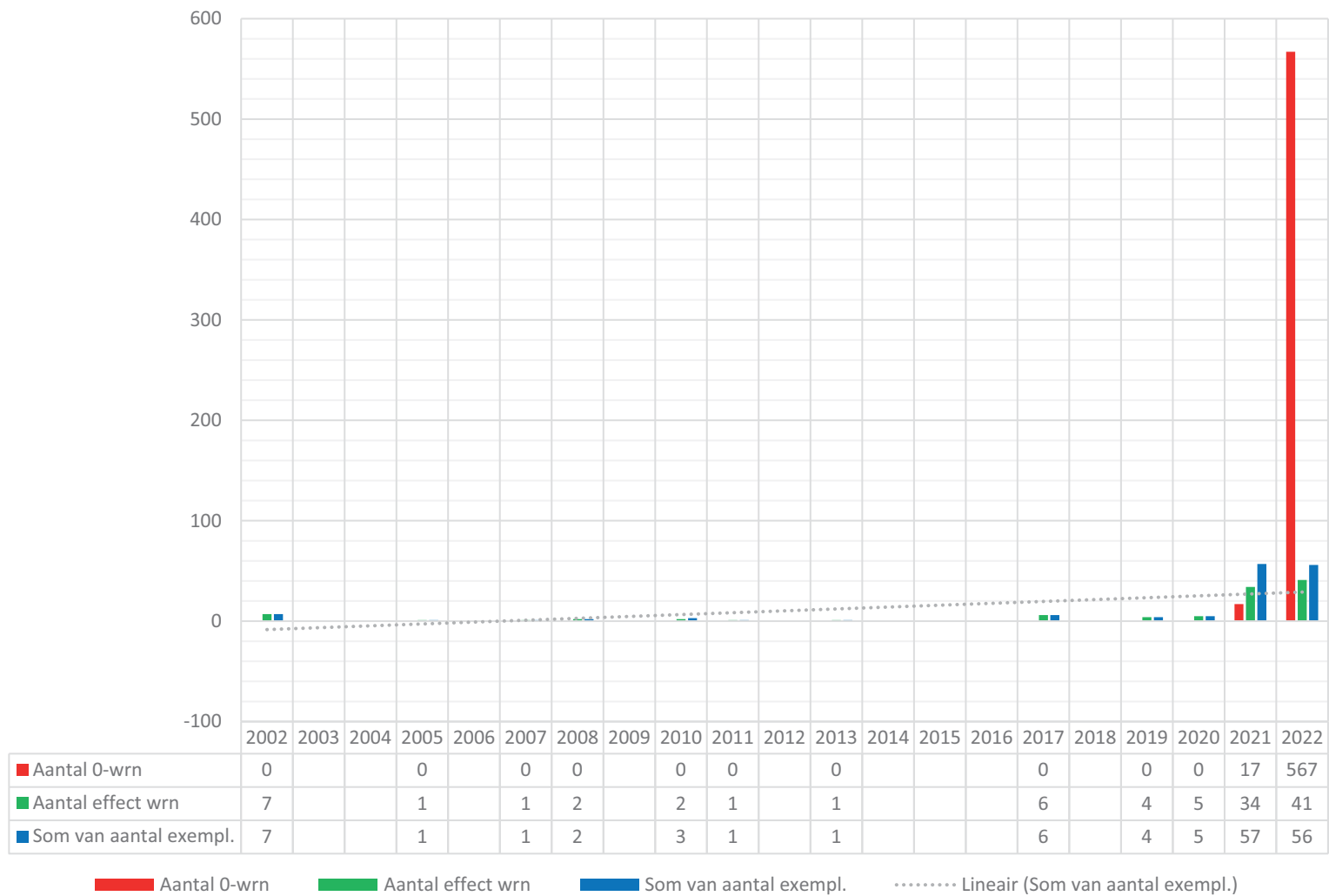
Het beheer in het gebied wordt zeer deskundig uitgevoerd door ANB. De gebiedsvisie om bijzondere biotopen en leefgebieden van topsoorten (zoals Gladde slang) met elkaar te verbinden is duidelijk zichtbaar op terrein. De intensieve monitoring van de soort is recent opgestart. Indien deze verder uitgebreid kan worden, zal dit ons een nog beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

In de periode 2021-2022 zijn reptielentunnels aangelegd onder de Daalbroekstraat. Het zou nuttig zijn om deze tunnels gericht te monitoren om te bekijken of Gladde slang effectief gebruik maakt van de tunnels.

Tabel 106 Weergave van waarnemingen binnen populatie Duivelsberg – Vallei van de Zijpbeek (8_13)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	2002	7	0	7	7
8	NP Hoge Kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	2005	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	2007	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	2008	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	2010	2	0	2	3
8	NP Hoge Kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	2011	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	2013	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	2017	6	0	6	6
8	NP Hoge Kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	2019	4	0	4	4
8	NP Hoge Kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	2020	5	0	5	5
8	NP Hoge Kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	2021	51	17	34	57
8	NP Hoge Kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	2022	608	567	41	56
8	NP Hoge Kempen	8_13_subtotaal		12	689	584	105	144

Aantal waarnemingen binnen populatie
Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek

Figuur 166 Grafische weergave van waarnemingen binnen Duivelsberg – Vallei van de Zijpbeek (8_13)

6.3.8.15 Populatie Kasteel Daalbroek (ID 8_14)

6.3.8.15.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'MEETNET-GEBIED'

De selectie en afbakening van dit gebied vormt een relict uit het verleden (SBP Gladde slang). Het gebied kon niet bezocht worden, vermits het een privé-eigendom betreft. De aanwezige vegetatietypes zijn eerder atypisch. De kans is klein dat dit gebied op zich voldoende kwalitatief habitat bevat om een populatie in stand te houden. In de toekomst kan het gebied waarschijnlijk beter mee opgenomen worden in de polygoon van Duivelsberg – Vallei van de Zijpbeek.

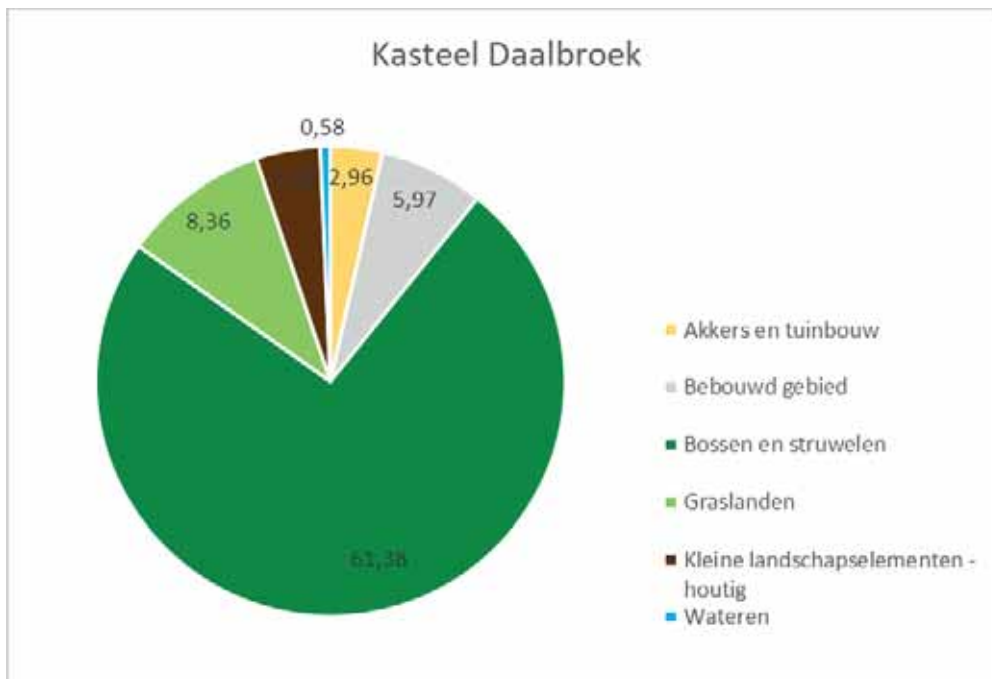
6.3.8.15.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied met een voor dit project afgebakende oppervlakte van **82ha** is het habitat **bossen en struwelen met 61,4ha** het best vertegenwoordigd. Op de tweede plaats komen **graslanden met 8,36ha**.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 107 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kasteel Daalbroek

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Kasteel Daalbroek	Bossen en struwelen	61,38	74,0%
	Graslanden	8,36	10,1%
	Bebouwd gebied	5,97	7,2%
	Kleine landschapselementen - houtig	3,68	4,4%
	Akkers en tuinbouw	2,96	3,6%
	Wateren	0,58	0,7%
Totaal		82,92	100,0%

Figuur 167 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kasteel Daalbroek

6.3.8.15.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 108) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Kasteel Daalbroek (8_14) in totaal:

- Enkel in **2001** werd een waarneming van Gladde slang verricht.
- **In totaal werd doorheen de jaren slechts 1 waarneming ingevoerd.**
- **0-waarnemingen: geen meldingen.**
- **1 effectieve Gladde slang-waarneming, waarbij**
- **1 exemplaar** werd gemeld.
- Wellicht is deze enkele waarneming het resultaat van de beperkte inventarisatiegraad van het gebied (gezien de status van niet vrij toegankelijk gebied). Toch kan op basis van de vegetatie-analyse geconcludeerd worden dat het gebied niet de ideale vegetaties bevat om een grote populatie Gladde slang te huisvesten.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 108 Weergave van waarnemingen binnen populatie Kasteel Daalbroek (8_14)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in populatie Duivelsberg – Vallei van de Zijpbeek en Kasteel Daalbroek zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

In het gebied zijn anno 2022 geen slangenplaten aanwezig. Voor weergave van de locatie van de slangenplaten in populatie Duivelsberg – Vallei van de Zijpbeek en Kasteel Daalbroek zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.8.15.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie als **'onbekend'**. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is **'geen'**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **'beperkt'**. De habitatkwaliteit wordt ingeschat als **'slecht'**.

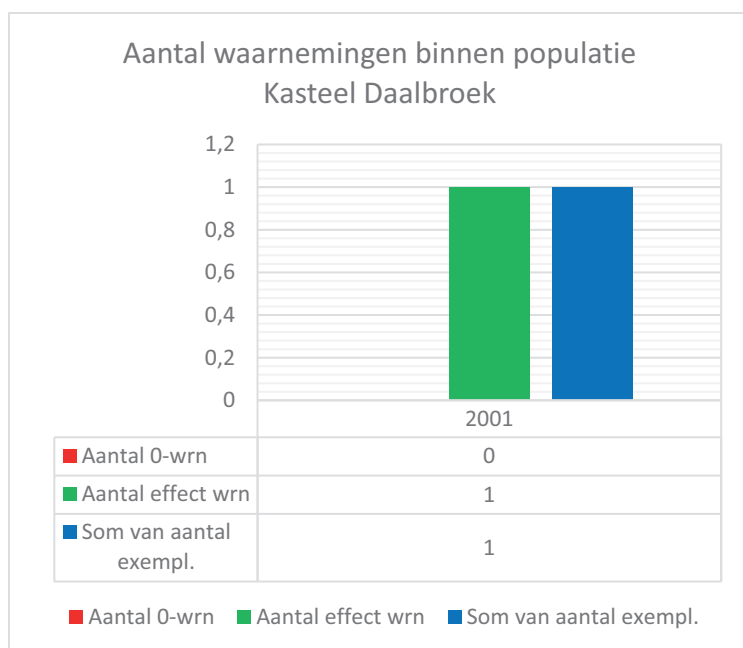
6.3.8.15.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Meetnet gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

In de toekomst zal worden bekeken of er ingezet wordt op de inventarisatie en monitoring van het gebied. De kans is echter beperkt gezien de beperkte meerwaarde dat dit zou opleveren. Gezien het compleet gebrek aan kennis over het gebied, is dit momenteel zeker géén goede Meetnet locatie, maar eerder wél een gebied om in een volgende fase van de Inhaalslag te onderzoeken.

Tabel 108 Weergave van waarnemingen binnen populatie Kasteel Daalbroek (8_14)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_14	Kasteel Daalbroek	2001	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen			1	1	0	1	1

Figuur 168 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Kasteel Daalbroek (8_14)

6.3.8.16 Populatie Neerharerheide Pietersembos (ID 8_15)

6.3.8.16.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'

Het gebied Neerharerheide – Pietersembos (8_15) werd geselecteerd als 'Inhaalslag-gebied' omwille van het lage aantal waarnemingen, ondanks het feit dat het voorkomen van Gladde slang reeds gekend is vanaf op zijn minst 2001. Het is een gevarieerd gebied met heideterreinen, uitgestrekte bossen, vrij recent herstelde schraalgraslanden, etc.

6.3.8.16.2 Habitatbeschrijving

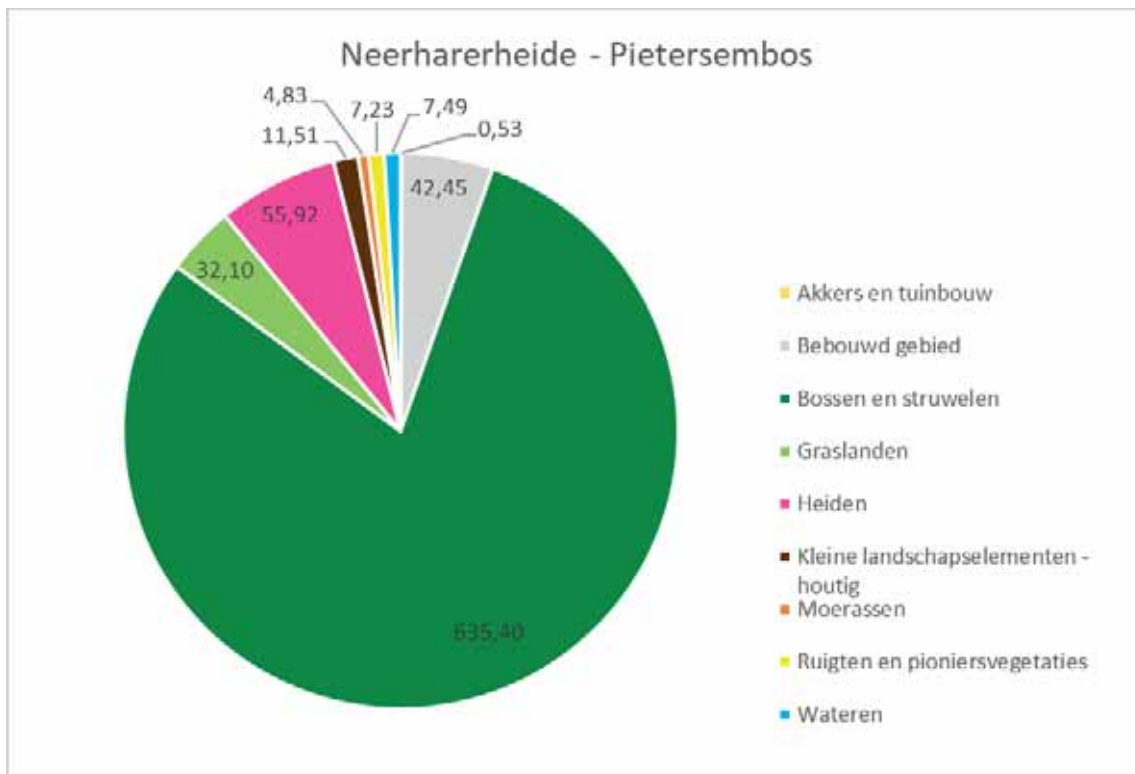
Met een voor dit project afgebakende oppervlakte van in totaal **797,5ha** is ook dit gebied erg robuust. Binnen het gebied komt het habitat **bossen en struwelen met 635ha** het meest voor. Op de tweede plaats komen **heiden met 55,9ha**.

Voor een overzicht van de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 109 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Neerharerheide - Pietersembos

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Neerharerheide - Pietersembos	Bossen en struwelen	635,40	79,7%
	Heiden	55,92	7,0%
	Bebouwd gebied	42,45	5,3%
	Graslanden	32,10	4,0%
	Kleine landschapselementen - houtig	11,51	1,4%
	Ruigten en pioniersvegetaties	7,23	0,9%
	Wateren	7,49	0,9%
	Moerassen	4,83	0,6%
	Akkers en tuinbouw	0,53	0,1%
	Totaal		797,46

Figuur 169 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Neerharerheide – Pietersembos

6.3.8.16.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 110) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Neerharerheide – Pietersembos (8_15) in totaal:

- in **6 verschillende jaren** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 181 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 153 meldingen**
- **28 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht, waarbij in totaal
- **30 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- De **systematische monitoring werd opgestart in 2021-2022**, wat reeds geresulteerd heeft in tal van bijkomende waarnemingen.
- De hoogste concentratie aan waarnemingen is gesitueerd in het noorden van het gebied.
- Vermits nog maar recent gestart werd met de monitoring, verwachten we in de toekomst nog heel wat bijkomende waarnemingen.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 110 Weergave van waarnemingen binnen populatie Neerharerheide - Pietersembos (8_15)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in populatie Neerharerheide - Pietersembos zie: 'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Anno 2022 liggen in totaal **12 slangenplaten** in het gebied. Zie: 'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.8.16.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2022 de populatie als '**matig**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**zeer hoog**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

6.3.8.16.5 Advies, kansen en knelpunten

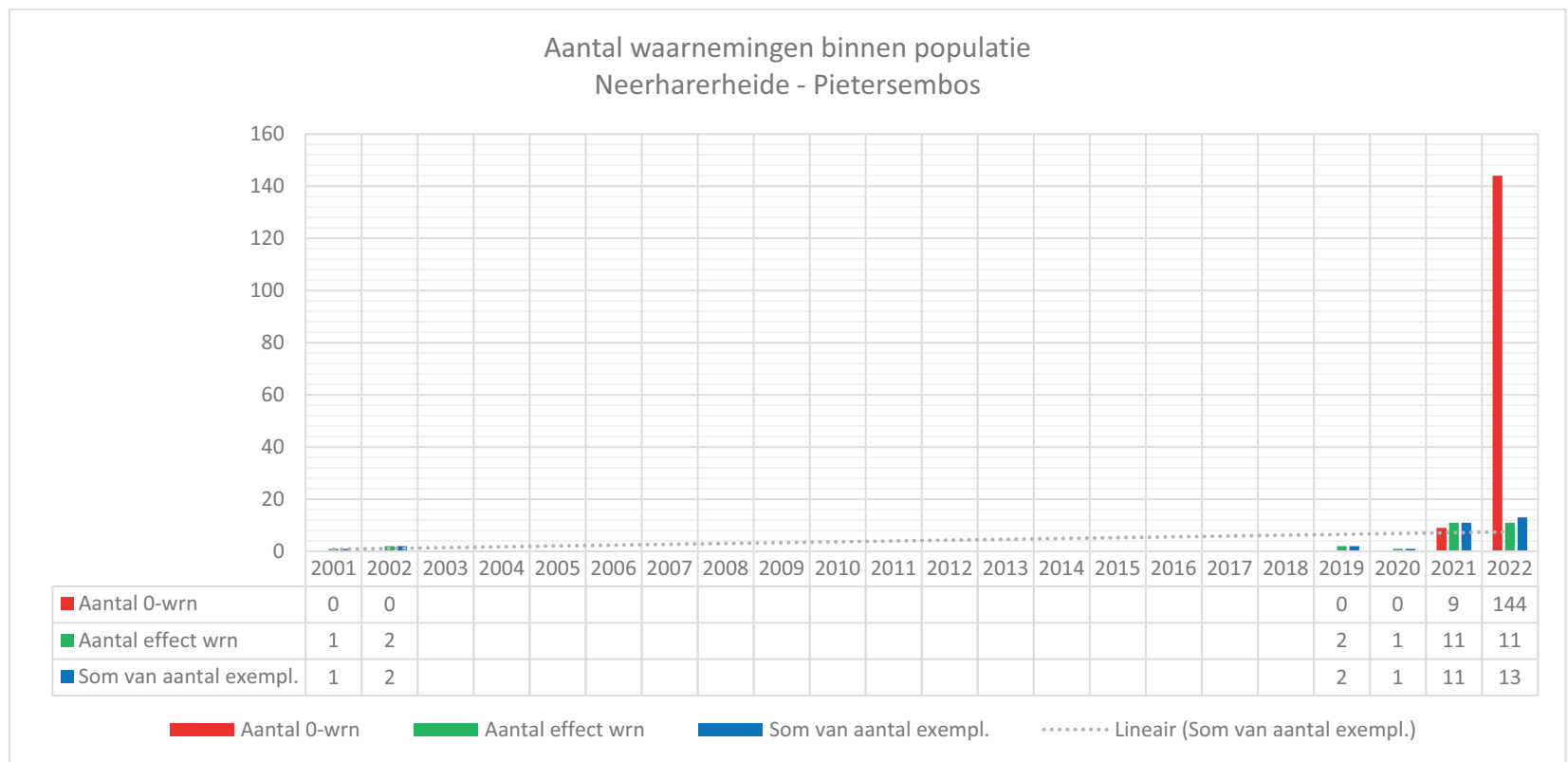
Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Inhaalslag-gebied'.

Vermits de soortspecifieke monitoring nog maar recent opgestart is, is het formuleren van advies voorbarig. In de toekomst zal volop ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Het verder herstellen van waardevolle heidebiotopen, met andere woorden het leefgebied van Gladde slang en andere doelsoorten, zal sowieso bijdragen aan de kwaliteit van het gebied. In ruimere context zou het erg nuttig zijn indien getracht wordt via corridors van functioneel leefgebied in verbinding te brengen met de taluds van het Albertkanaal. Dit kan gerealiseerd worden via het gebied Pietersheim en/of in zuidwestelijke richting, over de N77 en Kiewitseweg tot de Hoefaertbrug. De kanaaltaluds vormen immers een groot en potentieel geschikt leefgebied voor de soort.

Tabel 110 Weergave van waarnemingen binnen populatie Neerharerheide - Pietersembos (8_15)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_15	Neerharerheide - Pietersembos	2001	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_15	Neerharerheide - Pietersembos	2002	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_15	Neerharerheide - Pietersembos	2019	2	0	2	2
8	NP Hoge Kempen	8_15	Neerharerheide - Pietersembos	2020	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_15	Neerharerheide - Pietersembos	2021	20	9	11	11
8	NP Hoge Kempen	8_15	Neerharerheide - Pietersembos	2022	155	144	11	13
8	NP Hoge Kempen	8_15_subtotaal		6	181	153	28	30

Figuur 170 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Neerharerheide - Pietersembos (8_15)

6.3.8.17 Populatie Militair Domein Zutendaal (ID 8_16)

6.3.8.17.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'NIEUW-GEBIED'

Het Militair Domein Zutendaal (8_16) werd in de loop van 2021-2022 geselecteerd omwille van de aanwezigheid van geschikte habitats en een onbevestigde melding in het uiterste zuiden van het gebied in de loop van 2020. In de loop van 2022 werden een aantal slangenplaten aangebracht in het gebied.

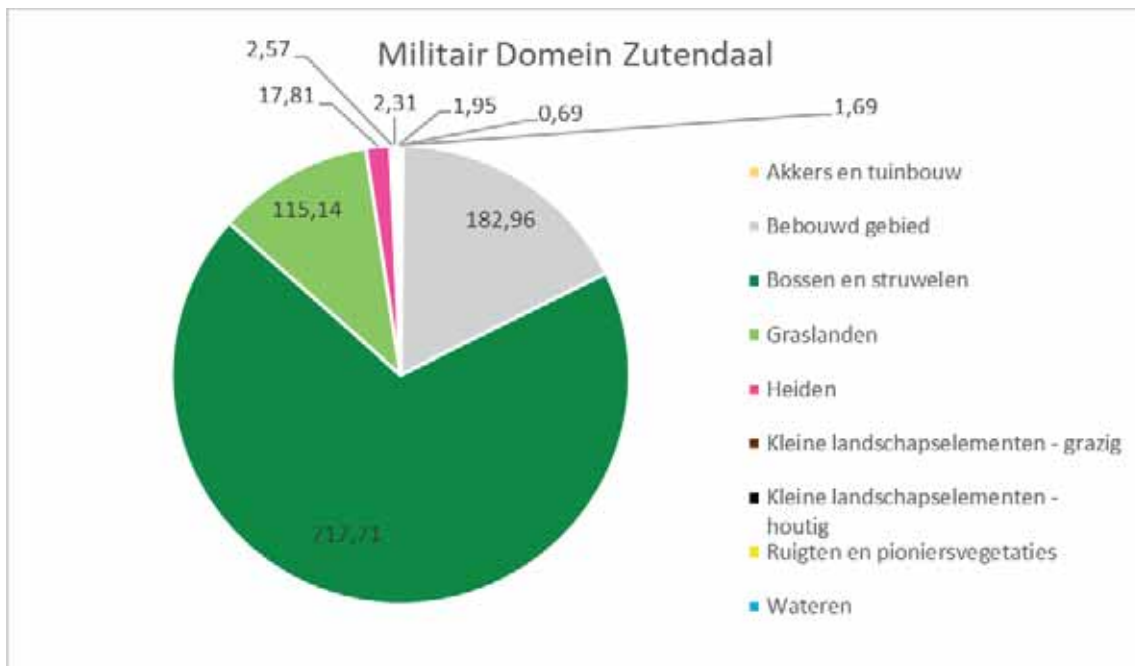
6.3.8.17.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied, met een totale oppervlakte van 1042ha, bestaat het leeuwendeel uit het habitat **bossen en struwelen (717,7ha)**. Op de tweede plaats komt **bebouwd gebied met 182,9ha!** Deze grote oppervlakte is naast de militaire gebouwen eveneens te wijten aan de betonnen startbanen. De voor Gladde slang relevante habitats als **graslanden en heiden** nemen respectievelijk **115,1 en 17,5ha** voor hun rekening.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 111 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Militair Domein Zutendaal

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Militair Domein Zutendaal	Bossen en struwelen	717,71	68,8%
	Bebouwd gebied	182,96	17,5%
	Graslanden	115,14	11,0%
	Heiden	17,81	1,7%
	Akkers en tuinbouw	1,69	0,2%
	Kleine landschapselementen - grazig	2,57	0,2%
	Kleine landschapselementen - houtig	2,31	0,2%
	Ruigten en pioniersvegetaties	1,95	0,2%
	Wateren	0,69	0,1%
Totaal		1042,85	100,0%

Figuur 171 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Militair Domein Zutendaal

6.3.8.17.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 112) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Militair Domein Zutendaal (8_16) in totaal:

- in **2 verschillende jaren** waarnemingen verricht (2020 en 2022)
- **In totaal werden doorheen de jaren 2 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: geen meldingen**
- **2 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht waarbij in totaal
- **2 exemplaren Gladde slangen** werden gemeld.
- Dit gebied is strikt ontoegankelijk. Hierdoor wordt het nauwelijks bezocht door natuurliefhebbers.
- De waarneming van 2020 is gelegen in een voor Gladde slang atypische zone. De waarneming van 2022 werd echter gedocumenteerd met een foto.
- Indien de zoekinspanning naar Gladde slang opgedreven kan worden, zal dit ongetwijfeld leiden tot bijkomende waarnemingen. Dit is namelijk een ecologisch zeer waardevol gebied, wat geïllustreerd wordt door de aanwezigheid van tal van (andere) topsoorten van heide en schraallanden. Er zijn veel overgangssituaties tussen bos en open terrein aanwezig, die voor Gladde slang interessant zijn.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 112 Weergave van waarnemingen binnen populatie Militair Domein Zutendaal (8_16)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in populatie Militair Domein Zutendaal zie: 'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Er werden **verschillende slangenplaten** geleverd aan een persoon met toegang tot het terrein. De exacte locatie waar de slangenplaten aangebracht zijn, werden nog niet doorgegeven.

Figuur 172 Adulte Gladde slang aangetroffen op Militair domein Zutendaal in 2022. Foto: Maarten Jacobs

6.3.8.17.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie als '**onbekend**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**beperkt**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**gemiddeld**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**onbekend**'.

6.3.8.17.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'NIEUW gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

Vooraf de noordoostelijke zone van het militair domein lijkt bijzonder geschikt voor de soort. Deze locatie grenst bovendien aan andere gebieden waar het voorkomen van Gladde slang gekend is. Zo is er recent gewerkt aan de verbinding met de bermbrug, waar een populatie Gladde slang in de taluds voorkomt. Concreet zijn de naaldbossen (veel) ijler gezet, zoals geïllustreerd op Figuur 173.

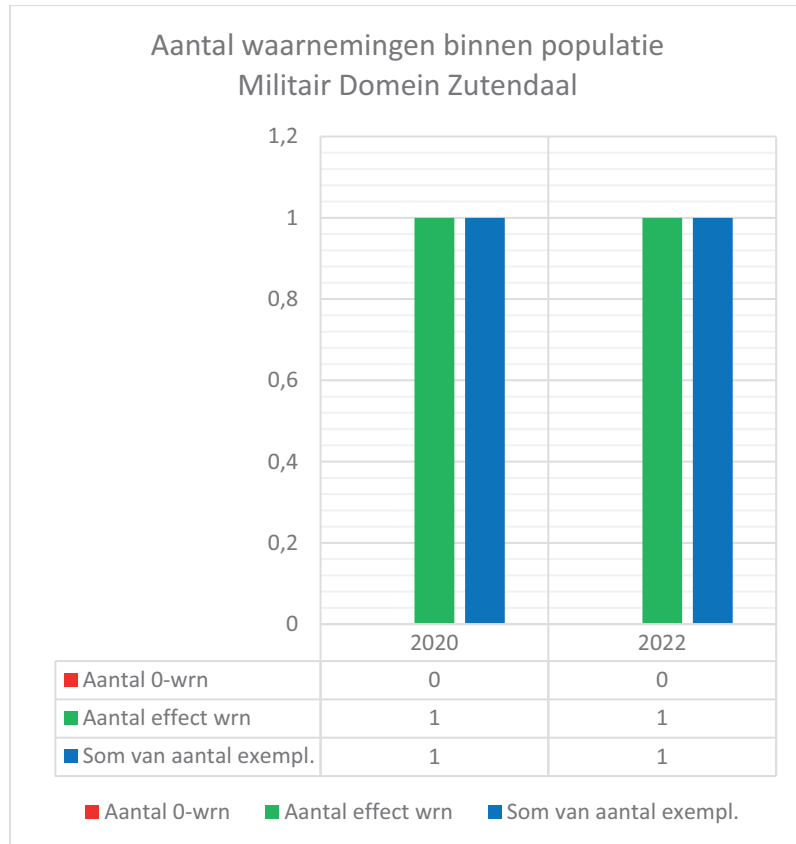
Figuur 173 Ten zuidwesten van de bermbrug van Heiwijk is er veel openheid gecreëerd in de naaldbossen. Dit is een (deel van een) belangrijke verbinding met het militair domein van Wiemesmeer, dat een zeer hoge faunistische waarde heeft. 5 maart 2020. Foto: Jorg Lambrechts.

Vermits het gebied recent geselecteerd werd en de toegang tot het terrein moeilijk te verkrijgen is, is de huidige kennis onvoldoende om gebiedsspecifiek advies te geven.

In de toekomst zal ingezet worden op de inventarisatie en monitoring van het gebied. Dit zal ons een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 112 Weergave van waarnemingen binnen populatie Militair Domein Zutendaal (8_16)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP Hoge Kempen	8_16	Militair Domein Zutendaal	2020	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_16	Militair Domein Zutendaal	2022	1	0	1	1
8	NP Hoge Kempen	8_16_subtotaal		2	2	0	2	2

Figuur 174 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Militair Domein Zutendaal (8_16)

6.3.8.18 Populatie Kattevennen (ID 8_17)

6.3.8.18.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'NIEUW-GEBIED'

Het gebied Kattevennen werd in de loop van 2022 geselecteerd als bijkomend gebied. Op dit moment zijn er geen aanwijzingen dat de soort voorkomt in het gebied noch dat er voldoende geschikt leefgebied aanwezig is. Het gebied wordt eerder beschouwd als een gebied met potenties wat, mits het nemen van maatregelen, gekoloniseerd zou kunnen worden door Gladde slang. Vooral de aanwezigheid van de langgerekte open strook ('heidecorridor') onder de hoogspanningslijn biedt mogelijkheden.

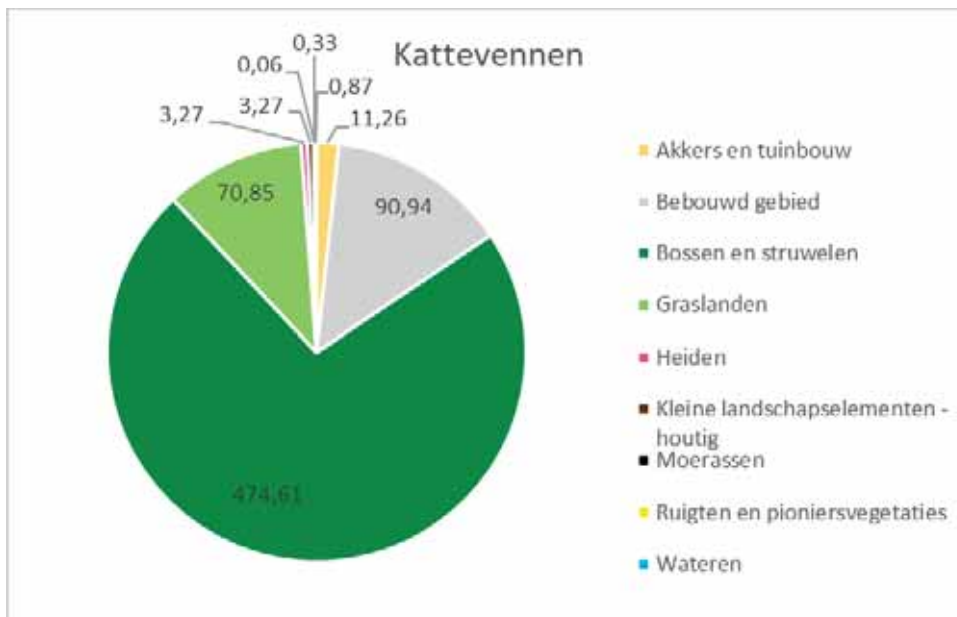
6.3.8.18.2 Habitatbeschrijving

Het gebied heeft een totale oppervlakte van 655,5ha, waarvan het habitat **bossen en struwelen gekarteerd werd met een totale oppervlakte van 474,6ha**. De voor Gladde slang relevante habitats als graslanden en heiden nemen respectievelijk **70,8 en 3,3ha** voor hun rekening.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 113 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kattevennen

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
	Bossen en struwelen	474,61	72,4%
	Bebouwd gebied	90,94	13,9%
	Graslanden	70,85	10,8%
Kattevennen	Akkers en tuinbouw	11,26	1,7%
	Heiden	3,27	0,5%
	Kleine landschapselementen - houtig	3,27	0,5%
	Ruigten en pioniersvegetaties	0,33	0,1%
	Wateren	0,87	0,1%
	Moerassen	0,06	0,0%
Totaal		655,45	100,0%

Figuur 175 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kattevennen

6.3.8.18.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor het gebied Kattevennen (zie Tabel 114) vooralsnog enkel 0-waarnemingen verricht (n=24).

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be, zie:

Tabel 114 Weergave van waarnemingen binnen populatie Kattevennen (8_17)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in populatie Kattevennen, zie: 'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Er werden voorlopig nog geen slangenplaten uitgelegd in het gebied.

6.3.8.18.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als '**onbekend**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**beperkt**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**beperkt**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**onbekend**'.

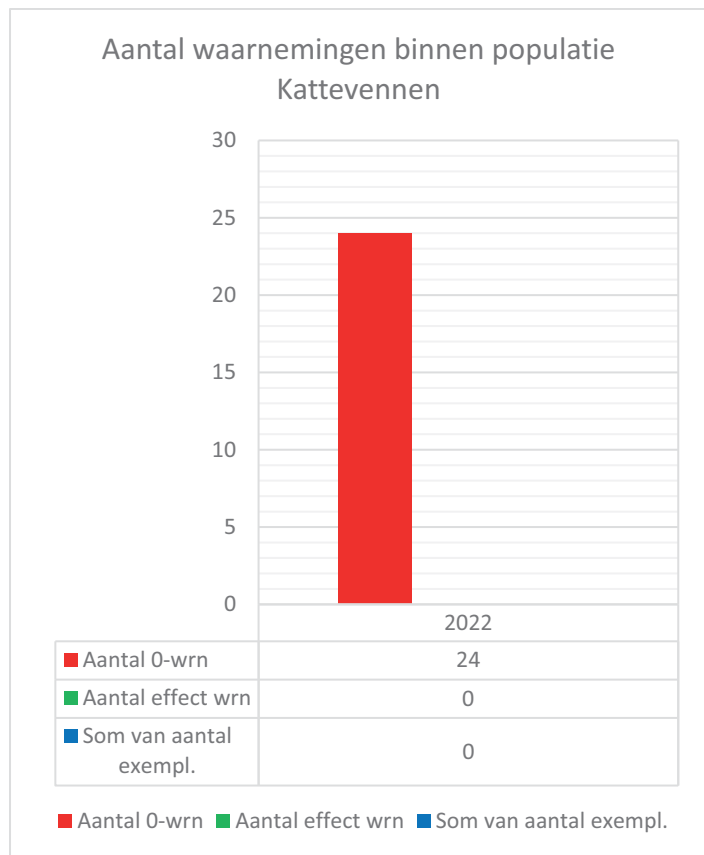
6.3.8.18.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is door ons geselecteerd als 'NIEUW gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

Het lijkt ons nuttig om verder in te zetten op de inventarisatie en monitoring van het gebied ikv een volgende fase van de Inhaalslag. Dit zou ons immers een beter beeld verschaffen over het eventuele voorkomen en de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 114 Weergave van waarnemingen binnen populatie Kattevennen (8_17)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP hoge kempen	8_17	Kattevennen	2022	24	24	0	0
8	NP hoge kempen	8_17_subtotaal		1	24	24	0	0

Figuur 176 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Kattevennen (8_17)

6.3.8.19 Populatie Kanaaltaluds en Sappi (ID 8_18)

6.3.8.19.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'NIEUW-GEBIED'

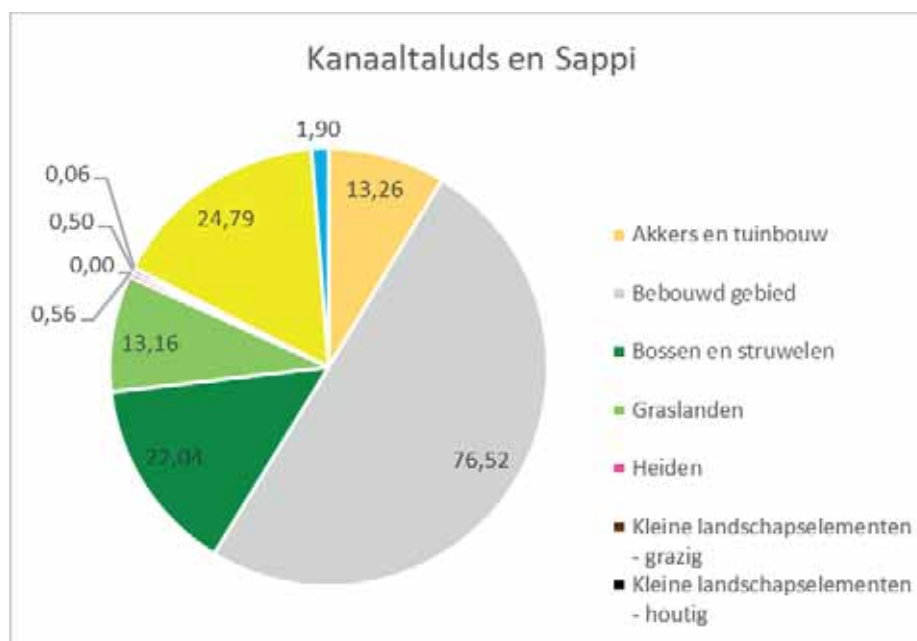
Dit gebied werd in de loop van 2022 door ons toegevoegd aan de lijst van de gebieden, omwille van de verrassende waarneming van een Gladde slang langs het bedrijventerrein van Sappi. Vermits het gebied zeer recent toegevoegd werd, kregen we nog niet de kans om het terrein te bestuderen.

6.3.8.19.2 Habitatbeschrijving

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 115 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kanaaltaluds en Sappi

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Kanaaltaluds en Sappi	Bebouwd gebied	76,52	50,1%
	Ruigten en pioniersvegetaties	24,79	16,2%
	Bossen en struwelen	22,04	14,4%
	Akkers en tuinbouw	13,26	8,7%
	Graslanden	13,16	8,6%
	Wateren	1,90	1,2%
	Heiden	0,56	0,4%
	Kleine landschapselementen - houtig	0,50	0,3%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,00	0,0%
	Kleine landschapselementen - onbepaald	0,06	0,0%
	Totaal		152,79

Figuur 177 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Kanaaltaluds en Sappi

6.3.8.19.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 116) aanwezig in www.waarnemingen.be werd binnen het gebied Kanaaltaluds en Sappi (8_18):

- één waarneming verricht in 2022;
- hierbij werd 1 exemplaar gemeld;
- de waarneming werd gedocumenteerd met een foto;
- anno 2022 zijn er geen slangenplaten aanwezig in het gebied;
- dit is ongetwijfeld één van de meest verrassende waarnemingen die verricht werden in de loop van het project. De volgende jaren zal gericht gezocht worden in geschikt habitat in de omgeving.

Figuur 178 Foto van de Gladde slang die waargenomen werd in de onmiddellijke omgeving van de terreinen van Sappi.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 116 Weergave van waarnemingen binnen populatie Kanaaltaluds en Sappi (8_18)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in populatie Kanaaltaluds en Sappi zie: 'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.8.19.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie als '**onbekend**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**geen**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**beperkt**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

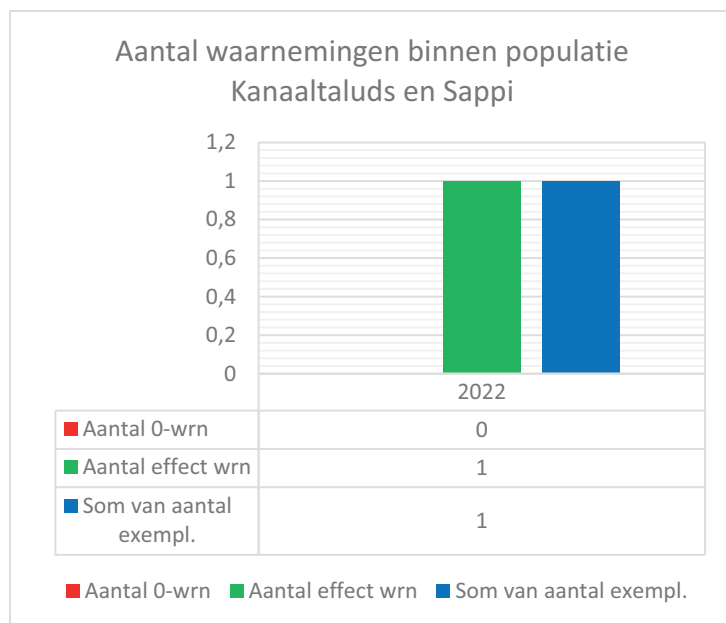
6.3.8.19.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'NIEUW gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

Het lijkt ons belangrijk om verder in te zetten op de inventarisatie en monitoring van het gebied ikv een volgende fase van de Inhaalslag Hopelijk wordt hierbij de aanwezigheid van een populatie bevestigd.

Tabel 116 Weergave van waarnemingen binnen populatie Kanaaltaluds en Sappi (8_18)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
8	NP hoge kempen	8_18	Kanaaltaluds en Sappi	2022	1	0	1	1
8	NP hoge kempen	8_18_subtotaal		1	1	0	1	1

Figuur 179 Grafische weergave van waarnemingen binnen populatie Kanaaltaluds en Sappi (8_18)

6.3.9 Metapopulatie/cluster Tiendeberg (ID 9)

6.3.9.1 Situering en algemene beschrijving van de metapopulatie/cluster

De metapopulatie/cluster Tiendeberg (ID 9) is gelegen in het uiterste zuidoosten van de Provincie Limburg. Binnen deze metapopulatie/cluster werden anno 2022 drie (deel)gebieden afgebakend. De geselecteerde gebieden maken allemaal quasi integraal deel uit van het SBZ-gebied Plateau van Caestert met hellingbossen en mergelgrotten. Het geprefereerde en meest geschikte habitat voor Gladde slang in deze regio wijkt sterk af van de rest van Vlaanderen. In Vlaanderen houdt de Gladde slang zich vooral op in snel opwarmende en structuurrijke zones binnen heiden, graslanden en bosranden. Dit in tegenstelling tot de grensregio in zuidoost Limburg. Hier is Gladde slang aanwezig in rotsachtige habitats en grotten, N2000 type 8310. Ook wel 'Niet voor het publiek opengestelde grotten' genoemd.

De Tiendeberg (9_1), deelgebied BE2200036-2 van het SBZ-gebied, bestaat uit een waardevol kalk- en schraalgrasland, struwelen en een grotendeels beboste kanaaltalud. Het gebied ligt ingesloten tussen het Albertkanaal, een groot akkerplateau en bebouwing. Het gebied wordt beheerd door Natuurpunt Beheer vzw.

Het Plateau van Caestert (9_2), deelgebied BE2200036-4 van het SBZ-gebied is gelegen ten oosten van het Albertkanaal en is gelegen tegen Wallonië en Nederland. Het bestaat vooral uit een bosgebied en graslanden. Net ten zuiden van het gebied, op grondgebied van Wallonië, is een vrij grote maar geïsoleerde populatie Gladde slang aanwezig.

Het deelgebied Muizenberg_Kanne (9_3), deelgebied BE2200036-3 van het SBZ-gebied, werd geselecteerd omwille van de aanwezige habitats. Het gebied bestaat voornamelijk uit een steilwand in mergel met ingangen van grotten. Het gebied wordt in het oosten begrensd door het Albertkanaal en in het noorden door de weg 'Muizenberg'.

De verschillende deelgebieden hebben nauwelijks enige samenhang en zijn in alle geval niet verbonden met elkaar via functioneel leefgebied voor Gladde slang.

Dit is ongetwijfeld de minst gekende metapopulatie/cluster van heel Vlaanderen. Naar alle waarschijnlijkheid bevinden zich in de afgebakende gebieden, als de soort er voor komt, eerder lage aantallen van de soort. Verder is het niet evident om vrijwilligers aan te trekken die op een systematische manier de Gladde slang kunnen opvolgen via gerichte zoekacties en/of de monitoring met behulp van slangenplaten, net omdat de trefkans er zo laag is.

In het verleden werd binnen de afgebakende (deel)gebieden enkel in gebied Tiendeberg (9_1) de soort waargenomen.

Voor een beeld op de situering van deze metapopulatie/cluster wordt verwezen naar:

Figuur 181 Situering van metapopulatie/cluster Tiendeberg

Op basis van de gegevens (zie Tabel 117Tabel 57) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor metapopulatie/cluster 'Tiendeberg' in totaal:

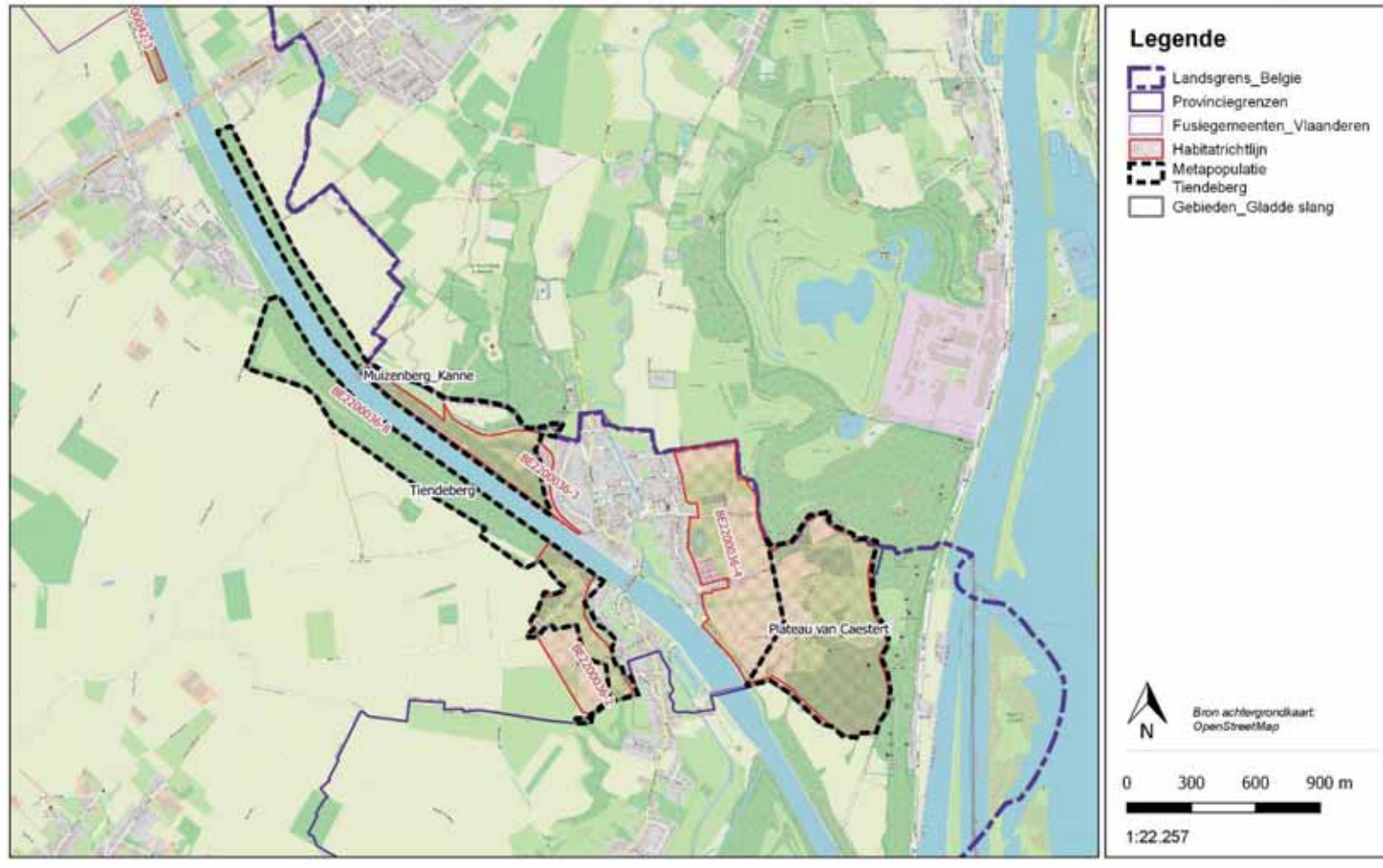
- **88 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 87 meldingen.**
- **1 effectieve Gladde slang-waarneming** verricht, waarbij in totaal
- **1 exemplaar** waargenomen werd.

Figuur 180 De Gladde slangen van de metapopulatie/cluster Tiendeberg komen in een totaal verschillend habitat voor dan de rest van de Vlaamse populatie. Goed ontwikkelde hellingsgraslanden, dagzomende mergel, mergelinsnijdingen, etc vormen voor deze populatie de belangrijkste habitats. Het nabijgelegen gebied Thier de Lanaye net over de grens in Wallonië als voorbeeld van het habitat. Foto: Ilf Jacobs

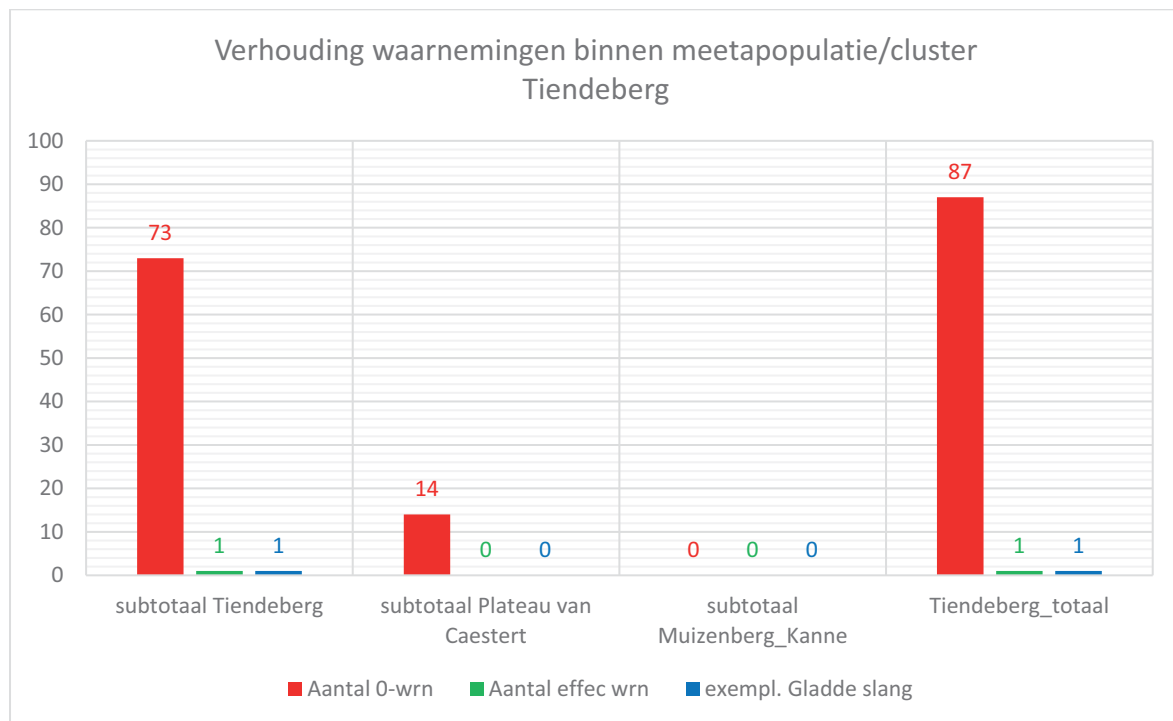
Situering (meta)populaties Gladde slang Tiendeberg

Figuur 181 Situering van metapopulatie/cluster Tiendeberg

Tabel 117 Metapopulatie/cluster Tiendeberg met weergave van (deel)populatie(s), de som van jaren waarbinnen waarnemingen verricht werden, het totaal aantal waarnemingen, het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren Gladde slang.

ID_ metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren met wrn	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effec wrn	exempl. Gladde slang
9	Tiendeberg	9_1	Tiendeberg	2	74	73	1	1
9	Tiendeberg	9_2	Plateau van Caestert	1	14	14	0	0
9	Tiendeberg	9_3	Muizenberg_Kanne	1	0	0	0	0
9	Tiendeberg_totaal			4	88	87	1	1

Figuur 182 Metapopulatie/cluster Tiendeberg met weergave van (deel)populatie(s), het aantal 0-waarnemingen, het aantal effectieve waarnemingen en het totaal aantal exemplaren Gladde slang

6.3.9.2 Populatie Tiendeberg (ID 9_1)

6.3.9.2.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Gebied geselecteerd als: 'INHAALSLAG-GEBIED'

De Tiendeberg (9_1) bevat één van de weinige goed ontwikkelde helling-graslanden van Vlaanderen. Binnen het reservaat zijn naast de kalkrijke en zuurdere types graslanden tevens dagzomende mergel aanwezig en goed ontwikkelde struwelen, mantelzoom-vegetaties, etc.

Gladde slang werd in het verleden éénmalig waargenomen. Ondanks gerichte zoekinspanningen tijdens de periode 2021-2022 werd Gladde slang niet meer waargenomen. Ook een grensoverschrijdend onderzoek dat werd uitgevoerd in de grenszone van Nederland, Vlaanderen en Wallonië, heeft niet geleid tot waarnemingen van Gladde slang op de Tiendeberg.

Bijkomend onderzoek door gerichte zoekacties en monitoring door middel van slangenplaten is aangewezen.

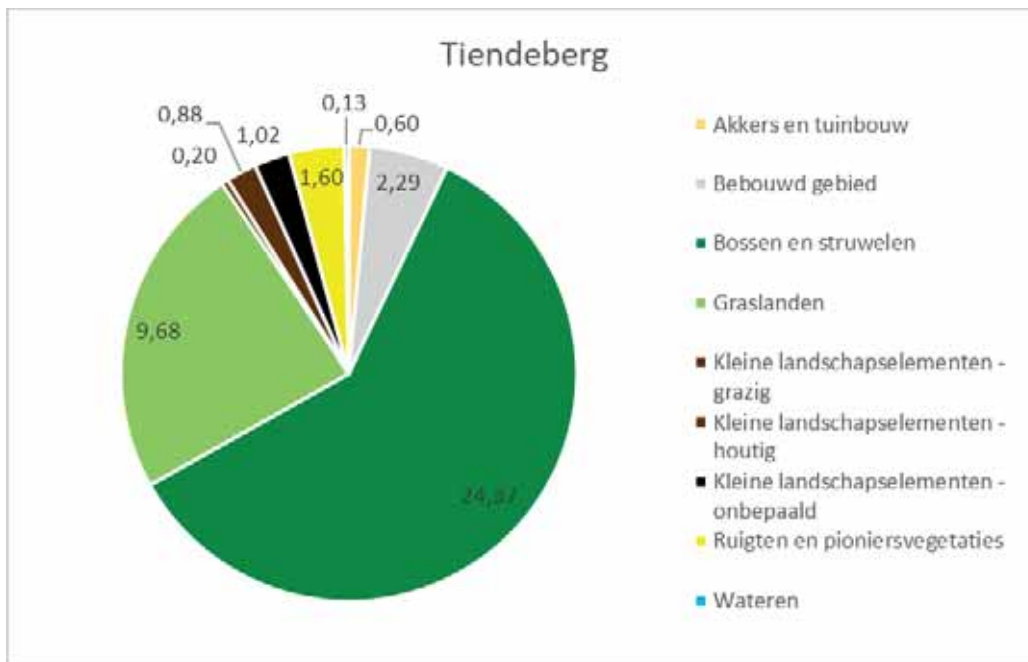
6.3.9.2.2 Habitatbeschrijving

Binnen het gebied met een afgebakende **oppervlakte van 40,8ha** komt het habitattype **bossen en struwelen met 24,4ha** het meeste voor. Op de tweede plaats komen de **graslanden met 9,7ha** naast **ruigten en pioniersvegetaties met een oppervlakte van 1,6ha**.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 118 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Tiendeberg

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Tiendeberg	Bossen en struwelen	24,37	59,8%
	Graslanden	9,68	23,7%
	Bebouwd gebied	2,29	5,6%
	Ruigten en pioniersvegetaties	1,60	3,9%
	Kleine landschapselementen - onbepaald	1,02	2,5%
	Kleine landschapselementen - houtig	0,88	2,2%
	Akkers en tuinbouw	0,60	1,5%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,20	0,5%
	Wateren	0,13	0,3%
Totaal		40,78	100,0%

Figuur 183 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Tiendeberg

6.3.9.2.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 119) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Tiendeberg (9_1) in totaal:

- in **2 verschillende jaren** waarnemingen verricht (2009 en 2022)
- **In totaal werden doorheen de jaren 74 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 73 meldingen**
- **1 effectieve Gladde slang-waarneming** verricht in 2009 waarbij
- **1 exemplaar** werd gemeld.
- De locatie waar de Gladde slang aangetroffen werd bestaat uit een zuidgerichte oude groeve met een gecombineerd voorkomen van pioniersvegetaties, stenen, struweel, korte grazige vegetaties, etc.
- Gezien er slechts één waarneming verricht werd in het gebied, is de kans groot dat, als er nog een populatie voorkomt op de Tiendeberg, het gaat om een (zeer) kleine populatie.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 119 Weergave van de waarnemingen binnen populatie Tiendeberg (9_1)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in populaties Tiendeberg en Muizenberg_Kanne zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Er werden in de periode 2021-2022 in totaal **21 slangenplaten aangebracht** op de Tiendeberg. Zie:

'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

6.3.9.2.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als '**klein**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**matig**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**beperkt**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

6.3.9.2.5 Advies, kansen en knelpunten

Ondanks gerichte zoekacties en het uitleggen van slangenplaten, kon het voorkomen van Gladde slang niet herbevestigd worden. Ook een onderzoekproject dat uitgevoerd werd enkele jaren geleden, waarbij eveneens gewerkt werd met slangenplaten, leverde geen waarnemingen op.

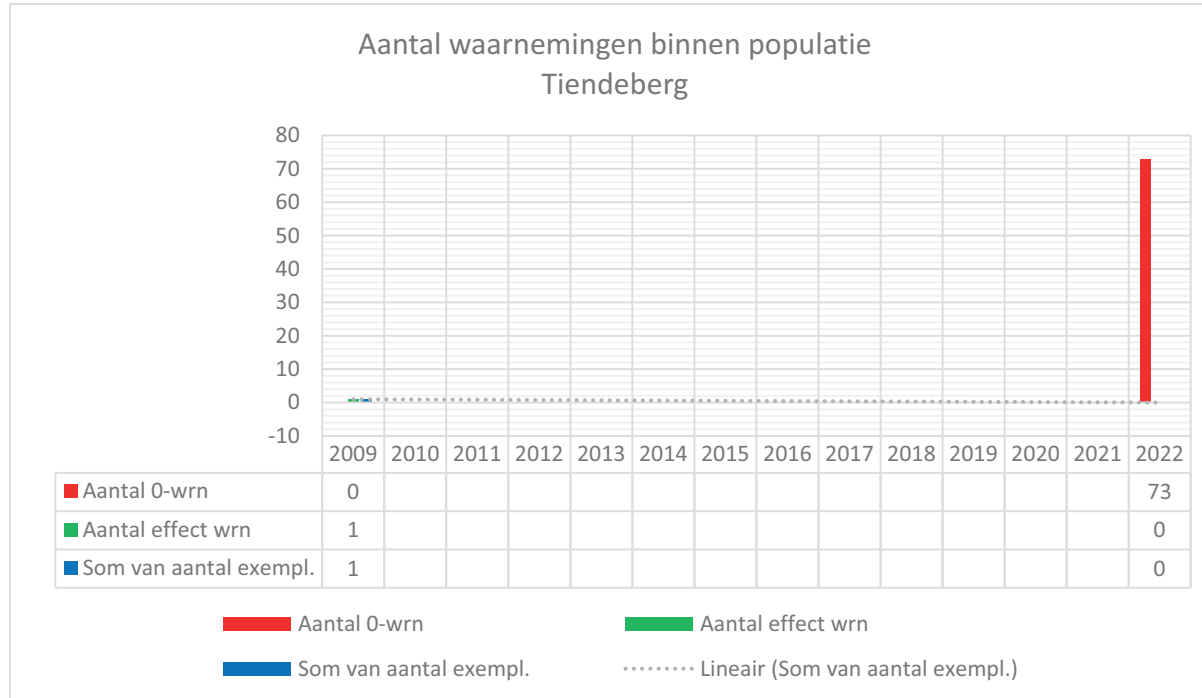
Er is bijkomend onderzoek nodig om uitspraken te kunnen doen over de populatie. Wat alvast opvalt bij de terreinbezoeken, is dat er bijzonder weinig dekking is voor een soort die houdt van structuurvariatie. De hellinggraslanden worden vrij intensief gemaaid en/of begraasd. Dit leidt tot goed ontwikkelde vegetaties, maar zorgt ervoor dat er slecht hier en daar geschikte habitats aanwezig zijn voor Gladde slang. Op de Tiendeberg zijn slechts een beperkt aantal rotsige zones aanwezig waar mergel dagzoomt, dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Muizenberg of de locatie in Wallonië, ter hoogte van Rue Collinet, waar een grote populatie aanwezig is.

Als oude foto's uit de regio bekeken worden, valt het op dat de schrale hellinggraslanden in het verleden vrij uitgestrekt waren. Veel van die graslanden zijn in de loop van de voorbije decennia verbost.

In de toekomst zullen keuzes gemaakt moeten worden op welke gebieden gefocust kan worden. Indien de gebieden van deze metapopulatie/cluster geselecteerd worden zal ons dat een beter beeld verschaffen over de actuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

Tabel 119 Weergave van de waarnemingen binnen populatie Tiendeberg (9_1)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
9	Tiendeberg	9_1	Tiendeberg	2009	1	0	1	1
9	Tiendeberg	9_1	Tiendeberg	2022	73	73	0	0
9	Tiendeberg	9_1_subtotaal		2	74	73	1	1

Figuur 184 Grafische weergave van de waarnemingen binnen populatie Tiendeberg (9_1)

6.3.9.3 Populatie Plateau van Caestert (ID 9_2)

6.3.9.3.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Het gebied Plateau van Caestert (9_2) werd geselecteerd als 'Inhaalslag-gebied' o.a. op basis van de nabijheid tot de Waalse populatie die aanwezig is op de mergelwanden ter hoogte van Rue Collinet. Het is een atypisch gebied voor Gladde slang, doordat er nauwelijks snel opwarmende biotopen aanwezig zijn die in aanmerking komen voor de soort.

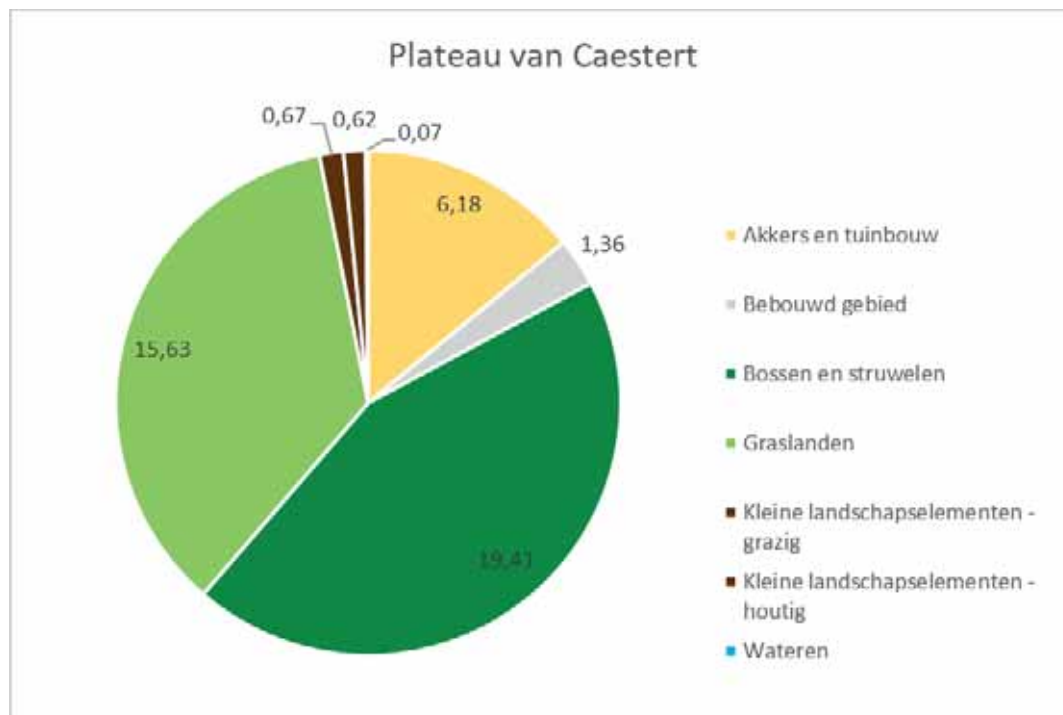
6.3.9.3.2 Habitatbeschrijving

Het gebied dat een totale oppervlakte heeft van 43,9ha bestaat uit 19,4ha **bossen en struwelen**, **15,6ha graslanden** en **in mindere mate andere habitattypes die minder relevant zijn voor de soort**.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 120 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Plateau van Caestert

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
	Bossen en struwelen	19,41	44,2%
	Graslanden	15,63	35,6%
Plateau van Caestert	Akkers en tuinbouw	6,18	14,1%
	Bebouwd gebied	1,36	3,1%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,67	1,5%
	Kleine landschapselementen - houtig	0,62	1,4%
	Wateren	0,07	0,2%
Totaal		43,94	100,0%

Figuur 185 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Plateau van Caestert

6.3.9.3.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Op basis van de gegevens (zie Tabel 121) aanwezig in www.waarnemingen.be werden voor populatie Plateau van Caestert (9_2) in totaal:

- Enkel in **2022** waarnemingen verricht
- **In totaal werden doorheen de jaren 14 waarnemingen** ingevoerd
- **0-waarnemingen: 14 meldingen**
- **0 effectieve Gladde slang-waarnemingen** verricht
- De meest geschikte locaties om Gladde slang in het gebied aan te treffen, bevinden zich in de omgeving van de Castertweg en langs een zuid georiënteerde bosrand op de zuidgrens van het gebied.
- Ondanks het uitleggen van slangenplaten, werd de soort ook in 2022 niet waargenomen in het gebied.

Voor een weergave van een overzicht van de waarnemingen binnen het gebied op basis van de gegevens aanwezig in www.waarnemingen.be zie:

Tabel 121 Weergave van de waarnemingen binnen populatie Plateau van Caestert (9_2)

Voor weergave van waarnemingen van Gladde slang in populaties Plateau van Caestert zie: 'Niet gecensureerde versie van dit rapport'

Er werden slangenplaten bezorgd aan een lokale vrijwilliger. Deze rubberen matten werden uitgelegd en gecontroleerd. De locatie van de slangenplaten komt overeen met de verrichtte 0-waarnemingen.

6.3.9.3.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

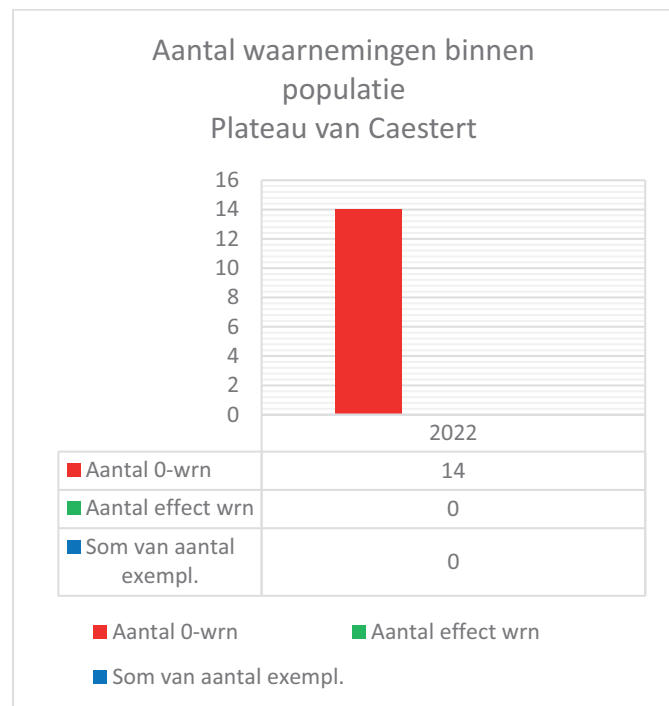
Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie beschouwen we anno 2023 de populatie als '**afwezig tot klein**'. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is '**beperkt**'. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is '**beperkt**'. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als '**matig**'.

6.3.9.3.5 Advies, kansen en knelpunten

Het onderzoek naar de soort binnen dit gebied heeft tot nu toe geen waarnemingen van de Gladde slang opgeleverd. De aanwezige habitats zijn bovendien eerder van matige kwaliteit voor Gladde slang, en beperkt qua oppervlakte. Als de soort aangetroffen wordt binnen dit gebied, zal het eerder gaan over een zwerver uit de Waalse populatie die aanwezig is ter hoogte van Rue Collinet. Met behulp van het digitaal hoogtemodel valt op dat binnen het bosgebied van Plateau van Caestert een grote zone aanwezig is met veel microreliëf. Deze sluit aan op zones met veel microreliëf in Wallonië. Indien maatregelen worden genomen om de zones met aan de oppervlakte liggende mergel open te maken, en via een opvolgbeheer open te houden en in te richten in functie van Gladde slang, met bijvoorbeeld slangenhoppen, dan zouden deze zones kunnen evolueren tot een geschikt leefgebied voor de soort.

Tabel 121 Weergave van de waarnemingen binnen populatie Plateau van Caestert (9_2)

ID_metapop	Metapopulatie/cluster	ID-pop	Populatie	Jaren	Aantal wrn	Aantal 0-wrn	Aantal effect wrn	Som van aantal exempl.
9	Tiendeberg	9_2	Plateau van Caestert	2022	14	14	0	0
9	Tiendeberg	9_2_subtotaal		1	14	14	0	0

Figuur 186 Grafische weergave van de waarnemingen binnen populatie Plateau van Caestert (9_2)

6.3.9.4 Populatie Muizenberg Kanne (ID 9_3)

6.3.9.4.1 Algemene beschrijving van de (deel)populatie

Het gebied Muizenberg – Kanne (9_3) werd in 2020 geselecteerd als 'EXTRA-GEBIED' omwille van de aanwezigheid van een mergelwand en grotingangen. Binnen de metapopulatie/cluster Tiendeberg komen de voor Gladde slang geschikte biotopen zelden voor. Dit gebied werd op basis van terreinkennis geselecteerd zonder dat er indicaties zijn dat de soort er ooit is waargenomen.

Vermits de Muizenberg – Kanne één van de gebieden is met de grootste oppervlakte aan rotsachtige habitats en grotten (N2000-code: 8310) werd dit gebied geselecteerd. Het gebied kon tot nu toe nog niet onderzocht worden, waardoor de gegevens over het gebied momenteel beperkt zijn.

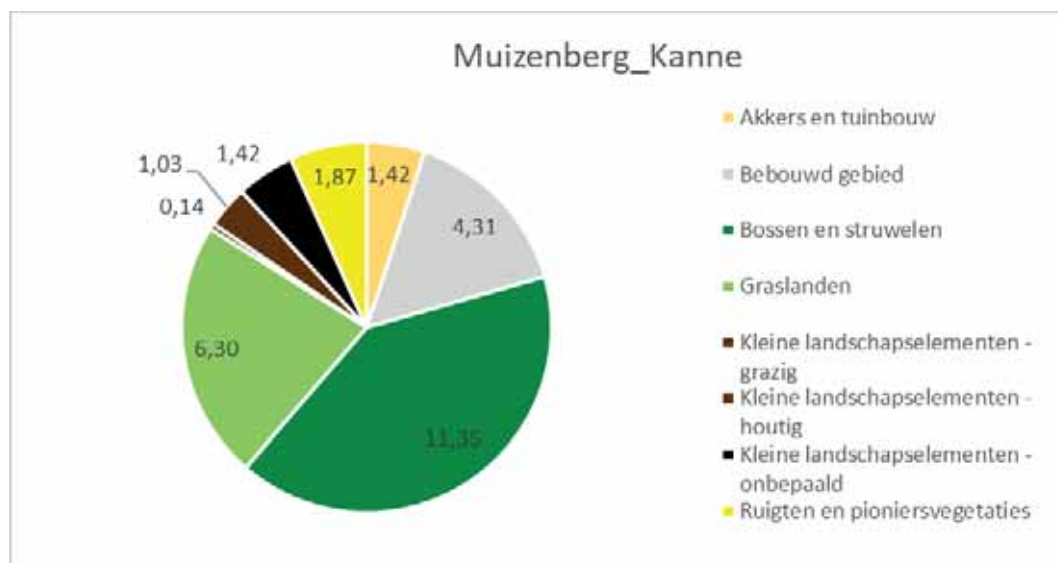
6.3.9.4.2 Habitatbeschrijving

Het gebied heeft een **totale oppervlakte van 27,8ha**, waarbinnen **11,3ha gekarteerd werd als bossen en struwelen**, **6,3ha als graslanden** en **1,9ha als ruigten en pioniersvegetaties**.

Voor een overzicht op de verdeling van de aanwezige biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK-kartering, wordt verwezen naar onderstaande tabel en grafiek.

Tabel 122 Weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Muizenberg_Kanne

Populatie	BIOTOOP 1 (obv BWK)	Opp. (ha)	Percentage
Muizenberg_Kanne	Bossen en struwelen	11,35	40,8%
	Graslanden	6,30	22,6%
	Bebouwd gebied	4,31	15,5%
	Ruigten en pioniersvegetaties	1,87	6,7%
	Akkers en tuinbouw	1,42	5,1%
	Kleine landschapselementen - onbepaald	1,42	5,1%
	Kleine landschapselementen - houtig	1,03	3,7%
	Kleine landschapselementen - grazig	0,14	0,5%
	Totaal		27,84

Figuur 187 Grafische weergave van de verdeling van biotopen op basis van de vereenvoudigde BWK voor populatie Muizenberg_Kanne

6.3.9.4.3 Bespreking van gegevens Gladde slang

Het gebied werd nog niet bezocht in het kader van gerichte acties voor Gladde slang. Er zijn dus nog geen gegevens voorhanden.

6.3.9.4.4 Quotering van de populatie en leefgebied.

Op basis van de waarnemingsgegevens, de oppervlakte en de kwaliteit van de habitats binnen deze afgebakende populatie, beschouwen we anno 2023 de populatie als **'onbekend'**. De status van de inventarisatie/zoekinspanning is **'geen'**. De oppervlakte aan geschikt leefgebied is **'beperkt'**. De habitatkwaliteit wordt beschouwd als **'goed'**.

6.3.9.4.5 Advies, kansen en knelpunten

Dit gebied/deze populatie is geselecteerd als 'Extra gebied' en maakt geen deel uit van het project 'Inhaalslag'. Het formuleren van gebiedsspecifiek advies voor inrichtingen en beheer en het oplijsten van kansen en knelpunten voor dit gebied valt niet onder de opdracht 'Inhaalslag'.

Het gebied werd nog niet onderzocht. Hierdoor kan momenteel geen gebied- en/of soortspecifiek advies gegeven worden voor de Muizenberg – Kanne (9_3).

In de toekomst zal getracht worden om gerichte zoekacties te organiseren in een poging het voorkomen van Gladde slang vast te stellen. De inventarisatie en monitoring van het gebied zal ons een beter beeld verschaffen over de eventuele verspreiding van de soort en ons in staat stellen het advies te verfijnen.

7 Referenties

Feys, S., Engelen, P. & J. Lambrechts 2021a. Ontsnippering in Nationaal Park Hoge Kempen erg succesvol voor zeldzame gladde slang. Natuurbericht 22 juni 2021. <https://www.natuurpunt.be/nieuws/ontsnippering-nationaal-park-hoge-kempen-erg-succesvol-voor-zeldzame-gladde-slang-20210622>

Feys S., Lambrechts J., Swinnen K., Boers K., Engelen P., Jacobs M., Lefevre A., Steeman R. & Willems W. 2021b. Monitoring van 3 ontsnipperingsobjecten over de E314 tussen afrit 32 (Genk) en afrit 33 (Maasmechelen). Natuurpunt Studie i.o.v. Vlaamse Overheid, Departement Omgeving. Rapport Natuurpunt Studie 2021/13, Mechelen.

Feys, S., Boers, K., Jacobs, M., Lefevre, A., Machielsen, W., Lambrechts, J. e.a. 2023. Monitoring T8 ecoduct Kempengrens te Postel. In voorbereiding.

Gorsen, J. & Lambrechts, J. 2001. Beheerplan voor het Vlaams natuurreservaat 'De Oudsberg'. Aeolus in opdracht van AMINAL afdeling Natuur (Limburg).

Jacobs, I., Feys, S., Nijs, G., Gielen, K., Verbelen, D., Lambrechts, J. 2020. Monitoring van ontsnipperings-maatregelen voor herpetofauna in Vlaanderen'. Eindrapport. Rapport Natuurpunt Studie 2020/9, Mechelen.

Lambrechts, J. 2016. Zelfs zeldzame Gladde slang gebruikt ecoduct Kikbeek. Natuurbericht 20 juli 2016. https://www.natuurpunt.be/nieuws/zelfs-zeldzame-gladde-slang-gebruikt-ecoduct-kikbeek-20160720#.V5X_WvmLSM8.

Lambrechts, J., Verheijen, W., Gabriëls, J., Gorsen, J. & Rutten, J. 2000. Evaluatie van het actuele heidebeheer op de intrinsieke kwaliteiten voor de fauna. Aeolus in opdracht van AMINAL afdeling Natuur (Limburg).

Lambrechts, J., Stassen, E., Indeherberg, M., Van de Genachte, G., Janssen, M. & J. Gabriëls 2004. De rijke fauna van het mijnterrein van Eisden – Lanklaar. LIKONA Jaarboek 2003: 42 – 63.

Lambrechts, J., Boers, K., Jacobs, M., Mergeay, J., Machielsen, W., Lefevre, A., Pandelaers, C. & Puls, S. 2013. Opmeten van de huidige ecologische situatie (T0) in de omgeving van het geplande ecoduct Kempengrens over de E34 in Postel (Mol). Natuurpunt Studie i.o.v. Vlaamse Overheid, LNE, Dienst Milieu-integratie Economie en Infrastructuur. Rapport Natuurpunt Studie 2013/1, Mechelen. 166 p.

Lambrechts, J., Lewylle, I., Vercayie, D., Jacobs, M. & Lefevre, A. 2014. Monitoring ecoduct 'Kikbeek' over de E314 in Maasmechelen. Resultaten van het zevende jaar na aanleg (T7: 2013) en vergelijking met de T3 en T1. Natuurpunt Studie in opdracht van de Vlaamse Overheid, departement Leefmilieu, Natuur en Energie, afdeling Milieu-integratie en -subsidieringen, Dienst Milieu-integratie Economie en Infrastructuur. Rapport Natuurpunt Studie 2014/3, Mechelen.

Lambrechts, J., Boers, K., Feys, S., Jacobs, M., Machielsen, W. & Lefevre, A. 2017. Monitoring van het ecoduct Kempengrens over de E34 in Mol (T2). Natuurpunt Studie i.o.v. Vlaamse Overheid, LNE, Dienst Milieu-integratie Economie en Infrastructuur. Rapport Natuurpunt Studie 2017/1, Mechelen.

Lewylle, I., Goemare, K., Engelen, B., Engelen, P., Lambrechts, J. & Heylen, O. (2015). Basisrapport voor het Soortbeschermingsprogramma voor de gladde slang (*Coronella austriaca*). AnteaGroup & Natuurpunt Studie vzw, in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos.

Speybroeck, J, De Bruyn, L, **Van De Poel, S, Ledegen, H** & Westra, T 2020. Monitoringsprotocol amfibieën en reptielen. Versie 2.0. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, nr. 22, Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. <https://doi.org/10.21436/inbor.17954118>

Jooris R., Engelen P., Speybroeck J., Lewylle I., Louette G., Bauwens D., Maes D. (2012). De IUCN Rode Lijst van de amfibieën en reptielen in Vlaanderen. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2012 (22). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel. 19 pp.

Jooris R., Engelen P. Speybroeck J., Lewylle I., Louette G., Bauwens D. & Maes D. (2013). De amfibieën en reptielen van Vlaanderen. Recente verspreiding en toelichting bij de nieuwe Rode Lijst. Rapport Natuurpunt.Studie 2013/6, Mechelen. 50 pp.

Mergeay J. (2013). Analyse van de mogelijke verbindingen voor amfibieën en reptielen in de S-IHD rapporten. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. INBO A.2013.66. 9 pp.

Van Keer K, Van Keer J, De Koninck H & Vanuytven H (2008) "Loch Ness monster" found: First verified record of *Eresus* sp. for Belgium since 1896. *Nieuwsbrief van de Belgische Arachnologische Vereniging* 23(3): 110-113.

Van Brussel, S. & Lambrechts, J. 2010. Concept omvorming van bos naar heide. Arcadis iov Stad Lommel. 70pp.

Verlinde, R., Wuytens, S., Lambrechts, J. & P.T. Hendig (2003). Evaluatie van de ecotunnel Teut-Tenhaagdoornheide: opstellen van een monitoringstechniek en evaluatie gebruik door fauna. Eindverslag. AEOLUS in opdracht van AMINAL afdeling Natuur (Limburg).

Websites:

<https://www.ecopedia.be/>

<https://waarnemingen.be/>

8 Bijlagen

8.1 Bijlage 1: Gebieden Gladde slang zoals opgenomen in SBP

Nr.	Metapopulatie/cluster	Subpopulatie	Beheerder	Habitat-gebied	Deelgebied SBZ	Gemeente	Status inventarisatie	Status populatie	Gekend sinds?
1	Grenspark De Zoom - Kalmthoutse Heide	Stappersven	Natuurpunt	BE2100015	BE2100015-1	Kalmthout	Goed onderzocht	Zeer groot	1912
2	Grenspark De Zoom - Kalmthoutse Heide	Kalmthoutse Heide	ANB	BE2100015	BE2100015-1	Kalmthout	Goed onderzocht	Zeer groot	1912
3	Ravels	Weelde Station	?	/	/	Ravels	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	1950
4	Mol - Arendonk	Rode Del	Natuurpunt	BE2100024	BE210024 -16	Arendonk	Onbekend	Klein of onbekend	Jaren '80
5	Mol - Arendonk	Luikgestelse Heide	ANB	BE2100026	BE2100026-9	Postel	Matig onderzocht	Klein of onbekend	2013
6	Mol - Arendonk	Koninklijke Schenking	ANB	/	/	Postel	Matig onderzocht	Klein of onbekend	2012 (NL)
7	Mol - Arendonk	Den Diel	Natuurpunt	BE2100026	BE2100026-6	Mol	Onbekend	Klein of onbekend	2001(?)
8	Lommelse metapopulatie/cluster	Op t Stort	ANB	/	/	Lommel	Slecht onderzocht	Klein	2005
9	Lommelse metapopulatie/cluster	Riebosserheide West/Russendorp	Particulier	/	/	Lommel	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2008
10	Lommelse metapopulatie/cluster	Riebos	Natuurpunt/Particulier	BE2100026	BE2100026-13	Lommel	Goed onderzocht	Middelgroot	2005
11	Lommelse metapopulatie/cluster	Blekerheide	Natuurpunt/Particulier	BE2100026	BE2100026-13	Lommel	Goed onderzocht	Middelgroot	2005
12	Lommelse metapopulatie/cluster	Struyenbos	ANB	BE2100026	BE2100026-13	Lommel	Goed onderzocht	Klein of onbekend	2005
13	Lommelse metapopulatie/cluster	Sahara	ANB	BE2100026	BE2100026-13	Lommel	Goed onderzocht	Middelgroot	2009
14	Lommelse metapopulatie/cluster	Weyerkensbergen	ANB	BE2100026	BE2100026-13	Lommel	Goed onderzocht	Middelgroot	2011
15	Lommelse metapopulatie/cluster	Waaltesbos West/stevensvennen	Particulier	/	/	Mol - Lommel	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2008
16	Lommelse metapopulatie/cluster	Kattenbosserheide	Natuurpunt - ANB	/	/	Lommel	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2008
17	Militair Domein Kamp Beverlo	Pijnven	ANB	/	/	Overpelt	Goed onderzocht	Klein	2004
18	Militair Domein Kamp Beverlo	Langeheuveelheide - Schrikheide	Defensie	BE2200029	BE2200029-1	Hechtel-Eksel	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	1997 -hyla
19	Militair Domein Kamp Beverlo	Langeheuveelheide - Veewei	Defensie	BE2200029	BE2200029-1	Hechtel-Eksel	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2012 - nieuw
20	Militair Domein Kamp Beverlo	Hechtelse Heide	ANB	BE2200029	BE2200029-1	Hechtel-Eksel	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2011

Nr.	Metapopulatie/cluster	Subpopulatie	Beheerder	Habitat-gebied	Deelgebied SBZ	Gemeente	Status inventarisatie	Status populatie	Gekend sinds?
21	Militair Domein Kamp Beverlo	Witte Bergen	Natuurpunt - ANB	BE2200029	BE2200029-1	Houthalen-Helchteren	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2011 - nieuw
22	Militair Domein Kamp Beverlo	Fonteintje	Natuurpunt - ANB	BE2200029	BE2200029-1	Beringen	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2011 - nieuw
23	Militair Domein Meeuwen Helchteren	Sonnisheide - Mangelbeek	ANB	BE2200030	BE2200030-1	Houthalen-Helchteren	Matig onderzocht	Groot	2008
24	Militair Domein Meeuwen Helchteren	Masy - Abeek	ANB	BE2200030	BE2200030-1	Meeuwen-Gruitrode	Matig onderzocht	Groot	1985
25	Militair Domein Meeuwen Helchteren	Centrale Heide	ANB	BE2200030	BE2200030-1	Meeuwen-Gruitrode	Matig onderzocht	Groot	2005
26	Militair Domein Meeuwen Helchteren	Grote Heide (Turfven - Ruiterskuilen)	ANB	BE2200030	BE2200030-1	Meeuwen-Gruitrode	Goed onderzocht	Klein	2011 - Nieuw
27	Militair Domein Meeuwen Helchteren	Het Laer	ANB	BE2200030*	BE2200030-1*	Meeuwen-Gruitrode	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2009
28	Militair Domein Meeuwen Helchteren	Oudsberg	Particulier	BE2200030	BE2200030-	Maaseik	Goed onderzocht	Klein	2012 - nieuw
29	Militair Domein Meeuwen Helchteren	Tenhaagdoorn	ANB	BE2200031	BE2200031-3	Houthalen-Helchteren	Goed onderzocht	Groot	2004
30	Militair Domein Meeuwen Helchteren	De Teut	ANB	BE2200031	BE2200031-3	Zonhoven	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2001
31	Nationaal Park Hoge Kempen	Heiderbos	ANB	BE2200043	BE2200043-4	As	Goed onderzocht	Klein	2005
32	Nationaal Park Hoge Kempen	Bosheide (Zuid)	ANB	/	/	As	Goed onderzocht	Klein	2002
33	Nationaal Park Hoge Kempen	Bosheide (Noord)	Particulier	/	/	As	Goed onderzocht	Klein	2004
34	Nationaal Park Hoge Kempen	Kolenspoor – ingang NP Hoge Kempen	Particulier	/	/	As	Goed onderzocht	Klein	2013
35	Nationaal Park Hoge Kempen	Kleine Homo	ANB	BE2200035	BE2200035-1	Dilsen - Stokkem	Goed onderzocht	Klein	2004
36	Nationaal Park Hoge Kempen	Lanklaarderbos	ANB	BE2200035*	BE2200035-1*	Dilsen - Stokkem	Matig onderzocht	Klein	2002
37	Nationaal Park Hoge Kempen	Grindgroeve Mechelse Heide	Particulier	/	/	Maasmechelen	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2002
38	Nationaal Park Hoge Kempen	Mechelse heide	ANB	BE2200035	BE2200035-1	Maasmechelen	Matig onderzocht	Middelgroot	2001
39	Nationaal Park Hoge Kempen	Kikbeekbron	ANB	BE2200035	BE2200035-1	Maasmechelen	Goed onderzocht	Groot	2002
40	Nationaal Park Hoge Kempen	Vallei van de Zippbeek	ANB	BE2200035	BE2200035-1	Lanaken	Matig onderzocht	Groot	2002
41	Nationaal Park Hoge Kempen	Duivelsberg	ANB/particulier	BE2200035	BE2200035-1	Maasmechelen	Slecht onderzocht	Klein of onbekend	2002

Nr.	Metapopulatie/cluster	Subpopulatie	Beheerder	Habitat-gebied	Deelgebied SBZ	Gemeente	Status inventarisatie	Status populatie	Gekend sinds?
42	Nationaal Park Hoge Kempen	Neerharenheide	ANB	BE2200035	BE2200035-1	Lanaken	Matig onderzocht	Middelgroot	2001
43	Nationaal Park Hoge Kempen	Kasteel Daalbroek	Particulier	BE2200035*	BE2200035-1*	Lanaken	Goed onderzocht	Klein	2001
44	Nationaal Park Hoge Kempen	Terrils Eisden-Dilsen Stokkem	Particulier	/	/	Maasmechelen	Goed onderzocht	Groot	2003
45	Nationaal Park Hoge Kempen	Teutelberg	Particulier	/	/	Dilsen - Stokkem	Goed onderzocht	Klein	2002
46	Nationaal Park Hoge Kempen	Vossenberg	Particulier	/	/	Dilsen - Stokkem	Matig onderzocht	Klein of onbekend	2011
47	Nationaal Park Hoge Kempen	Bergerven	Particulier	BE2200034	BE2200034-2	Dilsen - Stokkem	Goed onderzocht	Klein of onbekend	2005
48	Nationaal Park Hoge Kempen	Stokkermerbos	Particulier	BE2200035*	BE2200035-1*	Dilsen - Stokkem	Goed onderzocht	Klein	2011
49	Tiendenberg	Tiendenberg	Natuurpunt	BE2200036	BE2200036-2	Riemst	Matig onderzocht	Klein of onbekend	2009 (her)vondst

8.2 Bijlage 2: Status gebieden Gladde slang anno 2022

ID_metapop	Metapopulatie	ID_pop	Populatie	Beheerder	PROJECT	Inschatting populatiegrootte	Zoek-inspanning	Opp. leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Slangenplaat ja/nee	Slangenplaat aantal
1	Kalmthoutse heide	1_1	Kalmthoutse Heide	ANB/NP Beheer/Natuurmonumenten (NL)	Meetnet	Groot tot zeer groot	Zeer hoog	Zeer groot	Goed	ja	128
2	Weelde station	2_1	Weelde station	Infrabel/privé	Inhaalslag	Afwezig tot zeer klein	Matig	Zeer klein	Slecht	ja	10
3	Reuselse Moeren	3_1	Rode del	ANB/NP Beheer	Inhaalslag	Afwezig tot zeer klein	Hoog	Beperkt	Matig	ja	11
3	Reuselse Moeren	3_2	Relictzones ten zuiden van Reuselse Moeren	privé	Extra	Onbekend	Geen	Beperkt	onbekend	nee	0
4	Postel	4_1	Ruime omgeving Ronde Put	ANB/privé	Inhaalslag	Klein	Matig	Gemiddeld	Matig	ja	42
4	Postel	4_2	Ecoduct Kempengrens - Koninklijke Schenking	ANB	Extra	Klein	Matig	Gemiddeld	Matig	ja	17
4	Postel	4_3	Luikgestelse heide	ANB	Inhaalslag	Afwezig tot zeer klein	Hoog	Beperkt	Matig	ja	18
4	Postel	4_4	Witte berg - Huzarenberg	ANB	Extra	Afwezig tot zeer klein	Beperkt	Zeer klein	Slecht	nee	0
4	Postel	4_5	Groesgoor en Koemoek	ANB/privé	Extra	Onbekend	Geen	Beperkt	onbekend	nee	0
5	Lommel	5_1	Den Diel - Riebosserheide west	NP Beheer/privé	Inhaalslag	Klein	Matig	Gemiddeld	Matig	ja	20
5	Lommel	5_2	Riebos - Blekerheide	Privé/NP Beheer/ANB	Meetnet	Matig	Matig	Gemiddeld	Goed	ja	13
5	Lommel	5_3	Kern Blekerheide - Struyvenbos	Privé/NP Beheer/ANB	Meetnet	Matig	Matig	Gemiddeld	Goed	ja	9
5	Lommel	5_4	't Stort - Weyerkensbergen	ANB	Meetnet	Matig	Matig	Gemiddeld	Matig	nee	0
5	Lommel	5_5	Sahara	ANB	Meetnet	Matig	Matig	Gemiddeld	Matig	nee	0
5	Lommel	5_6	Heuvelse heide	NP Beheer	NIEUW	Onbekend	Beperkt	Gemiddeld	Matig	ja	6
5	Lommel	5_7	Balimheide	NP Beheer	Meetnet	Klein	Beperkt	Gemiddeld	Matig	nee	0
5	Lommel	5_8	Kattenbos	NP Beheer/ANB	Inhaalslag	Klein	Matig	Gemiddeld	Goed	ja	23
6	Beverlo	6_1	Pijnven	ANB	Meetnet	Klein tot matig	Matig	Gemiddeld	Matig	ja	25
6	Beverlo	6_2	Langeheuvelheide	ANB	Meetnet	Matig	Matig	Zeer groot	Goed	ja	16
6	Beverlo	6_3	Watertoren	ANB/NP Beheer	Meetnet	Matig	Beperkt	Zeer groot	Goed	ja	20
6	Beverlo	6_4	Witte bergen - Fonteintje - Terril Zolder	ANB/NP Beheer	Meetnet	Matig	Beperkt	Zeer groot	Goed	ja	24
7	Helchteren	7_1	Marmorithgroeve	Privé	Inhaalslag	Matig	Matig	Beperkt	Matig	nee	0
7	Helchteren	7_10	Genk/Opglabbeek - Zwarte Berg (LiLa)	Limburgs Landschap	NIEUW	Onbekend	Beperkt	Gemiddeld	Matig	ja	10
7	Helchteren	7_11	Vliegveld Zwartberg	Stad Genk	Inhaalslag	Klein	Beperkt	Gemiddeld	Goed	ja	17
7	Helchteren	7_2	Schietveld Helchteren west	ANB	Meetnet	Matig	Beperkt	Zeer groot	Goed	nee	0
7	Helchteren	7_3	Schietveld Helchteren oost	ANB	Meetnet	Groot tot zeer groot	Matig	Zeer groot	Goed	nee	0

ID_metapop	Metapopulatie	ID_pop	Populatie	Beheerder	PROJECT	Inschatting populatiegrootte	Zoek-inspanning	Opp. leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Slangenplaat ja/nee	Slangenplaat aantal
7	Helchteren	7_4	Ophovenderheide	ANB	Meetnet	Klein	Beperkt	Gemiddeld	Matig	nee	0
7	Helchteren	7_5	Oudsberg	ANB	Inhaalslag	Matig	Matig	Gemiddeld	Matig	ja	14
7	Helchteren	7_6	Tenhaagdoorn	ANB	Meetnet	Groot tot zeer groot	Hoog	Zeer groot	Goed	nee	0
7	Helchteren	7_7	Teut	ANB	Inhaalslag	Klein	Matig	Zeer groot	Goed	ja	15
7	Helchteren	7_8	Teut Zuid - Molenheide	ANB	Extra	Onbekend	Beperkt	Zeer groot	Goed	nee	0
7	Helchteren	7_9	Zonhoverheide - Schemmersberg	ANB	Extra	Onbekend	Geen	Gemiddeld	Goed	nee	0
8	NP hoge kempen	8_1	Bergerven	Limburgs Landschap	Meetnet	Klein	Beperkt	Gemiddeld	Matig	ja	10
8	NP hoge kempen	8_10	Terril Klaverberg en omgeving	ANB/Stad Genk	NIEUW	Onbekend	Beperkt	Gemiddeld	Matig	ja	3
8	NP hoge kempen	8_11	Heiderbos	ANB	Meetnet	Klein	Matig	Gemiddeld	Goed	ja	3
8	NP hoge kempen	8_12	Kikbeekbron	ANB	Meetnet	Matig	Matig	Groot	Goed	ja	4
8	NP hoge kempen	8_13	Duivelsberg - Vallei van de Zijpbeek	ANB	Meetnet	Groot	Zeer hoog	Groot	Goed	ja	33
8	NP hoge kempen	8_14	Kasteel Daalbroek	Privé	Meetnet	Onbekend	Geen	Beperkt	Slecht	nee	0
8	NP hoge kempen	8_15	Neerharerheide - Pietersembos	ANB	Inhaalslag	Matig	Zeer hoog	Gemiddeld	Matig	ja	12
8	NP hoge kempen	8_16	Militair Domein Zutendaal	ANB	NIEUW	Onbekend	Beperkt	Gemiddeld	onbekend	ja	10
8	NP hoge kempen	8_17	Kattevennen	ANB	NIEUW	Onbekend	Beperkt	Beperkt	onbekend	nee	0
8	NP hoge kempen	8_18	Kanaaltaluds en Sappi	ANB/privé	NIEUW	Onbekend	Geen	Beperkt	Matig	nee	0
8	NP hoge kempen	8_2	Vossenberg oost	ANB/privé	Meetnet	Matig	Zeer hoog	Gemiddeld	Goed	ja	31 (oost & west)
8	NP hoge kempen	8_3	Vossenberg west	ANB/privé	Inhaalslag	Klein	Matig	Gemiddeld	Matig	ja	32 (oost & west)
8	NP hoge kempen	8_4	Bosheide Noord - Kleine homo - Stokkemberbos	ANB	Inhaalslag	Matig	Matig	Gemiddeld	Matig	ja	25
8	NP hoge kempen	8_5	Mechelse heide noord - Lanklaarderbos - Terril eisden	ANB	Meetnet	Matig	Matig	Groot	Matig	nee	0
8	NP hoge kempen	8_6	Grindgroeve	ANB/privé	Inhaalslag	Matig	Matig	Gemiddeld	Matig	nee	0
8	NP hoge kempen	8_7	Mechelse hei	ANB	Meetnet	Groot	Matig	Zeer groot	Goed	ja	8
8	NP hoge kempen	8_8	Kolenspoor	ANB	Meetnet	Klein	Beperkt	Beperkt	Matig	nee	0
8	NP hoge kempen	8_9	Omgeving Karting Genk	ANB/privé	NIEUW	Klein	Beperkt	Beperkt	Matig	ja	3
9	Tiendeberg	9_1	Tiendeberg	NP Beheer/privé	Inhaalslag	Klein	Matig	Beperkt	Matig	ja	21
9	Tiendeberg	9_2	Plateau van Caestert	NP Beheer/privé	Inhaalslag	Afwezig tot zeer klein	Beperkt	Beperkt	Matig	ja	7
9	Tiendeberg	9_3	Muizenberg_Kanne	NP Beheer/privé	Extra	Onbekend	Geen	Beperkt	Goed	nee	0

